Kontinuálne pokračovanie ťažby s cieľom zabezpečenia trvalo udržateľného rozvoja

Oznámenie o zmene navrhovanej činnosti vypracované v zmysle zákona NR SR č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Navrhovateľ:

KSR – Kameňolomy SR s.r.o.
Neresnická cesta 3
960 01 Zvolen

2024

O b s a h

I.	**Základné údaje o navrhovateľovi**	1
1	Názov	1
2	Identifikačné číslo	1
3	Sídlo	1
4	Oprávnený zástupca navrhovateľa	1
5	Kontaktná osoba	1
II.	**Názov zmeny navrhovanej činnosti**	2
III.	**Údaje o zmene navrhovanej činnosti**	2
1.	Umiestnenie navrhovanej činnosti	4
2.	Opis technického a technologického riešenia	7
3.	Prepojenie s ostatnými plánovanými a realizovanými činnosťami v dotknutom území a možné rizika havárií vzhľadom na použité látky a technológie.	23
4.	Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov	25
5.	Vyjadrenie o predpokladaných vplyvoch zámeru presahujúcich štátne hranice	26
6.	Základné informácie o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia	26
6.1.	*Vymedzenie hraníc dotknutého územia*	26
6.2.	*Geomorfologické pomery*	26
6.3.	*Geologické pomery*	28
6.4.	*Pôdne pomery*	32
6.5.	*Klimatické pomery*	35
6.6.	*Hydrologické a hydrogeologické pomery*	42
6.7.	*Fauna flóra*	47
6.8.	*Chránené územia a ochranné pásma*	50
6.9.	**Územný systém ekologickej stability**	59
6.10.	*Krajina, krajinný obraz, stabilita, ochrana, scenéria*	62
6.11.	*Obyvateľstvo, jeho aktivity, infraštruktúra, kultúrnohistorické hodnoty územia*	67
6.12	*Odpadové hospodárstvo*	78
6.13.	*Súčasný stav kvality životného prostredia vrátane zdravia*	79
IV.	**Vplyvy na životné prostredie a zdravie obyvateľstva vrátane kumulatívnych a synergických**	109
V.	**Všeobecne zrozumiteľné záverečné zhrnutie**	130
VI.	**Prílohy**	134
VI.1.	Informácia, či navrhovaná činnosť bola posudzovaná podľa zákona	134
VI.2.	Mapy širších vzťahov s označením umiestnenia zmeny navrhovanej činnosti v danej obci a vo vzťahu k okolitej zástavbe.	135
VI.3.	Dokumentácia k zmene navrhovanej činnosti	
VII.	**Dátum spracovania**	135

VIII. Meno, priezvisko, adresa a podpis spracovateľa oznámenia 136
IX. Podpis oprávneného zástupcu navrhovateľa 136

I. ÚDAJE O NAVRHOVATEĽOVI

1. Názov

KSR - Kameňolomy SR, s.r.o.

2. Identifikačné číslo

IČO: 31 559 123

3. Sídlo

Neresnícka cesta 3, 960 01 Zvolen

4. Oprávnený zástupca obstarávateľa

Ing. Liliana Kurcinová – konateľ
Adresa: Neresnícka cesta 3, 960 01 Zvolen
Telefón: + 421 (0)45 533 31 02
e-mail: ksr@mineral.eu

Ing. Radmila Zapletalová – konateľ
Adresa: Kapitolní 546/3, Ostrava, Česká republika
Telefón: + 421 (0)45 533 31 02
e-mail: ksr@mineral.eu

5. Kontaktná osoba

Ing. Richard Kuštán
Adresa: Neresnícka cesta 3, 960 01 Zvolen
Telefón: + 421 902 920 069
e-mail: richard.kustan@mineral.eu

II. NÁZOV ZMENY NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

Kontinuálne pokračovanie ťažby s cieľom zabezpečenia udržateľného rozvoja

III. ÚDAJE O ZMENE NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

Účelom zmeny navrhovanej činnosti je kontinuálne pokračovanie ťažby stavebného kameňa olivinického čadiča v lome Husiná - Hôrka pre zabezpečenie udržateľného rozvoja. V súčasnosti je v okolí dotknutej lokality zvýšený dopyt na dodávky kameniva pre potreby budovania a rekonštrukcie cestnej a železničnej infraštruktúry, riešenia protipovodňových opatrení na vodných tokoch, riešenia stability identifikovaných zosuvných území a budovania Priemyselného parku Rimavská Sobota.

Údaje o využívaní územia pre banskú činnosť

Územným rozhodnutím Obce Husiná č. 115/2015/SI.R. z 21.04.2016 bolo vydané rozhodnutie o využívaní územia „Ložisko stavebného kameňa na lokalite Husiná – Hôrka“ pozemku - parcely č. EKN 452 – trvalé trávne porasty, EKH 943/2 – lesné pozemky, podľa LV č. 32 (podľa vyhotoveného geometrického plánu č. 122/2015, overeného OÚ Rimavská Sobota, katastrálnym odborom pod č. 469/2015 zo dňa 22.10.2015 sú to parcely CKN 688, CKN 687/7 a CKN 689/3), mimo zastavaného územia obce Husiná, v katastrálnom území Husiná.

Rozhodnutím OÚ Rimavská Sobota, pozemkového a lesného odboru č.: OÚ-RS-PLO-RSP-2016/009531-12, z 05.09.2016 bolo od 05.09.2016 do 04.09.2026 dočasne povolené odňatie poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely pre „Využívanie ložiska stavebného kameňa na lokalite Husiná – Hôrka povrchovým spôsobom“ o celkovej výmere 0,9024 ha, na parcele 687/7.

Rozhodnutím OÚ Rimavská Sobota, pozemkového a lesného odboru č.: OLÚ-RS-PLO-RSP-2016/009777, z 05.09.2016 bolo povolené dočasné vyňatie z plnenia funkcií lesa na dobu 20 rokov parcelu CKN číslo 689/3 o výmere 34 918 m^2 z dôvodu vykonania ťažby stavebného kameňa – čadiča v kameňolome Husiná – Hôrka, v katastrálnom území Husiná v Lesnom celku Neštátne lesy Fiľakovo.

Rozhodnutím Obvodného banského úradu v Spišskej Novej Vsi č. 640-2054/2016 z 30.septembra 2016 bolo vydané „Povolenie dobývania ložiska nevyhradeného nerastu stavebného kameňa Husiná – Hôrka“

Navrhovateľ požiadal o vydanie nového územného rozhodnutia na rozšírenie ťažby aj na parcelu 687/11, o výmere 42 366 m^2 za účelom postupnej prípravy územia, ktoré bude nahrádzať vyťažené časti ložiska. Rozšírenie územia o uvedenú parcelu bolo predmetom poslednej aktualizácie využívania ložiska. Zo zisťovacieho konania bolo vydané kladné Rozhodnutie Okresného úradu Rimavská Sobota, č. OURS-OSZP-2020/000279-59 (2018/010616; 2019/001738), zo dňa 14.02.2020, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 23.3.2020.

Pozícia vyčlenenej parcely 687/11 je znázornená na výseku geometrického plánu:

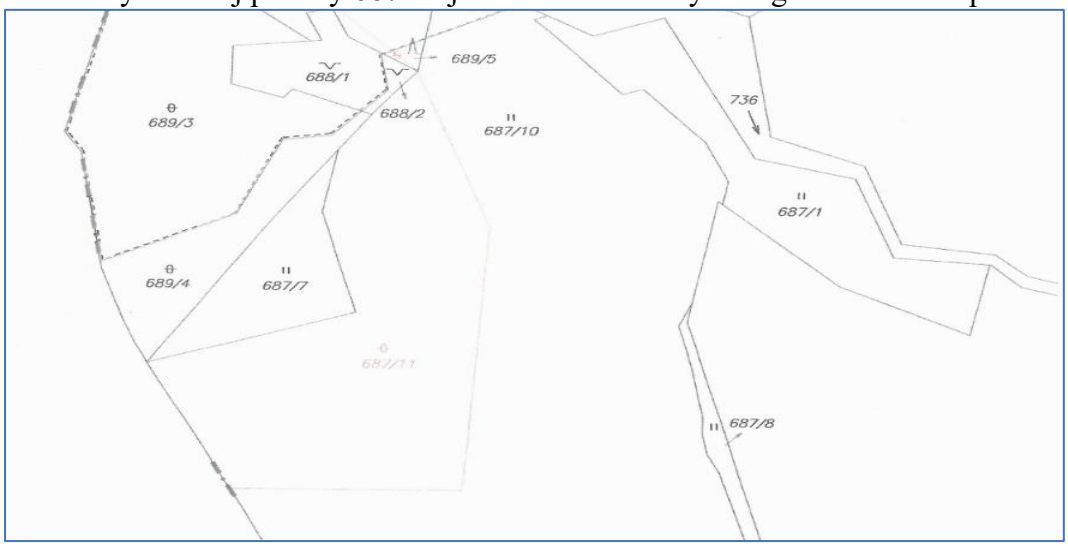

Zdroj: dokumentácia navrhovateľa

V súčasnosti sa zásoby sa v uvedenom ťažobnom priestore doťažujú a podľa odborných odhadov sa predpokladá, že zásoby budú vyťažené a ťažba ukončená najneskôr do konca roka 2024.

Zmena navrhovanej činnosti predstavuje rozšírenie ťažobného priestoru a v kontinuálnom presune ťažby južným smerom na vyčlenenej parcele CKN 687/13 za účelom kontinuálneho pokračovania ťažby, čo je znázornené na výseku geometrického plánu s vyčlenenou parcelou CKN 687/13:

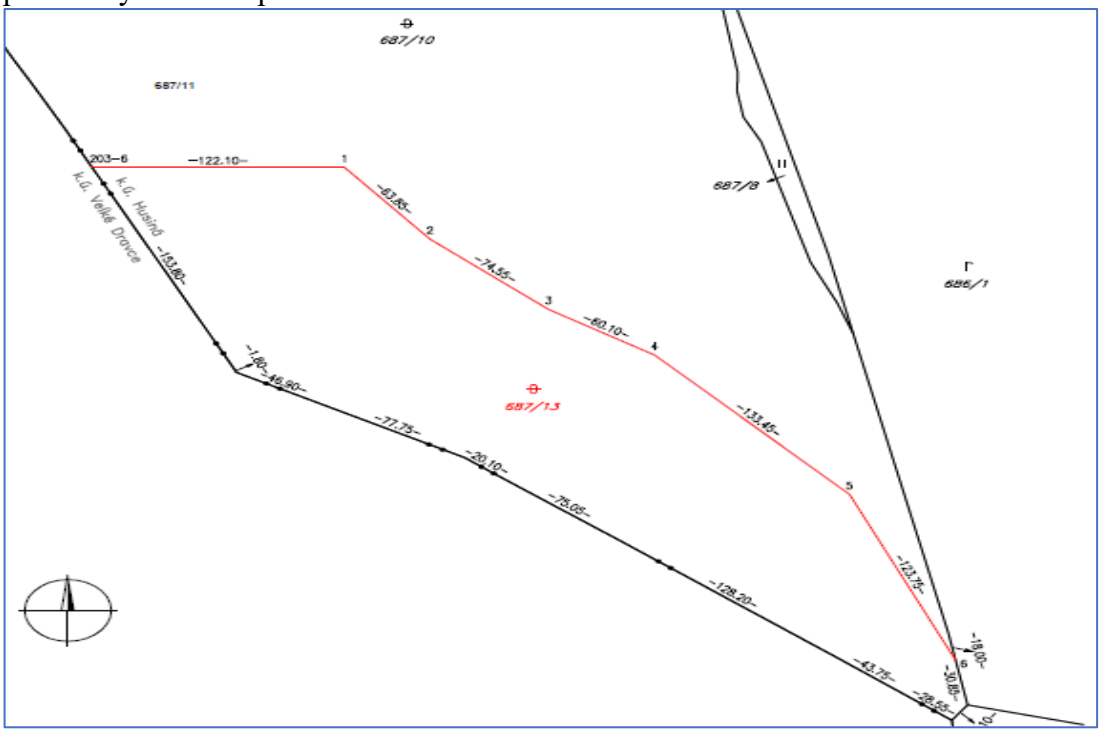

Zdroj: dokumentácia navrhovateľom

Zmenou navrhovanej činnosti bude vykonaná zámena pozemkov z územného rozhodnutia z roku 2016 a z územného rozhodnutia z roku 2019 za účelom kontinuálneho pokračovania v ťažbe na parcele CKN 687/13 – s rozlohou 49 937 m^3, na ktorej sú postačujúce zásoby a ktorú má navrhovateľ aktuálne v nájme do roku 2041.

Realizácia zmeny nebude mať vplyv na celkový objem ročnej ťažby, ktorý ostáva na pôvodnej úrovni. Z uvedeného vyplýva, že zmenou navrhovanej činnosti nedochádza k zmene vo vstupoch a výstupoch, teda ani k zmene vplyvov na životné prostredie a obyvateľstvo oproti súčasnému stavu.

1. Umiestnenie navrhovanej činnosti

Lom je situovaný v Banskobystrickom samosprávnom kraji, v okrese Rimavská Sobota, v katastrálnom území obce Husiná mimo obytnej zóny.

Kraj:	Banskobystrický
Okres:	Rimavská Sobota
Obec:	Husiná
Katastrálne územie:	Husiná
Parcelné číslo /C-KN) :	687/13

Parcela KN „C“ č. 687/13 s rozlohou 49 937 m^2 (vznikla odčlenením z parcely č. 687/10).

Pozemok je umiestnený mimo zastavaného územia obce.

Odčlenenie parcely bolo vykonané na základe geometrického plánu 45859671 – 22/2024 vyhotoveného dňa 14.03.2024 spoločnosťou KAGEOD, s.r.o.,

Zmena navrhovanej činnosť bude umiestnená v katastrálnom území Husiná:

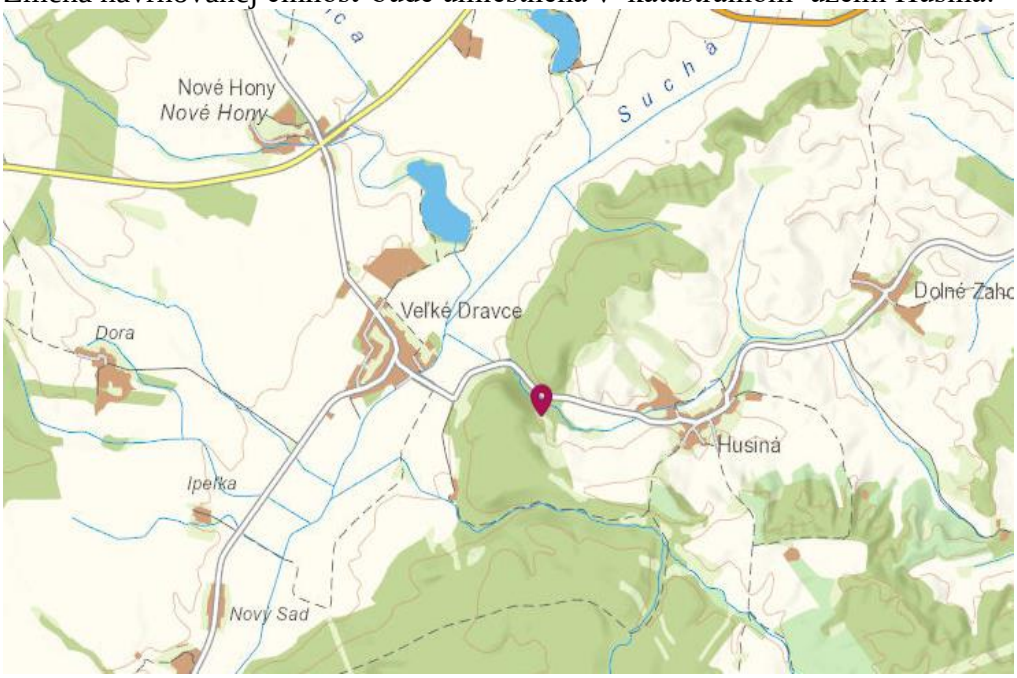

Zdroj: ZBGIS

Zdroj: https://www.betonserver.sk/kamenolomy-husina

Pre umiestňovanie zdrojov znečisťovania ovzdušia sú určené všeobecné zásady a doporučené odstupové vzdialenosti v prílohe č. 10 vyhlášky č. 248/2023 Z.z. o požiadavkách na stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia.

Umiestňovanie zdrojov znečisťovania ovzdušia je limitované faktormi:

1. druhom výroby, používaných technológií a výrobných kapacít,
2. spôsobom obmedzenia znečisťovania ovzdušia,
3. spôsobom ochrany citlivého receptora pred znečistením ovzdušia,
4. charakterom lokality.

1. Odporúčané odstupové vzdialenosti zohľadňujú umiestňovanie stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia podľa druhu výroby, používaných technológií a výrobných kapacít, pričom zoznam stacionárnych zdrojov a činností v druhej časti, pre ktoré sú ustanovené odporúčané odstupové vzdialenosti, nie je vyčerpávajúci.
2. Obmedzenie znečisťovania ovzdušia závisí od environmentálnej výkonnosti prevádzky stacionárneho zdroja najmä schopnosti trvalého znižovania emisií z daného zdroja, prostredníctvom využívania najlepších dostupných techník a odlučovacích zariadení.
3. Obmedzenie znečistenia ovzdušia je aktívne využívanie kompenzačných opatrení na ochranu citlivých receptorov (napríklad zelené bariéry).

4. Charakter lokality zahŕňa všetky atribúty územia vo vzťahu k jeho súčasnému aj plánovanému využitiu územia, vrátane geomorfologického členenia, meteorologických podmienok, kultúrnych a prírodných pamiatok a inak chránených objektov a zón. Pri umiestňovaní zdroja je potrebné zohľadniť aj súčasnú a budúcu dopravnú infraštruktúru tak, že sa zabezpečí čo najefektívnejšie využitie územia s minimalizáciou vplyvov na citlivé receptory.

Pre kameňolomy a súvisiace spracovanie kameňa je odporúčaná odstupová vzdialenosť:

Číslo	**Názov kategórie - činnosti**	**Prahová kapacita**	**Odporúčaná odstupová vzdialenosť [m]**
3.10	Kameňolomy a súvisiace spracovanie kameňa		
	- s odstrelom		**500**
	- bez odstrelu		300

Okraj najbližšej zástavby obce Husiná sa nachádza vo vzdialenosti viac ako 1,2 km od dotknutého územia a najbližšie domy kat. územie Veľké Dravce sú vo vzdialenosti cca 1,2km:

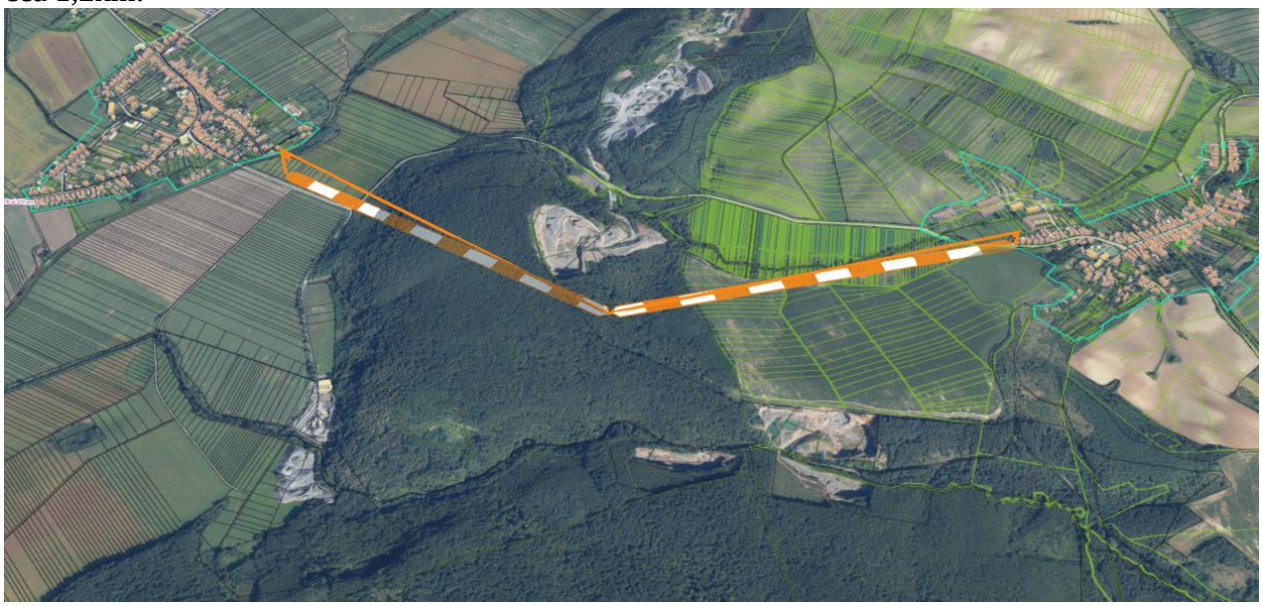

Zdroj: ZBGIS

1.1. Užívateľ

KSR - Kameňolomy SR, s.r.o.

Spoločnosť KSR-Kameňolomy SR, s.r.o. je oprávnená využívať pre svoje výrobky označenie zhody CE a je držiteľom certifikátu systému riadení kvality EN ISO 9001:2008, bezpečnosti práce ISO 45001:2018 a životného prostredia EN ISO 14001:2004.

2. Opis technického a technologického riešenia vrátane požiadaviek na vstupy a údajov o výstupoch.

Navrhovaná činnosť predstavuje kontinuitu so súčasnou ťažobnou činnosťou - ročnou ťažbou v objeme do 200 000 t/rok, vykonávanej banským spôsobom presunom ťažobného priestoru na plochu v juhozápadnej a južnej časti riešeného územia v rámci vyčlenenej parcely č. 687/13. Ťažobná činnosť sa bude vykonávať v hraniciach územia určeného na dobývanie nevyhradeného nerastu Husiná – Hôrka.

Súčasný stav

Ložisko stavebného kameňa – olivinického čadiča sa nachádza západne od obce Husiná a juhovýchodne od obce Veľké Dravce v priestore východne od kóty Hôrka (296 m. n. m.).

Samotné ložisko je prístupné novo postavenou udržovanou cestou, ktorá sa smerom na sever od ložiska napája na komunikáciu III. triedy Husiná – Nové Hony.

Ťažbu realizuje spoločnosť na základe rozhodnutia EIA, povolenia banského úradu a POPD.

Opis zmeny navrhovaného technického a technologického riešenia

Pre ťažbu v lome Husiná – Hôrka spoločnosť získala v roku 2016 územné rozhodnutie, ako aj povolenie na dobývanie ložiska z banského úradu na pozemkoch: EKN 452 (TTP) a EKN 943 (LP) Geometrickým plánom boli odčlenené parcely CKN 688, 687/7 a 689/3 do 5 ha a s ťažbou do 100 000 ton činnosť nepodliehala hodnoteniu vplyvov na životné prostredie. V roku 2019 spoločnosť získala územné rozhodnutie k pozemku: CKN 687/10 - Geometrickým plánom bola odčlenená parcela 687/11, ako aj povolenie na dobývanie ložiska z banského úradu taktiež do 5 ha do 100 000 ton

V súčasnosti sa na parcelách z prvého územného rozhodnutia z roku 2016 už neťaží. Zásoby sa vyťažili a neprebieha tam žiadna činnosť. Na parcelách z druhého územného rozhodnutia z roku 2019 sa zásoby doťažujú. Ich doťaženie sa predpokladá najneskôr do konca roka 2024.

Predmetom zmeny navrhovanej činnosti je kontinuálne pokračovanie v ťažbe na parcele CKN 687/13 s rozlohou do 5 ha, s predpokladanou ťažbou do 200 000 ton/r. Navrhovateľ má pozemky v dlhodobom prenájme - do roku 2041.

a) **Geologické zásoby na parcele č. 687/13 v lome Husiná – Hôrka celkom**:
1 161,00 tis m^3 k 1.1.2024
z toho: I. Bilančné zásoby voľné k 1.1.2024

Blok	Zásoby (m^3)	Obj. Hm (t/m^3)	Zásoby (t)	Použitie podľa STN EN
1 - Z2B	812 700	2,8	2 275 560	STN EN 12620, STN EN 13043, STN EN 13139, STN EN 13383-1 a STN EN 13450
2 -Z2B	348 300	2,8	975 240	STN EN 13 242
skrývka	344 000	2,8	963 200	
1+2Z2B	1 161 000	2,8	3 250 800	

Skrývka – 344 000 m^3.

Objemová hmotnosť – 2,8 t/m^3

b) **Plánované zmeny zásob ložiska dobývaním, množstvo zásob viazaných ochrannými piliermi, dôvody ich viazanosti a opatrenia na ich prípadné neskoršie vydobytie**.

Plánovaný ročný objem ťažby stavebného kameňa na lokalite Husiná Hôrka je do 70 000 m^3 suroviny ročne. Predpokladá sa, že počas platnosti plánu využitia ložiska sa za obdobie 17 rokov (posledný rok 41 000 m^3) spolu do 1 161 000 m^3 stavebného kameňa. Predpokladá sa tiež, že počas tohto obdobia sa získajú detailné údaje úložných pomeroch ložiska čadiča, vykonajú nové práce, ktoré vyhodnotia úložné pomery rovnakej suroviny aká je na ložisku i jeho bezprostrednom okolí a získajú sa tiež nové technologické údaje o surovine. Na takom základe sa predpokladá vypracovanie návrhu plánu na vyťaženie odhadovaných zásob a v prípade potreby aj na rozšírenie súčasných hraníc ťažobného priestoru počas platnosti predmetného plánu využitia ložiska, čo zabezpečí dobývanie rovnakej suroviny zo zásob za súčasne určenými hranicami ťažobného priestoru.

Pri zvolenej metóde dobývania v jednotlivých ťažobných rezoch sa predpokladá postupné vyťaženie zásob zhora smerom nadol a ponechanie malej časti zásob nerastnej suroviny dočasne viazaných ochrannými piliermi generálneho svahu lomu na okrajoch ťažobne.

Dočasná viazanosť zásob je nevyhnutná na dodržanie stability lomovej steny na okrajoch ťažobného priestoru. Vydobytie dočasne viazaných zásob umožní až plánované rozšírenie ťažobného priestoru po ukončení platnosti predmetného plánu využitia ložiska. Pri samotnej ťažbe dochádza k úbytku surovín a k zmenšovaniu plochy, na ktorej sa surovina nachádza.

<u>Dobývanie ložiska</u>

a) **Opatrenia na zabezpečenie podmienok uvedených v územnom rozhodnutí**

Rozhodnutie o využití územia podľa §39 stavebného zákona a § 4 vyhl. č.453/2000 Z. z. na ťažbu stavebného kameňa – olivinického čadiča vydá ako príslušný stavebný úrad podľa § 117 zák. č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov Obecný úrad Husiná ako príslušný stavebný úrad.

Ťažobný priestor je situovaný na novovytvorenej parcele KN-C v katastrálnom území Husiná tak, ako je to zakreslené v geometrickom pláne č. 45859671 – 22/2024 vyhotoveným Ing. Miroslavom Melichom dňa 14.03.2024, pozemok s parcelným číslom vedenom v registri C: 687/13, bude tvoriť neoddeliteľnú časť rozhodnutia o využití územia.

1. Pozemok s parc. č. KN 687/13, k. ú. Husiná, vytvárajúci ťažobný priestor pre ťažbu olivinického čadiča o celkovej výmere 49 937 m^2 je možné využívať na určený účel len v súlade s podmienkami územného rozhodnutia a nájomných zmlúv uzatvorených medzi vlastníkmi pozemku a nájomcom. Podľa nájomnej zmluvy čl. III. pozemok určený na účel týmto rozhodnutím budú využívaný na dobu trvania tejto zmluvy, minimálne do roku 2041.
2. Skrývka bude ukladaná po obvode resp. v predpolí ťažobného rezu ako ochranný val zabraňujúci pádu do otvoreného ťažobného priestoru. Zároveň budú dodržané

predpisy v oblasti nakladania s ťažobným odpadom a to zákon č. 514/2008 Z. z. o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých predpisov.

3. V prípade vytvárania prašnosti mechanizmami bude na pracovisku zabezpečené skrápanie. Na základe intenzity dopravy a objemom projektovaných prác pre mechanizmy sa nepredpokladá významná tvorba emisií znečisťujúcich ovzdušie a ostatné zložky životného prostredia.
4. Uvedená lokalita sa podľa zákona o ochrane prírody nachádza v krajine s prvým stupňom ochrany.
5. Pred zahájením ťažobných prác sa vytýči ťažobné územie v teréne a budú osadené tabuľky s vyznačeným textom „POZOR! – ťažobný priestor, Nebezpečenstvo pádu, Zákaz vstupu nepovolaným osobám!“.

b) Použitá dobývacia metóda, spôsob rozpojovania hornín a spôsob vedenia dobývacích prác, ich členenie, časová a vecná nadväznosť

Záujmové územie projektované pre činnosť vykonávanú banským spôsobom nie je ťažobnou činnosťou rozfárané. Zásoby na ložisku neboli doposiaľ využívané. Ložisko nie je otvorené a zásoby pre ťažobnú činnosť nie sú pripravené. V zmysle uvedeného je nutné na lokalite pred samotnou ťažbou vykonať prípravné a otvárkové práce.

Navrhovaná dobývacia metóda

Ťažba stavebného kameňa - olivinického čadiča sa navrhuje dobývacou metódou lomového dobývania použitím trhacích prác malého a veľkého rozsahu v dvoch ťažobných rezoch s postupom zhora nadol a od severu (S) smerom na juh (J). Predpokladá sa postupné pokračovanie ťažobných rezov, spočiatku na úrovni 265 m, následne na 250 m, ktorá bude tvoriť súčasne i počvu lomu.

Návrh spôsobu a postupu ťažby sleduje racionálne a bezpečné vydobytie geologických zásob vymedzených geologickm prieskumom.

Prípravné práce

Vytýčenie ťažobnej lokality v teréne určenej pre výkon ťažby a priestoru na skládku, medziskládku suroviny, technologickej skrývky a humusovej skrývky. Hraničné okraje budú označené na žlto zafarbenými železnými rúrkami vo výške 1,0 m od povrchu. Na železných rúrkach bude inštalovaná tabuľka s textom: „POZOR! – ťažobný priestor, Nebezpečenstvo pádu, Zákaz vstupu nepovolaným osobám!“

Po vytýčení parcely v teréne bude odťažená všetká drevná hmota. Ťažba drevnej hmoty bude vykonávaná v čase od začiatku októbra do konca marca, teda mimo obdobia hniezdenia vtákov.

Dopravné sprístupnenie

Práce na dopravnom sprístupnení lokality a na prípadnú úpravu a odvoz vyťaženej suroviny v ťažobnom priestore budú vybudované spevnené komunikácie (makadam) resp. budú odstránené zeminy po horninový masív.

Vytýčenie dopravných ciest v priestore ťažobne

Geodetické práce súvisiace s vytýčením ciest v priestore budú vykonané osobou oprávnenou na vykonávanie predmetných činností.

Skrývkové práce

Skrývkové práce budú realizované pred začatím otvárkových prác. Pred ťažbou budú realizované skrývkové práce nasledovne:

- Odkrývka humusového horizontu: humusový horizont do hĺbky 0,30 m
- Technologická skrývka v priemere do 8 m.

Objem humusovej skrývky celkom po prepočte je 12 900 m3.

Objem technologickej skrývky po prepočte predstavuje objem 344 000 m3.

Skrývkové práce budú realizované etapovite podľa postupu ťažobných prác tak, aby predstih skrývky pred porubovým frontom bol minimálne 10,0 m.

Otvárkové práce

Otvárkový zárez bude vytvorený pozdĺž západnej strany parcely č. 687/13, následne bude spôsobom priamych stien postupovať smerom na juh.

Zárez je projektovaný:

- na šírku 150 m,
- výšku prvého rezu 15,0 m
- s postupom prác v smere južným až po hranicu parcely určenej pre ťažbu

Práce na otvárkovom zároze budú realizované lopatovým rýpadlom. Po otvorení ložiska sa pristúpi k ťažbe stavebného kameňa - olivinického čadiča.

Dopravné cesty

Dopravné napojenie lokality na obecné a štátne cesty pre expedíciu vyťaženej suroviny je projektované na trase – pozemku evidovaným v KN v správe miestneho pozemkového spoločenstva – Urbariátu obce Husiná ako spevnená cesta. Stret záujmov o užívaní cesty je riešený nájomnou zmluvou.

Ťažobný priestor sa napája spevnenou komunikáciou na cestnú komunikáciu III. triedy č. 2741 Husiná - Veľké Dravce. Dĺžka komunikácie spájajúcej projektovaný ťažobný priestor s cestnou komunikáciou III. triedy je dlhá 220 m. Pre dopravu suroviny z ťažobného priestoru Husiná – Hôrka do areálu kameňolomu Husiná v dobývacom priestore Husiná bude využívaná časť cesty III. triedy, ktorá bude križovaná v priestore odbočky do „starého“ lomu.

Dopravné cesty pri premiestňovaní skrývkových hmôt v ťažobnom priestore vzhľadom na dočasný charakter ich využívania budú nespevnené a budú predmetom dopravného poriadku ťažobne, schváleného štatutárnym orgánom organizácie.

Navrhovanou činnosťou nebudú vyvolané ďalšie nároky na zvýšenie dopravy v regióne ani na zvýšenie iných vplyvov na životné prostredie. Z celkového hľadiska výška ťažby na plánovanej lokalite nebude presahovať a dokonca ani dosahovať hodnoty, ktoré boli v minulosti na dotknutom území posúdené podľa zákona č. 24/2006 Z.z.

c) Dobývanie ložiska, dobývacie metódy

Po vytvorení pracovných plošín sa kompaktný stavebný kameň bude rozpojovať pomocou trhacích prác. Pre tento účel sa pripraví a využije konfigurácia najprv vrchnej, neskôr spodnej etáže lomu, kde sú pre túto metódu podmienky. Rozpojovanie suroviny

pomocou trhacích prác využije priaznivé geotektonické podmienky. Lavicovitosť čadiča je takmer horizontálna, až 10^0 smerom na J-JV.

Pre rozpojovanie horniny sa použijú trhacie práce veľkého a malého rozsahu na základe osobitného povolenia OBU Spišská Nová Ves podľa § 2 ods. I, zák. SNR č. 51/1988 Zb. v znení zák. č. 499/1991 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe a ostatných súvisiacich predpisov.

Časový sled dobývacích prác

Z banskotechnického hľadiska je postupnosť dobývania „zhora - nadol“, t.j. nižšia etáž môže byť dobývaná až po odťažení vyššej – nad ňou sa nachádzajúcej etáže.

Plánovaná ročná ťažba neprekročí hodnotu 98 tis. ton (35 000 m^3) ročne.

Úprava terénu ťažobných svahov sa vykoná na záverný uhol svahu 60^0. Navrhovaným postupom pri dodržaní bansko-technických podmienok dobývania sa vydobyjú zásoby určené na obdobie rokov 2024 – 2041.

Konečné úpravy celého ťažobného územia sa vykonajú po ukončení dobývania v rámci plánu likvidácie a rekultivácie ťažobne.

Podľa fyzikálno – mechanických vlastností suroviny boli navrhnuté tieto technické parametre bansko-technických podmienok dobývania:

Technické parametre dobývania:

- Dobývací stroj: vŕtacia súprava, lopatové rýpadlo,
- Výška ťažobnej steny: min 5,0 m - max. 25 m
- Úklon ťažobných stien: 70 %
- Min. šírka pracovnej plošiny: 10 m
- Dĺžka porub. frontu: 150 m
- Celková plocha ťažby: 49 937 m^2
- Celkové zásoby v priestore ťažby: 1 161 tis. m^3
- Celkový ročný objem ťažby: do 70 000 m^3, po prepočte do 200 tis. ton
- Obdobie realizovanej ťažby: 2024 - 2041, 17 ťažobných rokov (v poslednom roku ťažba 41 tis. m^3) v závislosti od súčasných bansko-technických podmienok a ekonomických podmienok využiteľnosti zásob na ložisku a na základe dopytu po stavebných hmotách.
- Doprava suroviny: automobilová
- Typ vozidla: terénne nákladné vozidlá
- Dopravná rýchlosť: 20 km/hod. v ťažobnom priestore
- Komunikácie: nespevnené v ťažobni a pre expedíciu s výjazdom na štátnu cestu III. triedy č. 2741 Husiná - Veľké Dravce.

Pre dobývacie práce ťažobná organizácia vypracuje osobitný technologický postup (v zmysle §5 a § 32 a súvisiacich ustanovení Vyhl. SBÚ č. 29/1989 Zb.)

d) Generálne svahy skrývky, lomu a parametre skrývkových a ťažobných rezov, umiestnenie a časový sled prevádzkovania výsypiek a odvalov, ich projektované kapacity a životnosti, opatrenia proti zosuvom

Základné parametre prevádzky:

Tg $\alpha = 70^0$ - uhol svahu lomovej steny
C = 18 - kohézna sila pre skalné horniny
M = 1,65 - stupeň bezpečnosti

- Výška lomovej steny nad pracovnou plošinou max: 18 m
- Uhol sklonu ťažobného rezu: 70^0
- Generálny svah lomu (záverný uhol svahu): 65^0

Minimálna šírka pracovnej plošiny na základe výpočtu je určená na 10m.
Tieto hodnoty sú pre ťažobnú organizáciu záväzné a ťažobná činnosť bude vykonávaná v tomto rozsahu.
Pri šírke pracovnej plošiny 10 m bude dodržaná bezpečná stabilita lomovej steny pre prácu a pohyb zamestnancov ako aj mechanizmov pri dobývaní a odťažbe suroviny. Pri závernom svahu lomu pred doťažením etáže bude šírka plošiny 5 m.

e) Mechanizácia, elektrifikácia a spôsob dopravy

Dobývanie stavebného kameňa - čadiča bude mechanizované (odťažba rozvalu z pracovnej plošiny).

Rozpojovanie horniny bude vykonávané pomocou vŕtacej súpravy a trhacích prác.

Vŕtanie

K príprave vrtov pre rozpojovanie horniny odstrelmi sa bude používať vrtná súprava na pásovom podvozku.

Následne dôjde k rozpojeniu horninového masívu pomocou trhavín. Projektovaná kusovitosť rozvalu je v rozsahu 0 – 900 mm. Vyššia kusovitosť v rozvale sa bude spracovávať sekundárnym rozpojovaním. Na sekundárne (druhotné) rozpojovanie a na rámovanie lomových stien slúži pásové rýpadlo

Nakladanie a banská doprava

Nakladanie rozpojenej horniny sa bude vykonávať pásovými nakladačmi. Pri nakladaní sa bude dbať na plné vyťaženie, na zamedzenie nakladania nadrozmerných kusov rozvalu, rovnomerné zaťaženie korby a kusovosť 0 - 900 mm. Vnútrobloková skrývka sa bude selektívne odťažovať na depóniu.

Doprava v lome Husiná - Hôrka sa bude riadiť internou smernicou "Dopravno-prevádzkový poriadok – pre dopravu hmôt nákladnými motorovými vozidlami. Na prepravu stavebného kameňa - čadiča z lomu po technologických cestách na úpravňu, do násypky drviacej linky, sa projektujú používať nákladné motorové vozidla, ktorými sa bude rozpojená surovina dopravovať do jestvujúceho spracovateľského areálu v dobývacom priestore Husiná.

Navrhovaný spôsob dobývania ani transportu suroviny nevyžaduje elektrickú energiu, preto lom nebude elektrifikovaný.

f) Úprava a zušľachťovanie vydobytých nerastov

Pre spracovanie vydobytej suroviny – stavebného kameňa bude využívaná technologická linka situovaná v prevádzke v lome Husiná (DP Husiná).
Technologická linka je umiestnená na parcelách č. 411/1 a 412/3,412/4,4125,412/6 v k.ú. Husiná, ktoré sa nachádzajú v dobývacom priestore Husiná.

Primárne drvenie a triedenie:

Primárne drvenie a odhlinenie suroviny je zabezpečené primárnym drvičom. Súčasťou primárneho drvenia je vstupná násypka, pod ktorou je vozíkový podávač, ktorý dávkuje materiál na vybračný predtriedič. Materiál vstupuje do primárneho drviča. Takto predrvený materiál je vynášaný pásovým dopravníkom na primárne triedenie. Primárne triedenie sa skladá z hrubotriediča, ktorý rozdeľuje materiál na frakcie 0/22 (0/32, 0/63) podľa stupňa zahlinenia, frakciu 80/150 a ostatný materiál, ktorý je vynášaný dopravníkom na tunelový odber.

Sekundárne drvenie a triedenie:
Vynášacím pásom je materiál vynášaný do vyrovnávacieho zásobníka. Vynášací pás je plnený dvoma vibračnými podávačmi. Ďalej nasleduje drvenie na horizontálnom odrazovom drviči. Vstup do drviča ide cez vibračný prstový podávač a výstup ide na dvojsitový triedič. Nadsit sa vracia do vyrovnávajúceho zásobníka (uzavretý okruh), medzisit je dopravníkovým pásom vynášaný na voľne sypanú skládku (22/32, 32/63) a podsit je vynášaný dopravníkovým pásom na ďalší trojsitový triedič.

Terciárne drvenie a triedenie:
Z trojsitového triediča ide pásovými dopravníkmi materiál do kužeľového drviča. Materiál sa z kužeľového drviča vracia na trojsitný triedič v uzavretom cykle. Materiál medzi druhým a tretím sitom (11/16, 11/22, 16/22) je vynášaný dopravníkovým pásom na voľne sypanú skládku. Materiál medzi prvým a druhým sitom (8/11, 8/16) je vynášaný dopravníkovým pásom na voľne sypanú skládku. Podsit (0/8) je vynášaný dopravníkovým pásom na dvojsitový triedič, ktorý materiál roztriedi na frakciu 0/2 (2/4, 4/8) a je pásovým dopravníkom vynášaný na voľne sypanú skládku.

Technologická schéma spracovania a úpravy vydobytej suroviny zariadením v DP Husiná

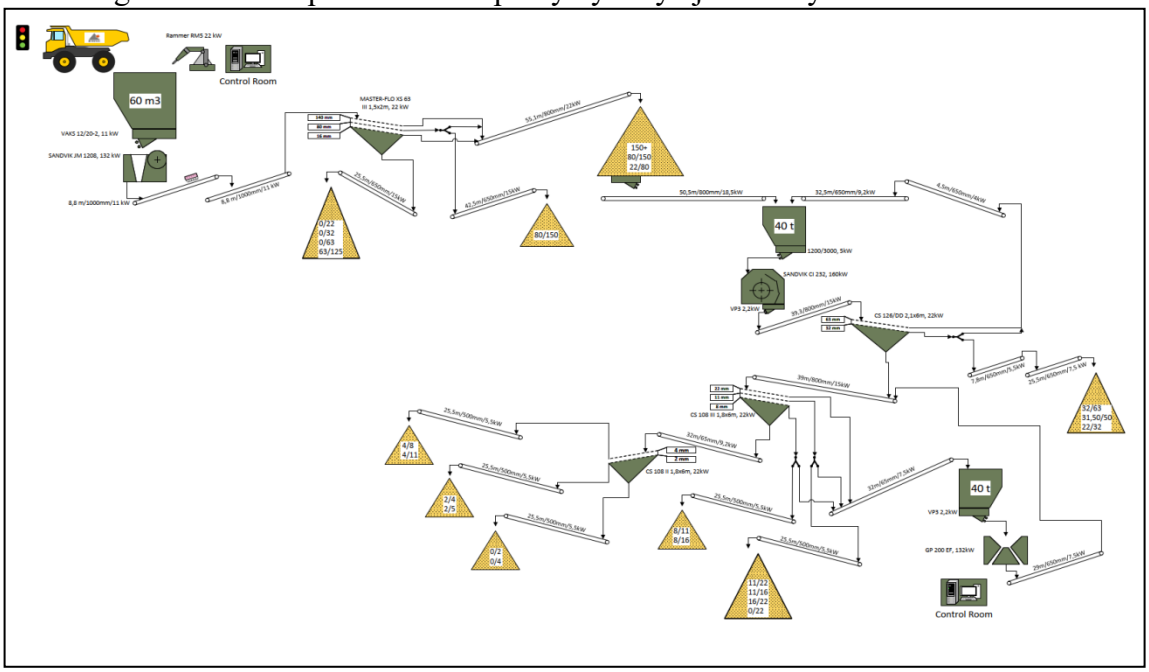

Velín je osadený v UNIMO bunke na oceľovej konštrukcii so schodmi.

Technologická linka je ovládaná diaľkovo z velínu.

g) Odvodňovanie

Na základe hydrogeologickej charakteristiky ložiskového územia sú súčasné pomery pre odvodňovanie ťažobného priestoru – lomu veľmi jednoduché. Ložisko stavebného kameňa - čadiča sa nachádza celým svojim objemom vysoko nad miestnou erozívnou základňou a nie je zvodnené. Zdrojom vôd v ložisku pri dobývaní budú len atmosférické zrážky, ktorých podstatná časť infiltruje po puklinách odskrývkovaného ložiska do hĺbky.

Priemerné ročné množstvo zrážok je 650 – 800 mm a pri 15 minútovom intenzívnom lejaku spadne v území 130 -140 mm zrážok. Čadič je doskovité až lavicovité, s úklonmi lavíc 0^0 - 10^0, porušujú ich pukliny so strmými úklonmi, vrchné partie sú zvetrané.

Tieto okolnosti určujú spôsob odvodňovania lomu gravitáciou a odvodom vôd mimo pracovné plošiny. Pre tento účel sa určuje spád platá pracovných plošín smerom k okraju hodnotou 5/100, t.j. $2{,}86^0$. Vzhľadom na rozmery lomu a 1. etáži sa iné opatrenia nenavrhujú.

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci a bezpečnosť prevádzky, ochrana objektov a záujmov chránených podľa osobitných predpisov

Pri vykonávaní banskej činnosti v ťažobnom priestore Husiná sa musí dodržiavať plán OPD, rozhodnutie OBÚ Banská Bystrica o povolení banskej činnosti, zákon č. 44/1988 Zb. v znení neskorších predpisov, zákon SNR č. 51/1988 Zb. v znení neskorších predpisov a ostatné predpisy podľa nich vydané, zákonník práce zák. č. 311/2001 Zb. v znení neskorších predpisov, prevádzková dokumentácia, základná dokumentácia, havarijný plán, zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov. Osobitnú pozornosť je potrebné venovať vyhl. SBÚ č. 29/1989 Zb. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky pri BČ a ČVBS na povrchu.

Zákon č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a v znení a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Identifikácia nebezpečenstva a ohrozenia je stanovená na prevádzkový súbor. Je uvedená v tabuľkovej forme v tzv. katalógových listoch.

Hodnotenie rizika posudzovacieho systému je vykonané v súlade s metódou IVSS, ktorá vychádza z posúdenia rizika spôsobeného zariadením, z hodnotenia vplyvu prostredia a spôsobilosti osoby zvládnuť riziko v jednotlivých posudzovacích systémoch. Nakoniec bola na základe stanovených prepočtov vypočítaná výsledná hodnota rizika. Posúdením rizík jednotlivých častí plánu využívania ložiska pre prevádzku lom Husiná - Hôrka sa zistilo, že pri navrhovanom spôsobe využívania ložiska vznikne prijateľné riziko, adekvátne a zodpovedajúce plánovanej činnosti vykonávanej banským spôsobom.

Vyhodnotenie je vypracované v súlade so zákonom NR SR č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení neskorších predpisov.

Vyhodnotenie neodstrániteľných nebezpečenstiev podľa § 4 zákona číslo 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a v znení a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P.č.	Faktor pracovného procesu a prostredia	Neodstrániteľné nebezpečenstvo (Nn)	Neodstrániteľné ohrozenie (No)	Miesto výskytu Nn a No	Návrh ochr. opatrení proti Nn a No
1	Ľudský faktor	Nedisciplinovanosť, zábudlivosť, fyzická zdatnosť, indispozícia a pod.	Úrazy rôznej povahy	Celý areál lomu	Pravidelná kontrola pracovísk dozorným orgánom a ostat. technikmi,
2	Chôdza v areáli lomu	Pád pri chôdzi	Rôzne úrazy	Areál lomu	Cesty na chôdzu udržiavať v stave bezpečnom,
3	Práca s ohňom-zváranie pri údržbe mechanizmov	Vznik požiaru	Popálenie	Miesto so zvýšeným pož. nebezpeč.	Zákaz manipulácie s otvoreným ohňom, zákaz fajčenia
4	Vniknutie osôb do nepovolených priestorov	Poškodenie strojného zariadenia,	Rôzne úrazy	Celý areál lomu	Vylúčiť prítomnosť osôb v nebezpečnom pracovnom a jazdnom priestore mechanizmov
5	Meteorologické podm.	Poľadovica, dážď, hmla ,búrk.činnosť	Rôzne úrazy,	Areál lomu	Údržba dopravných ciest,kontrola systému odvádzania vôd z prac. plošín,
6	Možnosť zosuvov ťažených surovín	Ohrozenie osôb a mechanizmov	Úrazy	Miesta ťaž.a skrývkových rezov	Nakladanie vykonávať v súlade s technologickým postupom, obsluha nakladača.vodič nákl. auta musia neustále pozorovať lomovú stenu, pri nebezpečenstve musia prerušiť prácu

Predpísané opatrenia a obmedzenia pre výkon trhacích prác budú obsiahnuté v technologickom postupe trhacích prác malého rozsahu, alebo v projekte trhacích prác veľkého rozsahu.

Pre zabezpečenie priestoru ťažby nerastu organizácia zabezpečí tieto základné nevyhnutné opatrenia:

- objekty, pracoviská a zariadenia zabezpečí proti vstupu nepovolaných osôb,
- otvory, priehlbne, prepadliny a iné miesta, kde hrozí nebezpečenstvo pádu osôb budú ohradené, zakryté alebo inak zabezpečené, organizácia určí spôsob zabezpečenia a lehoty ich kontrol
- zákaz vstupu nepovolaných osôb vyznačí na bezpečnostných tabuľkách pri všetkých vchodoch, prístupoch a cestách k ťažobnému priestoru
- zabezpečí pre všetkých pracovníkov, ktorí vstupujú do miest s nebezpečenstvom pádu predmetov ochranné prilby
- zabezpečí a osadí na vstupe na lokalitu informačnú tabuľu, kde budú uvedené základné informácie o výkone prác v tomto priestore a údaje o organizácii, ktorá zabezpečuje výkon ťažby
- zabezpečí, aby počas výkonu ťažby boli dodržiavané všetky bezpečnostné normy, aby nedošlo k ohrozeniu, poškodeniu a zničeniu majetku občanov bývajúcich v blízkosti predmetnej ťažobnej lokality – podmienka z územného rozhodnutia rozsahu.

Zabezpečenie prevádzky iným materiálom bude uskutočňované podľa aktuálnej potreby. Vytvorený zásobovací systém spoločnosti KSR zaručuje plynulý chod prevádzky. V lome môžu nastať otrasy pri trhacích prácach, ktoré sú riešené v povolení trhacích prác.

Vetranie

Ložisko stavebného kameňa sa dobýva povrchovým spôsobom, preto nehrozí zvýšená koncentrácia škodlivých alebo nežiaducich látok. Vetranie je zabezpečené prirodzeným vetraním - pohybom vzduchu. Pri veľkopriemerovom vŕtaní sú vrtné súpravy vybavené odprašovacím zariadením.

Zázemie prevádzky

Celé zázemie s WC, vodou, oddychovou miestnosťou atď. sa nachádza v priľahlom dobývacom priestore „DP“ Husiná kde prebieha technologické spracovanie kameňa.

Technická a biologická rekultivácia

Po ukončení alebo pri trvalom zastavení prevádzky v hlavných banských dielach a lomoch je organizácia povinná vykonať likvidáciu a rekultiváciu pozemkov, ak príslušné orgány štátnej správy po dohode s obvodným banským úradom nerozhodli inak a ak nedôjde k ohrozeniu alebo poškodeniu záujmov chránených osobitným predpisom. V súlade s uvedenou povinnosťou organizácie bude rekultivácia lomu vykonaná po skončení jeho prevádzky v súlade s platnou legislatívou a súvisiacich predpisov v danom čase.

Zdôvodnenie potreby činnosti v danej lokalite

Dňa 15. decembra 2015 bol okres Rimavská Sobota zaradený Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny SR medzi najmenej rozvinuté okresy. Miera evidovanej nezamestnanosti, vypočítaná z disponibilného počtu uchádzačov o zamestnanie, bola podľa zákonom stanovených kritérií vyššia ako 1,6 - násobok priemernej miery evidovanej nezamestnanosti v Slovenskej republike za rovnaké obdobie.

Podľa zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov Okresný úrad Rimavská Sobota pripravil návrh plánu rozvoja a predložil ho po prerokovaní riadiacim výborom na schválenie Ministerstvu investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR

Plán rozvoja najmenej rozvinutého okresu Rimavská Sobota bol schválený Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR dňa 27. júla 2022. Ide o záväzný dokument zameraný na odstraňovanie zaostávania najmenej rozvinutého okresu a jeho podporu. Okres bude môcť v súlade s plánom rozvoja využívať čerpanie regionálneho príspevku, ktorý je naplánovaný na roky 2022 – 2026.

V januári 2021 odsúhlasila vláda vznik priemyselného parku v Rimavskej Sobote. V júli 2022 získal projekt osvedčenie o významnej investícii. „Priemyselný park Rimavská Sobota“ (greenfield) s rozlohou 50 ha.

Osvedčenie o významnej investícii strategického významu získal aj projekt Winkelmannu v Rimavskej Sobote. Investovať v danom regióne plánuje aj spoločnosť Svet

zdravia, ktorá má záujem v Rimavskej Sobote postaviť novú nemocnicu.

Aktuálne sa v širšom okolí Rimavskej Soboty rozširuje výstavba a rekonštrukcie cestnej siete. Napr. frekventovanú križovatku ciest I/16, I/72 a II/531, na ktorej bol problém odbočiť z niektorých smerov, nahradí na hlavnom ťahu v Rimavskej Sobote turbookružná križovatka.

Vzhľadom k realizácii plánovaných projektov v danom regióne sa predpokladá zvýšená potreba kameňa. Uspokojenie predpokladaného dopytu je hlavným dôvodom pre realizáciu ťažby v lome Husiná-Hôrka.

Priaznivé vplyvy

- Využitie surovinových zdrojov regiónu.
- Kontinuálne pokračovanie ťažby.
- Uspokojenie predpokladaného dopytu , - súvis s investičnými aktivitami v okolí v rámci rozvoja najmenej rozvinutého okresu.
- Vytvorenie pracovných miest v obci s trvalou vyššou nezamestnanosťou ako je priemer okresu aj Slovenska.
- Skrátenie prepravných vzdialenosti pri zásobovaní plánovaných strategických stavieb v regióne.
- Poloha – v dostatočnej vzdialenosti od najbližších obytných území, z čoho vyplýva , že činnosť nebude nadmerne zaťažovať hlukom a imisiami najbližšie obytné zóny.
- Realizáciou navrhovanej činnosti nedôjde k zásahu do chránených území , ani ochranných pásiem podľa osobitných predpisov.
- Lokalita má vhodné dopravné napojenie novo postavenou udržovanou cestou, ktorá sa smerom na sever od ložiska napája na komunikáciu III. triedy Husiná – Nové Hony.

Popis zmeny:

Realizovaním zmeny navrhovanej činnosti sa zabezpečí kontinuálne pokračovanie ťažby v lome Husina – Hôrka. Objem ťažby sa zmenou navrhovanej činnosti nezmení (do 200 000 t/rok).

Oproti pôvodnému stavu nedochádza okrem presunu ťažobného priestoru k žiadnym takým zmenám, ktoré by mohli zhoršiť kvalitu ovzdušia a zdravie obyvateľstva. Zmenou navrhovanej činnosti sa nezmenia technické zabezpečenia, spôsob ťažby ani ostatné podstatné ukazovatele, nedochádza k podstatným zmenám vstupov, výstupov a prevádzkového procesu, nemenia sa vplyvy po zmene navrhovanej činnosti na životné prostredie a obyvateľstvo.

Zásoby kameňa sa v rámci realizácie povolenej činnosti doťažujú a podľa odborných odhadov sa predpokladá, že zásoby budú vyťažené a ťažba ukončená najneskôr do konca roka 2024.

Zmena navrhovanej činnosti spočíva v prenesení ťažby južným smerom na vyčlenenú parcelu CKN 687/13 (proces územného konania bol zahájený, bol spracovaný projekt pre ÚR) za účelom kontinuálneho pokračovania ťažby,

Realizovaním zmeny navrhovanej činnosti sa zabezpečí kontinuálne pokračovanie ťažby v lome Husiná – Hôrka. Ťažba bude činiť tak, ako doposiaľ do 200 000 t/rok.

Oproti pôvodnému stavu nedochádza okrem rozšírenia ťažobného priestoru k žiadnym takým zmenám, ktoré by mohli zhoršiť kvalitu ovzdušia a zdravie obyvateľstva. Keďže sa nemení technické zabezpečenie, spôsob ťažby ani ostatné podstatné ukazovatele, nedochádza k podstatným zmenám vstupov, výstupov a prevádzkové procesu, nemenia sa vplyvy po zmene navrhovanej činnosti na životné prostredie a obyvateľstvo.

Celkové náklady

Zmena navrhovanej činnosti je pokračovaním súčasnej činnosti s identickým technickým zabezpečením a rovnakým spôsobom ťažby. Vzhľadom k tomu sa neočakáva významnejšie zvýšenie nákladov pre zabezpečenie prevádzky lomu oproti súčasnému stavu.

Požiadavky na vstupy

Záber lesných pozemkov a pôdy

Zmena navrhovanej činnosti bude vykonávaná banským spôsobom v území určenom na dobývanie nevyhradeného nerastu stavebného kameňa Husiná – Hôrka, ktorý sa nachádza mimo zastavaného územia dotknutej obce Husiná na parcele CKN 687/13 s rozlohou 49 937 m^2 .

V roku 2019 bolo vydané územné rozhodnutie na pozemku CKN 687/10 - ostatná plocha. Došlo tam k zmene druhu pozemku na celej parcele z TTP na ostatnú plochu. Geometrickým plánom bola z uvedenej parcely 687/10 odčlenená parcela 687/11 a zároveň bolo získané aj povolenie na dobývanie ložiska z banského úradu - do 5 ha do 100 000 ton.

V súčasnosti navrhovateľ požiadal o vydanie nového územného rozhodnutia na prenos ťažby na parcelu 687/13 - taktiež vyčlenenú z parcely 687/10 za účelom postupnej prípravy územia, ktoré bude nahrádzať vyťažené časti ložiska. Presun ťažby na uvedenú parcelu je predmetom zmeny navrhovanej činnosti.

Popis zmeny:

Zmena navrhovanej činnosti bude realizovaná na pozemku určenom na ťažbu, kde došlo sa z parcely č. 687/10 (ostatná plocha) odčlenila parcela č. 687/13 (ostatná plocha) nový záber lesných pozemkov a vyňatie z PPF pôdy nie je potrebné.

Nároky na zastavané územie

Realizácia zmeny navrhovanej činnosti nebude mať nároky na zastavané územie. V dotknutom území sa v súčasnosti nenachádzajú technologické, ani stavebné objekty.

Popis zmeny:

Nedochádza k zmene.

Spotreba vody

Pre navrhovanú činnosť nie je potrebná technologická voda. Sociálne požiadavky a vybavenie zamestnancov bude riešené doterajším spôsobom.

Popis zmeny:

Nedochádza k zmene.

Surovinové zdroje

Zmenou navrhovanej činnosti nedochádza k zmene v objeme ťažby, ktorá ostáva na súčasnej úrovní do max. 200 000 t/rok. Prevádzka navrhovanej činnosti si nevyžiada potrebu žiadnych ďalších špecifických surovín.

Popis zmeny:

Nedochádza k zmene v potrebe surovinových zdrojov z hľadiska ich množstva, kvality, zloženia a spôsobu použitia.

Energetické zdroje

Ťažobný priestor Husiná - Hôrka nie je v účastnosti elektrifikovaný a ani sa s elektrifikáciou neuvažuje.

Popis zmeny:

Nedochádza k zmene.

Nároky na dopravnú a inú infraštruktúru

Dopravne je ložisko prístupné z cesty III/2741 V. Dravce – Husiná prostredníctvom novovybudovanej a skolaudovanej účelovej komunikácie.

Expedícia dodávok suroviny pre odberateľov z ťažobného priestoru Husiná – Hôrka bude realizovaná po existujúcej ceste III/2741 cez obec Husiná a cez obec Veľké Dravce (cesta III/2669) s prerozdelením dopravy v smere na Nové Hony (cesta I/16) a Buzitku (smer cesta I/71). Doprava smerom na obec Husiná je obmedzená zákazom vjazdu vozidiel nad 10 t a v tomto smere túto komunikáciu využívajú drobní zákazníci (cca 5 % objemu kameniva). Hlavná prepravná trasa vyťaženej suroviny je smerom na obec Veľké Dravce. Z obce Veľké Dravce a následne smerom na Fiľakovo je doprava obmedzovaná zákazom vjazdu automobilom nad 23 t, pričom túto trasu využívajú hlavne nákladné autá zákazníkov z Maďarska, prípadne drobných odberateľov v objeme cca 30 %. Zvyšok objemu vyťaženej suroviny cca 65 % smeruje z obce Veľké Dravce na obec Nové Hony.

Vplyvy nákladnej automobilovej dopravy na životné prostredie boli vyhodnotené pri posudzovaní pôvodného zámeru ako únosné. Po realizácii navrhovanej zmeny – ktorá

predstavuje len zmenu ťažobného priestoru (presun na susednú parcelu) nedôjde k zvýšeniu nárokov na dopravnú infraštruktúru.

Súčasné dopravné riešenie územia obce nebude dotknuté realizáciou navrhovanej zmeny. Nedôjde k zvýšeniu dopravného zaťaženia v obci, ani k nárastu sekundárnych vplyvov z dopravy.

Popis zmeny:

Z hľadiska počtu prejazdov nákladných vozidiel v dotknutom území nedochádza k zmene, čo znamená, že zmenou navrhovanej činnosti nedochádza ani k zmene nárokov na dopravu.

Nároky na pracovné sily

Zmena navrhovanej činnosti nebude mať vplyv na vznik pracovných miest, nakoľko nedôjde k zvýšeniu ťažby. Všetky potrebné činnosti budú zabezpečované aktuálnym počtom zamestnancov kameňolomu.

Popis zmeny:

Nedochádza k zmene.

Údaje o výstupoch

Zdroje znečisťovania ovzdušia

Samotný kameňolom je plošným zdrojom znečisťovania ovzdušia s TZL, ktoré .vznikajú pri prácach spojených s dobývaním ložiska a úpravou nerastu (vŕtacie práce, trhacie práce a úprava nerastu drviacimi a triediacimi strojnými zariadeniami).

Zo spaľovania motorovej nafty v piestových spaľovacích motoroch, ktoré sú súčasťou drviacich a triediacich zariadení vznikajú TZL, SO_2, NOx , CO a TOC.

Kategorizácia zdrojov

Cestná doprava bude líniovým zdrojom znečistenia na úrovni doterajšej intenzity.

Hodnotená zmena navrhovanej činnosti činnosť predstavuje jestvujúci, stacionárny stredný zdroj znečisťovania ovzdušia, ktorý je zaradený podľa Vyhlášky č. 248/2023 Z. z. podľa:

· Prílohy č. 1 – „Členenie a kategorizácia stacionárnych zdrojov“,
- do kategórie 3. Výroba nekovových minerálnych produktov:
3.10.2 kameňolomy a súvisiace spracovanie kameňa.

Podľa Prílohy č. 3 (Všeobecné požiadavky na zdroje znečisťovania ovzdušia) Vyhlášky č. 248/2023 Z. z., v časti II. (Všeobecné technické požiadavky a všeobecné

podmienky prevádzkovania) sú v bode 1.2 Výroba, úprava, doprava, vykladanie a nakladanie prašných materiálov uvedené konkrétne pokyny obmedzenie prašných emisií.

.

Charakteristika zdrojov

Zdrojmi tuhých znečisťujúcich látok počas prevádzky navrhovanej činnosti bude:
- ťažba kameňa
- nakladanie, preprava, vysýpanie, drvenie, triedenie.
- stacionárna technologická linka,
- skládka vyrobeného kameniva,
- doprava spracovaného kameniva / suroviny.

Prevádzka lomu je z hľadiska ochrany ovzdušia rozdelená podľa typu spracovania suroviny na ťažbu, úpravu nerastu na stacionárnej úpravni (primárne a sekundárne drvenie) a úpravu nerastu mobilnými drviacimi a triediacimi zariadeniami. Najvyššie množstvo znečisťujúcich látok vzniká pri drvení a triedení.

Popis zmeny:

Množstvo emisií znečisťujúcich látok vypúšťaných do ovzdušia bude priamo závisieť od dopytu po kamenive, teda od množstva ťažby a spracovania kameňa. V súčasnosti je povolená ťažba v lome Husina – Hôrka v objeme do 200 000 t/rok. Po zmene navrhovanej činnosti bude povolená ťažba maximálne 200 000 t/rok. maximálne na úrovni skutočnosti dosahovanej v predchádzajúcich rokoch. V objeme ťažby nedochádza k zmene.

Odpadové vody

Odpadové vody pri zmene navrhovanej činnosti nebudú vznikať.

Popis zmeny:

Nedochádza k zmene.

Odpady

V rámci zmeny navrhovanej činnosti nebudú vznikať iné odpady a vo väčšej miere, ako boli špecifikované v rámci pôvodne navrhovanej činnosti, resp. ktoré vznikajú v súčasnosti.

Popis zmeny:

Nedochádza k zmene.

Hluk

V rámci hodnotenia hluku bol v roku 2007 realizovaný prieskum dopravy, kontrolné merania hluku v troch lokalitách obce Veľké Dravce a vypočítané ekvivalentné hladiny A hluku v 22 vybraných bodoch pred fasádami obytných domov.

Bolo zistené, že:

1. ekvivalentné hladiny hluku vo zvolených výpočtových bodoch prekračujú hodnoty 60 dB už v súčasnosti, čo potvrdzujú aj urobené krátkodobé merania ekvivalentných hladín A zvuku
2. ekvivalentné hladiny hluku počas dňa spôsobené len prepravou kameniva po navýšení ťažby sa pohybujú v rozsahu od 45,0 dB do 60,6 dB. V porovnaní s rokom 2006 sa hladiny zvýšili cca o 6 dB, čo je spôsobené navýšením ťažby (nárast počtu prejazdov vozidiel), zmenou definície trvania dňa (zo 16 h na 12 h), a zmenou zaťaženia jednotlivých smerov rozvozu (% podiel)
3. ekvivalentné hladiny hluku počas dňa od celkovej dopravy po navýšení ťažby kameniva sa budú nachádzať v rozmedzí 52,4 až 65,5 dB , pričom najvyššie hodnoty sa dosahujú v úseku 1
4. vzhľadom na náhodnosť objednávok kameniva sa môžu vyskytnúť dni so zvýšenými ako aj so zníženými hladinami hluku počas dňa oproti uvedeným hodnotám.“

Pre navrhovanú činnosť Husiná - Hôrka dobývanie ložiska nevyhradeného nerastu stavebného kameňa, čadiča, pre ktorú bolo vydané kladné rozhodnutie v procese posudzovania bola v roku 2018 vypracovaná hluková štúdia.

Zo záverov realizovanej hlukovej štúdie vyplýva, že výsledný prírastok hladiny hluku z dopravy vplyvom nárastu dopravy na maximálny denný počet vozidiel 96 ks je:

L_{Aeq}.celk = 10 . log (105,83 + 106,43) = 65,2 dB

Výpočet prírastku hluku:

Denná doba: A L_{Aeq} - 65,2 dB - 64,3 dB = **+ 0,9 dB**

Z výpočtu vyplýva nárast hladiny hluku o 0,9 dB čo je menší prírastok ako o 3 dB a teda je vplyv prírastku na hluk dopravy na RD v obci Veľké Dravce zanedbateľný.

Z výsledkov meraní expozície hluku je zrejmé, že doprava kameniva v rámci navrhovanej činnosti cez obec Veľké Dravce spôsobí nárast hluku o A L_{Aeq} = +1,5 dB. Jedná sa o zanedbateľný nárast. Na stave hlukovej záťaže sa podieľajú aj iné subjekty pôsobiace v hodnotenom území.

Zmenou navrhovanej činnosťou „Husiná - Hôrka dobývanie ložiska nevyhradeného nerastu stavebného kameňa, čadiča" vo vzťahu k hluku z dopravy nedochádza k novým skutočnostiam, ktoré by boli dôvodom pre zmenu podmienok vykonávania navrhovanej činnosti.

Vibrácie pochádzajúce z prevádzky automobilov a mechanizmov je možné charakterizovať ako lokálne obmedzené. Ich intenzita v žiadnom prípade nedosiahne hodnoty, ktoré by mohli mať akýkoľvek vplyv na životné prostredie a zdravie obyvateľov najbližších obytných domov.

Popis zmeny:

Zmena navrhovanej činnosti nebude mať za následok zvýšenie nárokov na dopravu. Vzhľadom na to, že sa oproti skutočnej ťažbe sa zmenou objem ťažby nemení, nedochádza ani k zmene hlukových pomerov v posudzovanej obytnej zóne a navrhovaná zmena

nespôsobí zhoršenie životných podmienok obyvateľstva z hľadiska hluku v porovnaní s jestvujúcim stavom.

Žiarenie a iné fyzikálne polia

Počas prevádzky navrhovanej činnosti sa nebude vyskytovať produkcia elektromagnetického, alebo rádioaktívneho žiarenia.

Popis zmeny:

Nedochádza k zmene.

Zápach a iné výstupy

Kameň je inertným materiálom, ktorý nie je zdrojom zápachu.

Popis zmeny:

Nedochádza k zmene.

3. Prepojenie s ostatnými plánovanými a realizovanými činnosťami v dotknutom území a možné rizika havárií vzhľadom na použité látky a technológie.

Realizovaná činnosť je situovaná v lome Husiná - Hôrka. Zmenou navrhovanej činnosti dochádza iba k presunu ťažby smerom na juhozápad na novú parcelu 687/13. Na dotknutom území sa nevyskytujú žiadne stavebné objekty, ani technické stavby, ktoré by mohla realizácia navrhovanej činnosti ovplyvniť. V rámci DP Husiná bolo realizované posudzovanie vplyvov činnosti „Čiastočná rekultivácia lomu Husiná“ - Oznámenie o zmene, 12/2020, ktoré bolo ukončené Rozhodnutím vydaným v zisťovacom konaní (MŽP SR, Číslo: 5253/2021-1.7/mš, 9500/2021, 9503/2021, zo dňa 19.02.2021,ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 29.03.2021). Potreba rekultivácie lomu vyplynula z povolenia na ťažbu a z hodnotenia vplyvov činnosti na životné prostredie. Rekultivácia je pri ukončení ťažby prvoradým environmentálnym záujmom. Pre výkon technickej rekultivácie sa v lome Husiná, ani v jeho blízkosti nenachádza dostatok vhodného materiálu.

Vzhľadom k tomu bol v rámci uvedenej zmeny odsúhlasený dovoz výkopovej zeminy z iných lokalít a z iných činnosti a jej použitie na spätné zasypávanie.

Predloženou zmenou sa vytvoril významný synergický efekt pozostávajúci z prepojenia nevyhnutnej činnosti – rekultivácie lomu s realizovanou činnosťou – ťažbou a dopravou kameniva.

Synergicky efekt z tohto prepojenia pozostáva hlavne z využitia ostatných stavebných odpadov, ich materiálovým zhodnotením vo forme vhodnej náhrady pre technickú rekultiváciu časti lomu a využitia spätného vyťaženia dopravných prostriedkov pri doprave kameniva na dopravu výkopovej zeminy bez dodatočných nárokov na dopravu. Významný je aj ekonomický prínos vo forme zníženia predpokladaných nákladov na

rekultiváciu lomu. Navrhovateľ bude aj pri realizácii zmeny navrhovanej činnosti využívať jazdy áut naprázdno pre dovoz materiálov na čiastočnú rekultiváciu lomu Husina.

Prepojenie s ostatnými činnosťami v dotknutom území neprináša len klady, ale aj určité rizika, ktoré vyplývajú z toho, že počas realizácie navrhovanej činnosti bude súbežne prebiehať aj čiastočná rekultivácia lomu Husina.

Každá činnosť vytvára pre životné prostredie a všetky základné zložky a teda aj pre človeka určité riziko aj napriek opatreniam, ktoré súčasné poznanie procesov umožňuje. Riziká spojené s prevádzkou navrhovanej činnosti vyplývajú z charakteru činností a používaných látok.

K rizikám, vo vzťahu navrhovanej zmeny k vplyvom na zložky životného prostredia možno priradiť najmä nepredvídateľné udalosti, havárie, resp. udalosti s malou pravdepodobnosťou výskytu. Pri extrémnych meteorologických podmienkach najmä počas prívalových dažďov, silnom vetre, snehových kalamít a pod. sa neuvažuje s ťažbou, ani so spracovaním kameňa.

Identifikácia rizík a ich posúdenie vo vzťahu k vplyvom na zložky životného prostredia:

Riziko	**Udalosť**	**PVU**	**DVU**	**VMR**
Únik prevádzkových náplní strojných mechanizmov a nákladných áut, čo môže spôsobiť kontamináciu horninového rizika, pôdy, povrchových a podzemných vôd	nehoda	1	2	2
	technická porucha	1	1	1
	nedodržanie pracovných postupov	1	2	2
	zosuv horniny zo svahu steny lomu	2	2	4
	extrémne meteorologické javy	1	1	1
Ohrozenie zložiek životného prostredia a kvality života obyvateľov	nehoda	1	2	2
	technická porucha	1	1	1
	nedodržanie pracovných postupov	1	2	2
	extrémne meteorologické javy	1	1	1

Vysvetlivky k tabuľke :
PVU – pravdepodobnosť výskytu udalosti
DVU – dôsledok vzniknutej udalosti
VMR – výsledná miera rizika vypočítaná ako súčin PVU a DVU
Stupnica hodnotenia :
PVU : 1. nízka, 2. stredná, 3. vysoká
DVU : 1. málo významný, 2. stredne významný, 3. veľmi významný
VMR : 1. – 2. bezvýznamné, 3. - 4. mierne významné, 5. - 6. veľmi významné

Nakoľko činnosť je v zmysle banskej legislatívy zaradená ako činnosť vykonávaná banským spôsobom, prevádzkovateľ je pri prácach povinný dodržiavať požiadavky vyhlášky SBÚ č. 29/1998 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky pri banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom, v zmysle ktorej je potrebné udržiavať v platnosti prevádzkové predpisy a technologické postupy určená v pláne zabezpečenia lomu.

Okrem uvedeného je prevádzkovateľ povinný identifikovať potenciálne bezpečnostné riziká v zmysle požiadaviek zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia.

Požiadavky na zabezpečenie BOZP sú popísané v Pláne terénnych úprav (čiastočnej technickej rekultivácie) lomu Husiná a v POPD lomu Husina – Hôrka.

Všetky práce budú realizované zamestnancami, ktorí majú dlhoročné skúsenosti s vykonávanými činnosťami, čo významne znižuje riziká vzniku mimoriadných udalostí.

Popis zmeny:

Realizáciou navrhovanej zmeny nedôjde k zvýšeniu dopravy v dotknutej oblasti, čo znamená, že možné rizika sú porovnateľné, ako pred zmenou. Vo vzťahu s ostatnými činnosťami v dotknutom území je zmena navrhovanej činnosti pozitívna v tom zmysle, že sa počas jej realizácie bude zabezpečovať formou využitia spätných jázd aj dovoz materiálov pre kontinuálnu čiastočnú rekultiváciu blízkeho lomu Husina.

Navrhovanou zmenou sa obmedzí vytváranie nových depónií so záberom poľnohospodárskych pôd pri stavbe ciest za súčasnej čiastočnej revitalizácie územia po ťažbe nerastných surovín.

4. Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov

Pre povolenie dobývania ložiska nevyhradeného nerastu stavebného kameňa Husiná – Hôrka bolo vydané Rozhodnutie OBÚ Spišská Nová Ves (č. 640-2054/2016, zo dňa 30.9.2016, právoplatnosť dňa 13.10.2016) a Rozhodnutie o povolení činnosti vykonávanej banským spôsobom (Obvodný banský úrad v Košiciach č. 122-536/2021, zo dňa 18.03.2021, právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 30.04.2021).

Územným rozhodnutím obce Husiná (č. 115/2015/SI.R., zo dňa 21.04.2016) bolo vydané rozhodnutie o využívaní územia „Ložisko stavebného kameňa na lokalite Husiná – Hôrka“ v rámci dotknutého pozemku (parcely CKN 688, CKN 687/7 a CKN 689/3, podľa geometrického plánu č. 122/2015, overeného OÚ Rimavská Sobota, katastrálnym odborom pod č. 469/2015 zo dňa 22.10.2015) mimo zastavaného územia obce Husiná, v katastrálnom území Husiná. Pre pokračovanie ťažby na dotknutej parcele č. 687/11 (odčlenená od parcely č. 687/10) mimo zastavaného územia obce Husiná bolo dotknutou obcou Husiná vydané Územné rozhodnutie (Obec Husiná, Číslo: 17/2019/Sl.R, zo dňa 21.04.2020).

Rozhodnutím Okresného úradu Rimavská Sobota, pozemkový a lesný odbor (č.: OÚ-RS-PLO1-2020/013672-003, zo dňa 08.09.2020) dotknutý pozemok v rámci riešeného územia o výmere 178 753,0 m^2 vedený v katastri ako trvalý trávny porast je ***nepoľnohospodárskou pôdou*** a to druh pozemku ako „ostatná plocha“ (dotknutá parcela č. 687/10 v rámci ktorej je navrhované predmetné rozšírenie ťažobnej činnosti – parcela 687/13).

Popis zmeny:

Realizácia zmeny navrhovanej činnosti vyžaduje súčinnosť s príslušným banským úradom a okresným úradom a obcou vzhľadom na aktualizáciu vydaných povolení.

5. Vyjadrenia o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti presahujúcich štátne hranice

Realizácia zmeny navrhovanej činnosti nepresiahne svojimi vplyvmi štátne hranice.

Popis zmeny:

Zmenou navrhovanej činnosti nedochádza k zmene vplyvov navrhovanej činnosti presahujúcich štátne hranice.

6. Základné informácie o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia vrátane zdravia ľudí.

Charakteristika prírodného prostredia vrátane chránených území

6.1. Vymedzenie hraníc dotknutého územia

Záujmové územie sa nachádza na západnom okraji obce Husiná, na ľavom brehu riečky Suchá, vo vzdialenosti cca 1000 m od jej koryta a na ľavom brehu Sokolieho potoka, vo vzdialenosti približne 250 m severne.

Od obytnej zóny obce Veľké Dravce bude navrhovaná činnosť vzdialená cca 1,2 km a od obce Husiná tiež cca 1,2 km.

6.2. Geomorfologické pomery

Podľa geomorfologického členenia (Mazúr – Lukniš, 1980) hodnotené územie leží:

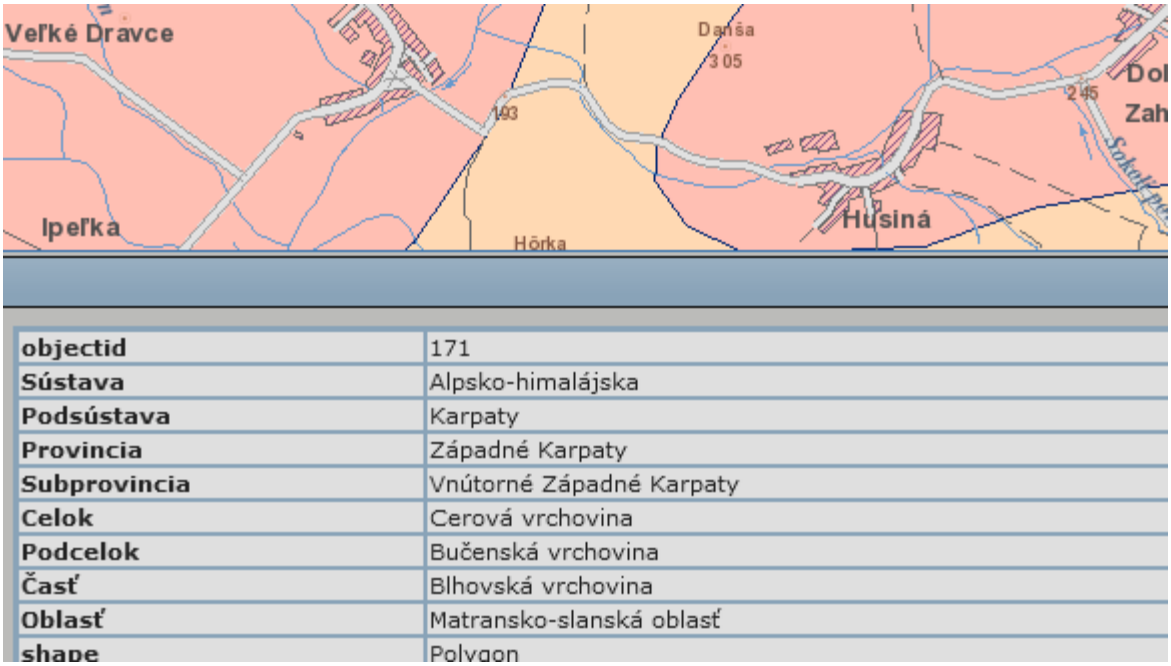

objectid	171
Sústava	Alpsko-himalájska
Podsústava	Karpaty
Provincia	Západné Karpaty
Subprovincia	Vnútorné Západné Karpaty
Celok	Cerová vrchovina
Podcelok	Bučenská vrchovina
Časť	Blhovská vrchovina
Oblasť	Matransko-slanská oblasť
shape	Polygon

Zdroj: http://apl.geology.sk

Lokalita zahŕňa relikty bazaltového vulkanizmu na rozsiahlom území medzi obcami Veľké Dravce, Šavoľ, Konrádovce a Husiná.

Na JZ strane lokality sa týčia vrcholy Veľkého a Malého Bučeňa (kóta 514, resp. 476), centrálna časť lokality je tvorená hrebeňmi SV-JZ a SZ-JV smeru, cez ktoré sa prerezáva potok Čirinec. Severná časť lokality je tvorená hrebeňmi s kótami Hôrka (296) a Danša (305).

Podľa členenia Kočický, Ivanič je dotknutá lokalita situovaná:

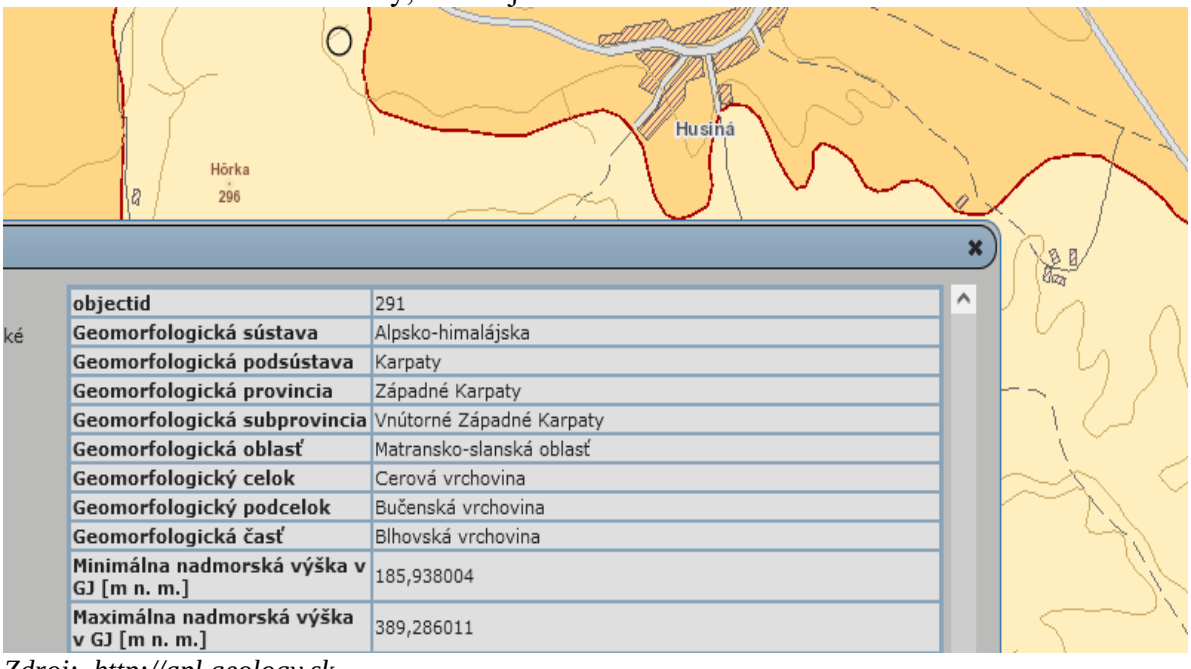

objectid	291
Geomorfologická sústava	Alpsko-himalájska
Geomorfologická podsústava	Karpaty
Geomorfologická provincia	Západné Karpaty
Geomorfologická subprovincia	Vnútorné Západné Karpaty
Geomorfologická oblasť	Matransko-slanská oblasť
Geomorfologický celok	Cerová vrchovina
Geomorfologický podcelok	Bučenská vrchovina
Geomorfologická časť	Blhovská vrchovina
Minimálna nadmorská výška v GJ [m n. m.]	185,938004
Maximálna nadmorská výška v GJ [m n. m.]	389,286011

Zdroj: http://apl.geology.sk

V širšom okolí hodnotenej lokality, v údolí Čirinca je viacero bazaltových kameňolomov: Buzitka, Husiná – Danša (v súčasnosti ťažený), Husiná – Kopančog a Šávoľ.

6.3. Geologické pomery

Geologická mapa kvarteru:

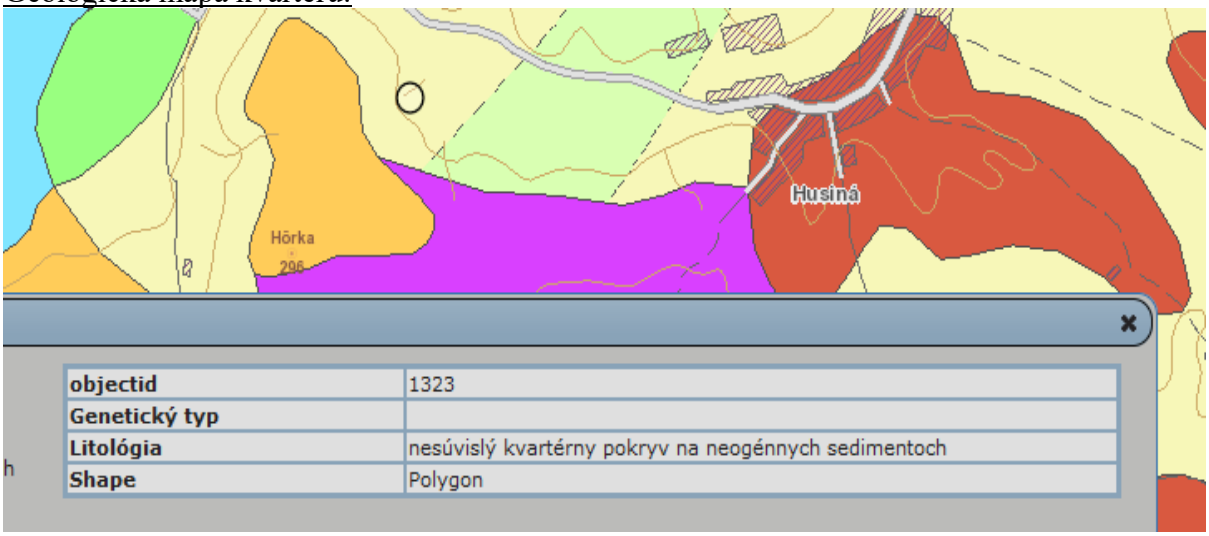

Zdroj: http://apl.geology.sk

Podľa regionálneho geologického členenia je dotknutá lokalita zaradená nasledovne:

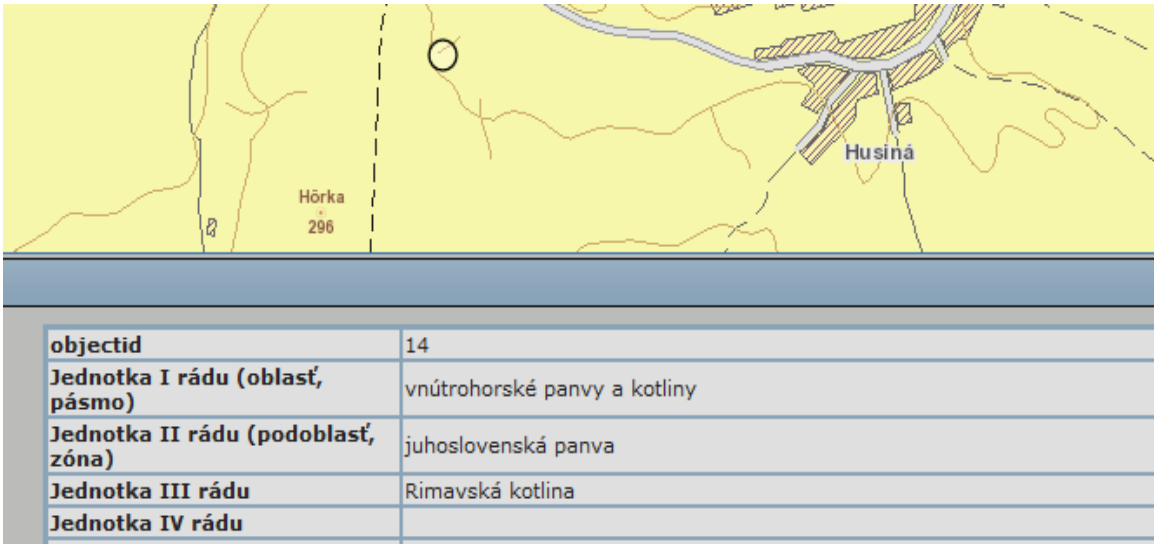

Zdroj: http://apl.geology.sk

Horninové prostredie

Na geologickej stavbe ložiska čadičov sa zúčastňujú štyri stratigraficky a geneticky odlišné typy hornín:

e) podložné egerské sedimenty

f) bazaltové formácie

g) sedimenty poltárskej formácie

h) kvartérny pokryv

Ťaženou surovinou je čadič bazaltovej formácie. Hrúbka bazaltového prúdu dosahuje mocnosť 14 – 22,5 m. Surovina je súčasťou lávového prúdu cerovej bazaltovej formácie (pliocén-pleistocén). Lávový prúd je pretiahleho tvaru SV-JZ. Dĺžka prúdu overeného prieskumnými dielami je cca 1 km a šírka 350 m. Na ložisku je vyvinutá charakteristická odlučnosť a to v spodnej časti lavicovitá (s mocnosťou lavíc od 1,2 – 0,3 m) a v strednej časti nepravidelná, balvanovitá. V nadložných častiach je čadič pórovitý až napenený. Mocnosť zóny napenenia a zvetrávania dosahuje do hĺbky až 1,0 – 3,0 m.

Pretože čadič je výlevná hornina, nie je možné u neho charakterizovať úložné pomery tak, ako je to typické pre sedimentárne horniny. V procese genézy bazaltovej horniny a chladnutí magmy sa v masíve formoval systém puklín, ktoré sú pre ložisko charakteristické. V tomto prípade sú to strmé až zvislé pukliny, ktoré sú prevažne kolmé na pukliny vodorovné alebo kvázi vodorovné, ktoré predurčujú odlučnosť horniny doskovitú až hrubolavicovú. Smer lavíc je pre ťažbu priaznivý, pretože sú uložené prevažne vodorovne a nehrozia samovoľným zosunutím ťaženej steny.

Na báze lávového prúdu takmer vo všetkých vrtoch vykonaného prieskumu, ukončeného v roku 1989, je zachovalá poloha tufov, ktoré sa nachádzajú v nepravidelných útržkoch pod celým lávovým prúdom. Jedná sa o jemnozrnné až stredozrnné okrové, sivozelené, fialovohnedé čadičové tufy, miestami páskované, prípadne rozložené. Zložené sú z drobných úlomkov tmavých bazaltov tmelených matrix, pozostávajúcej z napeneného bazaltového skla, pyroxénov, olivínov. Mocnosť tufov sa pohybuje od 0,2 do 2,4 m.

V nadloží bazaltového prúdu vystupuje nepravidelná mocnosť silne zvetralých a rozložených čadičových tufov – vulkanoklastík nefelinického bazanitu. Petrograficky je hornina veľmi nečerstvého vzhľadu, sivohrdzavej, sivofialovej farby. Miestami sa vyskytujú očká bielohrdzavohnedo sfarbenej pemzovitej hmoty, často s úlomkami zvetraného, napeneného nefelinického bazanitu. Minerálne zastúpenie v ťažkej frakcii je dosť monotónne. Táto frakcia je zložená prevažne z olivínu a pyroxénu, sporadicky s vulkanickým sklom.

Výrez z geologickej mapy SR (www.geology.sk):

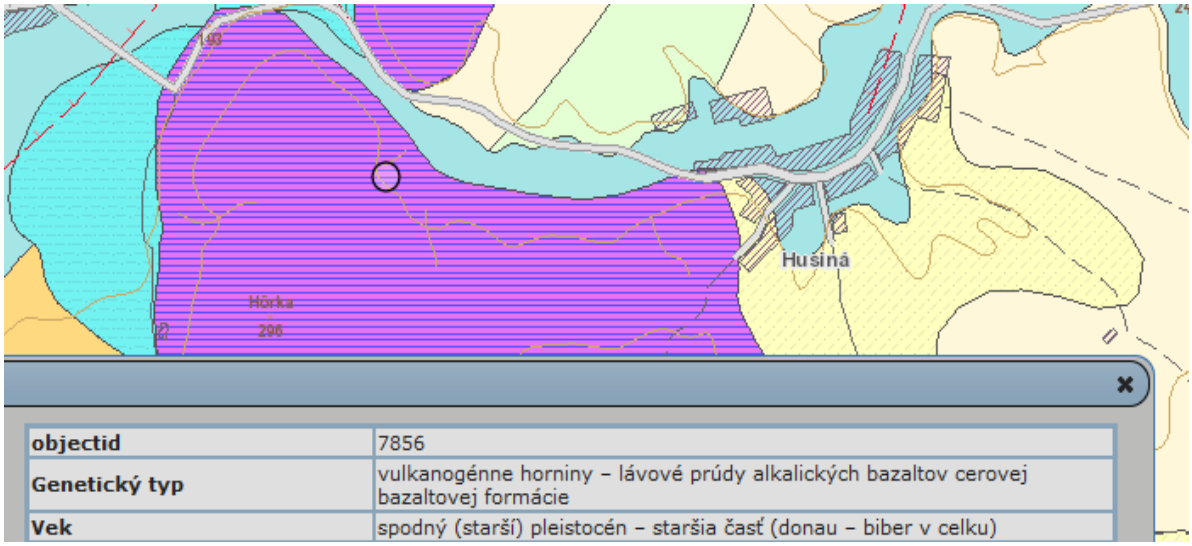

Zdroj: http://apl.geology.sk

Významné geologické lokality:

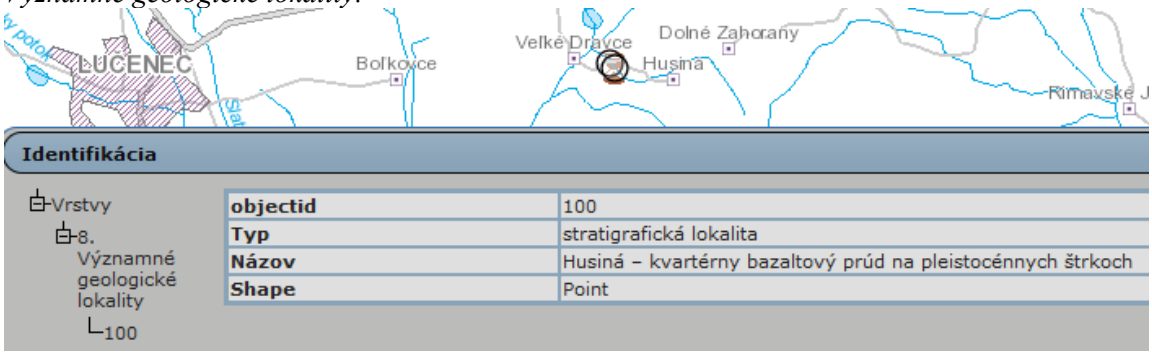

Zdroj: http://apl.geology.sk

Nerastné suroviny

V hodnotenom území sa vyskytujú nerastné suroviny hlavne stavebného kameňa, ktoré sú rozmiestnené podľa nasledujúcej mapy:

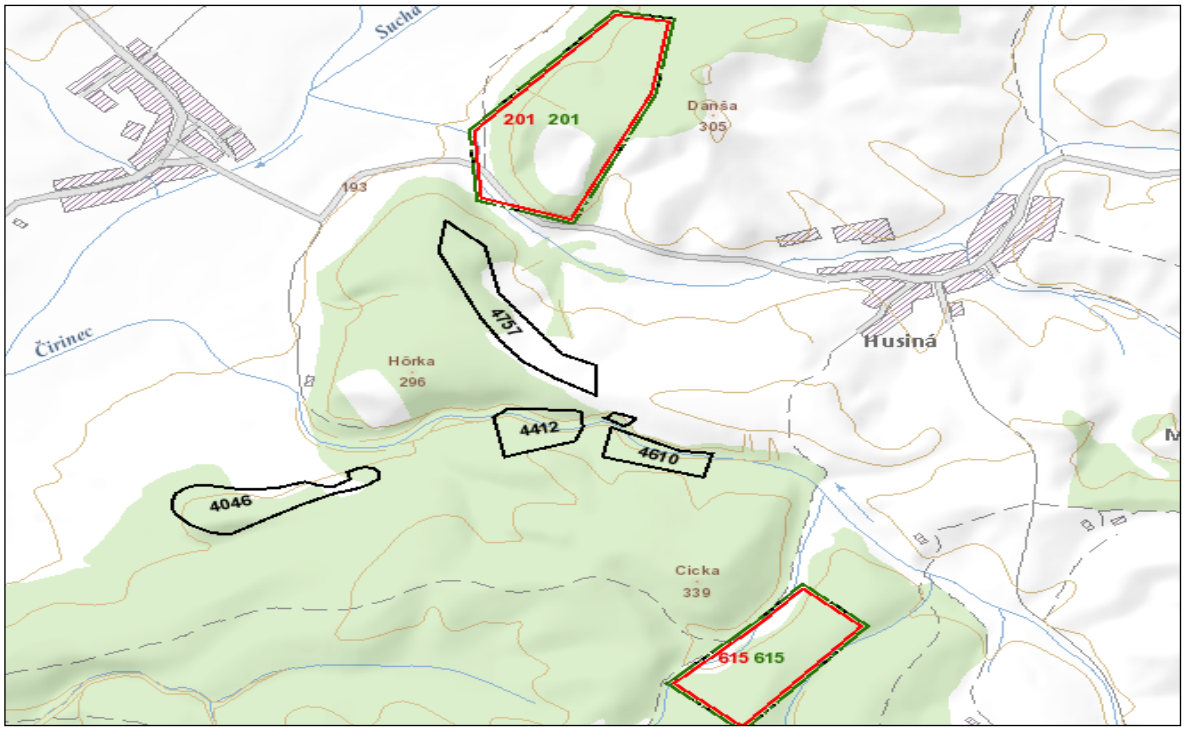

Zdroj: http://apl.geology.sk

Chránené ložiskové územie Husiná a dobývací priestor Husiná sú znázornené na mape:

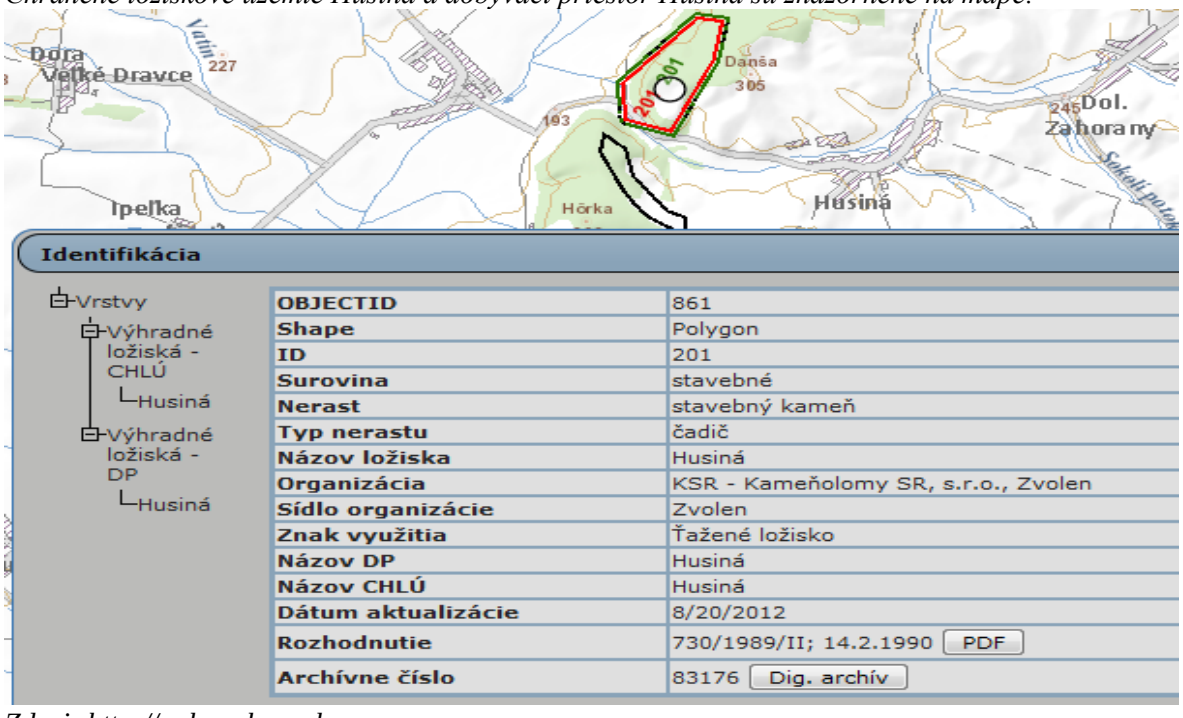

Zdroj: http://apl.geology.sk

Ložisko nevyhradeného nerastu Husiná – Hôrka:

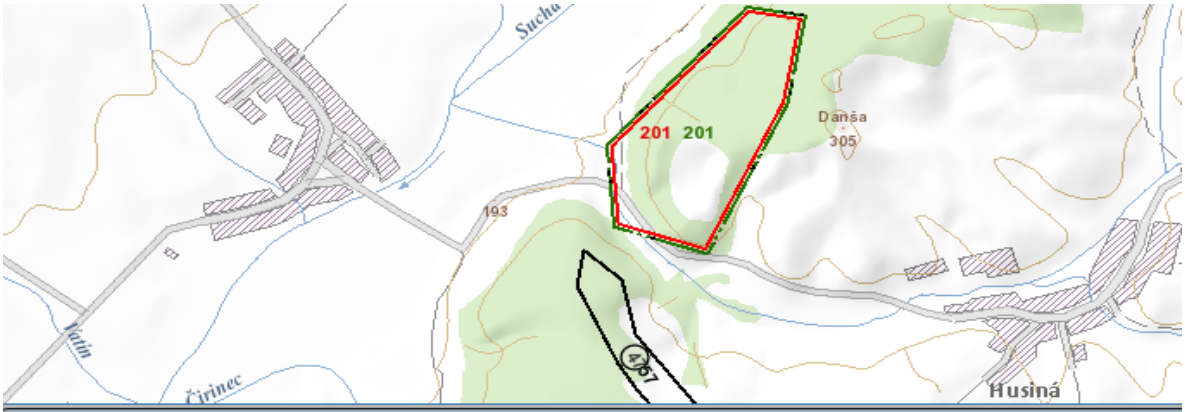

Identifikácia

Vrstvy
- Ložiská nevyhradeného nerastu
  - Husiná - Hôrka

OBJECTID	67
Shape	Polygon
ID	4757
Surovina	stavebné
Nerast	stavebný kameň
Typ nerastu	čadič
Názov ložiska	Husiná - Hôrka
Organizácia	KSR - Kameňolomy SR, s.r.o.
Sídlo organizácie	Zvolen
Znak využitia	Ťažené ložisko
Názov DP	-
Názov CHLÚ	-
Dátum aktualizácie	7/6/2016
Rozhodnutie	OBÚ v Spišskej Novej Vsi 640-2054/2016 PDF
Archívne číslo	94720 Dig. archív

Ďalšie ložiska stavebného kameňa (čadiča) v dotknutom okolí sú: Veľké Dravce , Veľké Dravce – Čirinec, Husiná – Cicka, Husiná – Kopačog, Husiná I (čadič tavný)

6.4. Pôdne pomery

Na území okresu Rimavská Sobota boli identifikované nasledujúce pôdne typy:

- Černozeme – pôdy s molickým karbonátovým alebo silikátovým A-horizontom z nespevnených hornín,
- Čiernice – pôdy s molickým čiernicovým A-horizontom a glejovým G-horizontom,
- Fluvizeme – pôdy s ochrickým A-horizontom z holocénnych fluviálnych sedimentov,
- Hnedozeme – pôdy s luvickým B-horizontom pod ochrickým alebo umbrickým A-horizontom,
- Kambizeme – pôdy s kambickým B-horizontom, pod ochrickým alebo umbrickým A-horizontom,
- Kultizeme – pôdy s kultizemným melioračným A-horizontom > 35 cm, alebo aj so zvyškom pôvodného diagnostického horizontu hrúbky > 10 cm,

- Litozeme – pôdy s hĺbkou do 10 cm na alebo z pevných silikátových až karbonátových hornín, bez ďalších diagnostických horizontov, s výnimkou ochrického A-horizontu alebo organogénneho O-horizontu,
- Luvizeme – pôdy s eluviálnym luvickým E-horizontom a luvickým B-horizontom, pod ochrickým A-horizontom,
- Pararendziny – pôdy s molickým, niekedy až ochrickým A-horizontom zo zvetralín spevnených karbonátovo-silikátových hornín, so skeletnatosťou obvykle pod 30 %,
- Podzoly – pôdy s eluviálnym podzolovým E-horizontom a s podzolovým seskvioxidovým B-horizontom, pod ochrickým alebo umbrickým humusovo-eluviálnym horizontom,
- Pseudogleje – pôdy s mramorovaným B-horizontom, bez vyvinutého luvického B-horizontu, pod ochrickým A-horizontom bez/alebo s eluviálnym hydromorfným E-horizontom,
- Rankre – pôdy s rôznym silikátovým A-horizontom zo skeletnatých zvetralín pevných a spevnených silikátových hornín,
- Rendziny – pôdy s molickým A-horizontom zo zvetralín pevných karbonátových hornín, so skeletnatosťou obvykle nad 30 %..

V dotknutom území prevládajú luvizeme.

Prevažujú stredne ťažké pôdy a to najmä hlinitá a prachovito-hlinitá. Tieto dva druhy sa vyskytujú na viac ako 91 % celkovej plochy okresu. V severnej časti okresu dominuje hlinitá pôda, v strednej časti okresu zas prachovito-hlinitá pôda a v južnej časti okresu (Cerová vrchovina) je ich zastúpenie vyrovnané. Údolia riek a Rimavská kotlina majú vyvinuté pôdy na sprašových hlinách, pri riečnych nivách prevažuje štrk a íl. Oblasti Slovenského rudohoria a Cerovej vrchoviny sú sporadicky vypĺňané piesčito-hlinitou pôdou, Rimavská kotlina zas piesčito-ílovito-hlinitou až prachovito-ílovitou pôdou.

V severnej časti okresu Rimavská Sobota, ktorú pokrýva Slovenské rudohorie sa nachádzajú skeletnatejšie pôdy (kategórie 25 – 50 % a nad 50 %), oblasť Cerovej vrchoviny a najmä Juhoslovenskej kotliny je zas pokrytá pôdami s menším podielom skeletu. Väčšina územia sa nachádza v intervale slabo skeletnatých pôd (5 – 25 %), čo zodpovedá charakteru kotlinového reliéfu. V ňom sa hlavne v okolí riek vyskytujú aj areály pôd bez skeletu (do 5 %).

Potenciálna veterná erózia

Veterná erózia je degradačným procesom, ktorý spôsobuje škody nielen na pôde a poľnohospodárskej výrobe, odnosom ornice, hnojív, osív a ničením poľnohospodárskych plodín, ale aj zanášaním komunikácií, vodných tokov, vytváraním návejov a znečisťovaním ovzdušia. Veterná erózia pôsobí rozrušovaním pôdneho povrchu mechanickou silou vetra (abrázia), odnášaním rozrušovaných častíc vetrom (deflácia) a ukladaním týchto častíc na inom mieste (akumulácia). Potenciálna veterná erózia bola vyjadrená pre poľnohospodárske pôdy metodikou podľa STN 75 4501 (2000).

Potenciálnu veternú eróziu možno rozdeliť do nasledovných kategórií:

- žiadna až slabá miera erózie so stratou pôdy do 0,7 $t.ha^{-1}.rok^{-1}$
- stredná miera erózie so stratou pôdy 0,7 – 22 $t.ha^{-1}.rok^{-1}$
- vysoká miera erózie so stratou pôdy 22 – 75 $t.ha^{-1}.rok^{-1}$

• extrémna miera erózie so stratou pôdy > 75 $t.ha^{-1}.rok^{-1}$

V okrese Rimavská Sobota sa prejavy veternej erózie môžu vyskytovať na náveterných svahoch s ľahšími pôdami. Potenciálne najviac ohrozená je oblasť Cerovej vrchoviny v južnej časti okresu. Obce najviac ohrozené veternou eróziou (strednou až vysokou mierou erózie) sú Chrámec, Janice, Jesenské, Širkovce a Drňa. Miera ohrozenia sa zvyšuje vplyvom klimatických činiteľov ako je sucho, smer a rýchlosť vetra, ale aj pôsobením človeka najmä obnažením a narušením pôdneho horizontu napríklad po orbe, alebo ťažbe.

Výskyt pôdnych typov v hodnotenom území je znázornený na mape:

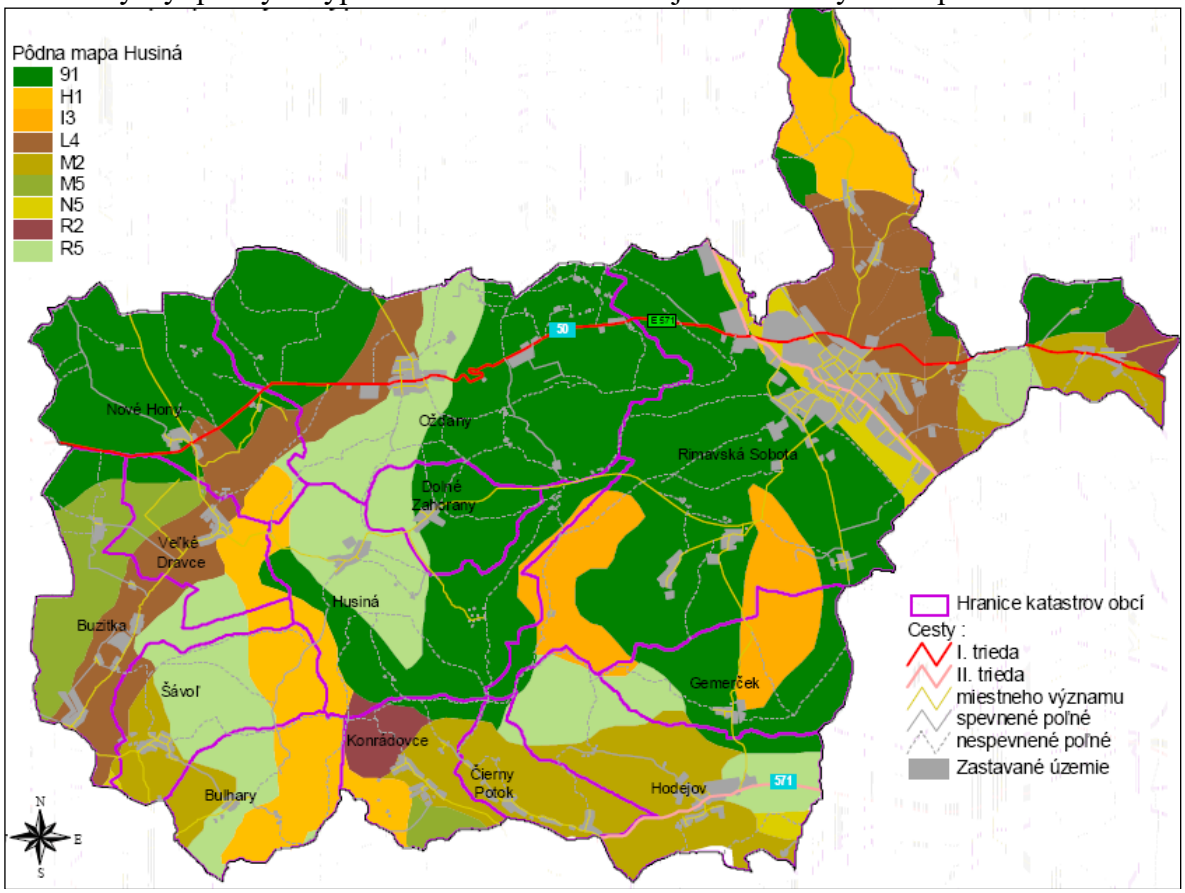

V dotknutej oblasti prevláda pôdny typ R5 – pararendziny a regozeme.

Priamo v dotknutej lokalite bola skrývka odstránená.

Stredná a vysoká veterná erózia sa v hodnotenom území vyskytuje minimálne. Na väčšine poľnohospodárskej pôdy sa vyskytuje žiadna až nízka veterná erózia. Intenzita je závislá najmä na sklonitosti reliéfu, pokryvnosti vegetáciou a na pôdnom druhu.

Kontaminácia pôd v záujmovom území nebola preukázaná.

6.5. Klimatické pomery

Slovensko leží na západe eurázijského kontinentu, kde majú na podnebie vplyv jednak vzduchové hmoty, prichádzajúce od Atlantiku, ako aj vzduchové hmoty, vytvárajúce sa nad východoeurópskymi rovinami a nad vnútrom ázijského kontinentu. Z hľadiska celosvetového členenia klímy patrí územie Slovenska podľa genetickej klasifikácie B. P. Alisova do pásu vzduchu miernych šírok, tj. mierneho klimatického pásma, konkrétnejšie do jeho európsko-kontinentálnej časti.

Podľa tejto klimatickej klasifikácie patrí dotknuté územie do klimato-geografického typu 3, s kotlinovou klímou.

Identifikácia

Vrstvy
13. Klimatickogeografické typy
19

objectid	19
Kód klimaticko-geografického typu	3
Klimaticko-geografický typ	kotlinová klíma
Klimaticko-geografický subtyp	teplá
Dolný interval priemerných januárových teplôt [°C]	-4
Horný interval priemerných januárových teplôt [°C]	-2
Dolný interval priemerných júlových teplôt [°C]	20
Horný interval priemerných júlových teplôt [°C]	18.5
Dolný interval amplitúdy priemerných mesačných teplôt [°C]	22
Horný interval amplitúdy priemerných mesačných teplôt [°C]	24
Dolný interval ročného úhrnu zrážok [mm]	600
Horný interval ročného úhrnu zrážok [mm]	700

Zdroj: http://apl.geology.sk

Ovzdušie

Teplotné pomery v okrese Rimavská Sobota sú veľmi rozmanité, keďže na jeho území sa nachádzajú kotliny, vrchoviny aj hornatiny. Najvyššie priemerné ročné teploty sú v Rimavskej kotline a východnej časti Cerovej vrchoviny, kde dosahujú viac ako 9 °C (9,8 °C pri obci Abovce), v severozápadnej časti Rimavskej kotliny a centrálnej časti Cerovej vrchoviny dosahujú 8 – 9 °C. V Revúckej vrchovine už prevládajú teploty v rozsahu 7 – 8 °C. So zvyšujúcou sa nadmorskou výškou teplota klesá a vo vrcholoch Stolických vrchov

dosahuje teploty nižšie o 2 (Sinec, Ostrá) až 3 stupne (Tŕstie). Najnižšia priemerná ročná teplota v okrese býva v podcelkoch Muránska planina a Fabova hoľa, kde dosahuje 3 – 4 °C (3,1 °C – úbočie Fabovej hole. Priemerná ročná teplota vzduchu je 9,1 °C. Maximálna priemerná teplota 20,2 °C nastáva v mesiaci júl. Najchladnejším mesiacom je január, keď dlhodobo nameraná priemerná teplota dosahuje len -3 °C.

Priemerná mesačná a ročná teplota vzduchu (°C) za obdobie 1961 – 2010 na klimatologickej stanici Rimavská Sobota:

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
9,1	-3,0	-0,6	4,1	10,3	15,1	18,3	20,2	19,4	14,8	9,0	3,3	-1,6
Priemer (2017 – 2021)												
10,3	-2,5	0,8	5,3	10,8	15,0	20,9	21,1	21,0	15,4	10,1	5,1	0,4

Zdroj: SHMÚ

V posledných rokoch tak, ako v rámci celého sveta aj v hodnotenej oblasti dochádza k extrémnym výkyvom počasia. Zmena klímy ovplyvňuje celý svet. Štíty polárnych ľadovcov sa roztápajú a hladina morí stúpa. V niektorých regiónoch sú extrémne výkyvy počasia a zrážky čoraz častejšie, zatiaľ čo iné oblasti zažívajú viac extrémnych horúčav a suchá.

V nadchádzajúcich desaťročiach sa očakáva, že sa intenzita týchto vplyvov ešte zvýši.

Odchýlky priemernej ročnej teploty vzduchu od normálu 1961 – 1990 na Slovensku za rok 2017:

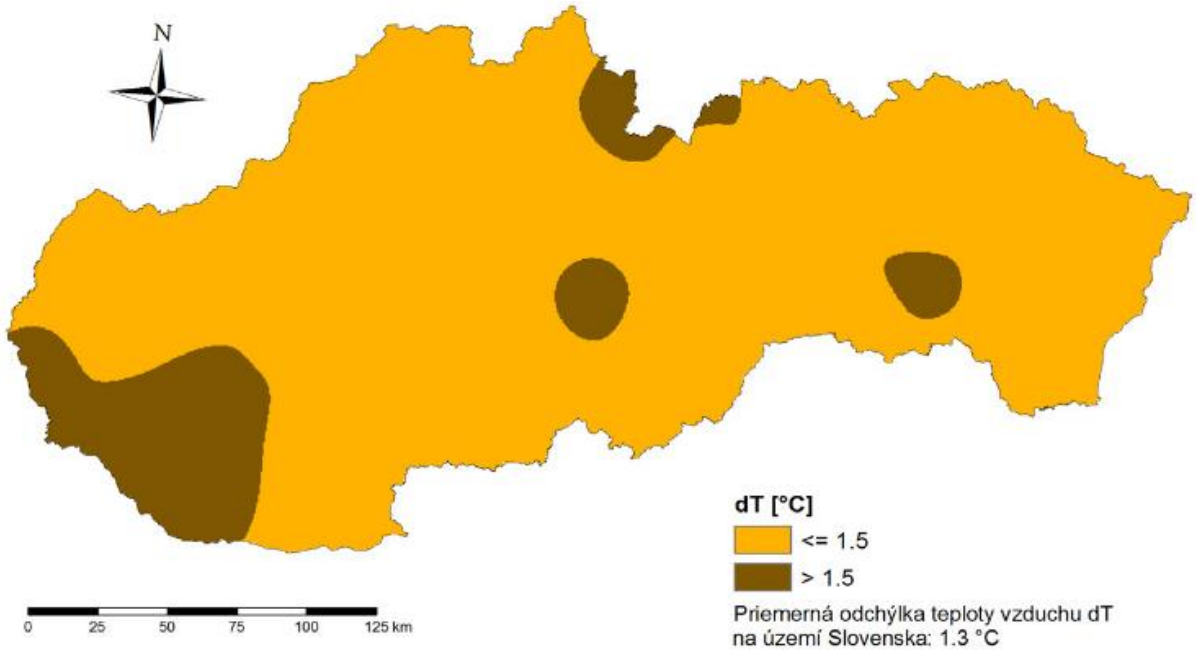

Zdroj: SHMÚ

Z porovnania vývoja je zrejmé, že klimatické zmeny sa Slovensku nevyhýbajú a teplotné pomery sa naďalej menia.

Zrážky

Najnižší priemerný ročný úhrn zrážok je v najnižších častiach Rimavskej kotliny a v Cerovej vrchovine, kde je menší ako 600 mm (566 mm pri obci Lenartovce). Smerom na sever do vrchov sa úhrn zvyšuje, pričom v Revúckej vrchovine dosahuje prevažne 700 – 800 mm a v Stolických vrchoch 800 – 1 000 mm. Najvyšší priemerný ročný úhrn zrážok je v podcelkoch Muránska planina a Fabova hoľa, kde dosahuje hodnoty 1 000 mm a viac (1 172 mm – úbočie Fabovej hole). Z chodu zrážok počas roka je zrejmé, že priemerný ročný úhrn zrážok je najväčší na stanici Tisovec s hodnotou 781,1 mm. Najmenší priemerný ročný úhrn zrážok, 567,7 mm, je na stanici Bottovo. Najchudobnejšie na zrážky sú zimné mesiace (január, február, marec), zatiaľ čo najviac zrážok sa vyskytuje v mesiacoch máj, jún, júl a august.

Ročný úhrn atmosférických zrážok v SR (2020)

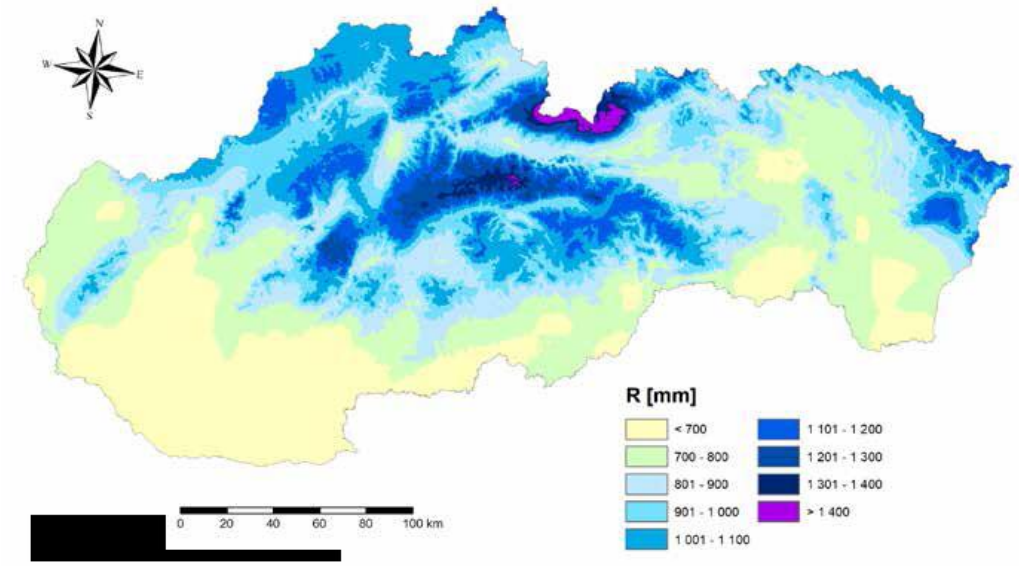

Zdroj: SHMÚ

Snehová pokrývka sa vyskytuje najkratšie v najnižších častiach okresu. V oblastiach Revúckej a Cerovej vrchoviny, Gemerskej pahorkatiny a Rimavskej kotliny trvá priemerne 45 – 60 dní (44 dní v okolí Slanej). V horských oblastiach v severnej časti okresu zotrváva dlhšie, najdlhšie v oblastiach Fabovej hole a Muránskej planiny (až 118 dní). Najviac dní v roku so snehovou pokrývkou 67,3 bolo nameraných na stanici Klenovec. Najmenej dní so snehovou pokrývkou, 41,8, bolo nameraných na stanici Rimavská Sobota. Najväčší počet dní so snehovou pokrývkou na území okresu bol dlhodobo pozorovaný v januári.

Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou v stanici Ožďany, ktorá je najbližšie k hodnotenému územiu bol 47,2 dňa.

Južnú a strednú Európu, kde patrí aj Slovensko postihujú časté vlny horúčav, lesné požiare a suchá.

V rámci hodnotenej oblasti. je opodstatnené aj hodnotenie rizika sucha, ktoré sa začalo prejavovať v 90-tých rokoch.

Priemerné mesačné zrážky v mm za obdobie 1981 – 2010 – stanica Ožďany:

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
591,6	30,3	29,4	33,3	41,9	81,3	78,9	65,0	57,8	45,6	39,1	49,0	39,8
Priemer (2017 – 2021)												
602	21,4	38,8	28,4	32,6	62,4	61,4	55,0	83,2	58,2	52,6	59,0	38,8

Zdroj: SHMÚ

Veternosť

Veternosť sa mení v závislosti na charaktere reliéfu. Najmenej veternými sú oblasti Rimavskej kotliny, Gemerskej pahorkatiny, Revúckej a Cerovej vrchoviny, kde priemerná rýchlosť vetra dosahuje 1,9 – 3 m.s^{-1}. Najvyššie priemerné rýchlosti dosahuje vietor na svahoch Fabovej hole (až 5 m.s^{-1}). Priemerné mesačné hodnoty rýchlosti vetra naznačujú ustálenosť prúdenia vzduchu a celoročnú homogenitu danej charakteristiky.

Priemerné mesačná a ročná rýchlosť vetra (m/s) za obdobie 1999 – 2008 na klimatologickej stanici Rimavská Sobota:

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1,8	1,75	1,89	2,31	2,25	1,95	1,76	1,77	1,54	1,57	1,59	1,7	1,51

Zdroj: SHMÚ

Veterná ružica Husiná

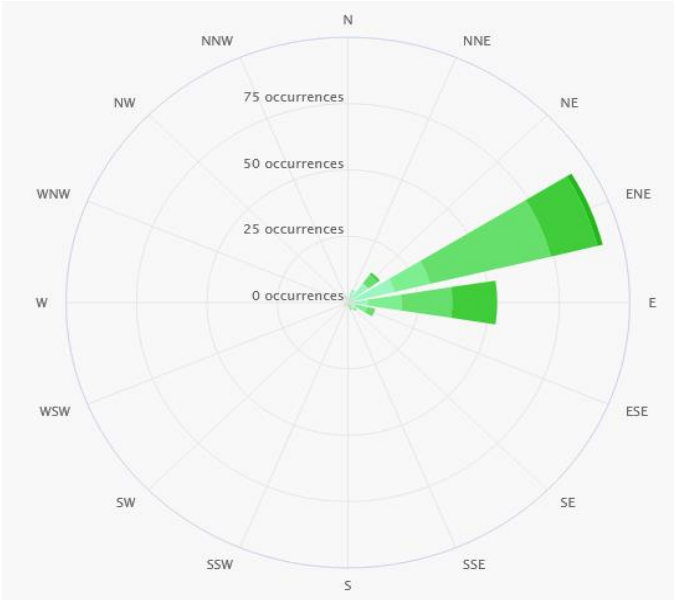

Veterné pomery sú dôležitou klimatickou charakteristikou, ktorá ovplyvňuje priebeh meteorologických prvkov, napríklad teplotu vzduchu, výpar, snehovú pokrývku, výskyt hmiel a iné.

V údolných a kotlinových oblastiach je prevládajúci smer vetra ovplyvnený miestnymi geomorfologickými pomermi. Prevládajúce smery vetra v širšom okolí hodnoteného územia sú juhozápadné, severovýchodné a západné.

Zmena klímy

Národné správy Slovenskej republiky o zmene klímy vypracúva tím odborníkov poverených MŽP SR približne každé štyri roky. Slovenská republika národnými správami o zmene klímy plní záväzky podľa článkov 4 a 12 Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy, Kjótskeho protokolu (dohovoru) a aktuálneho rozhodnutia konferencie zmluvných strán dohovoru, pričom doteraz pripravila sedem národných správ o zmene klímy.

Región strednej Európy nesie všeobecné črty zmeny klímy. Oteplenie sa v nej prejavuje vo všetkých polohách a klimatických oblastiach. Trendy v atmosférických zrážkach nie sú síce také jednoznačné, ale tento fakt je spôsobený ich väčšou premenlivosťou, ako aj modifikovaním úhrnov náveternými a záveternými vplyvmi.

Zmena klímy spôsobuje silné dažde a iné extrémne výkyvy počasia, sú čoraz častejšie. Môžu viesť k záplavám a k znižovaniu kvality vody, ale aj k zhoršeniu dostupnosti vodných zdrojov v niektorých oblastiach.

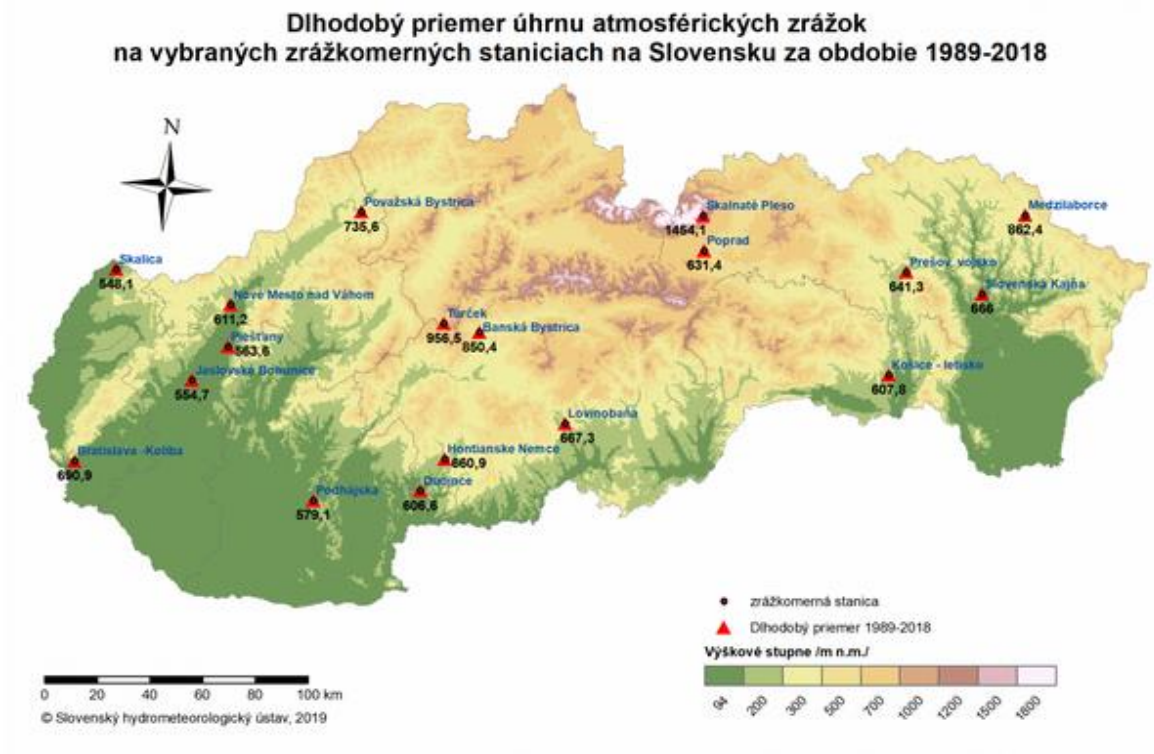

Zdroj: SHMÚ

Južnú a strednú Európu, kde patrí aj Slovensko postihujú časté vlny horúčav, lesné požiare a suchá.

Vývoj sucha a vyznačenie rizikových oblasti ohrozených suchom je v rámci Slovenska znázornený na nasledujúcej mape:

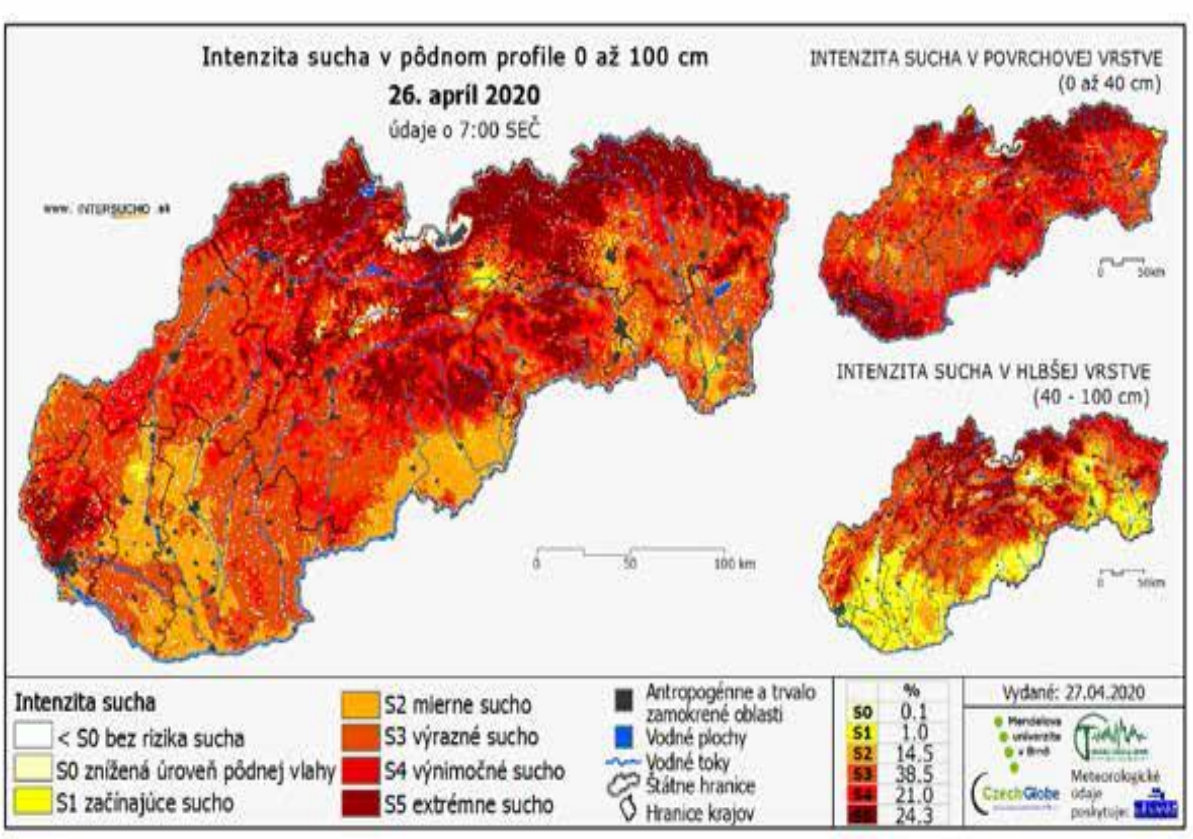

Zdroj: SHMÚ

Pozorovateľný vývoj zmeny klímy na území SR (za obdobie rokov 1881 – 2017):
(+Správa o stave životného prostredia Slovenskej republiky v roku 2019)

- rast priemernej ročnej teploty vzduchu asi o 1,7 až 2,0 °C (z pohľadu ročných sezón k najrýchlejšiemu otepľovaniu dochádza v lete a na jar),
- priestorovo rozdielny trend ročných úhrnov atmosférických zrážok v priemere rast asi o 0,8 % (na juhu Slovenska bol pokles miestami aj viac ako 10 %, na severe a severovýchode ojedinele úhrn zrážok vzrástol od 3 do 5 %),
- pokles relatívnej vlhkosti vzduchu (na juhu Slovenska od roku 1901 doteraz o 5 %, na ostatnom území menej),
- pokles všetkých charakteristík snehovej pokrývky do výšky 1000 m takmer na celom území Slovenska (vo väčšej nadmorskej výške bol zaznamenaný jej nárast),
- vzrast potenciálneho výparu a pokles vlhkosti pôdy – charakteristiky výparu vody z pôdy a rastlín, vlhkosti pôdy, slnečného žiarenia potvrdzujú, že najmä juh Slovenska sa postupne vysušuje, čo sa prejavuje predovšetkým rastom potenciálnej evapotranspirácie a poklesom vlhkosti pôdy,
- v charakteristikách slnečného žiarenia však neboli, okrem prechodného zníženia v období rokov 1965 až 1985, zaznamenané žiadne podstatné zmeny. Podobný vývoj pokračuje aj po roku 2000,
- zmeny v premenlivosti klímy (najmä zrážkových úhrnov) – príkladom sú v krátkom časovom intervale striedajúce extrémne vlhké a suché roky: extrémne suchý rok 2003 a čiastočne aj 2007, extrémne vlhké roky 2010 a 2016 a mimoriadne suchý rok 2011

a čiastočne aj 2012. Za ostatných 15 rokov došlo k významnejšiemu rastu výskytu extrémnych denných a niekoľkodenných úhrnov zrážok, čo malo za následok zvýšenie rizika lokálnych povodní v rôznych oblastiach SR. Na druhej strane v období rokov 1989 – 2017 sa oveľa častejšie ako predtým vyskytovalo lokálne alebo celoplošné sucho, ktoré bolo zapríčinené predovšetkým dlhými periódami relatívne teplého počasia malými úhrnmi zrážok v niektorej časti vegetačného obdobia. Zvlášť výrazné bolo sucho v rokoch 1990-1994, 2000, 2002, 2003 a 2007, v niektorých regiónoch na západe SR aj v rokoch 2015 a 2017.

- desaťročie 1991 – 2000, ale aj obdobie 2001 – 2010 sa charakteristikami teploty vzduchu, úhrnov zrážok, výparu, snehovej pokrývky, ako aj iných prvkov, priblížilo k predpokladaným podmienkam klímy okolo roku 2030, ktoré boli vyčíslené v zmysle scenárov zmeny klímy pre naše územie, výnimkou sú iba nižšie úhrny zrážok v chladnom polroku a v zime v desaťročí 1991 – 2000.

- ukazuje sa, že počasie sa v posledných dekádach stalo viac extrémnym. Štatistické spracovania mesačných teplotných extrémov poukazujú na výkyvy vo výskyte extrémnych teplôt a zrážok počas jednotlivých dekád od roku 1961 doteraz, avšak trendy daných charakteristík sú pomerne jednoznačné.

Na Slovensku sú vyhodnotené a podrobne analyzované výstupy z deviatich modelov všeobecnej cirkulácie atmosféry (GCMs), ktoré vypracovali štyri svetové klimatické centrá. Pri regionalizácii výstupov GCMs sa na Slovensku využíva metóda tzv. štatistického downscalingu, pri ktorej sa modifikácia výstupov globálnych klimatických modelov do jednotlivých zvolených bodov na území krajiny vykonáva štatistickými metódami použitím súborov nameraných údajov.

Scenáre možného priebehu klimatickej zmeny sa týkajú nielen ročného chodu jednotlivých klimatických prvkov pre niektoré budúce časové horizonty, ale aj časových radov týchto prvkov až do roku 2100. K dispozícii sú vypracované scenáre pre viaceré klimatické prvky, ako sú napríklad teplota vzduchu, atmosférické zrážky, globálne žiarenie, vlhkosť vzduchu.

Rok 2021 bol v Európe najteplejším zaznamenaným. Podľa satelitného programu Copernicus bola priemerná teplota o 0,4 stupňa vyššia, než v 2020. V globálnom meradle sa rok 2021 vyrovnal doteraz najteplejšiemu roku 2016.

Rast globálnej teploty pokračoval v nastúpenom trende – 2021 bol už šiestym najteplejším rokom v rade. Bolo prekonaných hneď niekoľko teplotných rekordov. Zima bola historicky najteplejšia, tú z roku 2016 prekonala o 1,6 stupňa Celzia. V Death Valley v Kalifornii bola zaznamenaná zatiaľ najvyššia teplota na Zemi – 54,4 stupňa.

Bola tiež nameraná najvyššia teplota za severným polárnym kruhom – na Sibíri bolo 38 stupňov. Priemerná teplota v časti arktického regiónu narástla v porovnaní s priemerom 1981-2010 o 6 stupňov.

Podľa World Weather Attribution by vlna tepla na Sibíri „bola takmer nemožná bez klimatickej zmeny“.

Príčinou rastu teplôt sú klimatické zmeny, spôsobené činnosťou človeka. Koncentrácia CO_2 v atmosfére narástla v roku 2021 asi o 2,3 ppm – napriek tomu, že pandémia COVID-19 utlmila ekonomické aktivity a tým aj množstvo vypustených skleníkových plynov.

Priestorové hodnotenie dopadov sucha na podzemnú vodu SR (2020)

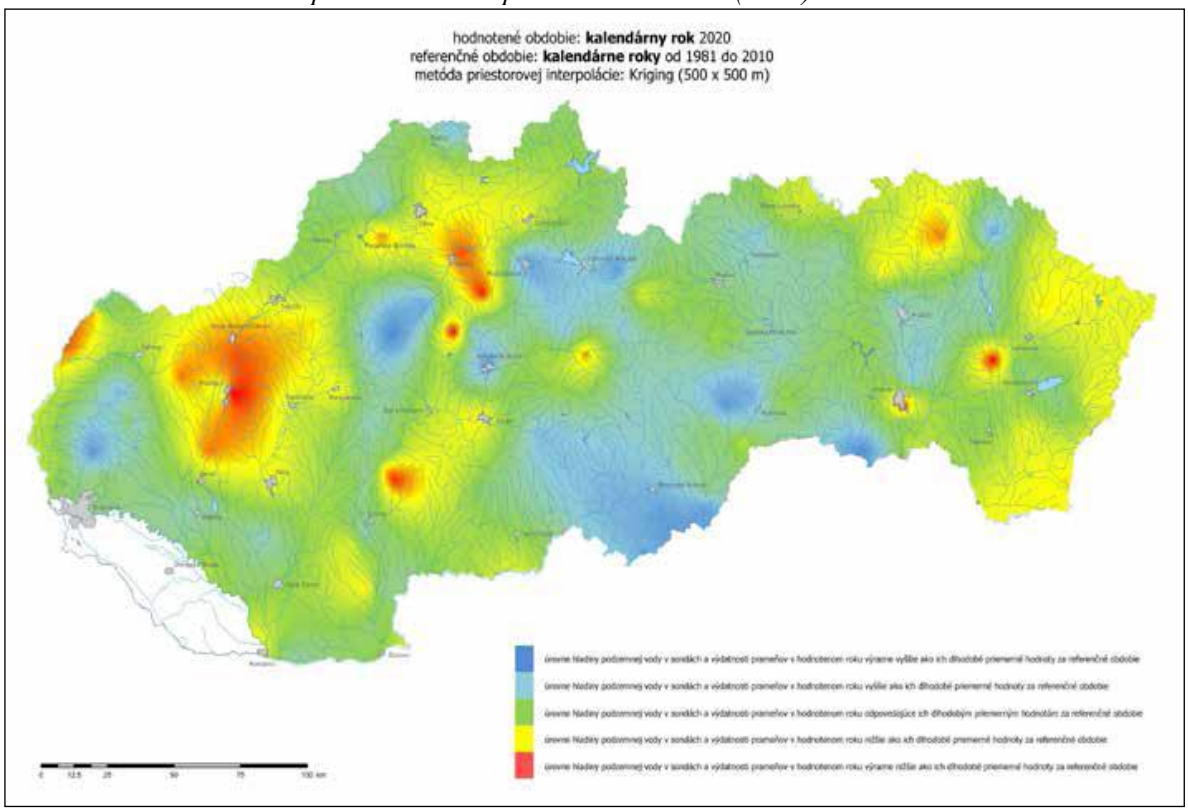

Zdroj: Správa o stave životného prostredia SR v roku 2020

6.6. Hydrologické a hydrogeologické pomery

Povrchové vody

Územie okresu Rimavská Sobota patrí takmer v celom svojom rozsahu do povodia Slanej (takmer 97 %):

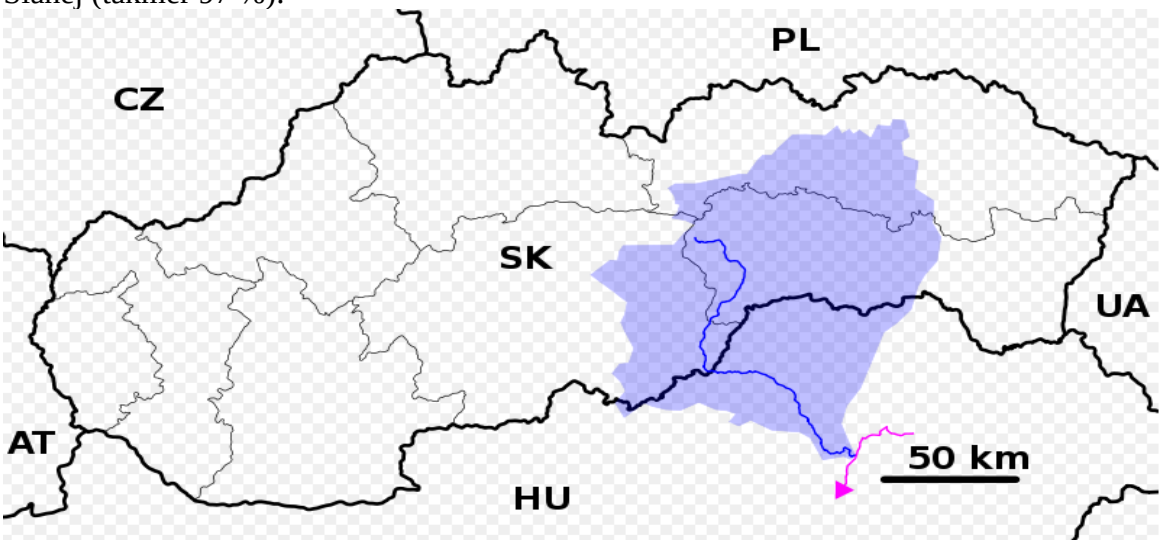

Zdroj: https://sk.wikipedia.org

Zvyšok územia (západný okraj okresu) je odvodňovaný riekou Ipeľ.

Podstatnú časť okresu však v rámci čiastkového povodia Slanej (4-31) odvodňuje rieka Rimava. Tá pramení vo Veporských vrchoch na juhovýchodnom úpätí Fabovej hole. Najprv tečie na juh a v pramennej oblasti priberá viaceré krátke prítoky, krátko prechádza územím Muránskej planiny, ďalej tečie územím mesta Tisovec už v Stolických vrchoch, kde priberá pravostranný Furmanec. Následne tečie na hranici Stolických vrchov a Revúckej vrchoviny, prechádza územím mesta Hnúšťa, sprava priberá Klenovskú Rimavu, neskôr Rimavicu. Po vstupe do Rimavskej kotliny tečie viac na juhovýchod, prechádza mestom Rimavská Sobota, pri obci Jesenské priberá pravostrannú Gortvu. Pri susedných Šimonovciach sa smer toku otočí na východ a ďalej preteká územím s vybudovanými ochrannými hrádzami. Pri obci Rimavská Seč priberá zľava významný prítok Blh, sprava zas Mačací potok a za obcou Vlkyňa sa z pravej strany vlieva do Slanej.

Rieka Slaná vo východnej časti územia priteká z revúckeho okresu, v severo-južnom smere prechádza územím svojím posledným úsekom pred sútokom s riekou Rimava. V tejto časti priberá z pravej strany Kalošu. Po sútoku s Rimavou pri obci Lenartov pokračuje krátkym úsekom k štátnej hranici a následne opúšťa územie okresu a zároveň aj Slovenska.

Medzi toky odvodňujúce územie okresu do povodia rieky Ipeľ patrí niekoľko menších vodných tokov v stredozápadnej časti územia so svojimi bočnými prítokmi (Suchá, Čirinec, Sokolí potok) a Čamovský potok v Cerovej vrchovine (kataster obce Stará Bašta).

Medzi významné vodné plochy na území okresu Rimavská Sobota patria VN Klenovec, Teplý vrch, Petrovce, Hostice, Tachty, Kurinec.

VN Klenovec je priehradná nádrž nachádzajúca sa na rieke Klenovská Rimava, nad obcou Klenovec. Bola vybudovaná v rokoch 1968 – 1974, má rozlohu 71 ha a slúži ako zdroj pitnej vody pre okres Rimavská Sobota.

Vodné toky vo vymedzenom území radíme do vrchovinno-nížinnej oblasti s dažďovo-snehovým režimom odtoku s najnižšími prietokmi v septembri a najvyššími v marci a apríli, a na juhu aj vo februári.

Špecifický odtok v okrese Rimavská Sobota má klesajúcu tendenciu zo severu, resp. severozápadu na juhovýchod. V období 1931 – 1980 priemerný ročný špecifický odtok v severnej časti presahoval 5 $l.s^{-1}.km^{-2}$ a smerom na juh postupne klesal až pod 3 $l.s^{-1}.km^{-2}$. Minimálny špecifický odtok 364 denný v časovom období rokov 1931 – 1980 sa pohyboval v intervale od 0,0 do 1,0 $l.s^{-1}.km^{-2}$ a maximálny špecificky odtok v intervale s pravdepodobnosťou opakovania raz za 100 rokov v časovom období rokov 1931 – 1980 od 0,2 do 1,0 l.s s pravdepodobnosťou opakovania raz za 100 rokov v časovom období rokov 1931 – 1980 od 0,2 do 1,0 $l.s^{-1}.km^{-2}$ (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002)..kms pravdepodobnosťou opakovania raz za 100 rokov v časovom období rokov 1931 – 1980 od 0,2 do 1,0 $l.s^{-1}.km^{-2}$ (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002). (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002).

Širšie záujmové územie patrí do povodia rieky Ipeľ. Záujmové územie odvodňuje Sokolí potok, ktorý pramení na Cerovom vrchu. Sokolí potok sa pri obci Veľké Dravce vlieva do riečky Suchá, ktorá je súčasťou povodia Ipľa. Pri obci Holiša sa riečka Suchá vlieva do Ipľa.

Pre Sokolí potok, v jeho r. km. 1,2 Husiná platia nasledovné údaje:

Hydrologické číslo povodia: 4-24-01-037

Plocha povodia: 10,64 km^2

N-ročné maximálne prietoky (Qmax)

N	1	2	5	10	20	50	100
Qmax	1,5	2,5	3,5	5,0	7,0	9,5	11,5

Severne od hodnoteného územia na Maštinskom potoku sa v katastri obce Ožďany a Veľké Dravce nachádza vodná nádrž Ožďany, ktorej výmera je 159 429 m^2.

Severozápadne od hodnoteného územia v katastri obce Nové Hony na potoku Šťavica sa nachádza vodná nádrž Veľké Dravce, ktorej výmera je 307 215 m^2.

Podzemné vody

Podľa Vodného plánu Slovenska (2009) bolo v SR vymedzených 26 útvarov podzemných geotermálnych vôd (geotermálnych štruktúr). Tieto oblasti sú zároveň perspektívnymi geotermálnymi oblasťami. Do územia okresu Rimavská Sobota z nich zasahuje jeden útvar s označením SK300220FK, ktorý tvorí kolektor s karbonátmi Mezozoika – Triasu.

Útvary podzemných geotermálnych vôd v okrese Rimavská Sobota

Kód útvaru	**Názov útvaru**	**Povodie**	**Dominantné zastúpenie kolektora**	**Priepustnosť**
SK300220FK	Rimavská kotlina	Slaná	karbonáty	puklinovo-krasová

Zdroj: RÚSES okresu Rimavská Sobota

VYMEDZENIE ÚTVAROV PODZEMNÝCH VÔD (GEOTERMÁLNYCH) NA SLOVENSKU

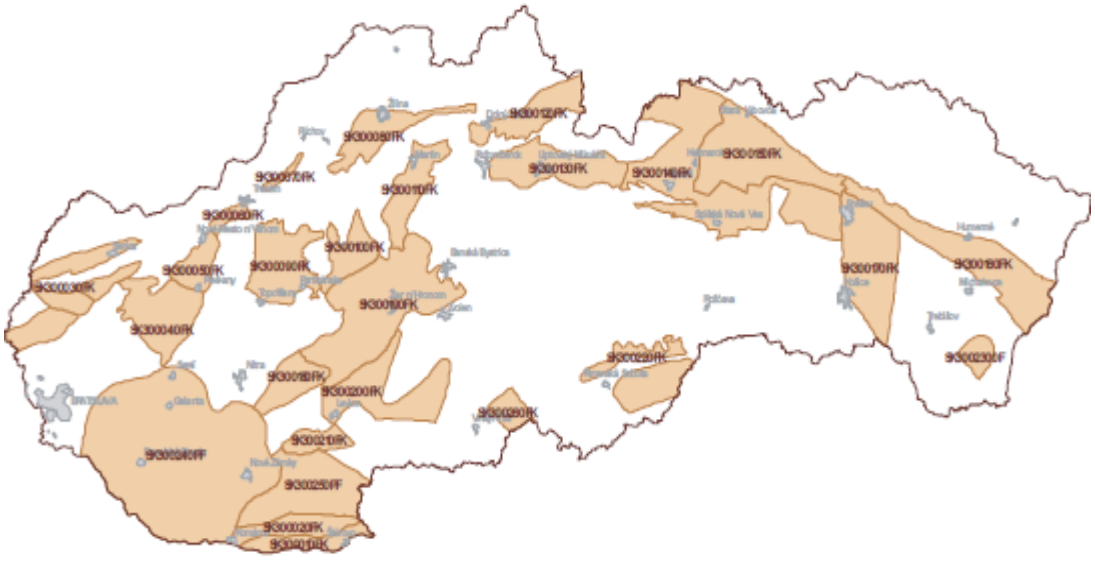

Minerálne vody, ani banské vody sa v hodnotenej lokalite, ani v širšom území nevyskytujú.

Hydrogeologické pomery

V dôsledku zložitej geologickej a tektonickej stavby územia je hydrogeologický charakter územia okresu Rimavská Sobota rôznorodý. Podľa mapy Hlavných hydrogeologických regiónov (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002), v ktorej je definovaný aj typ priepustnosti, na územie okresu zasahujú nasledovné hydrogeologické regióny.

Krasová a krasovo-puklinová priepustnosť:

• mezozoikum Muránskej planiny a východnej časti Heľpianskeho podolia a priľahlé kryštalinikum,

• mezozoikum západnej časti Slovenského krasu, Železníckeho predhoria a časti Licinskej pahorkatiny.

Puklinová priepustnosť:

• kryštalinikum Revúckej vrchoviny a Stolických vrchov v povodí Ipľa,
• kryštalinikum Stolických vrchov a Revúckej vrchoviny v povodí Slanej,
• paleozoikum a mladšie útvary časti povodia horného Hrona po Piesok,
• neogén východnej časti Cerovej vrchoviny,
• neogén východnej časti Rimavskej kotliny a Blžská tabuľa,
• neogén západnej časti Cerovej vrchoviny,
• neogén západnej časti Rimavskej kotliny a Pokoradzská tabuľa.

Medzizrnová priepustnosť:

• neogén Gemerskej pahorkatiny,
• neogén Lučenskej kotliny,
• neogén východnej časti Ožďanskej pahorkatiny,
• kvartér Rimavskej kotliny.

Dotknutá lokalita sa nachádza v hydrogeologickom regióne – neogén Lučeneckej kotliny:

http://apl.geology.sk

V čiastkovom povodí Slanej je vymedzených 9 útvarov podzemných vôd. Z toho 2 útvary podzemných vôd v kvartérnych sedimentoch, 6 útvarov podzemných vôd v predkvartérnych horninách a 1 útvar geotermálnych vôd.

Okolie lomu je odvodňované Sokolím potokom, ktorý západne od ložiska pri Veľkých Dravciach vteká do riečky Suchá, ktorá patrí k povodiu Ipľa. Vlastné ložisko predstavuje rozsiahly čadičový prúd nachádzajúci sa vysoko nad eróznou úrovňou, reprezentovanou hladinou Sokolieho potoka, v slabo priepustných vulkanických horninách, vo vrchnej časti zvetralých. Jedná sa o ložisko bez prítokov podzemných vôd – prakticky

odvodnené samospádom. O ložisku možno povedať, že má jednoduché hydrogeologické pomery.

Vodohospodársky chránené územia

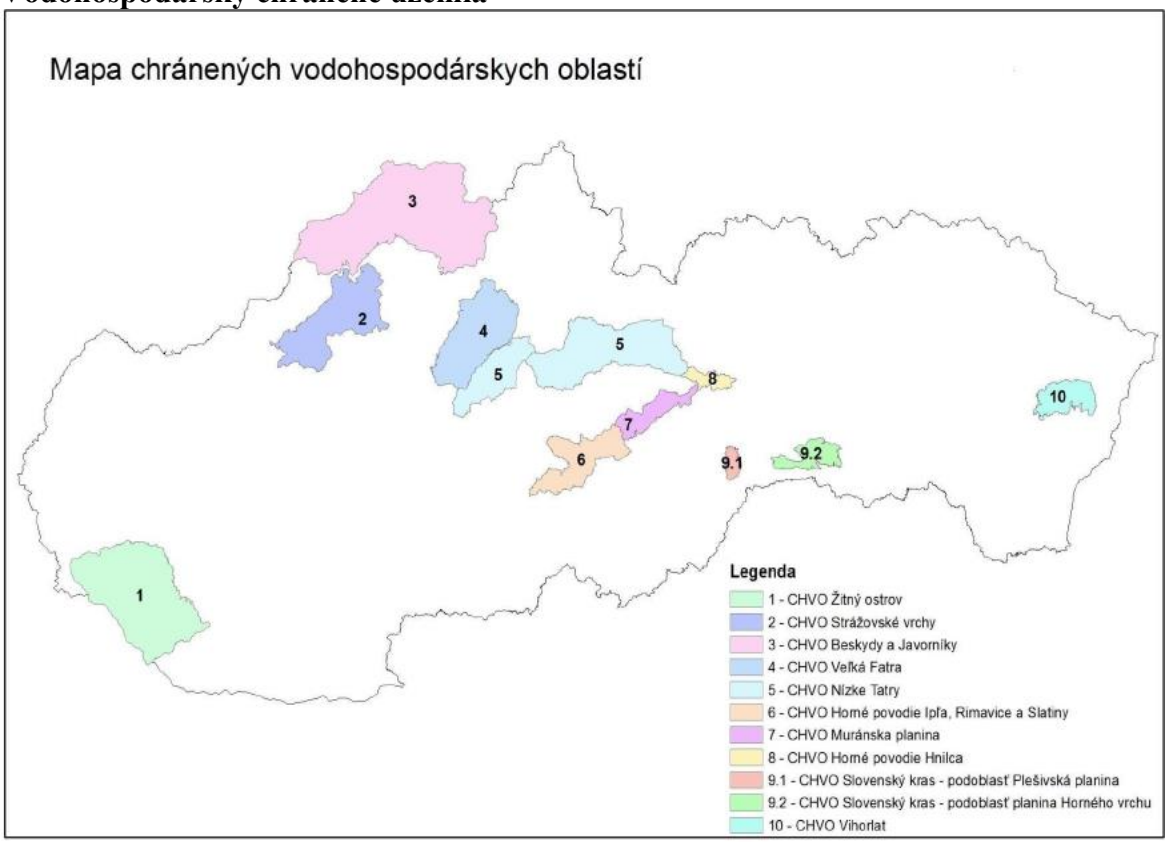

Zdroj: Zákon 305/2018 Z.z. zo 16.októbra2018

Hodnotené územie sa nenachádza v území vodohospodársky chránenom v zmysle Zákonom 305/2018 Z.z. zo 16.októbra 2018., ani v ochrannom pásme vodárenských alebo prírodných liečivých zdrojov. V zmysle NV SR č. 617/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti, citlivými oblasťami sú všetky útvary povrchových vôd, ktoré sa na území Slovenskej republiky nachádzajú alebo týmto územím pretekajú.

Citlivé a zraniteľné oblasti

V zmysle NV SR č. 174/2017 Z. z., ktorou sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti, citlivými oblasťami sú všetky útvary povrchových vôd, ktoré sa na území Slovenskej republiky nachádzajú alebo týmto územím pretekajú.

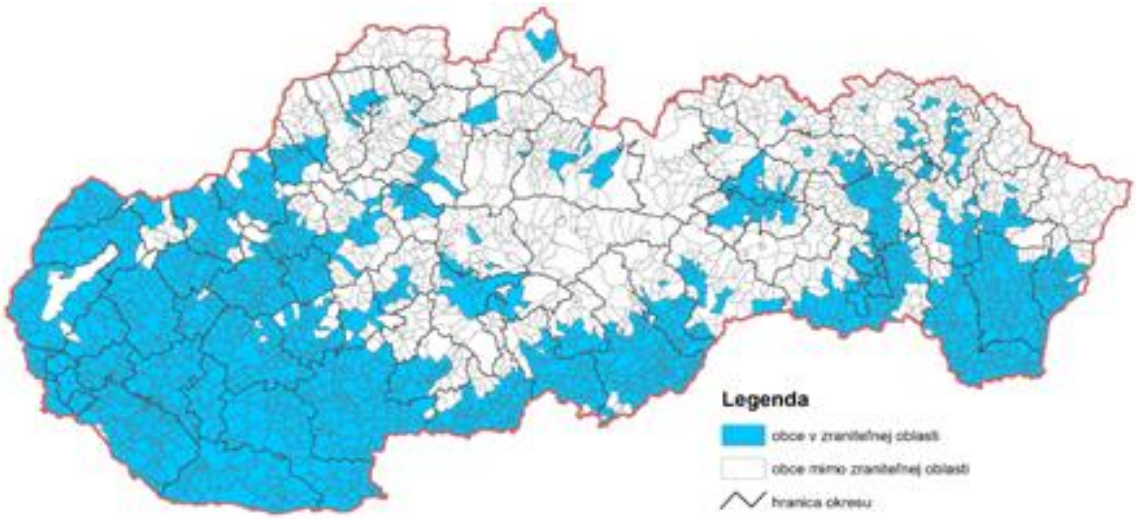

Zraniteľné oblasti sú poľnohospodársky využívané územia, z ktorých odtekajú vody zo zrážok do povrchových vôd alebo vsakujú do podzemných vôd , v ktorých je koncentrácia dusičnanov vyššia ako 50 mgl^{-1} alebo sa môže v blízkej budúcnosti prekročiť.

Obec Husiná (514942) je zaradená medzi Zraniteľné oblasti v zmysle Nariadenia vlády č. 174/2017 Z. z..

Zmena navrhovanej činnosti bude umiestnená v ťažobnom priestore a jej realizáciou nebudú ovplyvnené vodné toky, podzemné vody ani poľnohospodársky využívané pozemky.

6.7. Fauna a flóra

Rastlinstvo

Podľa fytogeografického členenia (Futák, 1966, 1980) patrí územie okresu Rimavská Sobota do dvoch oblastí, do západokarpatskej flóry (Carpaticum occidentale) a do panónskej flóry (Pannonicum). Polovica územia (juh) patrí do obvodu pramatranskej xerotermenj flóry (Matricum), do okresu Ipeľsko-rimavská brázda. Zvyšná časť územia patrí do obvodu predkarpatskej flóry (Praecarpaticum), z toho severná časť územia patrí do okresu Muránska planina a stred územia patrí do okresu Slovenské rudohorie.

Z hľadiska fytogeograficko-vegetačného členenia (Plesník,2002) sa územie delí na dve zóny, na bukovú (sever) a dubovú (stred a juh). Dubová zóna sa delí na dve oblasti. Kryštalicko-druhohorná zóna tvorí stred okresu a delí sa ďalej na okres Stolické vrchy, Bodvianska pahorkatina a Revúcka vrchovina. Juh územia patrí do sopečnej oblasti, do okresu Juhoslovenská kotlina a okresu Cerová vrchovina.

Záujmové územie patrí do:

- oblasti: panónskej flóry
- obvod: pramatranskej xerotermnej flóry
- fytogeografický okres: Ipeľsko – rimavský.

Potenciálna prirodzená vegetácia

Podľa vlastností reliéfovo-substrátovo-vodno-pôdneho komplexu je záujmové územie diferencované aj vegetačne. V údolných nivách vodných tokov boli podmienky pre dubovobrestovo- jaseňové lužné lesy. V stredných polohách umožnili podmienky

rozšírenie dubovohrabových lesov. Na južných expozíciách a vhodných substrátových podložiach sa rozšírili suchomilné dubové lesy Na kyslom substráte mali podmienky pre svoje rozšírenie kyslomilné dubové lesy, kyslomilné bukové horské lesy.

Dubovo-brestovo-jaseňové lužné lesy

Majú výrazne vyvinuté stromové, krovité a bylinné poschodie s veľkou druhovou diverzitou.

V stromovom poschodí dominuje jaseň štíhly, dub letný, brest hrabolistý, primiešané sú brest väzový, topoľ čierny, lipa malolistá, jelša lepkavá. V krovinnom poschodí dominuje čremcha obyčajná a baza čierna. V bylinnej vrstve dominujú tieto druhy: kozonoha hostcová, cesnačka lekárska, zádušník brečtanovitý, hluchavka škvrnitá, zvonček přhľavoliský, bleduľa letná, přhľava dvojdomá, čarovník obyčajný, fialka lesná, hviezdica veľkokvetá.

Ekotop: Sú vyvinuté na vyšších a relatívne suchších polohách údolných nív. Bývajú periodicky ovplyvňované povrchovými záplavami a kolísajúcou hladinou podzemnej vody.

Podhorské jelšové lužné lesy

Majú dobre vyvinuté stromové poschodie s voľnejším zápojom a poschodím krovín. Bylinné poschodie budujú prevažne hygrofilné druhy. V stromovom poschodí dominuje jelša lepkavá, a jaseň štíhly, vyskytujú sa jelša sivá, vŕba krehká a vŕba biela. V rovinnom poschodí sa pripája čremcha obyčajná, baza čierna, kalina obyčajná a vŕba rakytová. Bylinné poschodie je tvorené druhmi: hviezdica veľkokvetá, hviezdica hájna, ostrica oddialená, deväťsil lekársky, blyskáč jarný, nezábudka močiarna, valeriána celistvolistá, krtičník tôňomilný a zádušník chlpatý.

Ekotop: Alúviá potokov podmáčané prúdiacou podzemnou vodou alebo ovplyvňované povrchovými záplavami.

Dubovo-hrabové lesy panónske

Dobre vyvinuté lesy, bohaté na druhy stromové, krovinné aj bylinné. V stromovom poschodí dominuje dub letný, dub cerový, hrab obyčajný, brest hrabolistý, lipa malolistá, jaseň štíhly.

V krovinnom poschodí sa pripája javor poľný, javor tatársky, zob vtáčí, slivka trnková.

Bylinnú vrstvu tvoria druhy: zimozeleň menšia, mednička jednokvetá, chochlačka dutá, snežienka jarná, blyskáč záružľolistý, veternica iskerníková, fialka podivuhodná, reznačka hájna.

Ekotop: ich výskyt podmieňujú piesočnaté a štrkovité terasy pokryté sprašovými hlinami alebo náplavové kužele na alúviách.

Suchomilné dubové lesy

Nachádzajú sa v degradovaných a krasových regiónoch, jedná sa o komplex lesných a travinno - bylinných teplo a suchomilných spoločenstiev. Miestami sú porasty viacvrstevné a zapojené. Dominantnými a indikačnými druhmi sú: dub plstnatý, dub zimný, dub cerový, kostrava podalmátska, kostrava tvrdá, kostrava nízka, kurička chlpatá, lipnica drsná, jarabina brekyňová, jaseň mannový, javor poľný, brest hrabolistý, marinka farbiarska, ostrica nízka, mednička jednokvetá, rumenica nepravá.

Ekotop: vápence, dolomity, vápnité zlepence, vápnité flyše a bázické vyvreliny, rastú na extrémnych formách reliéfu, orientácia svahov je južná, juhozápadná a juhovýchodná, často aj západná a východná. Jedná sa o vzácne biotopy, ktoré citlivo reagujú na zmeny prostredia regionálneho a globálneho charakteru.

Kyslomilné dubové lesy

Sú to floristicky veľmi chudobné biotopy, krovinné poschodie je budované krušinou, hojné sú oligotrofné druhy. Druhové zloženie: dub žltkastý, dub mnohoplodý, metluška krivolaká, chlpaňa hájna, kostrava ovčia, kostrava horská, borovica lesná, buk lesný, breza previsnutá, vres obyčajný, smlz trsťovníkovitý, brusnica čučoriedková, veronika lekárska, kručinka chlpatá. Sú to zriedkavé biotopy, ohrozené meliorániami a rekultiváciami. Ich výskyt je zriedkavý a zaberajú malé plochy v karpatských kotlinách a pahorkatinách.

Živočíšstvo

Z hľadiska zoogeografického členenia terestrického biocyklu patrí územie Slovenska do oblasti palearktickej, podoblasti Eurosibírskej, provincie stepi, listnatých lesov a stredoeurópskych pohorí.

Prevažnú časť územia okresu Rimavská Sobota radíme k provincií listnatých lesov, podkarpatského úseku. Južnú časť okresu tvorí provincia stepí, panónskeho úseku. (Jedlička, Kalivodová, 2002, In Atlas krajiny Slovenskej republiky).

Limnický biocyklus Slovenska patrí do euromediteránnej zoogeografickej podoblasti. Prevažná väčšina územia patri do severopontického úseku pontokaspickej provincie. Jej vody odvádza Dunaj do Čierneho mora. V rámci tohto úseku možno rozlíšiť tri okresy: hornovážsky, podunajský a potiský. Iba malá časť územia Slovenska zasahuje do západného úseku atlantobaltickej provincie a jej vody, odvádzané Popradom a Dunajcom, patria do umoria Baltického mora.

Riešené územie spadá do Pontokaspickej provincii potiského okresu, slanskej časti. Len malá časť územia (západ) patrí do podunajského okresu, stredoslovenskej časti. (Hensel, Krno, 2002, In Atlas krajiny Slovenskej republiky).

Faktormi, ktoré determinujú charakter a druhové zloženie živočíchov v okrese Rimavská Sobota sú geomorfologické, geologické, hydrologické a klimatické podmienky stanovíšť. V rámci okresu môžeme vyčleniť viacej typov krajiny: horská až podhorská v severných oblastiach okresu - Veporské a Stolické vrchy, čiastočne Spišsko-gemerský kras (Muránska planina), ďalej pahorkatinovú v strednej a južnej časti okresu - Revúcka vrchovina, Cerová vrchovina, kde prevažujú lesy a nížinnú prevažne bezlesú alebo s fragmentmi lesnej drevinovej vegetácie so značne pozmeneným drevinovým zložením, kde sa vyskytujú rôzne agrozoocenózy, kultúrozoocenózy a antropozoocenózy, ktoré miestami prechádzajú do kultúrnej stepi (Bodvianska pahorkatina, Juhoslovenská kotlina). V dolinách nájdeme spoločenstvá živočíchov naviazané na vodné toky a ich nivy, umelé vodné nádrže, kde sa vyskytujú hlavne druhy naviazané na trvalú alebo periodickú vodu napr. ichtyocenózy, hydrofilné avicenózy, akvatické a semiakvatické druhy živočíchov. V dolinách nájdeme spoločenstvá živočíchov naviazané urbanizovanú krajinu sústredenú hlavne do údolí riek. Výrazným a plošne hojne zastúpeným segmentom krajiny sú lúky, pasienky a trávne úhory vyskytujúce sa hlavne v Cerovej a Revúckej vrchovine, Bodvianskej pahorkatine a v malej miere aj v Juhoslovanskej kotline. Na ne sú viazané

zoocenózy otvorených stanovíšť početne zastúpené hlavne bezstavovcami zo skupín motýle (Lepidoptrea), rovnokrídlovce (Odonata), chrobáky (Coleoptera), blanokrídlovce (Hymenoptera) a pod.

Podľa členenia územia Slovenska na živočíšne regióny patrí záujmové územie do:
- provincia: Západné Karpaty
- obvod: vnútorný – rudohorský
- obvod: južný, ipeľsko – rimavský

Podľa dostupných údajov sa v záujmovom území vyskytujú nižšie uvedené druhy:
Obojživelníky: salamandra škvrnitá, mloky, niekoľko druhov ropúch a skokanov
Plazy: slepúch obyčajný, niekoľko druhov užoviek a jašteríc
Vtáky: bocian biely a čierny niekoľko druhov kačíc, chochlačiek, chriašteľov, ďatľov, lastovičiek, trasochvostov, trsteniarikov, peníc, žltochvostov, drozdov, sýkoriek, strnádok, vrabcov, jastrab veľký, kaňa popolavá, sokol myšiar, kukučka obyčajná, plamienka driemavá, výr skalný, straka obyčajná, krkavec čierny, vrana popolavá a iné.
Cicavce: jež východoeurópsky, piskor horský, niekoľko druhov netopierov, dulovníc, podkovárov, bielozúbok, ucháčov, vlk obyčajný, líška obyčajná, medveď hnedý, lasica obyčajná, tchor obyčajný, kuna lesná a skalná, jazvec obyčajný, mačka divá, rys ostrovid, veverica obyčajná, zajac poľný, diviak obyčajný, srnec lesný, daniel hôrny, muflón a iné.

Pestrosť druhov živočíchov je najvyššia na územiach človekom malo narušených, najnižšia je na územiach charakterizovaných nízkym stupňom ekologickej stability (chudobne mlade lesné kultúry, rozľahlé poľnohospodárske kultúry, zastavane územie).
V dotknutom území a jeho širšom okolí sú zastúpené hlavne biotopy polí. Z hľadiska výskytu pôvodných živočíšnych druhov, majú tieto biotopy minimálny význam.

6.8. Chránené územia a ochranné pásma

V súčasnosti je ochrana biodiverzity a krajiny v Slovenskej republike zabezpečená zákonom NR SR č. 543/2002 Z.z., o ochrane prírody a krajiny. Zákon legislatívnou formou zabezpečuje zachovanie rozmanitosti podmienok a foriem života na zemi, vytvorenie podmienok na trvalé udržanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a udržanie ekologickej stability. Vymedzuje územnú a druhovú ochranu a ochranu drevín.
Zákon zaviedol celoplošnú koncepciu ochrany prírody založenú na územnom systéme ekologickej stability a na zaradení celého územia do 5. stupňov ochrany. Prvý stupeň, najvšeobecnejší a vzťahuje na celé územie krajiny.
Druhý až piaty stupeň je reprezentovaný jednotlivými typmi chránených území.
Navrhovaná činnosť bude realizovaná v území, ktorému prináleží prvý, najnižší, stupeň ochrany podľa §12 zákona c. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ako územiu, ktoré nebolo vyhlásené za osobitne chránené územie alebo ochranné pásmo osobitne chráneného územia.
Lom sa nenachádza v chránených územiach menšieho plošného rozsahu, a nevyskytujú sa tam ani chránené stromy.

*Veľkoplošné chránené územia v rámci okresu Rimavská Sobot*a:

Názov	Plocha CHÚ v ha	Plocha CHU v kraji v ha	% VCHU v kraji
NP Muránska planina	20 318	20 318,00	100
CHKO Cerová vrchovina	16 771	16 759,88	99,93

Vy *Zdroj: Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody SR*

Maloplošné chránené územia v rámci okresu Rimavská Sobota:

Okres	**Chránený areál** (CHA)	**Prírodná rezervácia** (PR)	**Národná prírodná rezervácia** (NPR)	**Prírodná pamiatka** (PP)	**Spolu**
	Počet	Počet	Počet	Počet	Počet
Rimavská Sobota	5	14	5*	5	29

Zdroj: Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody SR

Prehľad chránených areálov v rámci okresu Rimavská Sobota

Ev. číslo	Názov	Výmera (m2)	Rok vyhlásenia	Okres
770	Alúvium Blhu	27 909	1991	Rimavská Sobota
1218	Beležír	616 744	2012	Rimavská Sobota
875	Fenek	96 815	1993	Rimavská Sobota
344	Hikóriový porast	520 500	1965	Rimavská Sobota
347	Martinovská nádrž	145 508	1988	Rimavská Sobota
1028	Tunel pod Dielikom	0,00	1997	Rimavská Sobota
1030	Vachtové jazierko	6 753	1997	Rimavská Sobota
1062	Vinohrady	357 860	1999	Rimavská Sobota

Zdroj: Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody SR

Prehľad prírodných rezervácií v rámci okresu Rimavská Sobota

Ev. číslo	Názov	Výmera (m2)	Rok vyhlásenia	Okres
830	Čertova dolina	490 200	1993	Rimavská Sobota
251	Hajnáčsky hradný vrch	97 100	1958	Rimavská Sobota
256	Hlboký jarok	344 100	1988	Rimavská Sobota
474	Horný Červený les	110 200	1974	Rimavská Sobota
307	Klenovské Blatá	43 600	1981	Rimavská Sobota
328	Kurinecká dubina	59 600	1952	Rimavská Sobota
366	Nad Furmancom	27 800	1983	Rimavská Sobota
1093	Ostrá skala	177 900	2001	Rimavská Sobota
842	Pokoradzské jazierka	158 729	1993	Rimavská Sobota
1020	Rosiarka	58 700	1996	Rimavská Sobota
1088	Steblová skala	373 700	2000	Rimavská Sobota
434	Suché doly	2 574 601	1953	Rimavská Sobota
438	Svetlianska cerina	153 000	1976	Rimavská Sobota
1031	Ťahan	3 091 059	1997	Rimavská Sobota
457	Tŕstie	287 100	1980	Rimavská Sobota
1091	Vodná nádrž Gemerský Jablonec	320 290	2000	Rimavská Sobota

Zdroj: Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody SR

Prehľad národných prírodných rezervácií v rámci okresu Rimavská Sobota

Ev. číslo	Názov	Výmera (m2)	Rok vyhlásenia	Okres
265	Hradová	1 274 700	1984	Rimavská Sobota
299	Kášter	577 300	1984	Rimavská Sobota
306	Klenovský Vepor	2 576 437	1964	Rimavská Sobota
382	Pohanský hrad	2 233 500	1958	Rimavská Sobota
399	Ragáč	97 300	1964	Rimavská Sobota
440	Šarkanica	4 547 500	1984	Rimavská Sobota

Zdroj: Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody SR

Prehľad prírodných pamiatok v rámci okresu Rimavská Sobota

Ev. číslo	Názov	Výmera (m2)	Rok vyhlásenia	Okres
1140	Burda	0,00	1994	Rimavská Sobota
277	Jalovské vrstvy	17 000	1988	Rimavská Sobota
1069	Zaboda	207 200	1999	Rimavská Sobota

Zdroj: Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody SR

Prehľad národných prírodných pamiatok v rámci okresu Rimavská Sobota

Ev. číslo	Názov	Výmera (m2)	Rok vyhlásenia	Okres
888	Kostná dolina	49 200	1994	Rimavská Sobota

Zdroj: Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody SR

Európska sústava chránených území— NATURA 2000

V zmysle princípov európskej politiky pri ochrane biodiverzity a ekosystémov sa na Slovensku uskutočňuje úplná realizácia sústavy chránených území NATURA 2000. Z právneho hľadiska ide o proces implementácie dvoch základných smerníc, ktoré tvoria základ ochrany prírody v EU - Smernica Rady č. 79/409/EHS o ochrane voľne žijúcich vtákoch (Smernica o vtákoch) a Smernica Rady č. 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchoch a voľne rastúcich rastlín (Smernica o biotopoch). Sieť sústavy NATURA 2000 predstavuje súvislú európsku ekologickú sieť chránených území na ochranu prírodných biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín významných pre ES. Sústavu NATURA 2000 tvoria dva typy území - osobitné územia ochrany (Special Areas of Conservation, SACs) vyhlasované na základe Smernice o biotopoch a osobitne chránené územia (Special Protection Areas, SPAs) vyhlasované na základe Smernice o vtákoch. Cieľom súvislej európskej sústavy chránených území (NATURA 2000) je zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a ochranu prírodných biotopov, zachovať priaznivý stav biotopov a druhov európskeho významu ako prírodného dedičstva.

NATURA 2000 je sústava chránených území členských krajín EÚ, ktorej hlavným cieľom je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä EÚ ako celok. Vytvorenie tejto sústavy má zabezpečiť ochranu a zachovanie vybraných typov biotopov, ohrozených druhov rastlín a živočíchov a ich biotopov, ktoré sú významné z hľadiska Európskeho spoločenstva. Vytvorenie NATURA 2000 je jedným zo základných záväzkov členských štátov voči EÚ v oblasti ochrany prírody. Cieľom vytvorenia vybraných druhov živočíchov a rastlín a priaznivého stavu biotopov. Sústavu NATURA 2000 tvoria dva typy území - územia európskeho významu (ÚEV) - územia

vyhlasované v súlade so smernicou Rady č. 92/43/EHS z 22.5.1992 o ochrane prirodzených biotopov, voľne žijúcich živočíchov a rastlín (známa tiež ako smernica o biotopoch - Habitats directive) a chránené vtáčie územia (CHVÚ) - vyhlasované v súlade so smernicou Rady č. 79/409/EHS z 2.4.1979 o ochrane voľne žijúcich vtákov (známej tiež ako smernica o vtákoch - Birds directive).

Územia európskeho významu (ÚEV)

V zmysle Smernice o biotopoch bol na Slovensku spracovaný Národný zoznam území európskeho významu. Územia, ktoré Európska komisia vybrala do siete NATURA 2000, musí Slovenská republika vyhlásiť za chránené územia do 6 rokov od schválenia. Slovenská republika v súlade s § 27 ods. 10 zákona č. 543/2002 Z. z. vyhlási vybraté územia za chránené v niektorej z národných kategórii chránených území (§17 zákona č. 543/2002 Z. z.) alebo ako zónu chráneného územia (§ 30 zákona č. 543/2002 Z. z.). Od okamihu predloženia národného zoznamu Európskej komisii musí členský štát formou tzv. predbežnej ochrany zabezpečiť, aby nedošlo k znehodnoteniu predmetu ochrany navrhnutého územia. Za týmto účelom bol po schválení vládou v súlade s § 27 ods. 5 zákona č. 543/2002 Z. z. vydaný národný zoznam všeobecne záväzným právnym predpisom. Výnosom Ministerstva životného prostredia SR č. 3/2004-5.1 zo 14.7.2004 bol vydaný národný zoznam území európskeho významu, ktorým MŽP SR podľa § 27 ods. 5 zákona č. 543/2002 Z. z. v znení zákona č. 525/2003 Z. z. ustanovuje Národný zoznam, ktorý obsahuje názov lokality navrhovaného územia európskeho významu, katastrálne územie, v ktorom sa lokalita nachádza, výmeru lokality, stupeň územnej ochrany navrhovaného územia európskeho významu, vrátane územnej a časovej doby platnosti podmienok ochrany a odôvodnenie návrhu ochrany. Tento výnos nadobudol účinnosť 1.8.2004 a bol uverejnený vo Vestníku MŽP SR, ročník 12, čiastka 3 z roku 2004. Takto zverejnené územia európskeho významu sa považujú za chránené územia vyhlásené podľa § 27 ods. 7 zákona č. 525/2003 Z. z.

V BB kraji sa nachádza alebo do neho zasahuje 98 území európskeho významu s celkovou výmerou 1960,32 km2 (t.j. 33,56 % z celkovej výmery ÚEV SR 5 841,22 km2), ktoré sú súčasťou európske súvislej siete chránených území NATURA 2000, na ktoré sa vzťahuje územná ochrana podľa § 27, ods. 7 zákona č. 543/2002 Z.z. Najväčšie územie európskeho významu v predmetnom kraji je SKUEV0238 Veľká Fatra s výmerou 463,49 km^2.

Chránené vtáčie územia (CHVÚ)

Biotopy druhov vtákov európskeho významu a biotopy sťahovavých druhov vtákov možno v zmysle § 26 zákona č. 543/2002 Z. z. vyhlásiť za chránené vtáčie územia. Zoznam vtáčích území uverejňuje MŽP SR vo svojom vestníku. V zmysle Smernice o vtákoch bol na Slovensku spracovaný Národný zoznam navrhovaných chránených vtáčích území, ktorý bol schválený uznesením Vlády SR č. 636 zo dňa 9.7.2003, zverejnený bol v čiastke 4/2003 Vestníka MŽP SR. Národný zoznam navrhovaných chránených vtáčích území je prvým krokom v oblasti implementácie Smernice o vtákoch. Chránené vtáčie územia uvedené v národnom zozname sa stanú chránenými územiami až po ich vyhlásení všeobecne záväznými vyhláškami ministerstva (§ 26, ods. 6 zákona č. 543/2002 Z. z.).

V širšom okolí hodnotenej lokality sa nachádzajú 2 chránené vtáčie územia, ktoré sú súčasťou európskej súvislej siete chránených území NATURA 2000. Poiplie (SKCHVU021) a Cerová vrchovina – Porimavie (SKCHVU003).

Ani jedno z chránených území nezasahuje do katastra obce Husiná.

Chránené ložiskové územia v okrese Rimavská Sobota:

Názov CHLÚ	Ev. č.	Organizácia	Nerast
Hajnáčka	84/e	–	tehliarske suroviny
Hnúšťa – Mútnik	85/e	Gemerská nerudná spoločnosť, a. s.	mastenec a magnezit
Husiná	86/e	KSR - Kameňolomy SR, s. r. o.	čadič
Husiná I – Kam. dolina	87/e	MINERALS MINING SK s. r. o., Košice	čadič
Konrádovce	88/e	BAZALT PRODUCT s. r. o., Lučenec	čadič
Ploské	89/e	–	magnezit
Rimavská Baňa	90/e	KSR - Kameňolomy SR, s. r. o.	biotitická parabridlica
Rovné – Burda	91/e	–	magnezit
Tisovec	92/e	Calmit, spol. s r. o.	vápenec
Hnúšťa I – Samo	93/e	ŠGÚDŠ Bratislava	mastenec
Hrušovo	96e	ŠGÚDŠ Bratislava	vysokopercentný vápenec
Rovné	99/e	INTOCAST Slovakia, a. s., Košice-Šaca	magnezit
Tisovec I	107/e	Rudné bane, š. p. B. Bystrica	diorit, granodiorit, mramor

Zdroj: RÚSES okresu Rimavská Sobota

Zásady a opatrenia pre CHLÚ bude navrhovateľ ako organizácia poverená ochranou chráneného ložiska pri realizácii navrhovanej zmeny plne rešpektovať.

Chránené stromy

Chránené stromy sú kultúrne, vedecky, ekologicky, krajinotvorne alebo esteticky mimoriadne významné stromy alebo ich skupiny vrátane stromoradí, ktoré môže okresný úrad vyhlásiť všeobecne záväznou vyhláškou za chránené stromy.

V dotknutom území, ani v jeho okolí sa chránené stromy nenachádzajú.

Druhová ochrana

Druhová ochrana je zabezpečovaná okrem zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ktorý samostatne vyčleňuje druhovú ochranu, aj zákonom č. 15/2005 o ochrane voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, vyhláškou MŽP SR č. 110/2005, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi a o zmene a doplnení niektorých zákonov, právnymi predpismi Európskeho spoločenstva, ktoré implementujú dohovor CITES – nariadenie Rady (ES) č. 338/97 o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a rastlín reguláciou obchodu s nimi v znení neskorších zmien a doplnkov a súvisiace nariadenia č. 1808/2001 a č. 349/2003 v znení neskorších zmien a doplnkov. Zoznam chránených rastlín, chránených živočíchov a prioritných druhov uvádza vyhláška MŽP SR č. 24/2003 v znení neskorších predpisov, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002. V prílohe vyhlášky je i zoznam druhov európskeho a druhov národného významu. Druhy európskeho významu a druhy národného významu môže MŽP SR ustanoviť všeobecne záväzným právnym predpisom za chránené rastliny a chránené živočíchy. Druhová ochrana je významným kritériom hodnotenia ekologickej významnosti územia a genofondovo významných lokalít. V dokumentácii ÚSES je výskyt

chránených druhov v biotopoch zohľadňovaný pri vymedzovaní biocentier a biokoridorov. K najzávažnejšej príčine, ktorá ohrozuje chránené druhy rastlín a živočíchov je zánik alebo narušenie ich biotopu, v ktorom žijú. Tieto zmeny sú dôsledkom činností ako sú napr. vysúšanie močarísk a zánik vodných plôch, rozorávanie lúk (rozširovanie plôch ornej pôdy v lokalitách TTP), nevhodné zásahy do lesov (najmä nevhodná skladba vysádzaných drevín), úprava vodných tokov, likvidácia brehovej vegetácie, znečisťovanie pôdy, vody. Najvypuklejším problémom v súčasnosti je zarastanie krajiny, t.j. degradácia trávobylinných spoločenstiev. Tento typ biotopov podlieha sukcesným zárastom spôsobených zmenou intenzity ich využitia sa stáva sa tak najohrozenejším biotopom v riešenom území.

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu v SR	Chránený druh	Výskyt v okrese	Ohrozenosť druhu v okrese	Biotopy
Aconitum anthora	prilbica jedhojová	NT	§	2	2	Kr6; Tr2
Aconitum moldavicum	prilbica moldavská	LC	§	2	3	Tr7; Ls2.1, Ls2.2, Ls5.1, Ls5.4
Adonis vernalis	hlaváčik jarný	NT	§	3	3	Tr1; Tr2; Tr3
Allium rotundum	cesnak guľovitý	NT	-	2	2	Lk1
**Anacamptis morio*	červenohlav obyčajný	NT	§	3	2	Lk1, Lk3
Androsace elongata	pochybok dlhostopkatý	NT	-	2	3	Sk2, Pi4
Anemone sylvestris	veternica lesná	NT	-	3	3	Kr6; Tr6
Allium paniculatum	cesnak metlinatý	CR	§	1	1	Tr1
Aquilegia vulgaris	orlíček obyčajný	LC	-	2	2	Lk1; Tr7
Asplenium scolopendrium (syn. *Phyllitis scolopendrium*	jelení jazyk	LC	§	2	0	Sk1; Ls4
Bupleurum affine	prerastlík prútnatý	LC	§	2	2	Tr1; Tr6; Kr6

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu v SR	Chránený druh	Výskyt v okrese	Ohrozenosť druhu v okrese	Biotopy
Campanula bononiensis	zvonček bolonský	NT	-	3	3	Tr6, Kr6, Lk1
Carex buekii	ostrica Buekova	LC	-	2	4	Lk10
Carex davalliana	ostrica Davallova	NT	-	1	2	Ra6
Carex distans	ostrica oddialená	NT	-	1	3	Lk10
Carex depressa subsp. *transsilvanica*	ostrica sedmohradská	NT	-	1	2	Lk3
Carex hordeistichos	ostrica jačmeňovitá	NT	-	1	3	Lk3; X5
Carex lasiocarpa	ostrica plstnatoplodá	VU	-	1	2	Lk10
Catabrosa aquatica	odemka vodná	NT	-	2	2	Lk10
Centaurium erythraea	zemežlč menšia	LC	-	2	3	Lk3
Centaurium pulchellum	zemežlč spanilá	NT	-	3	0	Vo9
Centunculus minimus	drobček najmenší	CR	-	1	0	X5
**Cephalanthera damasonium*	prilbovka biela	NT	§	3	3	Kr7; Ls5.1, Ls5.4, Ls2.1
**Cephalanthera longifolia*	prilbovka dlholistá	NT	§	3	3	Kr6; Kr7; ; Ls5.1, Ls5.4, Ls2.1
**Cephalanthera rubra*	prilbovka červená	NT	§	3	3	Ls3.1; Ls5.4
Clematis recta	plamienok rovný	LC	-	3	3	Lk3; Tr6; Kr6
Convallaria majalis	konvalinka voňavá	LC	-	3	3	Ls5.4, Ls2.1, Ls2.2,
Corallorhiza trifida	koralica trojklanná	NT	§	1	3	Ls5; Ls8
Crepis praemorsa	škarda odhryznutá	LC	-	2	3	Lk1; Lk3
Crepis pulchra	škarda úhľadná	NT	§	1	3	Lk3; X5
Crupina vulgaris	krupinka obyčajná	EN	§	1	2	Kr6;, Tr6;, Tr1
Cyanus segetum	nevädza poľná	LC	-	2	0	X5
**Cypripedium calceolus*	črievičník papučkový	NT	§	2	2	Ls5.4
**Dactylorhiza majalis* subsp. *malajlis*	vstavačovec májový pravý	NT	§	2	2	Lk6, Ra3; Ra7
**Dactylorhiza incarnata* subsp. *incarnata*	vstavačovec strmolistý	NT	§	2	2	Lk5; Lk10
**Dactylorhiza maculata* subsp. *transsilvanica*	vstavačovec škvrnitý transylvánsky	CR	§	1	1	Ra2; Ra3
Danthonia alpina	plevnatec alpínsky	NT	§	1	2	Lk3
Daphhne arbuscula	lykovec muránsky	VU	§	1	0	Sk1; Tr5; Ls6.2
Draba nemorosa	chudôbka hájna	LC	-	2	3	Tr1; Tr2; Lk3
Drosera rotundifolia	rosička okrúhlolistá	NT	§	1	1	Ra2; Ra3
Echium maculatum (syn. *E. russicum*)	hadinec červený	VU	§	1	2	Tr1; Tr2
**Epipactis albensis*	kruštík neskorý	NT	§	1	3	Ls1.3
**Epipactis helleborine*	kruštík širokolistý	NT	-	3	4	Tr7; Ls5.1, Ls5.4, Ls2.1
**Epipactis komoricensis*	kruštík komorický	NT	§	1	2	Ls5.1, Ls5.4
**Epipactis microphylla*	kruštík drobnolistý	LC	§	3	3	Ls5.1, Ls5.4, Ls2.1
**Epipactis palustris*	kruštík močiarny	NT	§	1	1	Lk6; Ra6

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu v SR	Chránený druh	Výskyt v okrese	Ohrozenosť druhu v okrese	Biotopy
**Epipactis pontica*	kruštík pontský	LC	§	2	3	Ls5.2, Ls2.1
**Epipactis purpurata*	kruštík purpurový	NT	§	2	3	Ls5.4, Ls5.1
Eriophorum vaginatum	páperník pošvatý	NT	§	1	1	Ra2
Euphorbia lucida	mliečnik lesklý	NT	-	1	2	Lk3
Filago vulgaris	bielolist obyčajný	CR	§	1	2	Lk3
Gagea minima	krivec najmenší	VU	§	1	1	Lk3
Gagea pusilla	krivec nízky	VU	§	2	1	Lk3
Gentiana cruciata	horec krížatý	LC	-	3	3	Tr2, Lk1; Lk3
Gentianopsis ciliata	pahorec brvitý	LC	-	2	3	Lk3
Gladiolus imbricatus	horec pľúcny	LC	§	2	2	Lk1; Lk6
**Gymnadenia conopsea*	päťprstnica obyčajná	LC	§	1	2	Lk1; Lk3
Heleochloa alopecuroides	bahienka psiarkovitá	VU	§	1	0	Vo9
Hibiscus trionum	ibiškek trojdielny	LC	-	2	0	X5; X7
Chrysopogon gryllus	zlatofúz južný	VU	§	2	3	Tr2; Tr3
Iris pumila	kosatec nízky	NT	§	2	3	Tr1; tr2
Iris variegata	kosatec dvojfarebný	VU	§	2	2	Tr1; Tr2, Tr6; Kr6
Lactuca saligna	šalát vŕbolistý	VU	-	2	2	Lk3
Lathyrus hirsutus	hrachor chlpatý	NT	-	2	3	Tr6, Kr6
Lathyrus nissolia subsp. *nissolia*	hrachor trávolistý pravý	NT	-	3	3	Tr2; Tr6; Lk1
Lathyrus nissolia subsp. *pubescens*	hrachor trávolistý páperistý	NT	-	2	3	Tr2; Tr6; Lk1
Lathyrus transsilvanicus	hrachor sedmohradský	VU	§	2	3	Tr6
Lilium martagon	ľalia zlatohlavá	LC	-	4	4	Ls2.1, Ls2.2, Ls5.1, Ls5.4
**Limodorum abortivum*	modruška pošvatá	NT	§	1	3	Ls3.1, Ls2.1
Linum hirsutum subsp. *hirsutum*	ľan chlpatý	NT	§	2	2	Tr1; Tr2; Tr6; Kr6
Linum hirsutum subsp. *glabrescens*	ľan chlpatý hladkastý	EN	§	1	2	Tr2; Kr6
Limosella aquatica	blatnička vodná	LC	-	1	0	Vo6
Linaria pallidiflora	pyštek taliansky	VU	§	1	2	Kr6; Tr2; Tr6
Linum flavum	ľan žltý	NT	-	2	2	Tr2
Lychnis coronaria	kukučka vencová	LC	§	1	2	Pi4; Tr6
Lythrum hyssopifolia	vrbica yzopolistá	LC	-	2	0	Vo9; X5
Matteuccia struthiopteris	perovník pštrosí	NT	§	2	3	Ls1.3
Melampyrum barbatum	čermeľ bradatý	NT	-	1	2	Tr2
Melampyrum cristatum	čermeľ hrebenitý	NT	-	2	2	Tr1; Tr2
Menyanthes trifoliata	vachta trojlistá	NT	§	1	2	Lk10
Myosorus minimus	chvostík myší	NT	-	2	3	Vo9
**Neotinea tridentata*	neotinea trojzubá	NT	§	1	2	Tr1; Tr1.1.; Tr2
Nigella arvensis	čemuška roľná	NT	-	3	2	Lk3

Vedecký názov	Slovenský názov	Ohrozenosť druhu v SR	Chránený druh	Výskyt v okrese	Ohrozenosť druhu v okrese	Biotopy
**Orchis militaris*	vstavač vojenský	NT	§	1	2	Lk1; Tr2
**Orchis purpurea*	vstavač purpurový	NT	§	2	2	Tr2; Tr6; Kr6, Ls31., Ls2.2
Ornithogalum brevistylum	bledavka ihlanovitá	NT	-	2	2	Tr2; Lk3
**Platanthera bifolia*	vemenník dvojlistý	LC	§	3	3	Tr7, Ls3.4, Ls5.1, Ls5.4, Ls2.1, Ls2.2
Potentilla micrantha	nátržník drobnokvetý	EN	§	1	0	Kr6; Ls3.1, Ls2.1
Pseudolysimachion orchideum	veronikovec vstavačovitý	NT	-	3	3	Lk3; Tr1; Tr2; Tr6; Kr6
Pulegium vulgare	mäta sivá	LC	§	1	0	Lk3
Pulsatilla grandis	poniklec veľkokvetý	NT	§	2	2	Sk1; Tr1; Tr2
Pulsatilla slavica	poniklec slovenský	NT	§	2	2	Sk1; Tr5
Pulsatilla subslavica	poniklec prostredný	NT	§	2	2	Tr2; Sk1
Pulsatilla pratensis subsp. *bohemica*	poniklec lúčny český	NT	§	2	2	Tr2, Tr3;
Ranunculus aquatilis (syn. *Batrachium aquatile*)	močiarka vodná	NT	§	1	0	Vo2
Salvia austriaca	šalvia rakúska	NT	-	1	2	Tr1; Tr3
Scutellaria hastifolia	šišak gracovitý	NT	-	2	2	Lk10
Selaginella helvetica (Syn.*Lycopoioides helveticum*)	vranček švajčiarsky	NT	§	1	2	Sk1
Sempervivum matricum (syn. *S. marmoreum*)	skalnica matranská	VU	-	1	2	Sk1; Tr2
Silene donetzica	silenka donská	NT	-	2	3	Tr1; tr2; Kr6
Silene viridiflora	silenka zelenokvetá	NT	-	2	3	Tr1; Tr2
Stipa pennata (syn. *S. joannis*)	kavyľ Ivanov	NT	-	2	2	Tr1; Tr2
Stipa tirsa	kavyľ tenkolistý	NT	§	1	2	Tr2
Symphytum bohemicum	kostihoj český	VU	§	2	2	Lk7, Lk10
Taxus baccata	tis obyčajný	-	§	2	0	Ls4, Ls5.4
Tordilium maximum	zápalička väčšia	VU	§	1	2	Tr2
**Traunsteinera globosa*	pavstavač hlavatý	NT	§	2	2	Lk1; Lk3
Triglochin palustris	barička močiarna	NT	-	1	2	Ra6
Trinia ucrainica	bezobalka Kitaibelova	EN	§	2	2	Lk3
Veronica scutellata	veronika štítovitá	NT	§	2	3	Lk10, Pr1
Ventenata dubia	ovsec pochybný	NT	-	1	3	Tr1; X5
Waldsteinia geoides	valdštejnka kuklíkovitá	LC	§	3	3	Ls2.1, Ls2.2, Ls4, Ls5.1, Ls5.4, Kr7
Woodsia ilvensis	vudsia skalná	VU	-	1	0	Sk2
Xeranthemum annuum	suchokvet ročný	NT	-	2	3	Tr1; Tr3; Lk3

Výskyt v okrese (počet lokalít):
1 - veľmi vzácny; v okrese má druh známych 1 až 5 lokalít,
2 - vzácny; v okrese má druh známych 6 až 20 lokalít,
3 - zriedkavý; v okrese má druh známych 21 až 50 lokalít,
4 - relatívne bežný; v okrese má druh známych 51 až 100 lokalít,
5 - bežný; v okrese má druh známych viac ako 101 lokalít,

x - výskyt v okrese nie je v súčasnosti potvrdený (literárne údaje a pod.).
Stupeň ohrozenia rastlinného druhu v okrese:
0 - prirodzene vzácny výskyt, bez výraznejšieho ohrozenia a bez poklesu počtu známych lokalít,
1 - vzácny výskyt, druh ohrozený jedným alebo viacerými faktormi, bez ochranárskych opatrení akútne ohrozený zánikom,
2 - vzácny výskyt, druh ohrozený jedným alebo viacerými faktormi, počet známych lokalít klesá, nie je zatiaľ akútne ohrozený zánikom,
3 - vzácny až zriedkavý výskyt, druh ohrozený jedným alebo viacerými faktormi, v súčasnosti nie je trend poklesu počtu známych lokalít významný alebo je ich počet stabilizovaný,
4 - bežný výskyt, druh ohrozený jedným alebo viacerými faktormi, ktoré sa neprejavujú dosiaľ významnou mierou, trend poklesu počtu lokalít je nevýrazný,
5 - bežný výskyt, druh bez ohrozenia alebo s minimálnym ohrozením, bez poklesu počtu lokalít.
Kategória ohrozenia:
VU - zraniteľný
EN – ohrozený
NT – takmer ohrozený
LC – najmenej ohrozený
CR – kritický ohrozený
RE – pravdepodobne regionálne vyhynutý
Zdroj: RÚSES okresu Rimavská Sobota

Ochranné pásma

Dotknutá lokalita nezasahuje do žiadnej chránenej vodohospodárskej oblasti ani do vyhlásených ochranných pásiem vodárenských zdrojov.

Obec Husiná nemá vybudovaný vodovod ani kanalizáciu a ČOV. V obci sa nenachádzajú ochranné pásma vodárenských zdrojov.

V širšom okolí hodnoteného územia sa nachádzajú nasledovné vodohospodársky chránené územia obyčajných, resp. minerálnych vôd:

Hrnčiarska Ves časť Maštinec – vyhláška MZ SR č. 263/2003 Z.z.. Do ochranného pásma I a II. stupňa spadajú aj katastrálne územia obci Pondelok, Poltár, Slaná Lehota, Váľkovo, Veľká Suchá

Fiľakovo - vyhláška MZ SR č. 262/2003 Z.z.. Do ochranného pásma I a II. stupňa spadá aj obec Biskupice.

6.9. Územný systém ekologickej stability

GNÚSES vyjadruje základný rámec priestorovej ekologickej stability územia Slovenska, predstavuje priestorové usporiadanie ekologicky najvýznamnejších zachovaných prírodných území SR. Vláda SR uznesením č. 319 z 27. apríla 1992 schválila GNÚSES ako základný a východiskový dokument pre zabezpečenie ekologickej stability a ochrany diverzity v SR. Stal sa záväzným podkladom pre spracovanie nižších stupňov ÚSES a pre spracovanie plánovacích a projekčných dokumentácií všetkých stupňov, ktoré sa dotýkajú priestorovej organizácie a využitia územia.

Generel nadregionálneho ÚSES bol v roku 2000 aktualizovaný a následne v roku 2001 premietnutý do Koncepcie územného rozvoja Slovenska, ktorá bola schválená uznesením vlády SR č. 1033/2001.

Územný systém ekologickej stability (ÚSES) predstavuje takú celopriestorovú štruktúru navzájom prepojených geoekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá vytvára predpoklady pre zachovanie rozmanitosti podmienok a foriem života v území a vytvára predpoklady pre trvalo udržateľný rozvoj krajiny. Základ tohto systému predstavujú

biocentrá, biokoridory a interakčné prvky nadregionálneho a regionálneho alebo miestneho významu. Významnou súčasťou vytvorenia celoplošného ÚSES je aj systém opatrení na ekologicky optimálnu organizáciu a využitie krajiny. V rámci ochrany prírody a starostlivosti o životné prostredie sa považuje za východiskový dokument pre stratégiu ochrany ekologickej stability, biodiverzity a genofondu Slovenskej republiky.

ÚSES je vybraná nepravidelná sieť endogénne ekologicky stabilnejších segmentov krajiny, ktoré sú v nej rozmiestnené na základe vzájomných vzťahov, funkcií a optimálnych priestorových kritérií. Kostru ekologickej stability tvoria existujúce relatívne ekologicky stabilnejšie segmenty v krajine. Ekologickým krajinným segmentom môže byť akákoľvek ekologicky hodnotnejšia časť krajiny, v závislosti od kvality ekosystémov.

Významné zásahy človeka v krajine (urbanizácia priestoru, situovanie infraštruktúry, poľnohospodárske využívanie, miestami meliorácie koryta vodných tokov, atď.) čiastočne redukovali funkciu údolia rieky Sekčov ako biokoridoru, ktorý je najbližšou prírodnou štruktúrou. Územný systém ekologickej stability vhodne dopĺňa sieť interakčných prvkov vo väzbe na okolité lesné komplexy Stráží, Slanských vrchov a Šarišskej vrchoviny.

Pre dotknuté územie bol spracovaný Územný systém ekologickej stability na úrovni okresu – Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Rimavská Sobota s nasledujúcimi prvkami:

Kategória prvku ÚSES	ID	Názov prvku ÚSES	MJ (BC - ha, BK - km/m)
Biocentrum provinciálneho významu	8/40	Muránska planina	1100
Biocentrum nadregionálneho významu	8/1	Pohanský hrad	188
	8/2	Suché doliny - Hradová	888
	8/3	Kašter	200
Biocentrum regionálneho významu	8/5	Ostrá	138
	8/6	Žabica	163
	8/7	Tŕstie - Holcová	63
	8/8	Klenovský Vepor	50
	8/9	Slizké	150
	8/10	Bodnárka	225
	8/11	Slizký háj	126
	8/12	Pokorádz - Veľký vrch	225
	8/13	Veľký ťahán	138

Kategória prvku ÚSES	ID	Názov prvku ÚSES	MJ (BC - ha, BK - km/m)
	8/14	Vysoká	200
	8/15	Gerňov	63
	8/16	Močiar	163
	8/17	Ostrá - Tri chotáre	200
	8/18	Steblová skala	75
	8/19	Hedeška - Zoboda	100
	8/20	Ragáč	25
	8/21	Fenek - Raďas	188
	8/22	Golotka	225
	8/23	Durnianský chrbát - Vlčia dolina	50
	8/24	Janické lúky	100
	8/25	Na vŕškoch	138
	8/26	Čertova dolina	88
	8/36	Sušiansky vrch	213
	8/37	Kotoška	150
	8/38	Čremoš	50
Biokoridor nadregionálneho významu	8/27	vodný tok Slaná (hydricko-terestrický)	6,2/250 - 500
	8/28	Cerová vrchovina - Ostrá - Muránska planina (terestrický)	37,0/300 - 1400
Biokoridor regionálneho významu	8/29	vodný tok Rimava (hydricko-terestrický)	70,5/100 -500
	8/30	Holubín - Močiar - Háj - Bankov (terestrický)	16,8/400 - 1500
	8/31	Chrámec - Gerňov - Veľký Ťahan - Veľký vrch (terestrický)	19,9/400 - 1100
	8/32	pohraničie Teplá dolina - Vlkyňa (terestrický)	7,8/100 - 700
	8/33	Rovné - Tŕstie - Šarkanica (terestrický)	11,9/600 - 1500
	8/34	Drienčanský kras - Pivničník (terestrický)	5,0/1000 - 1400
	8/35	Veľký Bučeň - Ostrá (terestrický)	4,5/500 - 900
	8/39	Bodnárka - Čremoš (terestrický)	6,8/100 - 1500

Zdroj: RÚSES okresu Rimavská Sobota

Do katastrálneho územia obce Husina zasahuje 1 biokoridor a 1 biocentrum regionálneho významu:

RBc11 Metská hora - Ortváň
Kategória: Regionálne biocentrum
Výmera (existujúca/navrhovaná): 2 038 ha/2 038 ha
Lokalizácia: k. ú. Rimavská Sobota, Kružno, Ožďany, Gemerček, Husiná
Krátka charakteristika a opis biocentra: Zachovalejší ucelenejší komplex dubových lesov doplnený menšími plochami lúk s typickou flórou a faunou vrátane viacerých vzácnych, ohrozených a chránených druhov.
Stav biocentra: čiastočne vyhovujúci
Genofondové lokality: súčasťou biocentra je GL Ortváň, Tomášovská les – Kurínsky les, Majšanský les, Mestská hora

RBk2 Ožďany
Kategória: regionálny biokoridor
Dĺžka/šírka/výmera: cca 10 000 m/ od 1200 po 2500 m
Príslušnosť k ZUJ (k. ú.): Dolné Zahorany, Ožďany, Husiná, Rimavská Sobota
Krátka charakteristika a opis biokoridora: Regionálny terestrický biokoridor ležiaci v Juhoslovenskej kotline pretínajúci cestu I. triedy č. 16/E58. Je súčasťou dôležitého migračného koridoru veľkých šeliem a kopytníkov, ktorý spája pohoria Karpát v smere sever – juh. Koridor bol identifikovaný v rámci projektu Transgreen (vytvorenie bezpečnejšej cestnej a železničnej dopravnej siete v Karpatoch).
Stav biokoridora: vyhovujúci
Genofondové lokality: RGL35 VN Ožďany, GL52 Židova hora

6.10. Krajina, krajinný obraz, stabilita, ochrana, scenéria

Štruktúra krajiny

Súčasná krajinná štruktúra odráža aktuálny stav využitia zeme v záujmovom území. Vyjadruje vzájomnú kombináciu súboru prvkov prírodného, poloprírodného (človekom pozmenené prvky krajinnej štruktúry) i umelého (človekom vytvorené prvky krajinnej štruktúry) charakteru. SKŠ je tvorená prvkami, ktoré pokrývajú zemský povrch, vzájomne sa neprekrývajú a na druhej strane v rámci mapy SKŠ by nemali byť biele plochy, nakoľko každý prvok zemského povrchu je pokrytý nejakým prvkom. Na základe zastúpenia a plošnej rozlohy jednotlivých prvkov súčasnej krajinnej štruktúry možno hodnotiť súčasný stav antropizácie územia (ľudského ovplyvnenia územia), či ide o územie prirodzené s vysokou krajinnoekologickou hodnotou, alebo naopak o územie antropicky silne pozmenené s nízkou krajinnoekologickou hodnotou. V dôsledku rozvoja hospodárskych aktivít sa prirodzené ekosystémy záujmového územia postupne strácali a menili, lesy boli premenené na poľnohospodársky využívanú pôdu, v zostávajúcich lesoch sa výrazne zmenila štruktúra lesa a jeho drevinové zloženie a v krajine začali postupne pribúdať umelé prvky (sídelná zástavba, infraštruktúra). Takto bola prevažná časť reprezentatívnych ekosystémov nielen pozmenená, ale často aj zlikvidovaná.

Neodmysliteľnú súčasť každej krajiny reprezentujú jej staršie časové horizonty a často sa javia ako izolované relikty „pamäte krajiny". Niekde sa prejavujú ako nenápadné dominanty a profilujú celý krajinný ráz, niekde sa vyskytujú skryto a sú mnohokrát nenápadnými objektmi súčasnej krajinnej štruktúry. Často sa vyskytujú len ojedinele, buď z dôvodu postupného rozpadu, alebo sú prekryté inými súčasnými objektmi, či novým spôsobom využitia zeme. Možno ich chápať jednak ako súčasť kultúrneho dedičstva, kde predstavujú identifikovateľné artefakty (objekty) v krajine, alebo ako zložky krajinnej štruktúry s historickým kontextom (vzťah miesta a času). Ich hodnotu vyjadruje nielen časový faktor, ale i zachovalosť, pôvodnosť a podobne.

Rozoznávame tieto základné kategórie historickej krajinnej štruktúry:

- reliéfne a povrchové formy,
- agroštruktúry, tvarové usporiadanie políčok,

- pôdorysný typ sídla,
- reprezentatívne stavby, regionálne typy architektúry a usporiadanie usadlostí,
- technické pamiatky a archaické inžinierske diela a pamiatky.

Posudzované územie sa nachádza v pahorkatinovej krajine.

Zastúpenie druhov pozemkov v okrese Rimavská Sobota k 1. 1. 2019

Druh pozemku	Orná pôda	Vinice	Ovocné sady	Záhrady	Trvalé trávne porasty	Lesy	Vodné plochy	Zastavané plochy	Ostatné	Celkom
Výmera v ha	42 825	453	768	1 856	36 863	54605	1 611	5 595	2 531	**147 107**
%	29,11	0,31	0,52	1,26	25,06	37,12	1,10	3,80	1,72	**100**

Zastúpenie druhom pozemkov v okrese Rimavská Sobota k 1. 1. 2019 (výmera v ha):

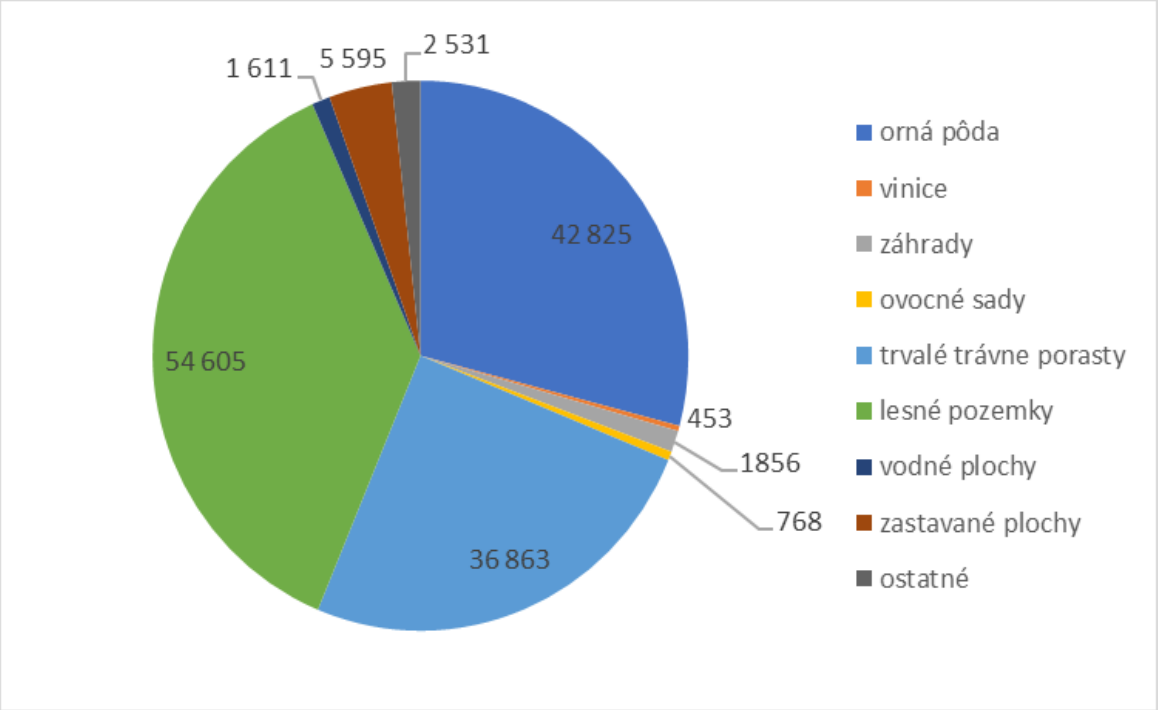

Zdroj: RÚSES okresu Rimavská Sobota

Plošné a percentuálne výmery vybraných zložiek SKŠ z celkovej výmery katastrálneho územia Husiná							
Obec	**Výmera k. ú. (ha)**	**Nepoľnohosp. pôda celkom**	**Lesné pozemky**	**Zast. plochy**	**Poľnohosp. pôda celkom**	**OP**	**TTP**
Husiná	**1 964,64**	***688,18***	583,73	24,27	***1 276,46***	882,79	367,85
% zastúpenie v k. ú.							
	100	35,03	29,71	1,24	***64,97***	44,93	18,72

Súčasná krajinná štruktúra z hľadiska percentuálneho zastúpenia pôd je nasledovná: - poľnohospodárska pôda 64,97 % - orná pôda 44,93 % - chmeľnice 0,00 % - vinice 0,03 % - záhrady 1,27 % - ovocné sady 0,00 % - trvalé trávne porasty 18,72 % -

nepoľnohospodárska pôda 35,02 % - lesy 29,71 % - vodné plochy 0,69 % - zastavané plochy 3,38 % - ostatné plochy 1,24 %

Typ krajiny podľa využitia zeme (Mazúr, 1980) je pahorkatinová krajina.

Z hľadiska súčasnej krajinnej štruktúry ide o človekom silne pozmenenú krajinu s vysokým podielom poľnohospodársky využívaného územia, ťažobného priemyslu a zastavaných území.

Dotknuté územie je výrazne poznačené ťažbou kameňa, ktorá sa na území realizovala dlhé roky.

Dotknuté územie je súčasťou komplexu, v ktorom sa z hľadiska štruktúry krajiny nachádzajú nasledovné krajinné prvky:

- lesné porasty Cerovej vrchoviny, pôvodne celé pokryté miešanými dubovo - hrabovými lesmi, resp. dubovo – brestovo - jaseňovými lesmi. Časť pohoria v súčasnej dobe je zničená holorubmi. Pôvodne veľké zastúpenie duba sa výrubom značne znížilo, a naopak holé svahy sú zalesňované neprirodzeným druhmi drevín. Pohorie je pokryté množstvom lesných ciest. Tieto lesné porasty sú významnými ekostabilizačnými prvkami krajiny,
- polia a intenzívne využívané pasienky s dobytkom, záhrady a sady,
- vody - početné potoky väčšinou bystrinného charakteru (Sokolí potok, Čirinec) odvádza riečka Suchá do rieky Ipeľ
- technické prvky - cesta Husiná – Veľké Dravce – Nové Hony, resp. Veľké Dravce - Fiľakovo, vedenia VVN a VN, ostatné lokálne kameňolomy.
- sídelné prvky - intravilán obce Husiná, viaceré opustené a nevyužívané objekty

Štruktúra krajiny má rozhodujúci vplyv na funkčné vlastnosti krajiny a tým aj na pohyb energetických a materiálových tokov medzi krajinnými zložkami a na pohyb organizmov. Celková krajinná štruktúra je založená na spôsobe rozmiestnenia krajinných zložiek - matríc (relatívne homogénne plochy a elementy), enkláv (plôšky, ktoré sa nápadne líšia od okolia) a koridorov v priestore. Enklávy sa vyznačujú veľkou rozmanitosťou, môžu to byť rôzne biotické (remízky, lesíky, lúky, rybníky, sídla, skládky, atď.) a abiotické tvary (skalné vyvýšeniny, vybetónované plochy) v krajine. Koridory sa navzájom v krajine spojujú a vytvárajú prepojené sústavy, tzv. siete, ktoré obklopujú ostatné krajinné zložky. Existuje nekonečné množstvo kombinácií jednotlivých zložiek krajiny, ale rozmiestnenie v krajine je vždy nenáhodné a najčastejšie sa vyskytuje v 3 formách: pravidelné (rovnomerné), v zhlukoch, lineárne a paralelné. Čím väčšia je heterogenita krajiny, čím je v nej viacej prírodných alebo človekom modifikovaných krajinných typov a zastúpených výškových vegetačných stupňov, tým je vyššia biodiverzita celej krajiny. V prírodnej krajine je krajinná matrica tvorená klimaxovým spoločenstvom, najčastejšie lesnými ekosystémami. V mozaike kultúrnej krajiny majú charakter zbytkových enkláv prirodzených a poloprirodzených ekosystémov rozložených v podobe značne izolovaných „ostrovov", ktoré sú obklopené agro-urbárnou matricou. Priestorové usporiadanie enkláv vytvára charakteristickú krajinnú štruktúru a je mimoriadne dôležité pre fungovanie krajiny.

Stabilita krajiny

Územný systém ekologickej stability charakterizuje jednotlivé krajinné celky z hľadiska existencie a vyváženosti prirodzených a umelých krajinno-štruktúrnych prvkov a ich schopnosti stabilizovať či revitalizovať priestor v krajine. Za účelom zachovania čo najväčšej miery prirodzenosti a pôvodnosti v krajine sú v územiach jednotlivých okresov významné krajinné priestory Vládou SR vyhlásené za oblasti osobitného lokálneho až nadregionálneho významu. V lokalite navrhovanej činnosti a v širšom okolí vystupujú tieto lokality vyhlásené za ekologicky stabilizujúce územie:

Prvky ekologickej stability sú priestorovo a štruktúrne navzájom prepojené systémy, ktoré zaisťujú územné podmienky trvalého zachovania druhovej rozmanitosti genofondu. Základ tvoria biocentrá, biokoridory a interakčné prvky nadregionálneho, regionálneho a lokálneho významu.

Územný systém ekologickej stability (ÚSES) predstavuje takú celopriestorovú štruktúru navzájom prepojených geoekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá vytvára predpoklady pre zachovanie rozmanitosti podmienok a foriem života v území a vytvára predpoklady pre trvalo udržateľný rozvoj krajiny. Základ tohto systému predstavujú biocentrá , biokoridory a interakčné prvky nadregionálneho a regionálneho alebo miestneho významu. Významnou súčasťou vytvorenia celoplošného ÚSES je aj systém opatrení na ekologicky optimálnu organizáciu a využitie krajiny. V rámci ochrany prírody a starostlivosti o životné prostredie sa považuje za východiskový dokument pre stratégiu ochrany ekologickej stability, biodiverzity a genofondu Slovenskej republiky.

ÚSES je vybraná nepravidelná sieť endogénne ekologicky stabilnejších segmentov krajiny, ktoré sú v nej rozmiestnené na základe vzájomných vzťahov , funkcií a optimálnych priestorových kritérií. Kostru ekologickej stability tvoria existujúce relatívne ekologicky stabilnejšie segmenty v krajine. Ekologickým krajinným segmentom môže byť akákoľvek ekologicky hodnotnejšia časť krajiny, v závislosti od kvality ekosystémov.

Súčasná krajinná štruktúra riešeného územia je výrazne antropogénne pozmenená. Boli zlikvidované pre dané prostredie typické ekosystémy, ktoré plnili regulačnú funkciu obehu vody v prírodných ekosystémoch s priaznivým dopadom na retenčnú kapacitu a tvorbu vhodných genofondových podmienok. Konečná klasifikácia riešeného územia je súčtom hodnôt faktorov posudzujúcich ekologickú stabilitu z pozitívneho hľadiska (podporujúco - ochranné faktory) a faktorov znižujúcich ekologickú stabilitu, ktoré zmenšujú výslednú ekologickú hodnotu.

Výsledkom je 5 stupňov ekologickej stability:

Stupeň ekologickej stability	**Typ ekologickej stability krajiny**	**KES**
1.	veľmi nízka ekologická stabilita	< 0,50
2.	nízka ekologická stabilita	0,51-1,50
3.	stredná ekologická stabilita	1,51 -3,00
4.	vysoká ekologická stabilita	3,01-4,50
5.	veľmi vysoká ekologická stabilita	> 4,50

Hodnota KES širšieho územia – okresu Rimavská Sobota je 3,25 – krajina s vysokou ekologickou stabilitou. V riešenom území je najnižšia hodnota ekologickej stability v sídlach a najvyššia v oblastiach s lesmi. Je však potrebné poznamenať, že táto hodnota ma zníženú výpovednú schopnosť, lebo obsahuje iba kvantitatívne hodnotenie z pohľadu

súčasnej krajinnej štruktúry v celom priestore územia okresu. Hodnoty ekologickej stability nezahŕňajú kvalitatívny rozmer (znečistenie prírodného prostredia, horizontálne interakčné väzby krajinnej štruktúry...).

Hodnota **KES** dotknutého územia – **obce Husina je 2,76**, čo predstavuje strednú ekologickú stabilitu.

Ochrana krajiny

Ochrana krajiny sa v súlade s koncepciou spracovaného RÚSES zameriava na:
- širšie uplatnenie zelene v štruktúre mesta a jeho kontaktných zón s voľnou krajinou,
- systémové napojenia mesta na regionálnu a nadregionálnu sieť biokoridorov,
- adekvátne zastúpenie zelene vo voľnej krajine a zásady na jej dislokáciu.

Prvky súčasnej krajinnej štruktúry v okolí záujmovej lokality, najviac sa približujúce prirodzenému stavu, sú v závislosti od ich ekologickej významnosti zahrnuté do chránených území s príslušným stupňom územnej ochrany alebo je im priznaný štatút prvku kostry ekologickej stability dotknutého územia.

Územný systém ekologickej stability je celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ktoré zabezpečujú rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Tento systém rieši celoplošnú **ochranu územia**, v ktorom sú včlenené vzájomne súvisiace prírodné prvky: biocentrá, biokoridory a interakčné prvky.

Biocentrá sú vymedzené územia v krajine, ktoré na základe stavu ekologických podmienok umožňujú trvalú existenciu, rozmnožovanie, úkryt a výživu rastlinných a živočíšnych spoločenstiev a majú charakter jadrových území s prioritným ekostabilizačným účinkom v krajine.

Biokoridory umožňujú migráciu a výmenu genetických informácii živých organizmov a obyčajne spájajú biocentrá. Interakčné prvky zabezpečujú priaznivé pôsobenie biokoridorov a biocentier na okolité časti krajiny, pozmenenej alebo narušenej človekom.

Podľa zákona č.543/2002 Z.z. (v znení č. r1/c48/2003 Z. z., 525/2003 Z. z., 205/2004 Z. z., 364/2004 Z. z., 587/2004 Z. z., 15/2005 Z. z., 479/2005 Z. z., 24/2006 Z. z., 359/2007 Z. z., 454/2007 Z. z., 515/2008 Z. z., 117/2010 Z. z., 145/2010 Z. z., 408/2011 Z. z., 180/2013 Z. z., 207/2013 Z. z., 311/2013 Z. z., 506/2013 Z. z., 35/2014 Z. z., 198/2014 Z. z., 314/2014 Z. z., 324/2014 Z. z., 91/2016 Z. z., 125/2016 Z. z.) o ochrane prírody a krajiny v platnom znení sa záujmová lokalita nachádza v území, ktorému sa poskytuje prvý stupeň ochrany uplatňovaný na celom území Slovenskej republiky. Územie realizácie navrhovanej činnosti v Areály lomu Husiná nezasahuje ani nesusedí s chránenými územiami.

Scenéria krajiny a krajinný obraz

Hodnotu estetického pôsobenia krajinného obrazu, ktorý je prejavom krajinnej štruktúry nie je možné kvantifikovať, môžeme ho však posúdiť len kvalitatívne (stupeň pozitívnych zážitkov človeka pri pobyte človeka v krajine). V zásade je potrebné povedať, že posudzovanie nárokov na estetickú kvalitu okolitej krajiny úzko súvisí so stupňom kultúrnej vyspelosti ľudí vytvárajúcich určitú etnickú jednotku, ako i ich materiálneho zabezpečenia. Za najvýznamnejšie faktory, ktoré podmieňujú estetický ráz kultúrnej krajiny môžeme považovať osídlenie (druh, dobu a hustotu), spôsob poľnohospodárskeho využitia,

lesné hospodárstvo (spôsob hospodárenia), komunikácie, energovody a priemysel vrátane ťažby surovín. V zásade možno konštatovať, že uvedené aktivity so zvyšujúcou sa intenzitou využitia krajiny znižujú estetické pôsobenie krajiny na človeka.

Krajinný obraz je prejavom hmotných, vizuálne identifikovateľných priestorových vlastností krajiny, reprezentuje celkový vizuálny vzhľad krajiny. Predstavuje bipolárnu sústavu kombinácií tvarov reliéfu (konfigurácie) a usporiadania štruktúr krajinného povrchu (kompozície), čím sa vytvára špecifická kombinácia krajinných typov. Je nositeľom rozhodujúcich, vizuálne prenosných informácií o charakteristických črtách krajiny, ktoré súvisia s krajinnými typmi.

Komplexné vnímanie krajinného obrazu		
Krajinný obraz	**Reliéf** Konfigurácia terénnych tvarov	celkový pomer hmôt v krajinnom obraze
		výšková amplitúda geomorfologických jednotiek, disekcia reliéfu
		pôsobenie krajinných plánov, svetelná perspektíva, osvetlenie
		pôsobenie dominánt v priestore
	Krajinná pokrývka Kompozícia zložiek krajinnej pokrývky	zastúpenie, prítomnosť a výskyt zložiek krajinnej pokrývky
		usporiadanie, kompozícia a proporčný pomer zložiek krajinnej pokrývky
		parametre a proporcie
		textúra zložiek krajinnej pokrývky

Krajinná scenéria (KS) ako špecifický vzhľad krajiny, súvisiaci s „náladou“ a aktuálnym počasím, časťou dňa, ročnými obdobiami, charakteristickými geoklimatickými pomermi alebo ako krajinný priestor (scéna), ktorý vytvára krajinnú kulisu priestoru a je spájaný s konkrétnou výhľadovou lokalitou, odkiaľ môžeme krajinu vnímať.

Napr. scenéria kameňolomu bude intenzívnejšie vnímaná iba z východnej strany, od obce Husiná. Z pohľadu od obce Veľké Dravce kameňolom nie je viditeľný.

Krajinnú scenériu a bohatosť ekologickej diverzity podmieňujú lesné komplexy Cerovej vrchoviny, kde prevládajú dubiny a dubohrabiny V predhoriach sa na prevažne odlesnených okrajoch územia nachádza orná pôda, ale časté sú aj lúky a zarastajúce pasienky.

V náprotivnom svahu hodnotenej lokality sa nachádza kameňolom Husiná – Hôrka, ako ťažobný priestor, ktorý sa intenzívnejšie začína rozvíjať.

6.11. Obyvateľstvo, jeho aktivity, infraštruktúra, kultúrnohistorické hodnoty územia

Zmena navrhovanej činnosti sa nachádza v katastrálnom území obce Husiná, okres Rimavská Sobota, v Banskobystrickom kraji.

Okres Rimavská Sobota má rozlohu 1 471,08 km², žije tu 79 655 obyvateľov a priemerná hustota zaľudnenia je 54 obyvateľov na km² (údaje k 31. 12. 2023). Správne sídlo okresu je mesto Rimavská Sobota.

História obce

Obec Husiná leží na styku východnej časti Lučeneckej kotliny a Cerovej vrchoviny v doline ľavostranného prítoku Suchej v nadmorskej výške 206-432 m. n. m..

Chotár obce má rozlohu 1964 ha.

Obec, kostol i fara sa prvýkrát spomínajú roku 1332. Obec v minulosti patrila fiľakovskému hradnému panstvu. Názvy obce: 1332 Guiba; 1341 Guzna; 1435 Guzona; 1920 Husiná; maď. Guszona. Od polovice 14. storočia patrila rodine Ratoldovcov. Od roku 1727 do roku 1431 ju nachádzame vo vlastníctvom kráľovnej (mala 28 port). V roku 1454 sa stala vlastníctvom rodiny Perényiovcov a neskôr viacerých zemepánov. V roku 1828 tu žilo v 79 domoch 595 obyvateľov pracujúcich hlavne v poľnohospodárstve. Neskôr obyvatelia obce pracovali i v dvoch miestnych kameňolomoch.

Husiná vždy patrila početným šľachtickým rodom, s výnimkou roku 1427 – 1431, keď patrila kráľovnej. V rokoch 1938 – 1944 Husiná patrila Maďarsku.

Pečatidlo s jej vyobrazením zatiaľ nebolo nájdené, určite sa objaví v budúcich výskumoch. V Husinej vznikla pravdepodobne organizovaná obecná správa a v tej súvislosti aj obecný znak dávno pred rokom 1758.

V roku 1758 vzniklo totiž najstaršie známe pečatidlo obce. Dôkaz je na kruhopisu oválneho pečatidla, ktorý znie: *SIGILLUM * PAGI * GUSZONA * 1758. V názve obce je písmeno „N“ vyryté opačne. V strede pečatného poľa je kolmo postavený lemeš s hrotom dole. Lemeš upozorňuje na poľnohospodársky charakter obce. Odtlačok pečatidla bol nájdený na dokumentoch z roku 1865 a 1866.

V druhej polovici minulého storočia obec používala aj nápisovú pečiatku. Dvojriadkový text v jej poli znie: GEMEINDE GUSZONA. Nachádza sa na liste z roku 1865. V snahe vytvoriť pre obec erb sa zdalo najpriliehavejšie obnoviť historický znak - heraldicky upraviť lemeš. Návrh erbu obce Husiná znie; Strieborný štít, v ktorom je presne podľa pečatidla z roku 1758 zobrazený čierny lemeš, na ktorý je položená strieborná húska so zlatým zobákom a zlatými nohami. V tejto podobe má erb. Husinej historický pôvod, je heraldicky správny a svojim obsahom jedinečný. Je aj umelecky veľmi pôsobivý.

V Gemerskom múzeu Rimavská Sobota na oddelení chladných zbraní si určite najväčšiu pozornosť zasluhuje neskororománsky meč z prelomu 12. a 13. storočia. Pozornosť priťahuje predovšetkým svojou čepeľou, na ktorej je dobre čitateľný nápis „.MVSEMDNVS". Tento meč pochádza z Husinej. Nápis na čepeli meča zodpovedá celkovej symbolike a atmosfére stredoveku, možno ho interpretovať ako skrátený nápis z latinských slov MEUS DOMINUS (môj Pane).

Demografia

Obyvateľstvo obce Husina podľa veku a pohlavia:

kategória	muži	ženy	spolu	rozdiel (M-Ž)
0 - 4	24	20	44	4
5 - 9	11	22	33	-11

10 - 14	22	24	46	-2
15 - 19	22	16	38	6
20 - 24	17	24	41	-7
25 - 29	21	15	36	6
30 - 34	26	13	39	13
35 - 39	9	17	26	-8
40 - 44	19	17	36	2
45 - 49	16	16	32	0
50 - 54	14	21	35	-7
55 - 59	14	13	27	1
60 - 64	18	13	31	5
65 - 69	12	15	27	-3
70 - 74	6	12	18	-6
75 - 79	4	6	10	-2
80 - 84	3	6	9	-3
85 - 89	0	5	5	-5
90 - 94	3	0	3	3
95 - 99	0	0	0	0
100 a viac	0	0	0	0
spolu	261	275	536	-14

Zdroj: http://www.sodbtn.sk (sčítanie obyv. v roku 2021)

Obyvateľstvo obce Husina podľa národnosti:

národnosť		**počet**	**podiel (%)**
1.)	Slovenská	95	17.72
2.)	Maďarská	416	77.61
3.)	Rómska	8	1.49
4.)	Rusínska	0	0
5.)	Ukrajinská	0	0
6.)	Česká	1	0.19
7.)	Nemecká	0	0
8.)	Moravská	0	0
9.)	Poľská	0	0
10.)	Ruská	0	0
11.)	Ostatné	0	0
12.)	Nezistené	16	2.99
	Spolu	536	

Zdroj: http://www.sodbtn.sk (sčítanie obyv. v roku 2021)

Obyvateľstvo obce Husina podľa vierovyznania:

vierovyznanie		**počet**	**podiel (%)**
1.)	Rímskokatolícka cirkev	247	46.08
2.)	Evanjelická cirkev augsburského vyznania	4	0.75

3.)	Gréckokatolícka cirkev	1	0.19
4.)	Reformovaná kresťanská cirkev	2	0.37
5.)	Pravoslávna cirkev	1	0.19
6.)	Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	0	0
7.)	iné	0	0
8.)	bez vyznania	265	49.44
9.)	nezistené	16	2.99
	Spolu	536	

Zdroj: http://www.sodbtn.sk

Socioekonomické charakteristiky územia

Okres Rimavská Sobota dlhodobo zápasí s vysokou mierou evidovanej nezamestnanosti, ktorej príčinu treba hľadať v nevyváženom hospodárskom rozvoji, v zániku kľúčových subjektov regionálnej ekonomiky, v procese zle zvládnutej privatizácie a reštrukturalizácie ekonomiky, v nedostatku kapitálových zdrojov, nevyhovujúcej demografickej štruktúre, nízkej kvalifikačnej úrovni obyvateľstva a odchode kvalifikovanej pracovnej sily z okresu.

Podiel disponibilných UoZ v produktívnom veku na počte obyvateľov v produktívnom veku (PDU) v okresoch SR k 31.01.2024

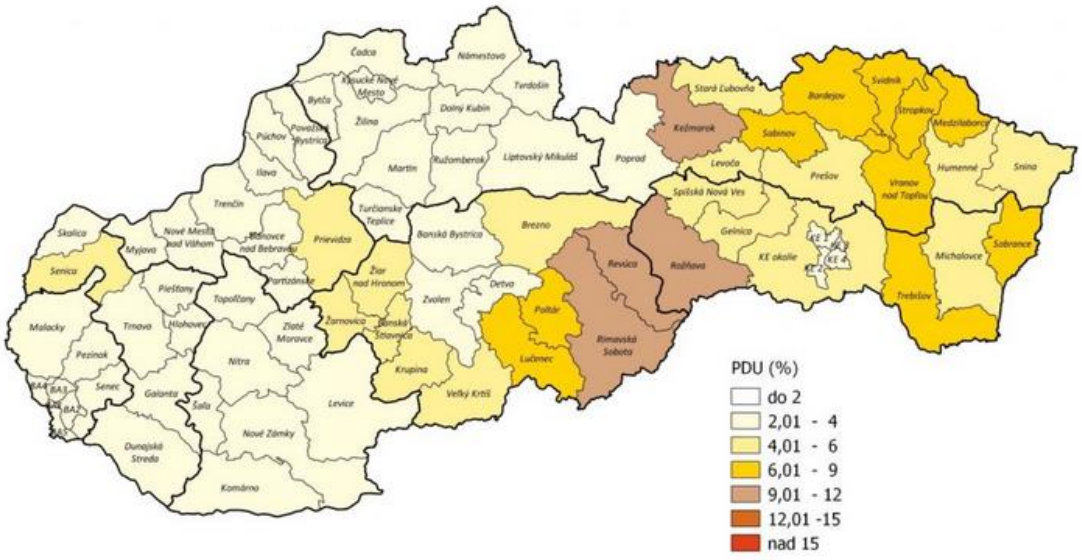

Zdroj: https://www.indexnoslus.sk/prehlad-nezamestnanosti-v-okresoch-sr-januar-2024/

Obyvatelia obce Husina pracujú prevažne v lesnom hospodárstve, ťažobnom priemysle, službách a poľnohospodárstve. Narastá skupina občanov, ktorí nevedia hospodáriť s finančnými prostriedkami. Väčšina ekonomicky aktívnych obyvateľov odchádza za prácou mimo obce. Chýbajú možnosti zamestnávať obyvateľov s najnižším vzdelaním.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo pracuje v priemyselnej výrobe, dochádzajú denne za prácou a v poľnohospodárstve a s ním súvisiacich službách.

Najmenšie šance umiestniť sa na trhu práce majú hlavne starší občania nad 50 rokov, taktiež absolventi škôl, občania so zmenenou pracovnou schopnosťou, občania s nízkou úrovňou vzdelania a dlhodobo nezamestnaní. Kým pre starších ľudí je typické, že nie sú schopní pružne reagovať na zmenu trhu práce, absolventi škôl majú problém nájsť si svoje prvé zamestnanie kvôli nedostatočnej praxi.

Obec nemá zariadenie sociálnych služieb. V obci sú sociálne služby poskytované len v zmysle legislatívy, ostatné subjekty neposkytujú soc. služby v tom pravom slova zmysle, ale aktivitami prispievajú k zlepšeniu kvality života spoluobčanov a vnímame ich ako prevenciu voči sociálno – patologickým javom spoločnosti.

Základné pracovné činnosti:
- riešenie sociálne slabých rodín
- práca s nezamestnanými
- pomoc pri nesvojprávnych osobách
- poradenská činnosť
- riešenie voľnočasových aktivít v obci
- udržiavanie čistého prostredia v obci

Infraštruktúra.

Štruktúra bytového fondu obce Husina

počet miestností		**počet**	**podiel (%)**
1.)	1 obytná miestnosť	9	5.39
2.)	2 obytné miestnosti	56	0
3.)	3 obytné miestnosti	46	27.54
4.)	4 obytné miestnosti	16	9.58
5.)	5 obytných miestností	13	7.78
6.)	6 a viac obytných miestností	23	13.77
7.)	Nezistené	4	2.4
	Byty spolu	167	

Domový fond obce Husina podľa obdobia výstavby

obdobie výstavby		**počet**	**podiel (%)**
1.)	do roku 1919	11	7.05
2.)	1919 - 1945	33	21.15
3.)	1946 - 1960	49	31.41
4.)	1961 - 1980	43	27.56
5.)	1981 - 2000	14	8.97
6.)	2001 - 2010	1	0.64
7.)	2011 - 2015	0	0
8.)	2016 a neskôr	1	0.64
9.)	nezistené	4	2.56
	Domy spolu	156	

Domový fond obce Husina podľa typu budovy:

typ budovy		počet	podiel (%)
1.)	rodinný dom	137	87.82
2.)	bytový dom	5	3.21
3.)	polyfunkčná budova	0	0
4.)	ostatné budovy na bývanie	11	7.05
5.)	neskolaudovaný rodinný dom	0	0
6.)	núdzový objekt neurčený na bývanie	0	0
7.)	inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia	0	0
8.)	ostatné	3	1.92
9.)	nezistený	0	0
	Domy spolu	156	

Zdroj: http://www.sodbtn.sk (sčítanie obyv. v roku 2021)

Zásobovanie obyvateľstva vodou z verejných vodovodov v jednotlivých okresoch Slovenska je znázornené na mape:

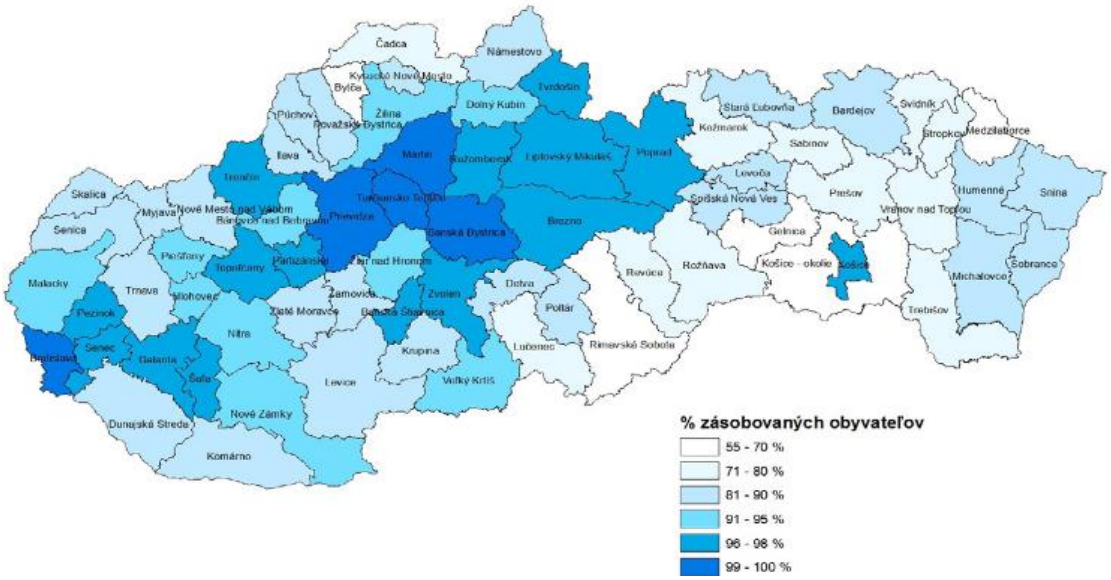

Zdroj: VÚVH

Domový fond obce Husina – vodovod:

typ vodovodu		počet	podiel (%)
1.)	v dome - z verejnej siete	5	3.21
2.)	v dome - vlastná	100	64.1

3.)	mimo domu - z verejnej siete	0	0
4.)	mimo domu - vlastná	5	0
5.)	bez prípojky	40	25.64
6.)	nezistený	6	3.85
	Domy spolu	156	

Zdroj: http://www.sodbtn.sk (sčítanie obyv. v roku 2021)

Na nasledujúcej mape je znázornený podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu v jednotlivých okresoch:

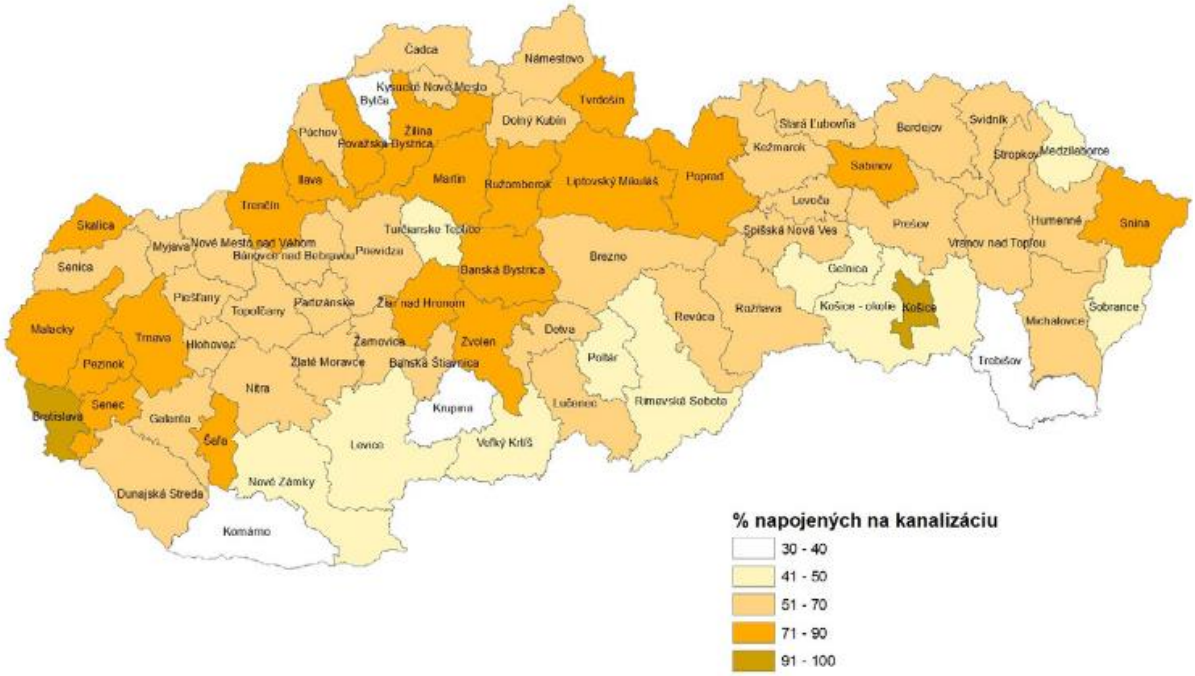

Zdroj: VÚVH

Domový fond obce Husina – kanalizácia

typ kanalizácie		počet	podiel (%)
1.)	septik, žumpa	98	62.82
2.)	prípojka na kanalizačnú sieť	0	0
3.)	domáca čistička odpadových vôd	3	1.92
4.)	bez kanalizácie	51	32.69
5.)	nezistený	4	2.56
	Domy spolu	156	

Zdroj: http://www.sodbtn.sk (sčítanie obyv. v roku 2021)

V súčasnosti je obec Husiná sídlom miestneho významu a v niektorých oblastiach i vyššieho významu (ťažba). Svojou veľkosťou patrí medzi sídla do 2 000 obyvateľov. Jeho občianska vybavenosť a sociálna infraštruktúra je zameraná na pokrytie základných potrieb svojich obyvateľov.

Obec Husiná je plynofikovaná a nepatrí do žiadnej vymedzenej oblasti riadenia kvality ovzdušia. Znečistenie ovzdušia je z hľadiska emisií CO, SO_2 a NOx minimálne, z hľadiska PM_{10} mierne. V obci sa nenachádzajú významné zdroje znečisťovania ovzdušia.

Obec Husiná nemá vybudovaný vodovod

Obec nemá vybudovanú kanalizačnú sieť ani ČOV. Odpadové vody sa zhromažďujú do žúmp a septikov rodinných domov, zariadení občianskej vybavenosti a výroby a sú likvidované individuálne vlastníkmi jednotlivých nehnuteľností.

Zabezpečenie územia energiami

Zásobovanie elektrickou energiou zabezpečuje v hodnotenom území Stredoslovenská distribúcia, a.s.

V obci nie je vybudovaný systém centrálneho zásobovania teplom s centrálnym zdrojom tepla. Jednotlivé objekty sú zásobované teplom pre vykurovanie a prípravu TÚV z kotolní na plynné a pevné palivo, čiastočne na báze elektrickej energie.

Dopravná infraštruktúra

Cestná doprava

Hlavným cestným ťahom v širšom posudzovanom území je cesta č. I/16 (E571), ktorá je zároveň cestným ťahom SR východ – západ. Jej zaradením do siete európskych ciest bola preradená do ciest rýchlostných. Preto v súbehu ťahu cesty I/16 je navrhovaná rýchlostná cesta R2.

Ďalšou významnou cestnou komunikáciou je cesta II/585. Úsek cesty Lučenec – Fiľakovo – hranica s Maďarskom, ktorý predstavuje medzinárodný ťah Lučenec – Šalgotarjan – Budapešť s možným napojením na diaľnicu M3 Viedeň – Budapešť – Miškolc – Ukrajina, umožňuje priamu turistickú medzinárodnú komunikáciu.

Dopravne je ložisko prístupné od cesty I/16 (E571) cez obec Nové Hony po obec Veľké Dravce cestou III/2669, následne od obce Veľké Dravce smerom na obec Husinú po ceste III/2741 a následne do kameňolomu poľnou cestou.

Z hľadiska dopravy je potrebné uviesť, že doprava z kameňolomu smerom na obec Husiná je obmedzená zákazom vjazdu vozidiel nad 10 t a v tomto smere túto komunikáciu využívajú drobní zákazníci (cca 5 % objemu kameniva). Denný predpoklad je maximálne 4 prejazdy denne. Hlavná prepravná trasa vyťaženej suroviny je smerom na obec Veľké Dravce. Z obce Veľké Dravce a následne smerom na Fiľakovo je doprava obmedzená zákazom vjazdu automobilom nad 23 t, pričom túto trasu využívajú hlavne nákladné autá zákazníkov z Maďarska, prípadne drobný odberatelia v objeme cca 30 %. Zvyšok objemu vyťaženej suroviny cca 65 % smeruje z obce Veľké Dravce na obec Nové Hony.

Dopravná sieť je znázornená na mapke:

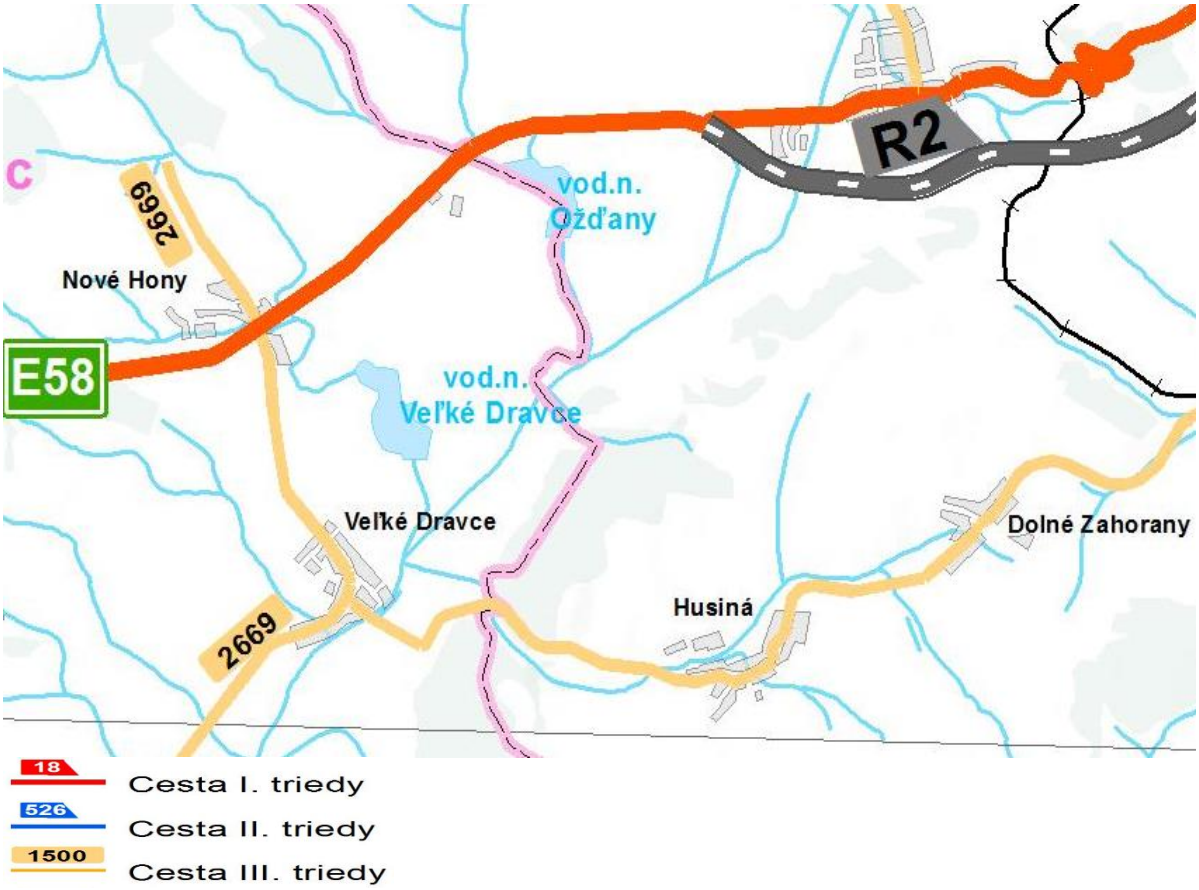

Zdroj: http://www.bbrsc.sk

V obci sú vybudované parkovacie plochy pri objektoch občianskej vybavenosti – obecný úrad, kostol, kultúrny dom, cintorín. Vzhľadom na charakter bytovej zástavby (rodinné domy) je parkovanie a garážovanie riešené priamo na pozemkoch. Na krátkodobé parkovanie sa používajú obslužné komunikácie.

Pešia doprava je hlavne po turistických chodníkoch v rámci turistiky, na ktorú sú v oblasti vynikajúce podmienky.

V poslednom období sa dostáva do popredia aj cyklodoprava. Hlavne pre turistické účely.

Železničná doprava

Najdôležitejším železničným ťahom je trasa Bratislava - Leopoldov - Zvolen - Lučenec – Rožňava – Košice, ktorý odľahčuje kapacitne preťažený severný – „hlavný“ ťah. Nosný železničný ťah riešeného územia tvorí západne – východne orientovaná trať 2. kategórie Palárikovo - Nove Zámky – Levice – Zvolen – Lučenec – Fiľakovo – Košice. Táto železničná trať, ktorá bola zaradená medzi doplnkové železničné siete TINA sa v Košiciach pripája na hlavnú trať multimodálneho koridoru č. Va Košice – Čierna nad Tisou – št. hranica SR - Ukrajina. V úseku Zvolen – Košice je trať neelektrifikovaná, jednokoľajová, s traťovou rýchlosťou 80 až 90 km/hod. Po roku 2010 mala byť úplne elektrifikovaná a upravená na technické podmienky prevádzkovania kombinovanej dopravy podľa štandardov AGTC. Predpokladá sa stabilizovanie jej traťovej rýchlosti na

hodnotu 100 km/hod., v obtiažnych úsekoch 80 km/hod. Okrem vyššie uvedenej železničnej trate sa v riešenom území nachádza trať 3. kategórie nadregionálneho až celoštátneho významu Fiľakovo - Šiatorská Bukovinka a trate 4. kategórie regionálne.

Letecká doprava

Letecké napojenie je možné z medzinárodného letiska Košice, ktoré v súčasnosti umožňuje pravidelné priame spojenie do Bratislavy, Prahy a Viedne.

Leteckú dopravu reprezentuje športové letisko v Boľkovciach.

Priemysel a poľnohospodárstvo

Priemyselná výroba nemá v obci Husina tradíciu a ani hlboké korene. Obyvatelia dochádzajú za prácou v priemysle do Fiľakova, Rimavskej Soboty, či Lučenca.

Najvýraznejším reprezentantom priemyslu je ťažobná činnosť - ťažba stavebného kameňa (čadiča). Z ostatných oblastí má priemyselná výroba zastúpenie v podobe drobnej remeselnej činnosti, malovýroby, opravárenských služieb a stavebných prác. V obci pôsobia viaceré fyzické osoby ako drobné remeselné prevádzky, rozptýlené po obci, situované sú prevažne v rodinných domoch.

Obchod a stravovanie zabezpečujú prevádzky:

Potraviny Coop Jednota, Pavel Urbán – maloobchod, Ing. Valéria Kovácsová – maloobchod, Irena Kováčová – jedálne, Attila Czakó – jedálne, Mária Fazekašová – pohostinstvo, Služby - Erika Mezöová, SALON ERICA – kaderníctvo, Róbert Nagyferencz – kamenárstvo, Zsolt Fodor – geodet, Zsolt Géma – M+M – zemné práce, Karol Kondáš MM-STAV – čistenie budov, Erika Dóšová – účtovníctvo, KAPE, s.r.o. – stavebné práce, Róbert Mezö – stavebné práce

Poľnohospodárstvo

Poľnohospodárske využitie krajiny v okrese Rimavská Sobota sa zameriava na živočíšnu výrobu a to najmä na chov hovädzieho dobytka, oviec a obhospodarovanie trvalých trávnych porastov, lúk a pasienkov.

V posledných rokoch dochádza k postupnému úbytku poľnohospodárskej pôdy. Jej produkčný potenciál postupne klesá v dôsledku nižších vstupov do výroby (hnojenie a agrotechnika). Vynechávajú sa niektoré agrotechnické operácie, znižujú sa dávky hnojív, nedostatočná alebo žiadna je aj chemická ochrana jednotlivých plodín. Následkom tohto sa každoročne znižuje produkčný potenciál pôdy.

V blízkosti poľnohospodárskych areálov sa nachádzajú hnojiská, ktoré sú potenciálnym nebezpečenstvom pre znečisťovanie podzemnej, ale aj povrchovej vody v dôsledku odtekania hnojovky. Hnojiská sa nachádzajú v k. ú. Klenovec, Hnúšťa, Kociha, Hrachovo, Vrbovce nad Rimavou, Veľké Teriakovce, Kraskovo, Drienčany, Vyšný Blh, Stránska, Kráľ, Rumince, Rakytník, Dulovo, Orávka, Dubovec, Číž, Vlkyňa, Bátka, Rimavské Janovce a **Husiná**. Mnohé z nich nespĺňajú kritériá podľa STN 46 5710, sú to tzv. poľné (nespevnené) hnojiská, ktoré predstavujú potenciálnu environmentálnu záťaž.

Tento sektor je v obci Husiná zastúpený fyzickými osobami podnikateľmi:

SHR – Pavel Urbán, Peter Kókay, Alexander Bodor, Vladimír Kružliak, Tivadar Fodor, Alexander Mezö, Arpád Kováč DUO, Dorota Mihalková, Zoltán Krnáč, Štefan Fazekaš.

Podľa skupín BPEJ (bonitovaná pôdno-ekologická jednotka):

1. trieda kategória BPEJ 1- 4	1,02 %
2. trieda kategória BPEJ 5- 7	42,34 %
3. trieda kategória BPEJ 8- 9	25,32 %
ostatné (zastavané územia, lesy, vodné plochy)	31,29 %

Lesné hospodárstvo

Výmera lesných pozemkov v okrese Rimavská Sobota predstavuje 54 617,0 ha (Štatistická ročenka o pôdnom fonde v SR, Bratislava 2021, ÚGKK SR).V katastri obce Husiná na základe kategorizácie lesov môžeme vyčleniť ich nasledovné percentuálne zastúpenie:
- hospodárske lesy 97,91 %
- ochranné lesy 2,09 %
- lesy osobitného určenia 0,00 %

Z hľadiska zdravotného stavu lesov v katastri obce Husiná sú zastúpené:

- zdravé porasty 10,39 %
- porasty s prvými príznakmi poškodenia 29,87 %
- porasty mierne poškodené 48,63 %
- porasty stredne poškodené 3,91 %
- porasty silne až veľmi silne poškodené 7,19 %

Lesy spadajú do LHC Neštátne lesy Fiľakovo, ktoré spravuje Pozemkové spoločenstvo – Urbariát obce Husiná.

V lesoch pôsobí Poľovnícke združenie Bučoň Husiná – Konrádovce.

Školstvo

V súčasnosti výchovu a vzdelávanie detí v obci Husina poskytuje:

Základná škola s VJM 1.-4. ročník
Materská škola s VJM

Na mimoškolské aktivity je zriadená:

- Školská družina
- Súkromná základná umelecká škola Gemerský Jablonec – elokované pracovisko

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj vzdelávania sa bude orientovať na : získané vedomosti, zručnosti, schopnosti na ZŠ, ktoré sa budú efektívne využívať na druhom stupni ZŠ a v osobnom živote.

Zdravotníctvo

Zdravotnú starostlivosť v obci Husina poskytuje:

Všeobecná lekárka pre dospelých v Ožďanoch, časť občanov má ošetrujúceho lekára podľa vlastného výberu. Lekárka MUDr. Nina Toldyová.

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že rozvoj zdravotnej starostlivosti sa bude orientovať na zvyšovanie kvality poskytovania zdravotnej starostlivosti občanom obce.

Kultúra

Spoločenský a kultúrny život v obci Husina zabezpečuje :
Kultúrny dom – kde sa organizujú spoločenské akcie napr. deň obce, posedenie pre dôchodcov, kult. program základnej a materskej školy. Okrem toho obec má vonkajšie pódium, kde sa zvyknú organizovať z príležitosti dňa obce kultúrne programy.

Na základe analýzy doterajšieho vývoja možno očakávať, že kultúrny a spoločenský život sa bude orientovať na usporiadanie kultúrnych akcií za účelom stretávania sa občanov.

Šport

Športovo-rekreačné zariadenia a aktivity v obci Husina – Detské ihrisko, Futbalové ihrisko, Futbalové turnaje, turistika, cykloturistika, výborné možnosti pre poľovníctvo (Poľovnícke združenie), aj rybárstvo.
Najvýznamnejšie rekreačné areály v okolí dotknutej lokality sú Zelená voda – Kurinec, rekreačné stredisko na Teplom vrchu, kúpele Číž, menšie lyžiarske strediská (Tisovec – Bánovo, Skorušina) a viacero areálov v zastavaných územiach miest a obcí.

6.12. Odpadové hospodárstvo

Pri nakladaní s odpadom postupuje obec Husina v zmysle platnej legislatívy, v súlade s VZN č. 2/2016 o nakladaní s odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi na území obce Husiná. V sídle je zavedený separovaný zber odpadu. Zber odpadu je zmluvne zabezpečený oprávnenou osobou.
Zber vyseparovaných zložiek sa v obci Husiná realizuje nasledovne:

a) zber papiera a lepenky
- realizuje firma Brantner
- obec informuje obyvateľov o dátume zberu prostredníctvom miestneho rozhlasu,
- zberné miesto je pred rodinnými domami.

b) zber skla
- zber skla je celoročne,
- 1100 l smetná nádoba označená nápisom „SKLO", ktorá je umiestnená pred obecným úradom
- intervaly vývozov sú dohodnuté medzi obcou a firmou vykonávajúcou zber.

c) zber plastov
- zber je zabezpečený prostredníctvom plastových vriec;
- zberné miesto je pred obecným úradom,
- intervaly vývozov sú dohodnuté medzi obcou a firmou vykonávajúcou zber.

d) zber nebezpečných odpadov - batérie
- nádoba na batérie je umiestnená v miestnosti obecného úradu

e) zber elektroodpadov
- zber je podľa potreby,
- elektroodpady sa odovzdávajú na miesto určenom obcou,
- o dátume zberu informuje obec prostredníctvom miestneho rozhlasu.

Účelom odpadového hospodárstva v zmysle zákona o odpadoch je predchádzať vzniku odpadov, obmedzovať ich tvorbu, znižovať nebezpečné vlastnosti odpadov a prednostne zabezpečiť zhodnocovanie odpadov pred ich zneškodňovaním

Kultúrno-historické pamiatky a pozoruhodnosti

Rímskokatolícky kostol Navštívenia Panny Márie, stavba z roku 1787. Kostol prešiel obnovou v roku 1890 a rozšírením v roku 1922. Ide o halový priestor so segmentovo ukončeným presbytériom a predstavanou vežou. Svätyňa je zaklenutá dvoma poľami plackovej klenby, loď má plochý strop. Jednoduché fasády sú doplnené o oporné piliere, veža je dekorovaná oblúčkovým vlysom.

Významné osobnosti obce:

Bacskai Béla patrí medzi významné osobnosti výtvarného umenia v Československu.

Hlavným zdrojom jeho tvorby je rodná zem, príroda a láska k človeku. Po celý život maľoval novohradský a gemerský kraj. Jeho obrazy zachytávajú súčasnú podobu rodného kraja a života ľudu, usiluje sa v nich zobraziť pradávnu spätosť človeka s prírodou..

Archeologické a paleontologické náleziská, geologické lokality

V dotknutom území, ani v jeho blízkom okolí nie sú známe žiadne archeologické náleziska, ani geologické lokality.

V dotknutom území, ani v jeho blízkom okolí nie sú známe žiadne paleontologické náleziská ani významné geologické lokality.

6.13. Súčasný stav kvality životného prostredia vrátane zdravia

Kvalita životného prostredia, ekonomická a sociálna situácia, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti a výživové návyky sú hlavné faktory ovplyvňujúce zdravotný stav obyvateľstva. Rizikové faktory sú jednak špecifické pre každé ochorenie, ale na druhej strane, mnoho ochorení má rovnaké rizikové faktory. V niektorých prípadoch faktor môže byť pre jedno ochorenie rizikový a pre druhé ochranný. Spoločné pre tieto rizikové faktory je vlastnosť, že sa vyskytujú v definovanom prostredí, ktoré buď podporuje ich prítomnosť, a tým umožňuje ich pôsobenie, alebo sa snaží ich prítomnosti zabrániť.

Prostredie sa tým stáva jedným z hlavných determinantov zdravia. Samozrejme, jedná sa o široko chápané prostredie a nie len o životné prostredie.
Determinanty zdravia sú teda také vlastnosti a ukazovatele, ktoré ovplyvňujú prítomnosť a rozvoj rizikových faktorov ochorení.

Najznámejšie skupiny determinantov zdravia sú demografické a biologické determinanty (vek, pohlavie, národnosť, atd.), socioekonomické determinanty (životný štýl, vzdelanie, zamestnanie, sociálne kontakty, atď.), prostredie (životné aj pracovné) a zdravotníctvo.

Zdravotný stav obyvateľstva je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov - ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti, ako aj životné prostredie.

Charakteristika zdravotného stavu obyvateľstva pozostáva z ukazovateľov demografickej a zdravotníckej štatistiky.

Na zdravie človeka v hodnotenom území vplýva stav znečistenia ovzdušia, kvalita pitnej vody, hluk, nakladanie s komunálnymi a priemyselnými odpadmi a iné rizikové faktory.

Celkový vplyv znečisteného prostredia na zdravie ľudí sa prejavuje na ukazovateľoch zdravotného stavu obyvateľstva:

- stredná dĺžka života pri narodení
- celková úmrtnosť (mortalita)
- dojčenská a novorodenecká (perinatálna) úmrtnosť
- počet rizikových tehotenstiev a počet narodených s vrodenými vývojovými vadami
- štruktúra príčin smrti
- počet alergických, kardiovaskulárnych a onkologických ochorení
- stav hygienickej situácie
- šírenie toxikománie, alkoholizmu a fajčenia
- stav pracovnej neschopnosti a invalidity
- choroby z povolania a profesionálne otravy

V Zdravotníckej ročenke SR 2022 sa uvádza, že v zariadeniach ústavnej zdravotnej starostlivosti (ÚZS) na území Slovenskej republiky bolo v roku 2022 uskutočnených 1 002 907 hospitalizácií, v prepočte 184,6 hospitalizácií na 1 000 obyvateľov. Za jednu hospitalizáciu sa považuje každé ukončenie hospitalizácie na jednom oddelení prepustením, úmrtím alebo preložením osoby na iné oddelenie.

V porovnaní s rokom 2021 došlo k nárastu počtu hospitalizácií na 1 000 obyvateľov o 6,6 %, stále to bol výrazne nižší počet uskutočnených hospitalizácií v porovnaní s obdobím pred pandémiou infekcie COVID-19. V období rokov 2015 – 2019 bolo evidovaných priemerne 220,3 hospitalizácií na 1 000 obyvateľov, čo bolo o 16,2 % viac ako v roku 2022. Priemerný ošetrovací čas hospitalizácie v roku 2022 bol 6,2 dňa, to bolo najmenej za sledované obdobie desiatich rokov 2013 – 2022. Podobne ako v predchádzajúcich rokoch, najdlhší priemerný ošetrovací čas (27,2 dňa) vyžadovala liečba pacientov s duševnými poruchami a poruchami správania a najkratší priemerný ošetrovací čas (3,4 dňa) liečba pacientov s chorobami oka a očných adnexov. Druhý najdlhší ošetrovací čas, priemerne 9,1 dňa, strávili v zariadeniach ÚZS pacienti s diagnózami

zaradenými do kapitoly XXII. Kódy na osobitné účely. Z nich pacienti s infekciou COVID-19 (dg. U07 Nepokryté kódy) sa v zariadeniach ÚZS liečili priemerne 8,9 dňa.

Z počtu hospitalizácií evidovaných v kapitole XXII. Kódy na osobitné účely (8 479) tvorili hospitalizácie na infekciu COVID-19 prevažnú väčšinu 94,4 %.

Ukončenie hospitalizácie úmrtím nastalo v 32 167 prípadoch, čo bolo o 24,2 % menej ako v roku 2021. Medziročne tiež klesol podiel hospitalizácií ukončených úmrtím z celkového počtu hospitalizácií, a to zo 4,5 % v roku 2021 na 3,2 % v roku 2022. Zároveň to bol vyšší podiel ako v rokoch 2015 – 2019 (priemer 2,5 %).

Najviac hospitalizácií ukončených úmrtím v prepočte na 1 000 hospitalizácií bolo v roku 2022, rovnako ako v predchádzajúcom roku, evidovaných pri diagnózach z kapitoly XXII Kódy na osobitné účely (159,2 osôb/1 000 hospitalizácií), čo však bolo takmer o 65 úmrtí na 1 000 hospitalizácií menej ako v roku 2021.

Druhý najvyšší počet úmrtí bol pri hospitalizáciách na choroby dýchacej sústavy – X. kapitola (93,7/1 000 hospitalizácií), ktorých bolo v roku 2022 o 56 na 1 000 hospitalizácií menej ako v roku 2021.

Najčastejšou príčinou hospitalizácie boli aj v roku 2022 choroby obehovej sústavy – IX. Kapitola (14,7 % z celkového počtu hospitalizácií; v počte 147 250). Nasledovali hospitalizácie na nádory – II. kapitola (10,5 %; v počte 105 004) a choroby tráviacej sústavy – XI. Kapitola (9,6 %; v počte 96 754).

Priemerný vek hospitalizovaných osôb bol 49,4 rokov. Najvyšší priemerný vek mali hospitalizované osoby s chorobami obehovej sústavy (68,2 roka) a osoby pri diagnózach z XXII. kapitoly Kódy na osobitné účely (67,9 roka).

Priemerný vek pacientov hospitalizovaných na nádory bol 59,9 roka. Pri väčšine skupín ochorení podľa kapitol MKCH-10 došlo v roku 2022 k nárastu počtu hospitalizácií na 100 000 obyvateľov oproti roku 2021. Pokles nastal v súvislosti s doznievaním pandémie len pri hospitalizáciách v XXII. kapitole Kódy na osobitné účely (-49,8 %), pričom hospitalizácie na infekciu COVID-19 evidované pod kódom dg. U07 klesli oproti minulému roku o 51,6 %. Pokles sa prejavil aj pri hospitalizáciách na choroby dýchacej sústavy v X. kapitole (-22,8 %). Mierne klesli hospitalizácie z dôvodu gravidity, pôrodu a šestonedelia v XV. kapitole (-5,6 %) a hospitalizácie určitých chorôb vzniknutých v perinatálnom období v XVI. kapitole (-3,8 %), čo môže súvisieť s medziročným poklesom počtu narodených detí v roku 2022 o 6,9 % (údaje v 1. kapitole Demografia). V ostatných skupinách ochorení (kapitolách MKCH-10) počet hospitalizácií oproti predchádzajúcemu roku stúpol.

V porovnaní s obdobím pred pandémiou (priemer rokov 2015 – 2019) už tretí rok pretrvával nižší počet hospitalizácií na 100 000 obyvateľov najmä pri ochoreniach, ktoré nevyžadovali neodkladnú zdravotnú starostlivosť.

Hospitalizácie podľa územia trvalého pobytu pacienta (rok 2022)

Územie trvalého pobytu	Počet hospitalizácií			Hospitalizácie na 1 000 obyvateľov			Priemerný ošetrovací čas v dňoch	Zomretí v ústavnom zdravotníckom zariadení
	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy		
Úhrn	**1 002 907**	**453 048**	**549 859**	**184,6**	**170,5**	**198,1**	**6,2**	**32 167**
Slovenská republika	**997 323**	**450 488**	**546 835**	**183,6**	**169,6**	**197,0**	**6,3**	**32 084**
Bratislavský kraj	107 467	46 437	61 030	148,0	132,9	162,1	6,3	3 553
Trnavský kraj	91 192	41 181	50 011	161,3	148,7	173,4	5,9	3 293
Trenčiansky kraj	111 683	53 132	58 551	195,2	189,1	201,0	6,0	3 784
Nitriansky kraj	113 560	50 873	62 687	169,0	155,2	182,1	6,5	4 275
Žilinský kraj	149 005	67 541	81 464	216,3	199,1	233,0	5,6	3 982
Banskobystrický kraj	112 804	51 172	61 632	182,1	169,9	193,7	6,7	4 208
Prešovský kraj	162 989	72 933	90 056	201,8	182,5	220,6	6,2	4 418
Košický kraj	148 535	67 176	81 359	190,5	176,3	204,0	6,7	4 571
Neznámy trvalý pobyt v SR	88	43	45	x	x	x	9,0	–
Zahraničie	5 584	2 560	3 024	x	x	x	4,6	83

ZDRAVOTNÍCKA ROČENKA SR 2022

V roku 2021 nedošlo len k skráteniu dĺžky života, ale tento jav prebehol v ďaleko väčšom meradle. Podľa predbežných údajov by medzi rokmi 2020 a 2021 mohla stredná dĺžka života pri narodení u mužov klesnúť o ďalších približne 1,8 roka a u žien o 1,7 roka. Ak to porovnáme so situáciou z roka 2019, tak v priebehu dvoch nasledujúcich pandemických rokov sa dĺžka života na Slovensku skrátila v mužskej časti populácie o asi 2,7 roka a u žien o viac ako 2,4 roka.

Porovnanie strednej dĺžky života žien podľa jednotlivých okresov je znázornené na mape:

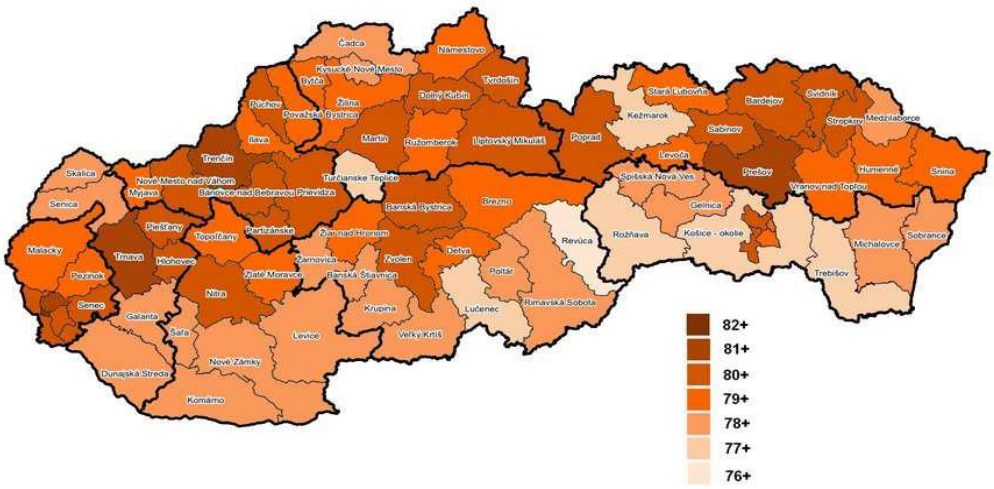

Zdroj: https://www.etrend.sk
U mužov je stredná dĺžka života ešte nižšia, čo je zrejmé z nasledujúcej mapy:

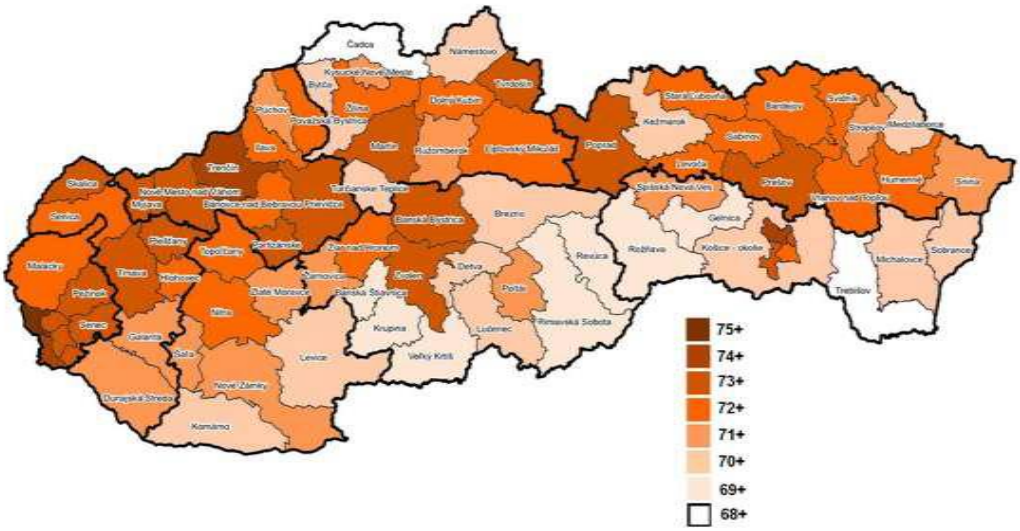

Zdroj: https://www.etrend.sk

Základným predpokladom udržateľného hospodárstva a spoločnosti je zdravé obyvateľstvo a efektívny, prístupný a odolný systém zdravotníctva.
Na Slovensku zaznamenaná stredná dĺžka života pri narodení patrí medzi najnižšie v EÚ a v roku 2021 naďalej výrazne klesala. V rokoch 2019 až 2020 sa stredná dĺžka života znížila na úroveň priemeru EÚ. V roku 2021 sa však na Slovensku zaznamenal jeden z najväčších medziročných poklesov strednej dĺžky života spomedzi všetkých krajín EÚ. Išlo o pokles o viac ako 2 roky v porovnaní s poklesom o približne 4 mesiace v celej EÚ Tento značný pokles je priamym odrazom oveľa vyššej úmrtnosti v roku 2021 v dôsledku ochorenia COVID-19, ktorá sa v porovnaní s rokom 2020 zvýšila takmer štvornásobne.
V roku 2020 boli hlavnými príčinami úmrtí choroby obehového systému („kardiovaskulárne ochorenia“), po ktorých nasledovali nádorové ochorenia. Úmrtnosť v dôsledku nádorových ochorení je jednou z najvyšších v EÚ. Medzi najčastejšie príčiny úmrtí na tieto typy týchto ochorení patrí rakovina hrubého čreva a konečníka a rakovina pľúc.

Znečistenie ovzdušia

Priemyselná výroba svojím charakterom vplýva na životné prostredie a ľudské zdravie. Týka sa to znečistenia ovzdušia, vody, vzniku nebezpečných chemických látok, odpadu, kontaminovaných území a zmeny klímy. Znečistené ovzdušie látkami ako sú SO_2, NO_x, CO, VOC či ťažké kovy, spôsobuje vznik rôznych chorôb. Jedná sa o astmu, choroby dýchacích ciest a taktiež srdcové ochorenia. Kyslý dážď, ktorý vzniká z uvedených plynov, narúša okrem chorôb dýchacieho ústrojenstva tiež ekologickú rovnováhu. Priemyselná výroba sa podieľa aj na produkcii skleníkových plynov, a tým na zmene klímy, ktorá svojimi dôsledkami (povodne, vlny horúčav, zosuvy) priamo ovplyvňuje obyvateľstvo. Na Slovensku sa miera znečistenia ovzdušia pohybuje v rozmedzí od 16 do 25 mikrogramov emisií na m^3.

Podľa WHO bola donedávna hranica, za ktorou už dýchame nezdravý vzduch, 10 mikrogramov emisií na m^3. Výskumná organizácia Energy Policy Institute patriaca pod

Chicagskú Univerzitu zverejnila správu, podľa ktorej žije väčšina obyvateľstva planéty v ovzduší poškodzujúcom ich zdravotný stav. Stredná dĺžka života je globálne znečisteným ovzduším znížená v priemere o 2,2 roka.

Podľa údajov v správe sú regióny kde je stredná dĺžka života znečisteným ovzduším skrátená viac, ako napríklad južná Ázia, kde je to 5 rokov. Svetová zdravotnícka organizácia WHO preto nedávno znížila odporúčanie bezpečnej úrovne znečistenia z 10 mikrogramov na m^3 na polovicu pri mikročasticiach s priemerom menším ako 2,5 mikrometra (parameter $PM_{2.5}$). V prípade Európy, 95,5 % obyvateľstva žije v oblastiach s ovzduším kde znečistenie prekračuje odporúčanie WHO.

Merania $PM_{2.5}$ v Bratislave, Banskej Bystrici a Košiciach vykazujú takmer stále vyššie hodnoty ako 5 µg/m³. Podľa WHO žije až 92 % svetovej populácie v prostredí so znečisteným vzduchom. Medzi krajiny so znečistením ovzdušia, ktoré prekračuje limity, patrí podľa interaktívnej mapy WHO aj Slovensko, nachádzajúce sa v oranžovej zóne. S podobným znečistení bojujú aj okolité krajiny, Rakúšania sa však môžu pochváliť oveľa zdravším ovzduším ako my.

Pod pojmom cezhraničný prenos znečisťujúcich látok sa považujú hodnoty koncentrácií znečisťujúcich látok v ovzduší na území daného štátu, ktorých pôvod je v emisiách pochádzajúcich zo zdrojov nachádzajúcich sa mimo územia tohto štátu.

Koncentrácie PM_{10}, $PM_{2.5}$ a NO_2 na území Slovenska, ktoré majú pôvod v emisiách mimo územia SR boli vypočítané pomocou chemicko-transportného modelu CMAQ v roku 2015 s rozlíšením 4,7 × 4,7 km podľa metodiky v článku Štefánik a kol. (2020) (zjednodušená slovenská verzia Štefánik (2019).

Výsledky cezhraničného prenosu pre NO_2:

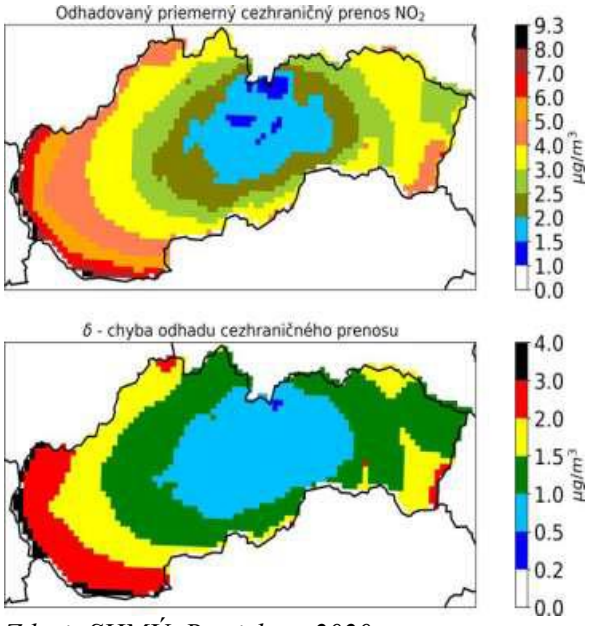

Zdroj: SHMÚ, Bratislava 2020

Výsledky cezhraničného prenosu $PM_{2.5}$ a PM_{10}:

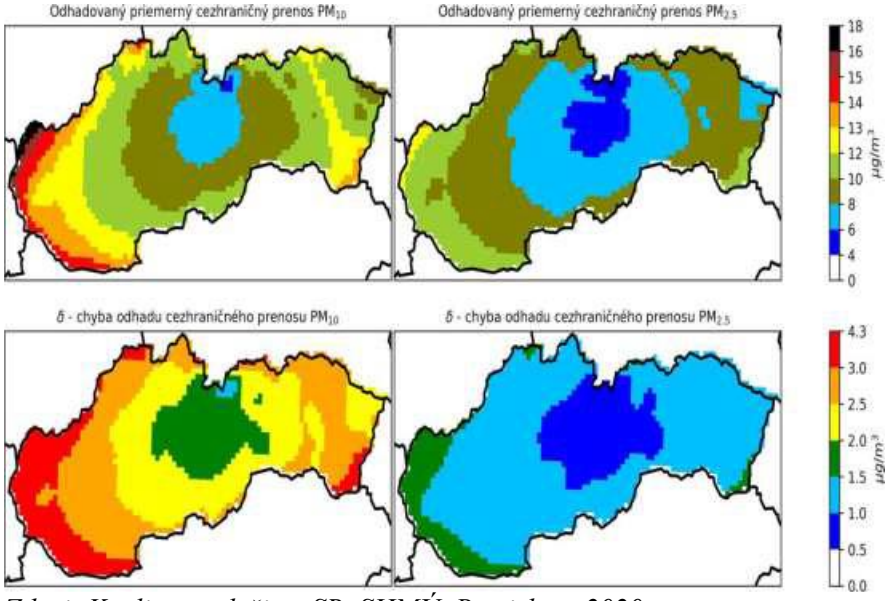

Zdroj: Kvalita ovzdušia v SR, SHMÚ, Bratislava 2020

Pre hodnotenie kvality ovzdušia slúži národná monitorovacia sieť.

Národná monitorovacia sieť kvality ovzdušia v roku 2022:

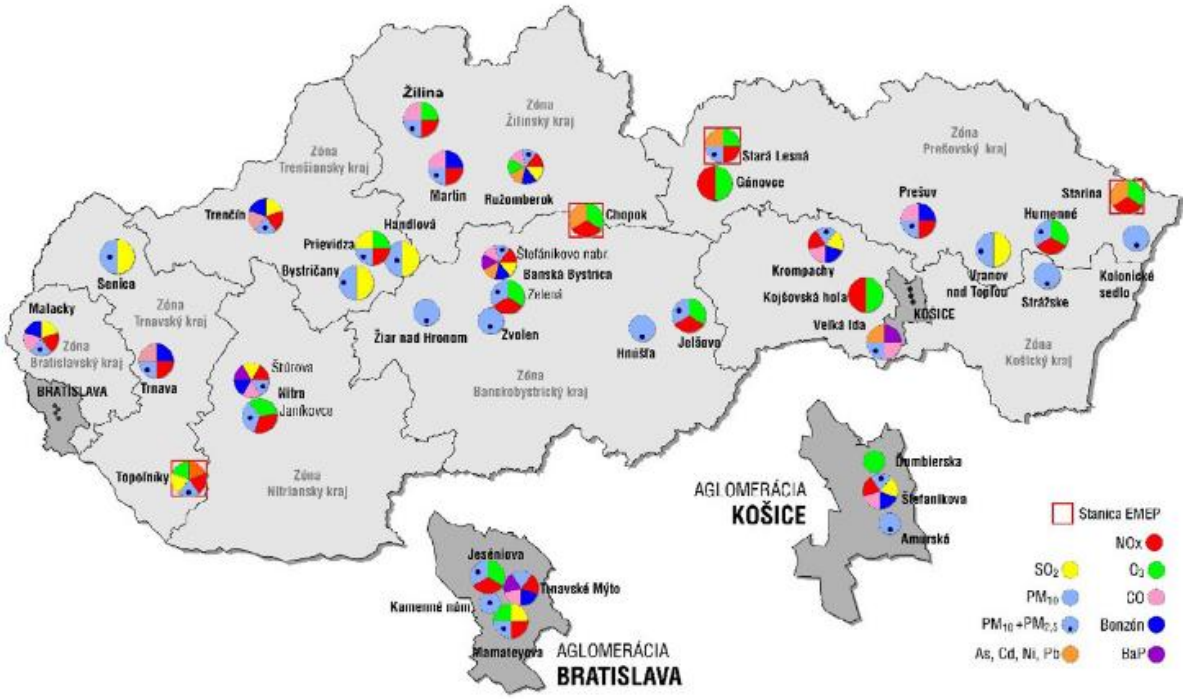

Zdroj: SHMU

Hodnotené územie patrí do zóny Banskobystrický kraj. Z hľadiska kvality ovzdušia nepatrí dotknuté územie medzi enormne zaťažené oblasti. Z toho dôvodu nie sú v blízkosti dotknutého územia umiestnené ani stanice EMEP. Kvalita ovzdušia je okrem diaľkového prenosu znečisťujúcich látok ovplyvňovaná najmä emisiami z dopravy.

Vzhľadom na všeobecne priaznivé klimatické a mikroklimatické pomery je územie dobre prevetrávané, v dôsledku čoho dochádza k pomerne rýchlemu a účinnému rozptylu emitovaných znečisťujúcich látok.

Dominantným zdrojom znečisťovania ovzdušia v Banskobystrickom kraji je vykurovanie domácností, najmä v oblastiach s vyšším podielom sociálne slabšieho obyvateľstva, kde je podiel využitia palivového dreva najvyšší. Lokálne najmä vo väčších mestách sa prejavuje aj vplyv cestnej dopravy. Podľa posledného celoštátneho sčítania dopravy v r. 2015 najvyššiu intenzitu dosahuje v okrese Banská Bystrica – na diaľnici R1 (denne ňou v priemere prechádza 40 011 vozidiel, z toho 4 644 nákladných a 35 174 osobných áut) a na ceste č. 66 (34 559 vozidiel, z toho 2 740 nákladných a 31 719 osobných áut). Významnou z hľadiska zaťaženosti komunikácií je cesta č. 50 v okrese Zvolen, Žiar nad Hronom a Detva – vo Zvolene s úrovňou 29 988 vozidiel (19 % nákladných), v Žiari nad Hronom 16 707 vozidiel (23 % nákladných áut) a v Detve 14 357 vozidiel (11 % nákladných áut) – a cesta č. 66 v okresoch Zvolen (14 715 vozidiel, z toho 2 534 nákladných áut a 12 135 osobných áut) a Brezno (12 289 vozidiel, z toho 1 659 nákladných a 10 559 osobných áut). V okrese Lučenec sú dôležitými cesty č. 585, č. 50 a č. 75, pričom najhustejšia premávka je na prvej z nich (13 815 vozidiel, z toho 1 387 nákladných a 12 370 osobných áut) 1.

Podiel rôznych druhov zdrojov znečisťovania ovzdušia na celkových emisiách v zóne Bansko-bystrický kraj:

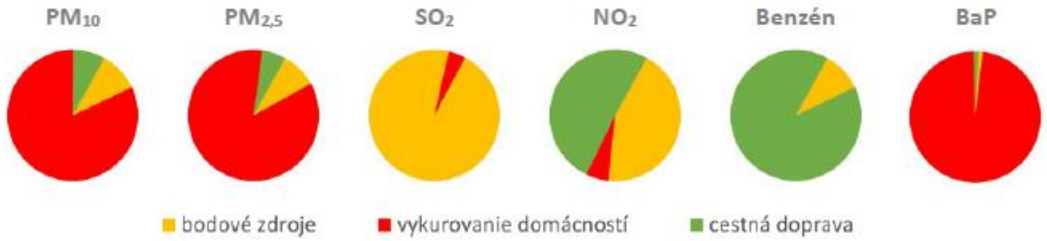

Zdroj: SHMU Poznámka: Stredné a veľké zdroje znečisťovania ovzdušia evidované v databáze NEIS sú označené pre tento účel ako „bodové zdroje“.

Priemyselné zdroje znečisťovania ovzdušia v zóne Banskobystrický kraj sú z hľadiska príspevku k lokálnemu znečisteniu ovzdušia základnými znečisťujúcimi látkami menej významné. V závislosti od meteorologických podmienok sa v tejto zóne môže prejaviť aj vplyv teplární. Významným zdrojom znečistenia ovzdušia v tomto kraji je vykurovanie domácností v prípade tuhých častíc a BaP, ale aj cestná doprava v prípade NO_2 a benzénu.

Vyhodnotenie znečistenia ovzdušia podľa limitných hodnôt na ochranu zdravia ľudí a smogového varovného systému pre PM10 v zóne Banskobystrický kraj – 2022.

	Ochrana zdravia									IP[2]	VP[2]
Znečisťujúca látka	SO_2		NO_2		PM_{10}		$PM_{2,5}$	CO	Benzén	PM_{10}	PM_{10}
Doba spriemerovania	1 h	24 h	1 h	1 rok	24 h	1 rok	1 rok	8 h[1]	1 rok	12 h	12 h
Parameter	počet prekročení	počet prekročení	počet prekročení	priemer	počet prekročení	priemer	priemer	priemer	priemer	trvanie prekročenia [h]	trvanie prekročenia [h]
Limitná hodnota [µg·m⁻³]	350	125	200	40	50	40	20	10 000	5	100	150
Maximálny počet prekročení	24	3	18		35						
Banská Bystrica, Štefánik. nábr.	0	0	0	24	20	26	16	1 644	0,94	33	0
Banská Bystrica, Zelená			0	8	0	16	12			0	0
Jelšava, Jesenského			0	8	53	30	22			85	0
Hnúšťa, Hlavná					5	21	14			0	0
Lučenec, Gemerská cesta			0	15	19	24	17	1 494	0,74	0	0
Zvolen, J. Alexyho					1	19	14			0	0
Žarnovica, Dolná			0	11	21	25	20			14	0
Žiar n/H, Jilemnického					0	16	12			0	0

≥ 90 % platných meraní *Červenou farbou je vyznačené prekročenie limitnej hodnoty.*

1) maximálna osemhodinová koncentrácia

2) IP, VP – trvanie prekročenia (v hodinách) informačného prahu (IP) a výstražného prahu (VP) pre PM_{10}

V súlade s Vyhláškou MŽP SR č. 244/2016 Z. z. o kvalite ovzdušia v znení neskorších predpisov bol na monitorovacích staniciach vyžadovaný podiel platných hodnôt dodržaný.

V roku 2022 v zóne Banskobystrický kraj nebolo namerané prekročenie limitnej hodnoty pre SO_2, NO_2, CO a benzén, ani prekročenie limitnej hodnoty pre priemernú ročnú koncentráciu PM_{10}.

Limitná hodnota pre priemernú dennú koncentráciu PM_{10} bola prekročená na monitorovacej stanici Jelšava, Jesenského. Limitná hodnota pre priemernú ročnú koncentráciu $PM_{2,5}$ bola tiež prekročená na monitorovacej stanici v Jelšave.

Cieľová hodnota pre priemernú ročnú koncentráciu benzo(a)pyrénu bola prekročená na stanici NMSKO v Jelšave, Žarnovici a na monitorovacej staniciach v Banskej Bystrici na Štefánikovom nábreží. Priemerná ročná koncentrácia benzo(a)pyrénu na monitorovacej stanici v Banskej Bystrici na Zelenej ulici ostala na rozdiel od roku 2021 tesne pod cieľovou hodnotou.

Na základe výsledkov matematického modelovania môžeme predpokladať, že v zóne Banskobystrický kraj sa vysoké koncentrácie PM a benzo(a)pyrénu môžu vyskytovať najmä v zimných mesiacoch aj v ďalších oblastiach, ktoré boli vymedzené ako rizikové, najmä v horských údoliach s nepriaznivými rozptylovými podmienkami a vysokým podielom tuhých palív na vykurovaní domácností.

Rizikové oblasti

Obciam, na území ktorých bola podľa modelovania s vysokým priestorovým rozlíšením prekročená limitná hodnota pre PM, NO_2 alebo cieľová hodnota pre BaP, bol automaticky priradený rizikový stupeň 3, podobne ako obciam, kde bolo prekročenie limitnej či cieľovej hodnoty zistené meraním. Zoznam obcí a ich rizikových stupňov je na web stránke SHMÚ.

Zóny a aglomerácie, ktoré obsahujú aspoň jednu obec s rizikovým stupňom 3, vypracujú Program na zlepšenie kvality ovzdušia. V tomto zmysle zodpovedajú obce s rizikovým stupňom 3 oblastiam riadenia kvality ovzdušia. Opatrenia na zníženie emisií

však musia byť vykonané v takto vyčlenenej zóne vo všetkých obciach, ktorých rizikový stupeň je 2 alebo 3, v ideálnom prípade aj v obciach s rizikovým stupňom 1.

Hodnotenie pomocou Metódy integrovaného posúdenia má za cieľ vymedziť oblasti, kde je potrebné zamerať opatrenia na zlepšenie kvality ovzdušia. Vzhľadom na rozmiestnenie zdrojov znečisťovania vzdušia a s ohľadom na mikroklimatické charakteristiky územia je pravdepodobné, že v rizikovej oblasti sa miera znečistenia na rôznych lokalitách líši. Predstavu o priestorovom rozložení znečistenia ovzdušia poskytujú výsledky modelovania s vysokým rozlíšením, ktoré sú postupne dopĺňané na web stránke SHMÚ.

Rizikové obce určené metódou integrovaného posúdenia

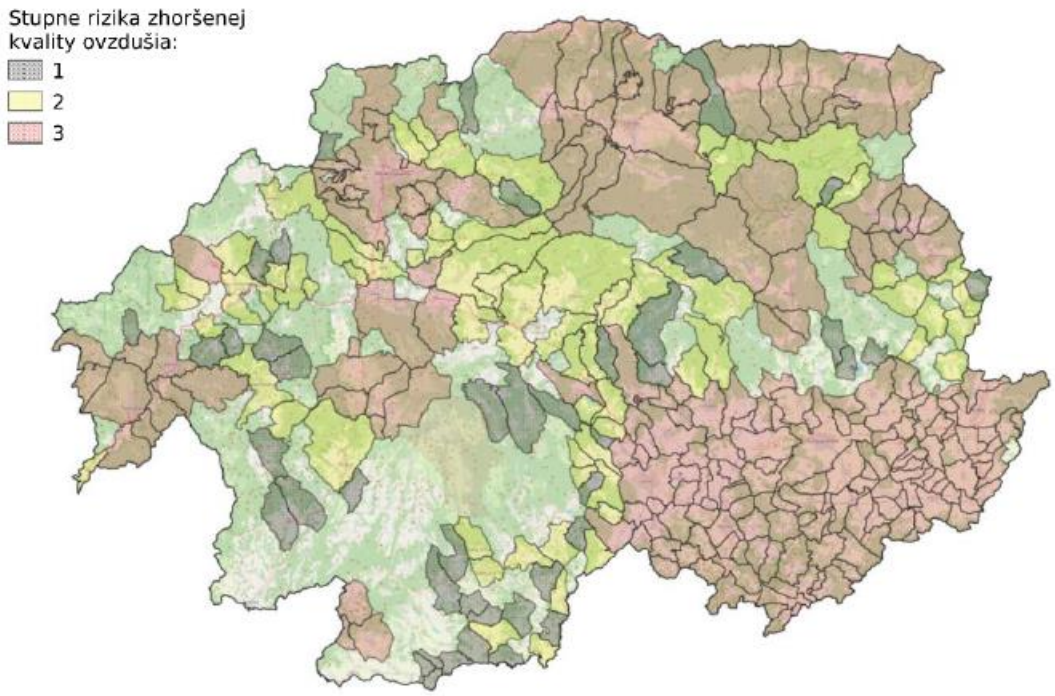

Zdroj: SHMÚ

Obec Husina bola zaradená medzi rizikové obce (obce ohrozené zhoršenou kvalitou ovzdušia) určené metódou integrovaného posúdenia pre rok 2023. Dôvodom zaradenia medzi rizikové obce sú lokálne kúreniska.

Znečistenie povrchových a podzemných vôd

Slovenská republika sa vstupom do Európskej únie zaviazala plniť požiadavky spoločenstva v oblasti ochrany, využívania, hodnotenia a monitorovania stavu vôd zastrešené rámcovým dokumentom známym pod názvom Rámcová smernica o vode - RSV (Water Framework Directive 2000/60/EC). Rámcová smernica bola transponovaná do zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách, v znení neskorších predpisov a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) a vyhlášky č. 212/2016 Z. z.. Do nového zákona boli premietnuté aj jednotlivé princípy z príslušných smerníc EU.

Ide najmä o:

- všestrannú ochranu vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých ekosystémov v krajine,
- účelné a hospodárne a trvalo udržateľné využívanie vôd,
- manažment povodí a zlepšenie kvality životného prostredia a jeho zložiek,
- znižovanie nepriaznivých účinkov povodní a sucha,
- definuje citlivé a zraniteľné oblasti a uvádza kritéria na ich identifikáciu.

Kvalita vôd vyplýva z charakteru prostredia. Prevažná časť riešeného územia predstavuje urbanizovanú krajinu. Zdrojmi znečistenia povrchových a podzemných vôd sú najmä priemysel, poľnohospodárstvo, technická infraštruktúra, ako aj komunálne odpadové vody.

Povrchové vody

Pri povrchových vodách sa hodnotí ekologický a chemický stav a kvalita vody.

Do hodnotenia ekologického stavu patria nasledovné prvky kvality rozdelené do 3 skupín:

- biologické prvky kvality (BPK): bentické bezstavovce; fytobentos a makrofyty; fytoplanktón; ryby
- fyzikálno-chemické prvky kvality (FCHPK): všeobecné FCH ukazovatele; 26 škodlivých a obzvlášť škodlivých látok relevantných pre SR
- hydromorfologické prvky kvality (HMPK)

Výsledné hodnotenie sa určuje v piatich triedach kvality: veľmi dobrý (1), dobrý (2), priemerný (3), zlý (4), veľmi zlý (5).

Pri chemickom stave sa hodnotia prioritné látky a nebezpečné látky. Výsledky hodnotenia sa kategorizujú v dvoch triedach: dosahuje (D) a nedosahuje (ND) dobrý chemický stav.

Ekologický stav / potenciál útvarov povrchovej vody

Základom hodnotenia ekologického stavu útvarov povrchových vôd sú biologické prvky kvality, ktoré majú v súlade so základným princípom prioritné postavenie. Pre významne zmenené vodné útvary a umelé vodné útvary sa podľa princípov RSV stanovoval ekologický potenciál.

Chemický stav útvarov povrchových vôd

Základom hodnotenia chemického stavu útvarov povrchových vôd sú špecifické znečisťujúce látky, ktoré sú definované ako znečistenie spôsobené prioritnými látkami. Pri ich hodnotení sa uplatňujú smernice EÚ. Hodnotenie chemického stavu vôd pozostávalo z posúdenia výskytu 41 prioritných látok vo vodných útvaroch povrchových vôd. Súlad výsledkov monitorovania s Environmentálnou normou kvality (ENK) predstavuje súlad s požiadavkami pre dobrý chemický stav.

Podľa RSV „dobrý stav povrchovej vody“ znamená stav, ktorý dosahuje útvar povrchovej vody, ak je jeho ekologický a jeho chemický stav aspoň „dobrý“.

Ekologický a chemický stav útvarov povrchových vôd v okrese Rimavská Sobota:

Povodie	Kód VÚ	Názov VÚ	Od rkm	Do rkm	Ekologický stav	Chemický stav
Ipeľ	SKI0006	Suchá	22,8	12,2	4	D
Ipeľ	SKI0042	Maštinský potok	10,5	0,0	4	D
Ipeľ	SKI0115	Čamovský potok	14,1	0,0	4	D
Slaná	SKS0003	Slaná	47,3	0,0	3	D
Slaná	SKS0011	Turiec-2	32,3	10,2	2	D
Slaná	SKS0013	Rimava	84,2	72,9	2	D
Slaná	SKS0014	Rimava	72,9	50,0	3	D
Slaná	SKS0015	Rimava	50,0	0,0	2	D
Slaná	SKS0016	Gortva	38,1	28,7	3	D
Slaná	SKS0017	Gortva	25,4	10,2	2	D
Slaná	SKS0018	Gortva	10,2	0,0	2	D
Slaná	SKS0019	Blh	50,0	41,7	2	D
Slaná	SKS0020	Blh	41,7	25,9	3	ND
Slaná	SKS0022	Blh	24,2	0,0	3	D
Slaná	SKS0023	Klenovská Rimava	21,9	10,1	2	D
Slaná	SKS0025	Klenovská Rimava	7,5	0,0	2	D
Slaná	SKS0033	Teška	16,3	0,0	3	D
Slaná	SKS0034	Hubovský potok	10,2	0,0	3	D
Slaná	SKS0035	Belinský potok	14,4	0,0	3	D

Zdroj: RÚSES okresu Rimavská Sobota

Povodie	Kód VÚ	Názov VÚ	Od rkm	Do rkm	Ekologický stav	Chemický stav
Slaná	SKS0036	Lukva	14,2	0,0	3	D
Slaná	SKS0037	Mačací potok	25,5	0,0	2	D
Slaná	SKS0045	Rimavica	14,5	0,0	2	ND
Slaná	SKS0046	Vyvieračka	7,7	0,0	2	D
Slaná	SKS0048	Liešnica	2,9	0,0	2	D
Slaná	SKS0072	Močiar	6,8	0,0	3	D
Slaná	SKS0073	Čiernolúcky potok	5,7	0,0	3	D
Slaná	SKS0074	Tomášovský potok	7,8	0,0	3	D
Slaná	SKS0075	Rakytník	6,6	0,0	3	D
Slaná	SKS0076	Dražický potok	8,5	0,0	2	D
Slaná	SKS0078	Budikoviansky potok	5,1	0,0	2	D
Slaná	SKS0079	Dechtársky potok	7,2	0,0	2	D
Slaná	SKS0080	Neporadzský potok	8,3	0,0	3	D
Slaná	SKS0081	Konský potok-1	9,9	0,0	3	D
Slaná	SKS0082	Drniansky potok	7,0	0,0	2	D
Slaná	SKS0083	Potôčik	6,3	0,0	2	D
Slaná	SKS0084	Lúčka	7,7	0,0	3	D
Slaná	SKS0085	Kaloša	15,5	0,0	3	D
Slaná	SKS0086	Papča	14,4	0,0	2	D
Slaná	SKS0095	Veporský potok	11,9	0,0	2	D
Slaná	SKS0097	Drienok	10,4	0,0	2	D
Slaná	SKS0103	Striežovský potok	12,9	0,0	2	D
Slaná	SKS0106	Kačkava	5,6	0,0	2	D
Slaná	SKS0107	Furmanec	10,4	0,0	2	D
Slaná	SKS1001	VN Petrovce	28,7	25,4	3	D
Slaná	SKS1002	VN Teplý vrch	25,9	24,2	3	D
Slaná	SKS1003	VN Klenovec	10,1	7,5	2	D

Zdroj: RÚSES okresu Rimavská Sobota

Z uvedených údajov vyplýva, že ekologický stav útvarov povrchových vôd je zlý v útvaroch SKI0006 (Suchá), SKI0042 (Maštinský potok) a SKI0115 (Čamovský potok).

Útvary povrchových vôd okresu SKS0020 (Blh) a SKS0045 (Rimavica) nedosahujú dobrý chemický stav.

Hodnotené územie obce Husiná patrí do čiastkového povodia rieky Ipeľ.

Vzhľadom k tomu bolo vykonané aj hodnotenie kvality povrchových vôd podľa údajov SHMU a Správy o stave životného prostredia SR v roku 2017.

Počet monitorovaných miest a ukazovatele nespĺňajúce všeobecné požiadavky na kvalitu povrchovej vody v ukazovateľoch A a E (2018):

Medzinárodné povodie	Čiastkové povodie	Počet monitorovaných miest v čiastkovom povodí		Ukazovatele, ktoré nespĺňajú požiadavky na kvalitu povrchovej vody podľa prílohy č.1	
		sledované	nespĺňajúce požiadavky	všeobecné ukazovatele (A)	hydrobiologické a mikrobiologické ukazovatele (E)
Dunaj	Ipeľ	23	18	O_2, $CHSK_{Cr}$, BSK_5, pH, EK (vodivosť), $N\text{-}NH_4$, $N\text{-}NO_2$, P_{celk}, Ca, AOX	chlorofyl-a, kultivovateľné mikroorganizmy pri 22 °C

Zdroj: Správa o stave životného prostredia SR v roku 2018

Ukazovatele nespĺňajúce všeobecné požiadavky na kvalitu povrchovej vody v ukazovateľoch B a C (2018):

Medzinárodné povodie	Čiastkové povodie	Ukazovatele, ktoré nespĺňajú požiadavky na kvalitu povrchovej vody podľa prílohy č.1	
		nesyntetické látky (B)	syntetické látky (C)
Dunaj	Ipeľ	Zn (RP), Cd (RP, NPK), Pb (RP)	FLU (RP), B(a)P (RP*), B(b)fluórantén (RP*)

Zdroj: Správa o stave životného prostredia SR v roku 2018

Na hornom toku Ipľa sa do neho vlievajú krátke prítoky s veľkým spádom, na strednom toku dlhšie, pritom sprava (Tuhársky potok, Tisovník, Krtíš, Krupinica) o niečo rozvinutejšie ako zľava (Suchá a i.), na dolnom toku, okrem Štiavnice, opäť krátke, nevyvinuté prítoky. Koryto bolo v úsekoch Pinciná – Rapovce a Selešťany (časť Záhoriec) – Balog nad Ipľom v dĺžke 37,7 km upravované a ohrádzané.

Celková dĺžka hrádzí je 64,4 km. Lokálne úpravy boli vykonané pri Viškovciach nad Ipľom a Salke. Za účelom odberu vody pre závlahy je na toku 5 hatí. Pod Boľkovcami, kde tok križuje ropovod a tranzitný plyn, sú brehy koryta opevnené a dno stabilizované. V hornom toku až po vtok najväčšieho ľavostranného prítoku Suchá je znečisťovanie Ipľa nepatrné (I. trieda čistoty). Oživenie vody zodpovedá oligo-sapróbnemu až betamezosapróbnemu pásmu lipňových vôd. Celková mineralizácia vody je nízka a neprekračuje limity mäkkých vôd. Nárazové závadnou zložkou znečistenia sú splachy z odlesneného povrchu, keď pri zvýšenom množstve nerozpustných látok výrazne stúpa aj bakteriálne znečistenie. Po vtoku Suchej, znečisťovanej odpadovými vodami z Fiľakova, a pravostranných prítokov Tuhársky potok a Kriváň sa kvalita vody Ipľa podstatne zhoršuje. Až po Šahy prebieha postupné vylepšovanie sa vody samočistením a riedením čistejšími prítokmi. Odpadovými vodami zo Šiah, nečistotami privádzanými prítokmi Krupinica a Štiavnický potok a vplyvom znečisťovania si zachováva II. triedu čistoty až po vtok do Dunaja.

Podzemné vody

Kvalita podzemných vôd je ovplyvnená redukčným prostredím (Fe, M n, CHSKmn NH_4), antropogénnym znečistením (Fenoly, NELÚV) a poľnohospodárstvom (SO_4, NO_3, Cl). Celkovo však možno hodnotiť znečistenie podzemných vôd v oblasti Rimavskej Soboty ako nízke až stredné. Podzemné vody sa môžu stať pri lokálnych zdrojoch jedným zo závažných rizikových faktorov zdravotného stavu obyvateľstva z dôvodu, že uvedené látky pôsobia toxicky na živé organizmy.

Z hľadiska ohrozenia zásob podzemných vôd znečisťujúcimi látkami je oblasť toku Suchá hodnotená ako oblasť s nízkym rizikom ohrozenia. Vo využívaných vodárenských zdrojoch v porovnaní s vrtmi základnej siete SHMÚ nedošlo k prekročeniu limitných hodnôt podľa NV SR č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu.

V čiastkovom povodí Slanej je vymedzených 9 útvarov podzemných vôd. Z toho 2 útvary podzemných vôd v kvartérnych sedimentoch, 6 útvarov podzemných vôd v predkvartérnych horninách a 1 útvar geotermálnych vôd.

Využiteľné množstva podzemných vôd podľa údajov SHMU spracovaných podľa jednotlivých hydrogeologických regiónov je hodnotenom regióne 50-200 l/s podľa nasledujúcej mapy:

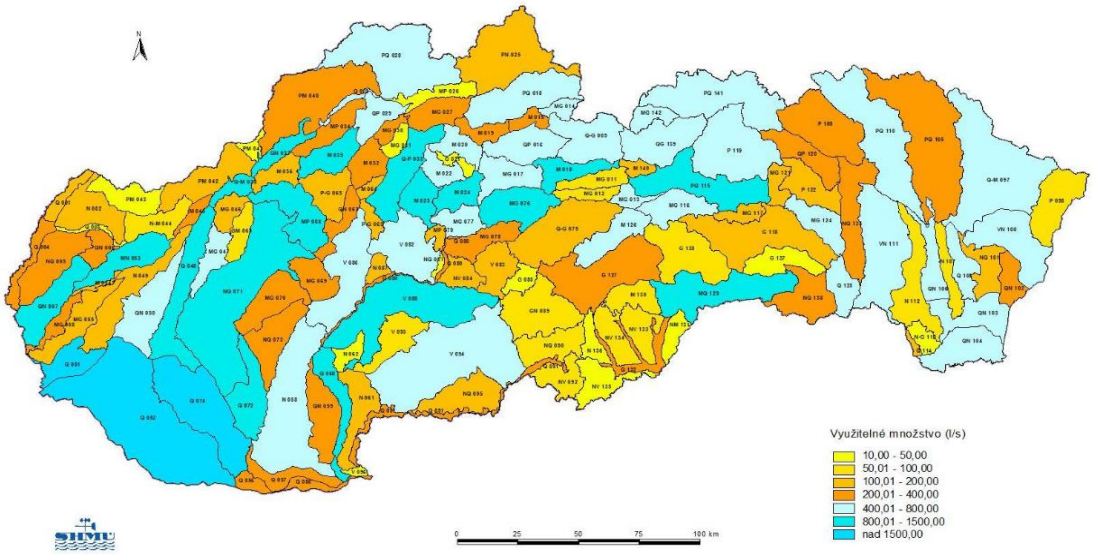

Zhodnotenie podzemných vôd podľa Nariadenia vlády SR 496/2010 Z.z.

Vo vrtoch základnej siete SHMÚ v útvare medzizrnových podzemných vôd Lučeneckej kotliny a západnej časti Cerovej vrchoviny oblasti povodia Hron nebola dosiahnutá nariadením vlády odporúčaná hodnota nasýtenia vody kyslíkom celkovo 2x , s čím súvisí a prekročenie limitnej hodnoty Mn (jarný aj jesenný odber 0,872 - 1,16 mg.l $^{-1}$ 85590 Veľké Dravce), Feceik (jarný odber 0,235 mg.l $^{-1}$ 284990 Tomášovce a jesenný obder 0,44 mg. .l $^{-1}$ 85590 Veľké Dravce) a Fe2+ (jesenný odber 0,44 mg.l $^{-1}$ 85590 Veľké Dravce). Vo využívanom prameni 150899 Radzovce - Obručná zaradenom do monitorovania v roku 2011 všetky sledované ukazovatele spĺňali požiadavky nariadenia.

V rámci geologickej úlohy Environmentálne a zdravotné indikátory (Rapant, a koľ, 2010) pre podzemné vody v katastri obce Husiná boli stanovené nasledovné pozad'ové hodnoty jednotlivých ukazovateľov :

Ukazovateľ	pH*	C_{min}	$CHSK_{Mn}$	Mn	Fe	NH_4	Cl	SO_4	NO_2	NO_3
Stanovená hodnota (mg/l)	7,46	868,27	2,40	0,046	0,166	0,052	45,42	115,13	0,036	36,21
Ukazovateľ	Hg	Cr	Cu	Zn	As	Cd	Pb	Sb	Rn*	
Stanovená hodnota (mg/l)	0,00015	0,00231	0,00140	0,25553	0,00136	0,00025	0,00187	0,00024	15,77	

Pozn. pH bezrozmerná jednotka: Rn (Bq/1)

Kontaminácia pôd a pôdy ohrozené eróziou

Informácie o stave a vývoji vlastností pôd poskytuje Čiastkový monitorovací systém Pôda (ČMS – P), ktorý má celo-plošný charakter, pomocou ktorého sa sleduje vývoj poľno-hospodárskych pôd, lesných pôd a pôd nad hranicou lesa v rámci celej SR. ČMS – P je realizovaný Národným poľno-hospodárskym a potravinárskym centrom – Výskumným ústavom pôdoznalectva a ochrany pôdy (NPPC – VÚPOP). ČMS – P prebieha v nadväznosti na Agrochemické skúšanie pôd (ASP), ktoré je prepojené s Plošným prieskumom kontaminácie pôd (PPKP) realizovaným Ústredným kontrolným a skúšobným ústavom poľnohospodárskym (ÚKSÚP). Informácie o stave a vývoji lesných pôd poskytuje Čiastkový monitorovací systém Lesy, ktorý je súčasťou celoeurópskeho programu monitoringu lesov a je vykonávaný Národným lesníckym centrom (NLC) – Lesníckym výskumným ústavom Zvolen.

Stav kontaminácie pôd sa vyjadruje kategóriami podľa limitov najvyšších prípustných hodnôt škodlivých látok. Podľa Rozhodnutia MP SR č. 531/1994 pre zhodnotenie stavu kontaminácie pôd sú použité nasledovné kategórie :

0 - nekontaminované pôdy s obsahom všetkých hodnotených rizikových látok pod limitom,

A (pre celkový obsah prvku), resp. A1 (pre obsah prvku v 2M HNO3 resp. v 2M HCl); tieto zaberajú 1699,0 tis. ha (69,5 %) PPF;

A1, A - rizikové pôdy - obsah najmenej jednej z rizikových látok prekračuje limit **A1, A až po limit B**. Obsah týchto látok je nad hranicami prirodzeného pozadia a môže sa prejavovať zvýšením obsahu v rastlinách (na kyslých pôdach, alebo u rastlín resp. ich častí, ktoré v zvýšenej miere prijímajú rizikové stopové prvky); zaberajú 701,6 tis. ha (28,7 %) PPF;

B - kontaminované pôdy - obsah najmenej jednej z rizikových látok prekračuje limit, **B až po limit C** uvedeného legislatívneho predpisu. Vo väčšine prípadov sa už prejavuje zvýšeným obsahom v rastlinách, a to nad hygienickými limitmi pre potraviny alebo krmoviny (34,22 tis. ha - 1,4 % PPF);

C - silne kontaminované pôdy - obsah najmenej jednej z rizikových látok prekračuje limit C a prejavuje sa takým vysokým obsahom v rastlinách, že legislatívna norma určuje sanáciu takýchto pôd a prísnu kontrolu ich vstupu do potravinového reťazca (9,78 tis. ha - 0,4 %).

Pôdy v hodnotenom území a jeho širšom okolí sú hodnotené ako nekontaminované pôdy, teda relatívne čisté pôdy. V hodnotenom území je odolnosť pôd proti kompakcii slabá. Odolnosť pôd proti intoxikácii kyslou skupinou rizikových kovov je slabá, naopak silná proti intoxikácii alkalickou skupinou rizikových kovov.

V súčasnosti je v SR evidovaných do 5 000 ha zasolených pôd, čo predstavuje približne 0,2 % poľnohospodárskej pôdy.

V širšom okolí hodnoteného územia sa nachádzajú prevažne pôdy stredne náchylné na acidifikáciu s nižšou pufračnou schopnosťou a taktiež pôdy náchylné na acidifikáciu na minerálne bohatších substrátoch nachádzajúce sa v najbližšom okolí pozdĺž Sokolieho potoka a toku Suchá.

Hlavným prejavom fyzikálnej degradácie je erózia, odnos pôdnych častíc z povrchu pôdy účinkom vody a vetra. Poľnohospodárske pôdy v širšom okolí hodnoteného územia nie sú ohrozované veternou eróziou. Aktuálna vodná erózia v lokalite je slabá až stredne silná podľa nasledujúcej mapy:

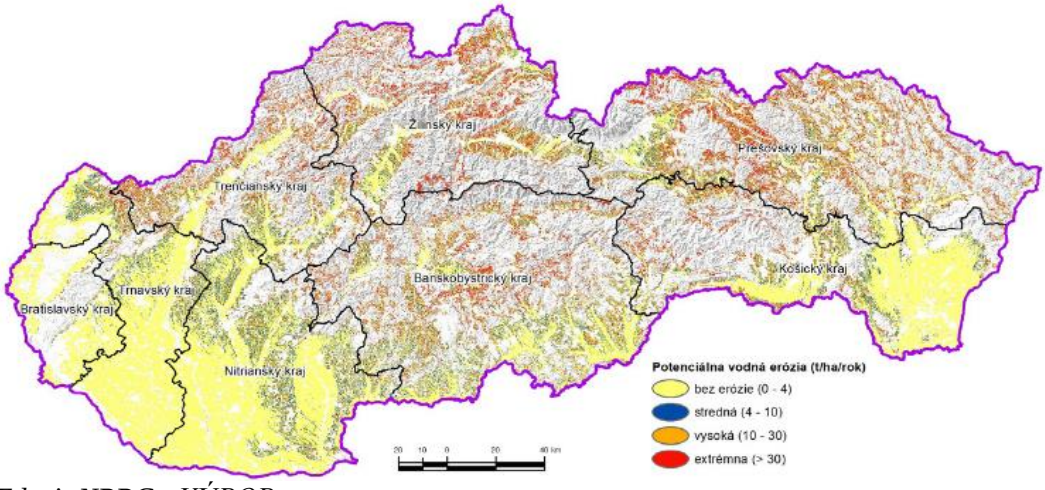

Zdroj: NPPC - VÚPOP

Pôdy okresu nie sú výrazne kontaminované cudzorodými látkami. Väčšina územia okresu, jeho centrálna časť leží v zóne nekontaminované pôdy s obsahom všetkých hodnotených rizikových látok pod limitom A (pre celkový obsah prvku), resp. A1 (pre obsah prvku 2M HNO_3, resp. 2M HCl). Pôdy v severnej horskej časti okresu sú zaradené do kategórie A, A1, teda pôdy rizikové, s možným negatívnym vplyvom na životné prostredie, čo znamená, že obsah najmenej jednej z rizikových látok prekračuje limit A, A1, až po limit B. Vyšší obsah kontaminujúcich látok v pôde môže byť spôsobený prirodzene zvýšeným obsahom prvkov vplyvom geochemických anomálií (napr. v okolí rudných ložísk), vplyvom emisií pochádzajúci prevažne z regionálnych zdrojov znečistenia (prejavuje sa zvýšeným obsahom Cd, Pb, Cr, As). Kontaminované až silne kontaminované pôdy sa nachádzajú len v oblasti Klenovca a jedná sa o kontamináciu arzénom. V oblasti Hačavy sa vyskytujú pôdy kontaminované $MgCO_3$.

Predpokladaný stav kontaminácie pôdy v dotknutej oblasti:

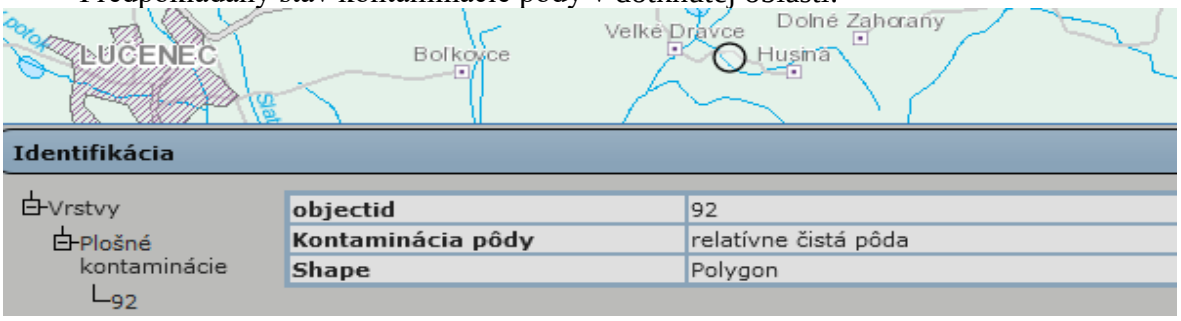

Zdroj: http://apl.geology.sk

Kvalita poľnohospodárskej pôdy

Kvalita poľnohospodárskej pôdy zahŕňa široké spektrum jej vlastností a funkcií, ktoré môžu mať prirodzený pôvod, alebo sú pozmenené antropogénnymi vplyvmi. Významnú úlohu pri posudzovaní kvality pôd majú aj prírodné podmienky stanovišťa, v ktorom sa daná pôda nachádza.

Pôdy v záujmovej oblasti a jej širšom okolí sú hodnotené ako nekontaminované pôdy, teda relatívne čisté. Slabá odolnosť týchto pôd je na kompakciu, acidifikáciu a naopak silná odolnosť je na intoxikáciu alkalickou skupinou.

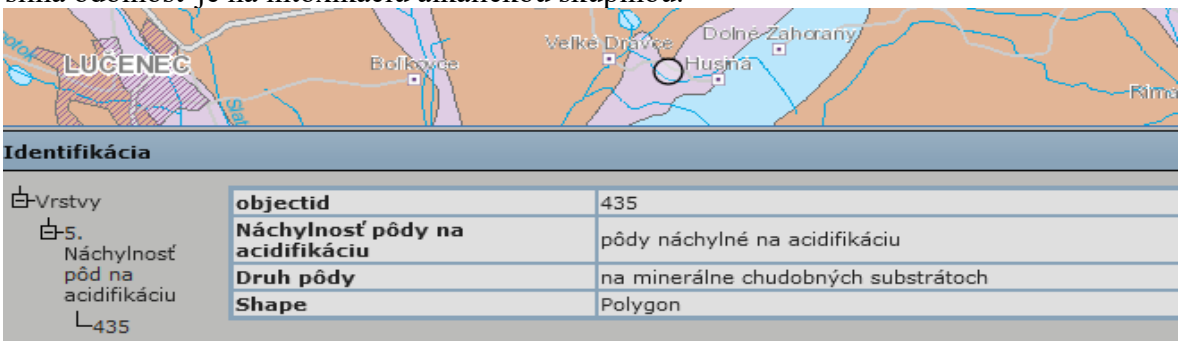

Zdroj: http://apl.geology.sk

Environmentálne záťaže, znečistenie horninového prostredia

S účinnosťou od 1.11.2009 vstúpil do platnosti novelizovaný zákon č. 384/2009 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 364/2004 Z.z. o vodách. Uvedeným zákonom boli definované pojmy: environmentálna záťaž, pravdepodobná environmentálna a sanované/rekultivované lokality. V gescii MŽP SR boli prostredníctvom projektu „Systematická identifikácia environmentálnych záťaží Slovenskej republiky“ v rokoch 2006 – 2008 identifikované environmentálne záťaže a bol zostavený Register environmentálnych záťaží (REZ).

Register environmentálnych záťaží pozostáva z nasledujúcich častí:

- časť A obsahuje evidenciu pravdepodobných environmentálnych záťaží,
- časť B obsahuje evidenciu environmentálnych záťaží,
- časť C obsahuje evidenciu sanovaných a rekultivovaných lokalít.

Názov EZ - Rimavská Sobota	Register	Identifikátor	Obec
Gortva - skládka TKO	A	SK/EZ/RS/755	Gortva
Hnúšťa - areál bývalých SLZ	B	SK/EZ/RS/756	Hnúšťa
Hnúšťa - skládka PO Pod Branzovou	A	SK/EZ/RS/757	Hnúšťa
Hnúšťa - skládka TKO	A	SK/EZ/RS/758	Hnúšťa
Hnúšťa - stará ČS PHM	A	SK/EZ/RS/759	Hnúšťa
Hostišovce - sklad pesticídov	A	SK/EZ/RS/760	Hostišovce
Jesenské - areál bývalej tehelne	A	SK/EZ/RS/761	Jesenské
Jestice - pesticídny sklad	A	SK/EZ/RS/762	Jestice
Orávka - kaštieľ - sklad pesticídov	A	SK/EZ/RS/763	Orávka
Orávka - sklad pesticídov MAIA	A	SK/EZ/RS/764	Orávka
Petrovce - skládka TKO	A	SK/EZ/RS/765	Petrovce
Rimavská Sobota - areál bývalých ZŤS	B	SK/EZ/RS/766	Rimavská Sobota
Rimavská Sobota - areál bývalých ZŤS	C	SK/EZ/RS/766	Rimavská Sobota
Rimavská Sobota - areál Gemernákup	C	SK/EZ/RS/767	Rimavská Sobota
Rimavská Sobota - areál Slovenských cukrovarov	B	SK/EZ/RS/768	Rimavská Sobota
Rimavská Sobota - skládka TKO Včelinec	A	SK/EZ/RS/770	Rimavská Sobota
Tisovec - dechtové jazero	A	SK/EZ/RS/771	Tisovec
Tisovec - skládka TKO Pod dielikom	A	SK/EZ/RS/772	Tisovec
Uzovská Panica - skládka TKO	B	SK/EZ/RS/773	Uzovská Panica
Včelince - sklad pesticídov	A	SK/EZ/RS/774	Včelince
Jesenské - ČS PHM	C	SK/EZ/RS/1479	Jesenské
Lenartovce - ČS PHM	C	SK/EZ/RS/1480	Lenartovce
Ožďany - ČS PHM	C	SK/EZ/RS/1481	Ožďany
Ožďany - skládka PO	C	SK/EZ/RS/1482	Ožďany

Názov EZ - Rimavská Sobota	Register	Identifikátor	Obec
Rimavská Seč - skládka TKO	C	SK/EZ/RS/1483	Rimavská Seč
Rimavská Sobota - ČS PHM Slovnaft	C	SK/EZ/RS/1484	Rimavská Sobota
Tisovec - ČS PHM	C	SK/EZ/RS/1485	Tisovec
Gortva - bývalé PD	A	SK/EZ/RS/1787	Gortva
Rimavská Sobota - areál po SA - armáda SR	C	SK/EZ/RS/1979	Rimavská Sobota
Rimavská Sobota - areál po SA - priemyselný park	B	SK/EZ/RS/1980	Rimavská Sobota
Rimavská Sobota - areál po SA - priemyselný park	C	SK/EZ/RS/1980	Rimavská Sobota
Hnúšťa - skládka TKO	C	SK/EZ/RS/2045	Hnúšťa

Zdroj: www.envirozataze.enviroportal.sk

V hodnotenom území, ani priamo v lome sa nepredpokladá existencia starých environmentálnych záťaží.

Znečistenie horninového prostredia nie je sledované štátnou sieťou. Znečistenie je závislé od prítomnosti lokálnych a regionálnych zdrojov znečistenia. Antropogénne vplyvy sa prejavujú znečistením štrkov dnovej výplne nivy Ipľa zvýšenou koncentráciou dusičnanov, síranov, ropných látok, fenolov a ďalších anorganických i organických polutantov.

Medzi zdroje znečistenia pôd a horninového prostredia sa vo všeobecnosti zaraďuje aj plošná aplikácia hnojív.

Iné zdroje znečistenia

Na posudzovanej lokalite sa nachádzajú miestne ohniská znečistenia, ktoré spočívajú v divokých skládkach komunálneho odpadu a pod. Na niektorých miestach sú zaznamenané ohniská šírenia sa inváznych druhov rastlín spôsobené skladovaním organického a záhradného odpadu v krajine.

Najhojnejší výskyt inváznych druhov v okrese je lokalizovaný v okolí koryta rieky Rimava v úseku od Hnúšte po Rimavskú Baňu a v oblasti Tisovca. V Cerovej vrchovine je výskyt inváznych druhov lokalizovaný v oblasti tokov Gortva a Mačací potok a ich prítokov. Na iných miestach sa inváz ne druhy vyskytujú len ojedinele (Teplý vrch). Krajný sever okresu a jeho stredná a juhovýchodná časť sú bez výskytu inváznych druhov.

Ďalším potenciálnym zdrojom znečistenia životného prostredia, resp. ohrozenia kvality jeho zložiek sú dopravné nehody na komunikáciách.

Poškodenie vegetácie a biotopov

Priamo v dotknutom území sa v dôsledku intenzívneho využívania územia nezachoval prakticky žiaden pôvodný biotop. Vplyv urbanizácie na vegetáciu sa prejavil najmä objavovaním sa sekundárnych antropogénnych biotopov s prítomnosťou ruderálnej vegetácie. Vysoký stupeň urbanizácie sa odzrkadľuje výraznou mierou vyrušovania fauny aj na druhov zložení zástupcov živočíchov v dotknutom území, z ktorých sú zastúpené prakticky len synantropné druhy.

Poškodenie vegetácie odráža negatívne pôsobenie prírodných ako aj antropogénnych faktorov na vegetáciu. K abiotickým faktorom, ktoré spôsobujú poškodenie vegetácie, vo všeobecnosti patria: vietor, sneh, námraza, sucho, požiare a pod. Z biotických faktorov ide predovšetkým o pôsobenie podkôrneho a drevokazného, listožravého a cicavého hmyzu, hnilôb, tracheomykóz a poľovnej zveri. Monitorovanie sa

vykonáva obdobne ako pri poľnohospodárskej pôde na trvalých monitorovacích plochách v rámci Čiastkového monitorovacieho systému Lesy – monitoring lesa a environmentálnych interakcií. Monitoring vykonáva podľa stanovenej periodicity Národné lesnícke centrum vo Zvolene. Na základe straty asimilačných orgánov stromov – defoliácie sa poškodenie hodnotí v piatich základných stupňoch:

- bez poškodenia – defoliácia 0 – 10 %
- slabo poškodené – defoliácia 11 – 30 %
- stredne poškodené – defoliácia 31 – 60 %
- silne poškodené – defoliácia 61 – 90 %
- silne poškodené, kalamitné plochy, ťažba, riedkoles – defoliácia viac ako 90 %

Najviac poškodené lesy sa nachádzajú v k. ú. Hnúšťa a k. ú. Rimavské Brezovo. Celkovo možno povedať, že vegetácia a lesy v okrese Rimavská Sobota sú vo zvýšenej miere vystavené tlaku komplexu faktorov, spojených so znečisteným ovzduším a pôdou, ktoré sú ďalej zosilnené nepriaznivým vplyvom biotických a abiotických škodlivých činiteľov.

Ohrozené biotopy živočíchov

Pre územnú ochranu ustanovuje zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny päť stupňov ochrany. Rozsah obmedzení sa so zvyšujúcim stupňom zväčšuje, pričom územná ochrana sa vzťahuje na celé územie Slovenskej republiky, t.j. na území mimo osobitne vyhlásených chránených území platí 1. stupeň ochrany.

Zákon č. 543/2002 Z.z o ochrane prírody a krajiny ustanovuje tieto kategórie chránených území: chránená krajinná oblasť (CHKO), národný park (NP), chránený areál (CHA), národná prírodná rezervácia a prírodná rezervácia (NPR, PR), národná prírodná pamiatka a prírodná pamiatka (NPP, PP), chránený krajinný prvok (CHKP), chránené vtáčie územie (CHVÚ). Zákon definuje aj územie európskeho významu (ÚEV) ako územie v SR tvorené jednou alebo viacerými lokalitami, na ktorých sa nachádzajú biotopy európskeho významu alebo druhy európskeho významu, na ochranu ktorých sa vyhlasujú chránené územia.

Riešené územie obce Husiná prináleží do 1. stupňa ochrany (všeobecná ochrana).

Ohrozené biotopy živočíchov v hodnotenom území sú podrobne popísané v časti *1.7. Fauna a flóra.*

Zraniteľnosť vegetácie a živočíšstva a ich biotopov. Vzhľadom na stav fauny a flóry v záujmovom území a na povahu, ako aj spôsob vykonávania navrhovanej činnosti je riziko zraniteľnosti vegetácie a živočíšstva minimálne.

Radónové riziko

Pod pojmom radónové riziko rozumieme pravdepodobnosť výskytu zvýšenej, alebo vysokej úrovne objemovej aktivity radónu. Miera radónového rizika v jednotlivých oblastiach Slovenska je determinovaná ich geologickou a štrutkúrno-tektonickou stavbou, ako aj prítomnosťou ložísk uránových rúd na ich územiach. Z tohto pohľadu zvýšená miera radónového rizika sa vyskytuje v oblastiach budovaných jadrovými pohoriami, akumuláciami uránových rúd v Spišsko-gemerskom Rudohorí, ako aj v neogénnych nížinách, kde emanácie radónu pochádzajú z podložia, odkiaľ vystupujú k povrchu pozdĺž

tektonických zlomov. V týchto oblastiach radón v dôsledku teplotných a tlakových gradientov preniká z geologického podložia do obytných priestorov, kde sa ďalej akumuluje a tak pôsobí ako jedným z hlavných faktorov, ovplyvňujúcich zdravotný stav obyvateľstva.

Problematiku obmedzenia ožiarenia obyvateľstva z radónu a ďalších prírodných rádionuklidov rieši Vyhláška Ministerstva zdravotníctva SR č. 528/2007 Zb.

Na Slovensku je priemerná hodnota dávkového príkonu 64,3 nGy.h^{-1}, čo je z hľadiska prírodnej rádioaktivity vyššia hodnota, ako je európsky priemer. Touto hodnotou sa Slovensko radí do prvej tretiny štátov sveta, s najvyššími hodnotami, v ktorých boli takéto merania realizované. Z realizovaných meraní bolo na 50% územia Slovenska diagnostikované stredné a vysoké radónové riziko. Väčšina miest a obcí je situovaných v údoliach, teda na geologických poruchách a zlomoch, ktoré sú prívodnými kanálmi výstupu radónu z väčších hĺbok na povrch.

Z hľadiska prognózy radónového rizika, ktorá je odvodená od terénnych meraní objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu a plynopriepustnosti hornín a vyhodnocovaná v trojstupňovej škále, prináleží cca 60% do území s nízkym radónovým rizikom, zostatok územia do kategórie so stredným rizikom (SGÚDŠ). Stupeň radónového rizika vyjadruje riziko prenikania radónu z geologického podložia do stavebných objektov. Stredný a vysoký stupeň radónového rizika zistený z detailného premerania stavebného pozemku je podnetom na uskutočnenie protiradónových opatrení pred výstavbou.

Mapa prírodnej rádioaktivity dotknutej lokality:

Identifikácia

Vrstvy
- Radónové riziko - referenčné plochy
  - 2381
- Izoplochy radónového rizika
  - 22182

objectid	2381
Súradnica X	-366762
Súradnica Y	-1275711
Označenie (číslo) objektu	RP159
Lokalita	Husiná
Číslo mapového listu	36-44
Dátum merania	8/10/2003
Počet meraných bodov	16
Minimálna hodnota OAR [kBq/m3]	18.1
Maximálna hodnota OAR [kBq/m3]	43.9
Stredná hodnota OAR [kBq/m3]	29.78125
Štandardná odchýlka OAR [kBq/m3]	6.3
Archívne číslo Geofondu	86746 Dig. archív
Shape	Point

http://apl.geology.sk

Priamo dotknuté územie sa nachádza v území s predpokladaným stredným radónovým rizikom. Stredné radónové riziko môže negatívne ovplyvniť možnosti ďalšieho využitia územia.

6.20. Hluk

Záujmové územie sa nachádza mimo obytnej zóny. V okolí sa nachádza dopravná infraštruktúra. Z líniových zdrojov hluku sa najvýraznejšie prejavujú mobilné zdroje viažuce sa na prístupové cesty. Z hľadiska typov zdrojov hluku, ktoré sa vyskytujú v záujmovom území je najvýraznejší hluk z mobilných zdrojov pozemnej dopravy. Najväčšími zdrojmi hluku v obci Husiná a Veľké Dravce sú cestné komunikácie III. triedy, a technológie v lomoch.

Najzávažnejší je hluk na ceste III. triedy a v okolí miestnych komunikácií, ktorý môže mať prípustnú hodnotu hluku vo vonkajšom prostredí LAeq,p = 60 dB cez deň.

6.21. Celková kvalita životného prostredia pre človeka

Kvalita životného prostredia obce Husina je ovplyvnená jej geografickou polohou, ale najmä socioekonomickogeografickými aktivitami zo sféry priemyslu, dopravy, odpadového hospodárstva i poľnohospodárstva.

Dôležitým faktorom je aj koncentrácia obyvateľstva, na 1 km² pripadá 27,68 obyvateľov.

Environmentálna regionalizácia je proces priestorového členenia krajiny, v ktorom sa podľa stanovených kritérií a vybraných súborov environmentálnych charakteristík vyčleňujú regióny s určitou kvalitou stavu, alebo tendencie zmien životného prostredia. Tieto regióny sú charakterizované kvalitou životného prostredia, stavom environmentálnych rizikových faktorov a opatreniami zameranými na ochranu životného prostredia.

Environmentálna regionalizácia je priestorovou syntézou analytických máp vybraných environmentálnych charakteristík podľa štruktúry zložiek životného prostredia a miery pôsobenia rizikových faktorov. Predstavuje základnú diferenciáciu územia SR z hľadiska prierezového hodnotenia kvality životného prostredia podľa komplexu vybraných environmentálnych ukazovateľov (ovzdušie - znečistenie ovzdušia a oblasti riadenia kvality ovzdušia, citlivé a zraniteľné oblasti, voda - chemický stav útvarov podzemných a povrchových vôd, geologický podklad, pôda - kontaminácia pôdy, znečistenie riečnych sedimentov, staré environmentálne záťaže, odpady - dostupnosť k prevádzkovým skládkam a spaľovniam, koeficient ekologickej stability). Úroveň kvality životného prostredia je hodnotená v 5 kvalitatívnych stupňoch, aktuálna environmentálna regionalizácia Slovenskej republiky tak diferencuje územie Slovenska do 5 stupňov z hľadiska stavu životného prostredia (na ich základe sú identifikované environmentálne najviac zaťažené oblasti):

1. stupeň - prostredie vysokej úrovne (kvality)
predstavuje stav životného prostredia najmenej ovplyvneného činnosťou človeka, najbližší k stavu ekologickej rovnováhy, k prírodnému prostrediu
2. stupeň - prostredie vyhovujúce
3. stupeň - prostredie mierne narušené

predstavuje stredný podiel ovplyvňovania životného prostredia činnosťou človeka (prostredie so stredným podielom environmentálnych zaťaží)
4. stupeň - prostredie narušené
5. stupeň - prostredie silne narušené
predstavuje zmenený stav životného prostredia, stav extrémne silne ovplyvňovaný činnosťou človeka (prostredie s najvyšším podielom environmentálnych záťaží)

Tie územia, kde sa kumulujú environmentálne záťaže (územia v 4. a 5. stupni) sa označujú ako ohrozené oblasti životného prostredia. Druhý a štvrtý stupeň predstavujú prechodové hodnoty medzi krajnými stavmi a identifikovaným stredom. Druhý stupeň predstavuje určité environmentálne zaťaženie životného prostredia, štvrtý a piaty stupeň už sú ohrozené, resp. zaťažené oblasti životného prostredia. Vymedzené zaťažené oblasti, sú priesečníkom výskytu vyššieho počtu environmentálnych zaťaží hodnotených podľa stavu vybraných zložiek životného prostredia a rizikových faktorov.

V súčasnosti je na Slovensku sedem zaťažených regiónov (oblastí):

1. Bratislavský,
1. Galantský
2. Dolnopovažský
3. Novozámocký,
4. Hornonitriansky,
5. Košický
7. Zemplínsky.

(zdroje: www.enviroportal.sk, Správa o stave životného prostredia Slovenskej republiky v roku 2022, 2018, 2017, 2016, Environmentálna regionalizácia SR).

Okres Rimavská Sobota patrí do Rimavského regiónu. Stav životného prostredia jeho zložiek je podmienený geografickou polohou územia, prírodnými pomermi a krajinnoekologickými vzťahmi, historickým vývojom územia a súčasným pôsobením človeka.

Environmentálna regionalizácia SR vymedzila kvalitu životného prostredia na základe komplexného hodnotenia stavu jednotlivých zložiek prostredia. Významnejšie znečisťujúce prvky v širšej záujmovej predstavujú priemyselné areály, regionálna skládka odpadov, poľnohospodárske farmy a významné dopravné koridory. Ďalším dôsledkom sú veterná a lokálna vodná erózia predstavuje potenciálny plošný zdroj znečistenia pôdy a podzemných vôd.

Na báze území s rôznou kvalitou životného prostredia boli v rámci regionalizácie vyčlenené formou ich generalizácie v rámci Slovenska tri typy regiónov s rôznou environmentálnou kvalitou. Ako sekundárne kritérium generalizácie (vyčlenenia) regiónov sa využívajú geomorfologické jednotky, sústava povodí, administratívne členenie, historické regióny i genéza vývoja stavu životného prostredia.

Širšiu dotknutú lokalitu - okres Rimavská Sobota je možné zaradiť do regiónu – s mierne narušeným prostredím environmentálnej kvality:

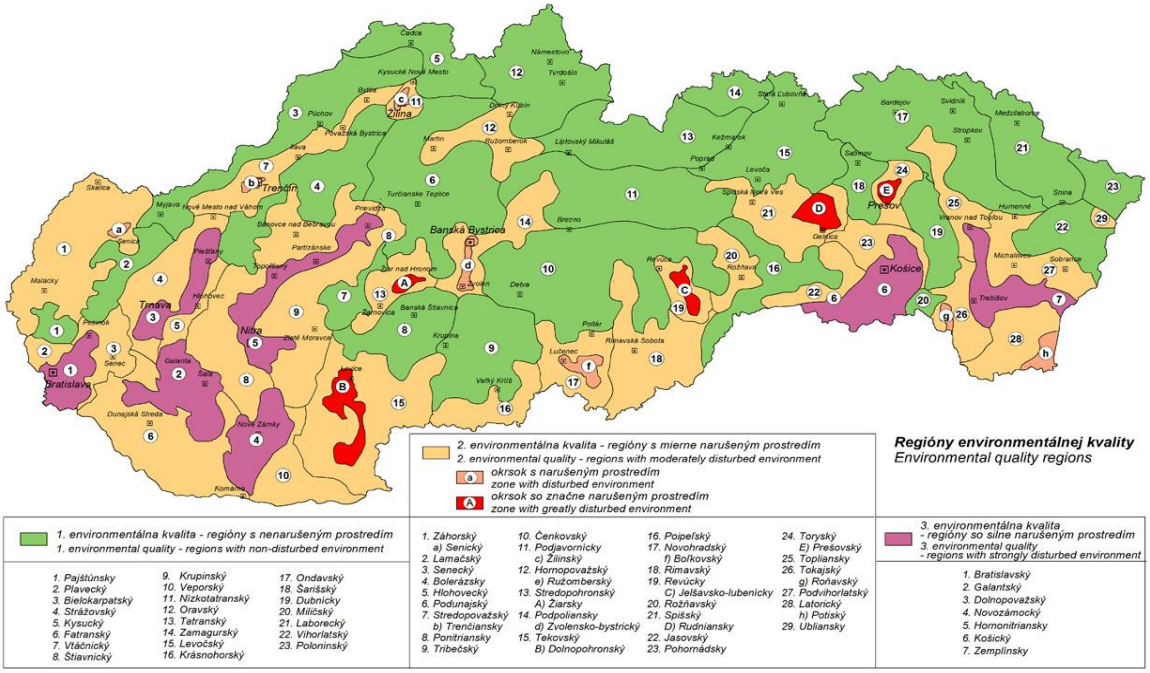

Kvalita životného prostredia, ekonomická a sociálna situácia, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti a výživové návyky sú hlavné faktory ovplyvňujúce zdravotný stav obyvateľstva.

Prostredie sa tým stáva jedným z hlavných determinantov zdravia. Samozrejme, jedná sa o široko chápané prostredie a nie len o životné prostredie.

Determinanty zdravia sú teda také vlastnosti a ukazovatele, ktoré ovplyvňujú prítomnosť a rozvoj rizikových faktorov ochorení.

Najznámejšie skupiny determinantov zdravia sú demografické a biologické determinanty (vek, pohlavie, národnosť, atd.), socioekonomické determinanty (životný štýl, vzdelanie, zamestnanie, sociálne kontakty, atď.), prostredie (životné aj pracovné) a zdravotníctvo.

Dobrá kvalita životného prostredia človeka, výrazne ovplyvňujúca jeho zdravie, je súhrnom dobrej kvality ovzdušia, vody i potravín. Na udržanie rovnováhy v organizme je však okrem toho potrebné optimálne zužitkovanie prijímaných látok, ako aj harmonický vzťah k prostrediu, čo vyžaduje psychickú vyrovnanosť a zdravý životný štýl

6.22. Súhrnné hodnotenie súčasných environmentálnych problémov

Nesúlad socioekonomického rozvoja s ekologickými danosťami sledovaného územia tvorí hlavnú príčinu problémov životného prostredia. Ich kumulácia na tej istej ploche znásobuje nepriaznivý účinok na celkovú stabilitu krajiny. Faktory znižujúce stabilitu v takom prípade predstavujú syntetickú vlastnosť územia vyjadriteľnú rôznym počtom negatívnych dopadov (stresových faktorov, bariérových prvkov), ktorých účinok sa zväčšuje ich kumuláciou a veľkosťou regiónu, v ktorom pôsobia.

Environmentálna regionalizácia SR na základe komplexného zhodnotenia stavu ovzdušia, podzemnej a povrchovej vody, pôdy, horninového prostredia, bioty a ďalších

faktorov vymedzuje 5 stupňov kvality životného prostredia (SAŽP 2008) - prostredie vysokej úrovne, vyhovujúce, prostredie mierne narušené, prostredie narušené, prostredie silne narušené.

1. stupeň predstavuje stav ŽP najmenej ovplyvnený činnosťou človeka, najbližší k stavu ekologickej rovnováhy, k prírodnému prostrediu.

5. stupeň predstavuje stav ŽP extrémne atakovaného činnosťou človeka, s najvyšším podielom environmentálnych záťaží.

3. stupeň predstavuje stredný stav negatívneho ovplyvnenia ŽP v území.

2. a 4. stupeň treba chápať ako prechodové hodnoty medzi krajnými stavmi a identifikovaným stredom.

Tie územia, kde sa kumulujú environmentálne záťaže (územia v 4. a 5. stupni) sa označujú ako ohrozené oblasti životného prostredia.

Podľa nasledujúcej mapy je úroveň životného prostredia v dotknutej oblasti vyhovujúca:

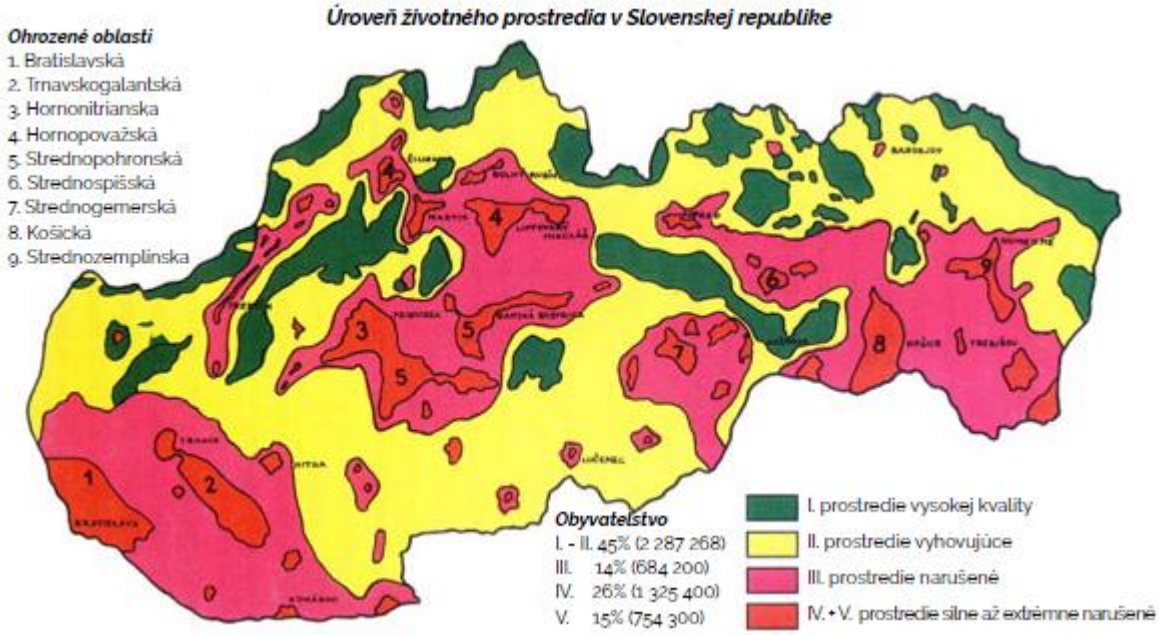

Zdroj: MŽP SR: Environmentálna regionalizácia Slovenskej republiky 2016

Environmentálnu kvalitu regiónu okrem dominantných charakteristík vyplývajúcich zo stavu zložiek životného prostredia a intenzity vplyvu rizikových faktorov modifikuje smerom pozitívnym resp. negatívnym tiež prítomnosť niektorých lokálne až regionálne pôsobiacich objektov a javov.

Predchádzajúce analýzy jednotlivých zložiek životného prostredia podľa tohto Zámeru, ktoré vychádzajú z úrovne vyššej krajinno-priestorovej jednotky korešpondujú s environmentálnou regionalizáciou územia Slovenska (SAŽP 2008). Pokiaľ na základe vykonaných analýz abiotických, biotických a socioekonomických podkladov o území vytvoríme zjednodušený model krajinno-ekologického komplexu na úrovni záujmového priestoru získame homogénny priestorový areál (typ KEK) s rovnakými krajinnoekologickými vlastnosťami.

Identifikované typy krajinnoekologických komplexov (typy KEK) na záujmovom území :
- KEK „A“ - polygón zastavaných plôch
- KEK „B“ - polygón nevyužívaných rozvojových plôch priemyselnej zóny
- KEK „C“ - polygón intenzívne obhospodarovaných pôdnych celkov

Na základe interpretácie vlastností krajinnoekologických komplexov a požiadaviek navrhovanej činnosti (vstupy a výstupy) môžeme identifikovať environmentálne problémy a limity (hmotné a nehmotné prvky) vo vzťahu k známym rizikám, ktoré navrhovaná činnosť predstavuje.

Súčasné environmentálne problémy v širšom záujmovom území :

Abiotický komplex krajiny.
- Znečistenie povrchových vôd.
- Znečistenie podzemných vôd.
- Znečistenie pôdy.

Biotický komplex krajiny
- Eutrofizácia povrchových vôd (zmeny vo vodných ekosystémoch).
- Absencia ekostabilizačných prvkov v poľnohospodárskej krajine.

Socioekonomický komplex krajiny
Historická krajinná štruktúra v hodnotenej oblasti je vo vzťahu ku terciárnej krajinnej štruktúre dôležitým socioekonomickým javom.

S tým súvisí:
- Nezamestnanosť, stagnácia regionálneho HDP.
- Nevyhovujúci technický stav infraštruktúry.

Identifikované limity (vyplývajúce z platnej legislatívy) vo vzťahu k známym vplyvom, ktoré navrhovaná činnosť predstavuje :
- Kvalita vôd podľa zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách.
- Nariadenie vlády č.269/2010 Z.z. ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd.
- Nariadenie vlády SR č. 174/2017 Z.z., ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti.
- Ochrana ovzdušia podľa zákona c. 146/2023 Z. z. o ovzduší.
- Hladina hluku vo vonkajšom priestore stanovená podľa vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí, v znení vyhlášky MZ SR č. 237/2009 Z.z., ktorá vo vonkajšom priestore v obytnom území kategórie II. stanovuje najvyššie prípustné ekvivalentné hladiny pre hluk z dopravy aj z iných zdrojov 50 dB pre deň a večer a 45 dB pre noc.
- Nakladanie s odpadmi stanovené podľa zákona č. 79/2015 Z.z. o odpadoch.
- Zákon č.355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov.

V hodnotení boli zahrnuté tieto faktory:

Vybrané prvky štruktúry krajiny

Prvky priestorovej štruktúry krajiny – historická krajinná štruktúra ako konkrétny prejav ľudskej činnosti, sú odrazom vplyvu človeka na abiotickú zložku krajiny a zároveň odrážajú stupeň premeny krajiny.

Zastavané plochy, devastované plochy, územia s nízkou druhovou pestrosťou, narušenými prírodnými procesmi a ohrozenými prírodnými zdrojmi. V rámci sledovania boli vyhodnotené iba primárne stresové prvky krajiny s rôznou úrovňou kumulácie (líniové stavby, technické prvky atď.), ktoré je možné územne vymedziť ako bodové, líniové alebo plošné stresové faktory (bariérové prvky).

Sekundárne prejavy ľudskej činnosti v krajine

Tieto sú viazané na konkrétny priestor v rámci určitého krajinného prvku, pričom územie ich výskytu je spravidla veľmi premenlivé s rôznym negatívnym vplyvom na krajinu (znečistenie ovzdušia, povrchových a podzemných vôd, kontaminácia pôd, poškodenie vegetácie a pod.).

Nepriaznivý trend v tejto oblasti podporujú rôzne rizikové faktory, predovšetkým škodlivé látky v ovzduší, vode, v pôde, v potravinovom reťazci, hluk, radón, škodlivé žiarenie a iné.

Zníženie environmentálnej kvality životného prostredia záujmového územia sa v minulosti podpísali intenzívna poľnohospodárska výroba na malom priestore (nízky podiel kvalitnej poľnohospodárskej pôdy), využívanie prírodných zdrojov a urbanizačné procesy súvisiace s emisiami z energetických zdrojov a koncentrovaná doprava v okolí obce. V neposlednom rade je to aj chýbajúce napojenie na verejný vodovod a verejnú kanalizáciu.

V súčasnosti je však intenzita niektorých spolupodieľajúcich sa faktorov mierne znížená, napríklad kúrenie obytných domov a ohrev vody s využitím Obnoviteľných energetických zdrojov (ako doplnok ku pevným palivám a elektrickým zdrojom),

6.23. Pôsobenie stresových faktorov v sledovanom regióne

V hodnotenom regióne dominujú sociálne, prírodné a antropogénne stresové faktory.

Sociálne stresové faktory

- Pretrvávajúci odchod mladých vzdelaných ľudí z regiónu (vyľudňovanie obce) pre nedostatok vhodných pracovných príležitostí, pre nízke mzdy a absenciu riešenia bytovej otázky v regióne,
- mladí ľudia v regióne sú zamestnávaní často len na dohody, čo je prekážkou pri riešení bývania financovaného z hypoték,
- zlá dopravná dostupnosť z obce do výrobných podnikov s prácou na zmeny z dôvodu redukcie spojov pre nevyťaženosť,
- UoZ a poberatelia sociálnych dávok z pohraničných oblastí poberajú výhody ako štátom platené zdravotné poistenie alebo dávky v hmotnej núdzi a často pracujú nelegálne,
- prekážkou zamestnania určitých skupín ľudí sú ich slabé pracovné návyky a spôsob života bez spoločenskej adaptácie (alkoholizmus, kriminalita).
- nízke mzdy v okrese Rimavská Sobota nemotivujú ľudí zamestnať sa v tomto okrese, keďže priemerná hrubá mesačná mzda v okrese zaostáva za celoštátnym priemerom.

Prírodné stresové faktory

- Seizmicita územia

Podľa seizmického ohrozenia územia v hodnotách makroseizmickej intenzity pre 90 % pravdepodobnosť nepresiahnutia počas 50 rokov (t. j. periódu návratnosti 475 rokov) patrí riešené územie obce Husiná podľa Medvedevovej-Sponheuerovej-Kárníkovej stupnice MSK-64 medzi územia s ohrozením 6° MSK-64. Samotné seizmické ohrozenie predstavuje pravdepodobnosť neprekročenia pohybu stanovenej úrovne počas daného časového intervalu. V samotnom území sa nenachádza žiadne epicentrum makroseizmicky pozorovaných zemetrasení.

- Radónové riziko

Na Slovensku je priemerná hodnota dávkového príkonu 64,3 $nGy.h^{-1}$, čo je z hľadiska prírodnej rádioaktivity vyššia hodnota, ako je európsky priemer. Touto hodnotou sa Slovensko radí do prvej tretiny štátov sveta, s najvyššími hodnotami, v ktorých boli takéto merania realizované. Z realizovaných meraní bolo na 50% územia Slovenska diagnostikované stredné a vysoké radónové riziko. Väčšina miest a obcí je situovaných v údoliach, teda na geologických poruchách a zlomoch, ktoré sú prívodnými kanálmi výstupu radónu z väčších hĺbok na povrch.

Z hľadiska prognózy radónového rizika, ktorá je odvodená od terénnych meraní objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu a plynopriepustnosti hornín a vyhodnocovaná v trojstupňovej škále, prináleží obec Husiná do území so stredným radónovým rizikom.

- Vybrané geodynamické javy

Podľa registra svahových deformácií (ŠGÚDŠ) sa na území obce Husiná nenachádzajú lokality so zosuvmi alebo blokovými poliami.

- Erózia pôdy

Pôdna erózia je prirodzený proces často sa prejavujúci ireverzibilnými zmenami fyzikálnych, chemických a biologických vlastností pôdy (Bielek, 1996). Je to fyzikálny fenomén, ktorého výsledkom je odstránenie (premiestnenie) častíc pôdnej hmoty mechanickým pôsobením exogénnych činiteľov vyznačujúcich sa určitou kinetickou energiou ako sú dážď, prúdiaca voda (povrchový odtok) a vietor, zriedkavejšie ľad, topiaci sa sneh a živočíchy (Fulajtár, Janský, 2001). V našich pôdno-klimatických podmienkach sa najčastejšie vyskytuje vodná erózia pôdy, veterná erózia je rizikom najmä v nížinných oblastiach. Samotný erózny proces zahrňuje čiastkové subprocesy, ktorými je pôdny materiál uvoľnený (dezintegrácia pôdneho povrchu), transportovaný (po pôdnom povrchu) a sedimentovaný (v svahových depresiách).

- Veterná erózia

Erodovateľnosť pôdy vetrom je priamo závislá od rýchlosti vetra a nepriamo závislá od štruktúry a vlhkosti pôdy. Z morfologických podmienok sa najvýraznejšie uplatňuje expozícia reliéfu voči prevládajúcim smerom vetra, pričom ak sú náveterné svahy extrémne exponované aj proti priamemu slnečnému žiareniu, teda s oslnenými expozíciami, ich deštrukcia je ešte intenzívnejšia.

V poľnohospodársky využívaných rovinatých územiach a pahorkatinách v rámci Slovenska veterná erózia odnosom povrchových jemných častíc pôdy dlhodobo znižuje kvalitu (úrodnosť) pôdy.

Brzdiaci účinok na silu vetra majú rozličné bariéry, najmä vyvýšené formy reliéfu a nelesná drevinová vegetácia. Čím vyššie sú vyvýšeniny, tým nerovnomernejšie je rozdelený tlak vetra na ploche. Okrem toho na drsnej ploche (napr. oráčina) vietor napadá len vrcholce vyvýšenín, odkiaľ odnáša pôdu do ich závetria, kde je chránená pred ďalším odvievaním. Deflácia v hornej časti náveterných svahov sa zvyšuje s ich sklonom.
Potenciálna veterná erózia je vyhodnocovaná v štyroch kategóriách, celé riešené územie prináleží k územiam so žiadnou až slabou eróziou, čo predstavuje ročný odnos menej ako 0,7 t/ha.

- Vodná erózia

Vodná erózia je vyvolávaná hlavne mechanickou silou povrchovej tečúcej vody a to buď len občasných vodných prúdov spôsobenými prudkými lejakmi a topením snehu, alebo vodou tečúcou stále v bystrinách, potokoch a riekach.

Vodná erózia pôdy má veľký význam pri modelovaní reliéfu krajiny ako aj pri degradácii úrodotvorných vlastností poľnohospodárskych pôd (dochádza k uvoľňovaniu a následnému transportu pôdnych častíc, na ktoré sú relatívne pevne fixované živiny a organická hmota). Vodná erózia sa prejavuje znižovaním hĺbky pôdneho profilu (predovšetkým biologicky aktívnej vrstvy pôdy), úbytkom organickej hmoty a živín a rovnako aj zhoršovaním pôdnej štruktúry v okolí Sokolieho potoka a toku Suchá.

Z pohľadu dlhodobého negatívneho efektu na produkčnú schopnosť pôdy a tým pádom aj na udržateľné poľnohospodárstvo je erózia pôdy chápaná ako významná environmentálna hrozba. Tento proces pozvoľna prebieha aj prirodzene bez ľudských zásahov, ľudskou činnosťou však tento proces môže byť akcelerovaný a stáva sa tak významným poľnohospodárskym a lesníckym problémom v intenzívne využívanej krajine. Naopak, ľudská činnosť môže proces erózie spomaliť alebo mu zabrániť pomocou optimalizácie využívania krajiny alebo rôznymi protieróznymi opatreniami.

V širšom hodnotenom území na andezitoch (odlesnené 100 - 150 rokov) priemerne 15 m³/ha/rok (znižovanie povrchu o 1,5 mm/rok), čo predstavuje strednú až silnejšiu eróziu.

Antropogénne stresové faktory - Sekundárne stresové javy

- Meliorácie

Meliorácie predstavujú súbor opatrení ktoré svojimi účinkami výrazne ovplyvňujú vodný režim krajiny a úrodnosť pôdy.

V riešenom území sa prakticky hydromelioračné opatrenia nevyskytujú. Sú viazané na úpravu a údržbu vodného toku.

- Invázne rastliny

Invázne druhy rastlín boli najčastejšie dovezené ako okrasné alebo medonosné rastliny, ktoré sa z parkov a výsadieb začali rýchlo šíriť do okolia a obsadzovať nové plochy. Majú vysoký reprodukčný potenciál. Dokážu sa rýchlo šíriť vegetatívnym spôsobom (napr. podzemkami) alebo vytvárajú každoročne veľké množstvo semien s vysokou klíčivosťou. Viaceré z týchto druhov v súčasnosti tvoria rozsiahle porasty, najčastejšie popri vodných tokoch, cestách, železniciach, na opustených priestranstvách, ale zasahujú aj do pôvodných rastlinných spoločenstiev (biotopov). V prípade ich masového rozšírenia významne menia charakter biotopov, ohrozujú pôvodné druhy rastlín a vytvárajú homogénne monocenózy. Niektoré sú známe ako alergény (zlatobyle, ambrózia palinolistá), iné vyvolávajú rôzne kožné poranenia (boľševník obrovský). Ich odstraňovanie je veľmi problematické, vyžaduje si systematické niekoľkoročné zásahy, často s nevyhnutným využitím herbicídnych prípravkov, aby sa dosiahli požadované výsledky (ŠOP SR).

Inváznе druhy sú nepôvodné druhy, ktoré sa samovoľne šíria a vytláčajú pôvodné druhy z ich prirodzených biotopov a znižujú biologickú rozmanitosť. Inváznе druhy majú zhubný vplyv na všetky ekosystémy bez rozdielu a predstavujú jednu z najvážnejších hrozieb pre zachovanie biologickej diverzity. Ochrana prirodzeného druhového zloženia ekosystémov zahŕňa okrem iného aj odstraňovanie inváznych druhov. Pre ochranu prirodzeného druhového zloženia ekosystémov je zakázané inváznе druhy dovážať, držať, pestovať, rozmnožovať, obchodovať s nimi, ako aj s ich Slovensku vytvára potrebný legislatívny rámec zákon MŽP SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, ktorý umožňuje zabezpečovanie ochrany prirodzeného druhového zloženia ekosystémov. Vo vyhláške MŽP SR č. 158/2014 Z.z. v prílohe č. 2a je uvedený zoznam inváznych druhov a spôsoby na ich odstraňovania. Do prílohy bolo zaradených jedenásť sedem druhov rastlín (bylinné druhy a dreviny), na ktoré sa vzťahujú už ustanovenia § 7 zákona o ochrane prírody.

Zároveň je od 1.1.2015 účinné Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1143/2014 z 22. októbra 2014 o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia inváznych nepôvodných druhov.

Do brehových porastov všetkých tokov najmä v nižších polohách v súčasnosti masovo prenikajú inváznе druhy, napr. Impatiens glandulifera, Fallopia japonica, Aster lanceolatus a Solidago gigantea. V mnohých (väčšine) prípadov tvoria dominantnú časť vegetácie.

- Znečistenie ovzdušia

V hodnotenom území a ani v jeho blízkom okolí sa podľa Národného emisného informačného systému nenachádzajú stredné a veľké stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia SR.

Najväčší líniovým zdrojom znečistenia ovzdušia je v riešenom území cesta III. triedy.

Obec Husina bola v roku 2023 zaradená medzi rizikové obce RANK 3 pre znečisťovanie ovzdušia lokálnymi kúreniskami.

- Skládky

V hodnotenom území nie sú evidované skládky (mapový portál ŠGÚDŠ).

Syntézou primárnych a sekundárnych negatívnych prvkov je možné vyčleniť v území oblasti, kde sa plošne prekrýva viacero negatívnych prvkov a javov. Tieto územia majú plošný, alebo líniový charakter.

Rozčleňujeme ich na:
• centrá stresových faktorov,
• prechodné oblasti stresových faktorov,
• koridory (línie) stresových faktorov.

Z hľadiska intenzity pôsobenia je možné rozčleniť nasledovné kategórie:
• so slabou intenzitou pôsobenia stresových faktorov,
• so strednou intenzitou stresových faktorov,
• so silnou intenzitou pôsobenia stresových faktorov.

<u>Centrá so silnou intenzitou pôsobenia stresových faktorov</u>

Zaraďujeme sem takmer celé územie mesta Rimavská Sobota, Tisovec, všetky priemyselné a technické prevádzky, poľnohospodárske a dobývacie areály. Patria sem tiež časti sídiel, ktoré sú pod vplyvom dopravných ťahov s vysokou intenzitou dopravy.

Centrá so stredne silnou intenzitou pôsobenia stresových faktorov

Patria sem ostatné časti sídiel s menej kvalitným životným prostredím, ktoré nie sú zaradené v prvej kategórii, ďalej sídla so stredne vysokou intenzitou dopravy.

Centrá so slabou intenzitou pôsobenia stresových faktorov

Patria sem najmä vidiecke sídla so slabou intenzitou premávky a s kvalitným životným prostredím.

Koridory so silnou intenzitou stresových faktorov

Do tejto kategórie koridorov zaraďujeme silne zaťažené dopravné ťahy spolu so silne znečistenými a odprírodnenými tokmi. Patria sem dopravný koridor na osi Ožďany – Rimavská Sobota – Tornaľa, Pohronská Polhora – Tisovec – Hnúšťa – Rimavská Sobota, upravené toky so zlým až veľmi zlým stavom kvality vôd a to najmä toky Suchá (SKI0006), Maštinský potok (SKI0042), Čamovský potok (SKI0115), Blh (SKS0020) a Rimavica (SKS0045).

Koridory so stredne silnou intenzitou pôsobenia stresových faktorov

Zaraďujeme sem stredne zaťažené dopravné ťahy, prípadne kumuláciu dopravných koridorov s menej znečistenými vodnými tokmi. Patrí sem dopravný koridor na osi Hnúšťa – Klenovec a Fiľakovo – Jesenské – Lenartovce, Tornaľa – štátna hranica.

Koridory s nízkou intenzitou pôsobenia stresových faktorov

Zaraďujeme sem hlavne miestne a účelové komunikácie s malou intenzitou premávky a slabo znečistené vodné toky. Nachádzajú sa rozptýlene po celom území okresu.

Veľkoplošné prechodné oblasti so silnou intenzitou pôsobenia stresových faktorov

Zaraďujeme sem veľkoplošné oblasti, kde sa kumuluje viac stresových faktorov (znečistenie ovzdušia, veľkoplošná orná pôda, nízka kvalita podzemnej vody, rozširovanie zastavaných území). Jedná sa o oblasť v okolí Rimavskej Soboty.

Veľkoplošné prechodné oblasti so strednou intenzitou pôsobenia stresových faktorov

Patria sem hlavne oblasti s výskytom veľkoplošnej ornej pôdy, oblasti so stredne silným znečistením ovzdušia, súvislejšie plochy rekreačných areálov.

Veľkoplošné prechodné oblasti so slabou intenzitou pôsobenia stresových faktorov

Zaraďujeme sem plochy rekreačného zázemia, oblasti slabého znečistenia ovzdušia.

Priestorová superpozícia pozitívnych a negatívnych javov na území okresu vymedzuje nasledovné environmentálne problémy:

- Environmentálne problémy typu 1 – stret negatívnych prvkov a javov s prvkami ochrany prírody a krajiny podľa zákona č. 543/2002 Z. z. Zákon o ochrane prírody a krajiny
- Environmentálne problémy typu 2 - stret s ochranou a využitím nerastného bohatstva podľa zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva

- Environmentálne problémy typu 3 - stret s ochranou vodných zdrojov podľa zákona č. 305/2018 Z. z o chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd a podľa zákona č. 364/2004 Z. z. Vodný zákon
- Environmentálne problémy typu 4 - stret s ochranou lesa podľa zákona č. 326/2005 Z. z. zákon o lesoch
- Environmentálne problémy typu 5 - stret s ochranou pôdneho fondu podľa zákona č. 220/2004 Z. z. zákon o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy

Na základe poznania riešeného územia obce Husiná možno konštatovať, že najzávažnejšími stresovými prvkami a krajinnoekologickými problémami riešeného územia sú:

- Historická krajinná štruktúra,
- Cesty III. triedy, železnica,
- Ťažobné areály,
- Nitrátová direktíva,
- Hnojisko v blízkosti poľnohospodárskeho areálu,
- Rozširovanie inváznych druhov rastlín, rozptýlené (laznícke) osídlenie,
- Socioekonomické limity a problémy,
- Prístup k inžinierskym sieťam (verejný vodovod, verejná kanalizácia, ČOV).

Popis zmeny:

Zmena navrhovanej činnosti je nevyhnutná pre kontinuálne pokračovanie ťažby. Pri synergickom posúdení činnosti s povolenou a realizovanou činnosťou čiastočnej rekultivácie lomu Husina a jázd naprázdno pri doprave kameniva dochádza k pozitívnym vplyvom na životné prostredie.

IV. VPLYVY NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽSTVA VRÁTANE KUMULATÍVNYCH A SYNERGICKÝCH

V oznámení o zmene boli identifikované skutočnosti súvisiace s presunom ťažby na novú pozíciu v rámci hraníc ťažobného priestoru – lomu Husiná Hôrka pri činnosti vykonávanej banským spôsobom.

Husiná – Hôrka je ložisko nevyhradeného nerastu stavebného kameňa (§7 zákona 44/1988 Zb). Z hľadiska banského zákona je to činnosť vykonávaná banským spôsobom (§3 zákona 51/1988), podľa schváleného „plánu využitia ložiska – PVL“ (§19 ods. 3.51/1988).

Hlavným pozitívnym vplyvom zmeny navrhovanej činnosti je kontinuálne pokračovanie ťažby olivinického čadiča s využitím existujúcej materiálno-technickej základne na základe dopytu po kamenive bez potreby jeho dovozu z väčších vzdialenosti.

Zmenou navrhovanej činnosti sa vplyvy na obyvateľstvo a životné prostredie nemenia. Nedochádza k zmene v spôsobe ťažby, ani k zvýšeniu kapacity ťažby.

Vplyvy na obyvateľstvo

Vzhľadom na to, že navrhovaná činnosť bude realizovaná mimo obytnej zóny v dostatočnej vzdialenosti (viac ako 1 km) a nedotýka sa bezprostredne zastavaného územia, priamy vplyv na obyvateľov dotknutých sídiel nie je pravdepodobný.

Negatívne vplyvy ťažby sú vo všeobecnosti spojené s vlastnou ťažobnou činnosťou (trhacie práce, úprava a spracovanie kameniva) ako aj s prepravou stavebného kameniva.

Zmena navrhovanej činnosti presunom ťažby hlavne južným smerom predstavuje zväčšovanie odstupovej vzdialenosti od obytných oblasti.

Kritériom pre posudzovanie účinkov hluku je vyhláška MZ SR č. 549/2007 Z. z., ktorá vo vonkajšom priestore v obytnom území kategórie II. stanovuje najvyššie prípustné ekvivalentné hladiny hluku 50 dB pre deň a večer a 45 dB pre noc.
Prevádzka kameňolomu - dobývanie, úprava a spracovanie kameniva nepredstavuje vo vzťahu k obývanému územiu výrazný problém.

Hladiny hluku z ťažobného priestoru v okrajovej časti obce Husiná, resp. Veľké Dravce počas dennej doby neprekračujú 35 dB(A).

Zmena navrhovanej činnosti nebude zdrojom nových vplyvov na obyvateľstvo, ani nespôsobí zväčšenie vplyvov, ktoré už v území pôsobia niekoľko desaťročí. Zmenou navrhovanej činnosti sa mení len miesto ťažby, ktoré sa posúva južným smerom – vzďaľuje sa od obytnej zóny.

V rámci procesu posudzovania pôvodnej činnosti (Husiná – Hôrka), bola na základe požiadavky RÚVZ spracovaná hluková štúdia vplyvu dopravy na obec Veľké Dravce, súvisiacej s prevádzkou kameňolomu (Halecký, november 2018).

Z vykonaných meraní hluku vyplynul záver:

„Prevádzka „Lomu Husiná - Hôrka“ svojou prepravnou činnosťou v rámci povolených denných kapacít nespôsobí narušenie životného prostredia v dotknutom vonkajšom prostredí posudzovanej obce Veľké Dravce vplyvom hluku z dopravy.“

Vzhľadom na polohu umiestnenia navrhovanej činnosti voči obývaným častiam sídla sa realizáciou zmeny navrhovanej činnosti **nepredpokladá negatívny vplyv** na zdravotný stav dotknutého obyvateľstva.

Popis zmeny:

Realizáciou navrhovanej zmeny činnosti spočívajúcej v kontinuálnom pokračovaní ťažby v danom území nedochádza k celkovému zvýšeniu ťažby, spracovania kameňa, ani dopravy. Mení sa len miesto ťažby. To znamená, že ťažba sa posúva južným smerom v tom istom masíve.

V rámci zmeny navrhovanej činnosti nedochádza k zmene ťažby, spracovania kameňa, ani k zmene nárokov na dopravu.

Vzhľadom na konfiguráciu terénu, prítomnosť bariér a zväčšujúcu sa vzdialenosť s postupom ťažby, ako aj na technické a organizačné opatrenia sa nepredpokladá zhoršenie negatívnych vplyvov ťažby na kvalitu a pohodu života obyvateľov okolitých obcí.

K priamym pozitívnym vplyvom na dotknuté obyvateľstvo bude udržanie stálych pracovných miest v regióne, kde je najvyššia miera nezamestnanosti v porovnaní s celoslovenským priemerom.

V súvislosti s hlukovou záťažou je zmierňujúcou skutočnosť, že ťažba bude naďalej prebiehať iba počas pracovnej doby, v dvojzmennej prevádzke s vylúčením nočnej prevádzky.

V prípade nerealizovania zmeny navrhovanej činnosti by nedošlo k využívaniu miestnych zdrojov nerastných surovín, vybudovanej infraštruktúry a materiálno-technickej základne navrhovateľa. Dodávky kameňa pre potrebu protipovodňových opatrení, stavby ciest, ich rekonštrukcií, resp. iných stavieb by pravdepodobne boli realizované z dlhších vzdialenosti s horším vplyvom na životné prostredie. Nerealizovanie zmeny navrhovanej činnosti by nepriaznivo ovplyvnilo aj podnikateľské aktivity a zamestnanosť regióne.

Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy geomorfologické pomery

Pri riadnej prevádzke sa kontaminácia horninového podložia cudzorodými látkami nepredpokladá.

V dotknutej lokalite sa nachádza chránené ložiskové územie, ktoré nebude navrhovanou zmenou dotknuté.

Ochranou ložiska je poverený navrhovateľ spoločnosť KSR - Kameňolomy SR, s.r.o..

Ťažba nerastu je nevratným zásahom do horninového prostredia, keďže vplyvom ťažby dochádza k jeho úbytku v horninovom prostredí. Geomorfológia masívu sa v dôsledku ťažby nerastu mení. V doterajšom priebehu ťažby neboli zaznamenané závažné geodynamické javy. Pri dobývaní sa dodržiavajú vypočítané stabilné sklony lomových stien a generálne uhly lomu. Vyskytnúť sa môžu len svahové deformácie v dôsledku opadávania úlomkov a zasypávanie. Je teda možné predpokladať, že realizáciou navrhovanej činnosti nedôjde k významnému negatívnemu ovplyvneniu horninového prostredia, geodynamických javov a geomorfologických pomerov.

Popis zmeny:

Vplyvy na horninové prostredie a nerastné suroviny sa prejavia v úbytku horninového podkladu a zásob ročne najviac v objeme do 200 000 t. Postupujúcou exploatáciou ložiska z horninového masívu sa v mieste dobývania bude postupne meniť reliéf. Opatrenia voči zosuvom budú riešené v Pláne využitia ložiska Husina - Hôrka. Ťažbou suroviny v mieste dobývania sa zmenia reliéfne pomery. V časovom odstupe po ukončení ťažby bude vyťažená plocha postupne rekultivovaná podľa pripraveného plánu rekultivácie.

K ohrozeniu horninového prostredia môže dôjsť iba v čase mimoriadnej situácie (počas havárie) napr. pri poruchách na strojových technologických zariadeniach, nákladných automobiloch, pri neopatrnej manipulácií s pohonnými látkami alebo látkami

nebezpečnými vodám a podobne. V tomto prípade by nebola ohrozená len kvalita horninového prostredia, ale aj následne podzemné vody.

Kontinuálnym pokračovaním ťažby nedochádza k zmenám zloženia vstupov, výstupov, samotného procesu, ani v nárokoch na strojno-technologické vybavenie a pod.. Z toho dôvodu nedochádza ani k zmene ohrozenia horninového prostredia z titulu mimoriadnych situácii.

Vplyvy na klimatické pomery

Pri povrchovej ťažbe nerastu dochádza k odstráneniu vegetácie. Odkrytý skalný podklad absorbuje viac tepla, čo sa prejaví zmenou mikroklímy, zmenou odtoku dažďovej vody, presvetlením a oteplením okolitých biotopov. Biologickou revitalizáciou lomu po vyťažení nerastu dôjde aj k úprave mikroklimatických podmienok v jeho priestore.

Popis zmeny:

Zmenou navrhovanej činnosti nedochádza k zmene vplyvov na klimatické pomery.

Vplyvy na ovzdušie

Vplyvom ročnej kapacity (do 200 000 t ťažby) otvárky, prípravy a dobývania nerastu čadiča dôjde aj k tvorbe TZL. Únik splodín a prašnosť z trhacích prác sú časovo i priestorovo obmedzené na bezprostredné okolie lomu. Vznikajúca prašnosť v lome bude naďalej znižovaná prirodzeným spôsobom – vetraním lomu a vegetačnou zónou v okolí ložiska nerastu. Vzhľadom na hustotu prípadne objemovú hmotnosť kamenného prachu, vírenie prachu bude obmedzené na plochu ložiska, maximálne na jeho najbližšie okolie. Sekundárna prašnosť bude vznikať dôsledkom prevádzky nákladných motorových vozidiel, strojov, zariadení a ostatnej mechanizácie. Sekundárna prašnosť na spevnených účelových komunikáciách v lome bude naďalej znižovaná skrápaním polievacím vozidlom.

Naďalej bude vykonávané nasledovné zabezpečenie ochrany ovzdušia pri dobývaní :

Vŕtacie práce – úlet tuhých znečisťujúcich látok bude obmedzovaný skrápaním resp. penením. Pri vrtných prácach vykonávaných pre potreby trhacích prác sa nepredpokladá vznik nadmernej prašnosti, nakoľko sa plánuje použitie niektorého výkonného a moderného typu vrtnej lomovej súpravy so zabudovaným odprašovacím zariadením.

Trhacie práce – morfologické podmienky územia lomu i jeho blízkeho okolia zabezpečujú primerané vetranie lomu.

Preprava vydobytého nerastu – komunikácie určené na prepravu budú podľa potreby a v závislosti od klimatických podmienok skrápané.

V okolí lomu bude tiež zachovaný existujúci porast na minimalizovanie prašnosti a úletov do okolitého prostredia mimo lomu.

Na základe výpočtov množstva emisii pomocou emisných faktorov, je možné konštatovať, že navrhovaná činnosť v navrhovanom zložení a režime prevádzky má málo významný vplyv na kvalitu ovzdušia.

Na základe uvedených skutočností možno predpokladať, že pri dodržaní požiadaviek legislatívy a podmienok uvedených v rozhodnutiach orgánov štátnej správy ochrany ovzdušia nedôjde k významnému negatívnemu ovplyvneniu ovzdušia vplyvom realizácie navrhovanej zmeny. V podstate je možné uviesť, že znečisťovanie ovzdušia v ťažobnom priestore Husina - Hôrka sa úmerne zvýši na parcele 687/13 oproti zníženiu

znečistenia ovzdušia na parcele 687/11. Celková úroveň znečisťovania ovzdušia pri dodržaní terajších podmienok prevádzky sa teda nemení.

Popis zmeny:

Vplyvy navrhovanej činnosti na ovzdušie boli dôkladne hodnotené pri posudzovaní pôvodného zámeru navrhovanej činnosti.

Realizácia navrhovanej zmeny činnosti predstavuje len presun ťažby v tej istej lokalite, preto nedôjde k principiálnej zmene technológie ani použitých strojnotechnologických zariadení. Je možné konštatovať, že navrhnuté strojnotechnologické zariadenia budú naďalej využívané pre ťažbu kameňa obvyklým spôsobom.. Zvedené zariadenia sú vybavené technicky dostupnými úpravami na obmedzenie prašnosti, preto sa predpokladá maximálne možné zníženie produkcie TZL. Celá technológia zodpovedá BAT technológii (najlepšej dostupnej technológii s prihliadnutím na primeranosť výdavkov). Je možné predpokladať, že pri prevádzke navrhovanej činnosti v ťažobnom priestore Husina - Húrka budú zabezpečené všeobecné technické požiadavky a všeobecné technické podmienky prevádzkovania stacionárnych zdrojov emitujúcich tuhé znečisťujúce látky v súlade s Prílohou č. 3 vyhlášky MŽP SR č. 248/2023 Z. z., časť II. Všeobecné technické požiadavky a všeobecné podmienky prevádzkovania.

Zmenou navrhovanej činnosti nedochádza k celkovému zvýšeniu ťažby, spracovania kameňa, ani dopravy, preto je možné predpokladať, že nedôjde ani k zmene vplyvov na ovzdušie.

Vplyvy na vodné pomery

Posudzovaný kameňolom nie je v priamom kontakte s povrchovými tokmi ani vodnými plochami. Najbližším recipientom je Sokolí potok, ktorý preteká severne od kameňolomu vo vzdialenosti cca 250 m.

Navrhovaná činnosť neovplyvní hydrologické a hydrogeologické pomery dotknutého územia a nebude mať vplyv na kvantitatívne a kvalitatívne pomery povrchových a podzemných vôd. Realizácia navrhovanej činnosti nebude mať podstatný nepriaznivý vplyv na životné prostredie na úseku ochrany vôd.

Počas aktívnej prevádzky lomu v čase sucha, prevažne v letných mesiacoch môže vzniknúť za účelom zníženia prašnosti, potreba skrápania ciest v ťažobnom priestore vodou. Skrápanie ciest bude vykonávané cisternovým vozidlom, vodou čerpanou priamo z lomu, alebo dovezenej v cisterne. V prípade potreby aj s ohľadom na prevenciu zaplavovania lomu dažďovými vodami bude vybudované jeho odvodnenie s možnosťou vybudovania ďalších záchytných nádrží. Priamo pri ťažbe nevznikajú odpadové vody, ktoré by boli odvádzané do recipientu. K ovplyvneniu kvality povrchovej vody môže dôjsť len pri náhlom a nekontrolovanom úniku nebezpečných látok, najmä PHM zo strojov, automobilov a autocisterny do prostredia. Uvedené riziko je možné eliminovať vhodnými technickými a organizačnými opatreniami.

Popis zmeny:

Množstvo, podmienky a proces ťažby ostávajú nezmenené. Nedochádza k zmene vplyvov na vodné pomery.

Vplyvy na pôdu

Práce spojené s odstraňovaním skrývky boli postupne realizované v predstihu pred ťažbou Pre zmenu navrhovanej činnosti nie je potrebný trvalý a ani dočasný záber poľnohospodárskej pôdy, plocha riešeného územia v rámci ktorej je navrhované pokračovanie ťažby (parcela č. 687/10, z ktorej je vyčlenená parcela č. 687/13) je vedená v katastri nehnuteľnosti ako ostatná plocha. Pôda hodnoteného územia nie je využívaná na poľnohospodárske účely ani v súčasnosti.

Pokračovanie ťažby v hodnotenom území pri nezvyšovaní kapacity ťažby nebude mať významný vplyv na lesnú pôdu a lesné pozemky, činnosť bude realizovaná v hraniciach územia určeného na dobývanie nevyhradeného nerastu stavebného kameňa, v ktorom boli dotknuté lesné pozemky vyňaté z plnenia funkcií lesov podľa zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch v znení neskorších predpisov.

V súvislosti s realizáciou navrhovanej činnosti dôjde k odstráneniu humusovej a technologickej skrývky v pripravovanej časti ložiska na dotknutej parcele č.687/13.

Kontaminácia pôd vzhľadom na inertný charakter suroviny sa nepredpokladá. V prípade vzniku neočakávanej udalosti (únik pohonných hmôt, hydraulického oleja a pod.) dôjde k okamžitému vykonaniu bezprostredných opatrení v súlade s havarijným plánom..

Popis zmeny:

Tieto vplyvy sú možno hodnotiť oproti nulovému variantu ako neutrálne a prijateľné. Pri nulovom variante je riziko rovnaké ako pri realizácii zmeny navrhovanej činnosti, pretože vzhľadom na, že sa jedná o realizovanú činnosť, aj pri nerealizovanej zmene sa budú dopravné prostriedky v hodnotenom území pohybovať. Z hľadiska skrývky je rozdiel len v tom, že v prípade nerealizovania zmeny by táto skrývka nebola odňatá. Po vyťažení zásob bude ťažobný priestor rekultivovaný.

Popísané zmeny sú dočasné a vratné vykonaním biologickej rekultivácie. Nevratné zmeny budú eliminované technicko-organizačnými opatreniami, ktoré navrhovateľ bude minimálne v doterajšom rozsahu dodržiavať. Skúsenosti z doterajšej činnosti sú zárukou pre elimináciu takýchto nepriaznivých dopadov aj pri navrhovanej zmene.

Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy

Vegetačný pokryv na hodnotenom území je sukcesný. Je redukovaný aj výskyt zástupcov fauny, ktorý sú predstaviteľmi zvyčajne synantropných druhov spoločenstiev osídľujúcich okraje ľudských sídiel, ale aj invazívnych druhov.

Negatívny vplyv na populácie živočíchov v dôsledku záberu biotopov druhov sa neočakáva, nakoľko lom bol ťažený a rozsah záberu skrývky je malý a podobných biotopov, ktoré by sa tam vyskytli je v širšom okolí dostatok; na bezprostredné okolie plochy ložiska bude vplývať najmä hluk a prašnosť, čím sa zníži kvalita habitátov pre živočíchy. Prašnosť bude obmedzená na porastové steny. Zvýšenie hlučnosti a prašnosti počas prevádzky, v dôsledku zvýšeného pohybu, koncentrácie činnosti a technických zariadení môže mať negatívny vplyv napríklad na vtáky v čase ich hniezdenia. Tento vplyv bude najvýznamnejší v blízkosti samotného lomu a komunikácií. S narastajúcou vzdialenosťou budú negatívne dopady hluku a pohybu vozidiel postupne doznievať.

Priamo na dotknutej ploche budú genofond a biodiverzita znížené na minimum. Na nepriamo dotknutej ploche a v jej okolí by mohlo dôjsť k zhoršeniu životných podmienok živočíchov s vyššími ekologickými nárokmi. Výhodou je, že lokalita sa nachádza na okraji rozsiahleho lesného komplexu a podobných lesných biotopov je v okolí dostatok.

Realizáciou navrhovanej činnosti nedôjde k záberu žiadnych významných biotopov, k ohrozeniu, likvidácii, či záberu biotopov vzácnych, alebo chránených zástupcov fauny a flóry.

Emitované znečisťujúce látky do ovzdušia sú v množstvách nepredstavujúcich vo zvýšenej miere riziko pre stav fauny a flóry širšej záujmovej lokality.

Popis zmeny:

Priamo v lokalite sa nenachádzajú ekologicky významné biotopy, resp. lokality dôležité z hľadiska ochrany prírody. Ťažba v hodnotenom území v minulosti prebiehala a prebieha aj v súčasnosti. Jej rozsah sa nemení, mení sa len plošný záber. To znamená, že namiesto doteraz využívanej plochy na ťažbu bude využívaná plocha susedná, kde sa žiadne ohrozené a chránene druhy nenachádzajú.

Vzhľadom na postupnosť ťažobných prác a prijatím príslušných organizačných, bezpečnostných a technologických opatrení za účelom minimalizácie nepriaznivých účinkov ťažobných činností je uvedený vplyv zmeny navrhovanej činnosti dočasný bez významnejších širších väzieb na priľahlé potravné, hniezdne a reprodukčné biotopy fauny. V prípade realizácie navrhovanej zmeny nedochádza k zmene vplyvov na faunu, flóru a ich biotopy.

Popis zmeny:

Priamo v lokalite a v jej blízkom okolí sa nenachádzajú ekologicky významné biotopy, resp. lokality zaujímavé z hľadiska ochrany prírody. Realizácia zmeny navrhovanej činnosti nebude mať nepriaznivý vplav na faunu, flóru a ich biotopy.

Vplyvy na krajinu a jej ekologickú stabilitu

Ťažba nerastu v dotknutom území nie je novou činnosťou, keďže v rôznej intenzite sa vykonávala už v minulosti a v súčasnosti prebieha približne od roku 1962.

Kontinuálne pokračovanie ťažby navrhovanej činnosti je plánované na existujúcich parcelách registra „C“, preto nepredstavuje pre dotknutú krajinu žiadny nepriaznivý vplyv vyvolaný zmenou jej štruktúry, využívania, scenérie, či krajinného obrazu.

Realizáciou zmeny navrhovanej činnosti môže dôjsť k vytvoreniu podmienok pre rozšírenie nových rastlinných a živočíšnych druhov. Skalné steny kameňolomu ako nepôvodné biotopy územia výraznou mierou pozitívne ovplyvňujú diverzitu druhov, čo potvrdzujú aj súčasné poznatky z okolitých kameňolomov. Opustené lomové steny môžu byť hniezdnym biotopom a úkrytom napr. výra skalného {Bubo bubo), žltochvosta domového (Phoenicurus ochruros), vrabca poľného (Passer montanus), trasochvosta bieleho (Motacilla albä), skaliarika sivého {Oenanthe oenanthe), raniaka hrdzavého (Nyctalus noctulä), večernice tmavej (Vespertilio murinus), jašterice múrovej (Lacerta muralis).

Sutiny sú priestorom na zimný úkryt obojživelníkov a plazov.

Realizáciou zmeny navrhovanej činnosti nebude dotknutý žiadny prvok kostry USES záujmového územia, čím by bola jeho ekostabilizačná funkcia ovplyvnená alebo znížená.

Popis zmeny:

Zmena navrhovanej činnosti bude realizovaná na ložisku nevyhradeného nerastu stavebného kameňa, len presunom na novú parcelu, pričom nedochádza k zmene v celkových množstvách, technologickom riešení, ani v dopravných nárokoch, nedochádza ani k zmene vplyvov na krajinu a jej ekologickú stabilitu. Prínosom je efektívne využívanie miestnych zdrojov nerastných surovín.

Vplyvy na urbárny komplex a využívanie zeme

Zmena navrhovanej činnosti nevyžaduje nový záber poľnohospodárskej pôdy – je realizovaná v existujúcom lome na parcelách registra „C“, vedených ako ostatné plochy. Realizáciou zmeny navrhovanej činnosti nebude dotknutá miestna rastlinná a živočíšna poľnohospodárska výroba, ani lesohospodárske využitie širšieho záujmového územia.

Všetky ochranné pásma komunikácií a ďalšej infraštruktúry budú realizáciou zmeny navrhovanej činnosti, dodržané v súlade s platnou legislatívou.

Žiadne iné vplyvy na urbárny komplex a využívanie územia nie sú známe.

Popis zmeny:

Ťažba bude pokračovať na parcele č. 687/13, ktorá bola vyčlenená z parcely 687/10 – ostatná plocha. Uvedená parcela je určená na ťažbu. Dotknutá pôda sa ani v súčasnosti na poľnohospodársku výrobu nevyužíva. Z uvedeného dôvodu pri zmene navrhovanej činnosti nedochádza k zmene vplyvov na urbárny komplex a využívanie zeme.

Vplyvy na scenériu krajiny

V dotknutom území sa areál povrchovej ťažby, ako forma krajinného krytu charakteru urbanizovaných a technických areálov nachádza dlhodobo. Priestor lomu vstupuje do vnútra masívu.

Popis zmeny:

Zmena navrhovanej činnosti neovplyvni scenériu krajiny.

Vplyvy na priemyselnú výrobu

Realizáciou zmeny navrhovanej činnosti sa zabezpečí kontinuita zdroja surovín pre stavebníctvo, ako aj pre výrobu výrobkov vhodných pre potreby moderného stavebného priemyslu.

Ťažba suroviny je v súlade s prioritami stanovenými v Stratégii surovinovej politiky SR. V etape prevádzky bude zmena navrhovanej činnosti predstavovať pozitívny vplyv na rozvoj stavebníctva v regióne.

Popis zmeny:

Zmena navrhovanej činnosti pozitívne ovplyvni priemyselnú výrobu v danom regióne.

Vplyvy na služby, rekreáciu a cestovný ruch

Navrhovaná činnosť nezasahuje do žiadnych existujúcich a plánovaných rekreačných oblastí.
V bližšom okolí areálu lomu sa nenachádza žiadna turisticky navštevovaná prírodná / kultúrna pamiatka, ani turistické chodníky a náučné cestičky.

Popis zmeny:

V súvislosti s prevádzkou zmeny navrhovanej činnosti nie je predpokladaná zmenu existujúceho stavu využívania turistických a rekreačných lokalít v rámci dotknutej obce / okolitých obcí. Negatívne vplyvy zmeny navrhovanej činnosti na rekreáciu a cestovný ruch neboli identifikované.

Vplyvy na infraštruktúru:

Realizácia zmeny navrhovanej činnosti v navrhovanom objemovom prevedení (na úrovni doterajšej skutočnej ťažby) nevyžaduje budovanie nových kapacít sociálnej a technickej infraštruktúry a bude využívať existujúce možnosti v území.
Pri prevádzke zmeny navrhovanej činnosti budú dodržané ochranné pásma podzemných a nadzemných vedení a stavieb vymedzených STN a zákonom.

Popis zmeny:

Pri zmene navrhovanej činnosti nedochádza k zmene vplyvov na lokálnu infraštruktúru.

Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky

V hodnotenom území sa nenachádzajú žiadne kultúrne a historické pamiatky . Realizáciou zmeny nie je predpoklad vplyvov na kultúrne a historické pamiatky.

Popis zmeny:

Realizáciou zmeny navrhovanej činnosti nedochádza k zmene vplyvov na kultúrne a historické pamiatky.

Vplyvy na archeologické náleziská
V hodnotenom území sa žiadne archeologické náleziská nenachádzajú.

Popis zmeny:

Realizáciou zmeny činnosti preto nie je predpoklad vplyvov na archeologické náleziská.

Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality

V dotknutom území sa nenachádzajú ani žiadne paleontologické náleziská a významné geologické lokality, ktorých by sa realizácia zmeny činnosti mohla dotknúť.

Popis zmeny:

Realizáciou zmeny činnosti preto nie je predpoklad vplyvov na paleontologické náleziská a významné geologické lokality.

Vplyvy na kultúrne hodnoty nehmotnej povahy

V hodnotenom území sa žiadne kultúrne hodnoty nehmotnej povahy nevyskytujú.

Popis zmeny:

Realizáciou zmeny nie je predpoklad vplyvov na kultúrne hodnoty nehmotnej povahy.

Iné vplyvy

Iné vplyvy neboli identifikované.

Hodnotenie zdravotných rizík

Pri dodržaní platných bezpečnostných a hygienických limitov realizácia zmeny navrhovanej činnosti nebude zdrojom toxických, alebo iných škodlivín a žiadnym spôsobom neovplyvní zdravotný stav dotknutého obyvateľstva.

Na základe doterajších skúseností s prevádzkou lomu, ako aj vzhľadom na pomerne veľkú vzdialenosť najbližšej obytnej zóny (viac ako 1 km) , nie je predpoklad, že prevádzka zmeny navrhovanej činnosti bude spojená s ohrozením zdravotného stavu dotknutého obyvateľstva vplyvom hluku, emisií resp. používaním látok s nebezpečnými vlastnosťami.

Zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v § 2 ods. 1 písm. v) definuje hodnotenie rizika ako proces vyhodnocovania pravdepodobnosti a závažnosti škodlivého účinku na človeka v dôsledku expozície nebezpečnému faktoru za definovaných podmienok z definovaných zdrojov.

Hodnotenie zdravotných rizík pozostáva:

1. z určenia nebezpečnosti,
2. zo zhodnotenia expozície,
3. z určenia vzťahu dávky a účinku a z
4. z charakteristiky rizika v životnom prostredí (kvalitatívny a kvantitatívny popis závažnosti pravdepodobného poškodenia zdravia, neistota odhadu rizika).

Zdravotné riziká predstavujú pravdepodobnosť vzniku škodlivých účinkov na ľudí v dôsledku ich nadlimitnej expozície nebezpečným, zdraviu škodlivým faktorom. Pojem „limit“ zákon č. 355/2007 Z. z. definuje ako „úroveň expozície, ktorá aj keď sa pravidelne opakuje počas života, nebude nikdy viesť k negatívnemu účinku na zdravie, ako sa dá predpokladať podľa súčasného stavu poznania“.

Zdraviu škodlivé faktory životného prostredia a pracovného prostredia sú:

a) fyzikálne, chemické a biologické faktory, ktoré podľa súčasných poznatkov vedy spôsobujú, alebo môžu spôsobiť poruchy zdravia,
b) faktory vyplývajúce zo životných podmienok, ktoré nepriaznivo ovplyvňujú fyziologické a psychické funkcie ľudí.

Systém hodnotenia zdravotných rizík je založený v prvom rade na identifikácii významných faktorov práce a pracovného prostredia, ktoré môžu ovplyvniť zdravie ľudí a na ich následnej objektivizácii, čiže zistení ich reálnej úrovne meraním, vykonaným predpísaným spôsobom.

Ak sa o niektorých zdraviu škodlivých faktoroch životného prostredia a pracovného prostredia objektívne predpokladá, že neovplyvňujú významným spôsobom zdravie ľudí, posúdením rizika z týchto faktorov sa preukáže, že riziko nie je potrebné podrobne hodnotiť. Riziká z ostatných, významnejších faktorov sa posúdia na základe výsledkov uskutočnenej objektivizácie a výsledný posudok o riziku je konštatovaním o tom, či existuje reálne riziko poškodenia zdravia ľudí a či je potrebné vykonať konkrétne opatrenia na odstránenie, alebo na zmiernenie tohto rizika.

Navrhovateľ činnosti po uvedení prevádzky do užívania , realizoval preventívne opatrenia s cieľom eliminácie a zníženia zdravotného rizika pre zamestnancov, vznikajúce v súvislosti s pracovnou činnosťou, ktoré bude aj po zmene navrhovanej činnosti zabezpečovať.

Na základe dôkladného hodnotenia vplyvov na životné prostredie je zrejmé, že charakter a rozsah navrhovanej činnosti nenesie so sebou zdravotné riziká pre obyvateľstvo obytných zón. Možným priamym potenciálnym zdravotným rizikám (rizikové faktory: emisie znečisťujúcich látok - chemický faktor a hluk - fyzikálny faktor) budú pri prevádzke navrhovanej činnosti vystavení iba zamestnanci (obsluha), ktorí budú poverení na výkon jednotlivých úkonov pri ťažbe.

Pre realizáciu navrhovanej činnosti budú v zmysle platnej legislatívy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vypracované a schválené technologické postupy (v rámci POPD, metodické pokyny) jednotlivých úkonov určenými zamestnancami a prevádzkového poriadku.

Posudzovanie vplyvov, pochádzajúcich z rôznorodých činností, či už antropogénnych alebo prírodných, na zdravie ľudí, je procesom veľmi komplikovaným a komplexným. Vplyvy na zdravie človeka pochádzajú z mnohých zdrojov a z medicínskeho pohľadu je veľmi obtiažne extrahovať jeden zdroj a sledovať jeho účinky (či už kvalitatívne alebo kvantitatívne).

Riziká možno vo všeobecnosti rozdeliť na:

- akútneho charakteru (nehody, havárie).
- chronického charakteru (expozícia polutantom cez znečistené ovzdušie, hluk, vodu, pôdu)

Úniky škodlivých látok, ktoré sa môžu vyskytovať vo veľmi nízkych koncentráciách, ale z hľadiska dlhodobého pôsobenia môžu predstavovať riziko pre človeka.

V zmysle tohto rozdelenia môžeme konkrétne zdravotné riziká pri ťažbe olivinického čadiča rozdeliť na:

- riziko akútneho charakteru v dôsledku dopravných nehôd a havárií strojov
- riziko chronického charakteru v dôsledku vdychovania znečisťujúcich látok prachových častíc emitovaných do ovzdušia počas banskej činnosti
- riziko chronického charakteru v dôsledku zvýšenej hlukovej záťaže počas ťažby a dopravy nerastu

Pri prevádzkovaní lomu v súlade s požiadavkami príslušnej legislatívy, dodržaní podmienok prevádzky lomu uvedených v rozhodnutiach orgánov štátnej správy a vhodných technicko-organizačných opatrení nie je predpoklad, že realizácia zmeny navrhovanej činnosti bude negatívne ovplyvňovať zdravie, pohodu a kvalitu života obyvateľov dotknutých lokalít.

Negatívne vplyvy prevádzky sa môžu prejaviť u pracovníkov lomu. V pracovnom prostredí sa vyskytujú rizikové faktory, najmä prašnosť, hlučnosť a vibrácie. Ohrozenie pracovníkov týmito rizikovými faktormi vyplýva z charakteru činnosti v lome, ktorej podstatou je rozpojovanie, manipulácia a transport horniny.

Podmienky ochrany života a zdravia pri tejto práci stanovujú najmä tieto právne predpisy :

- zákon č. 126/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- NV SR č. 117/2002 Z. z. o minimálnych požiadavkách na bezpečnosť a ochranu zdravia zamestnancov pri banskej činnosti a pri dobývaní ložísk nevyhradených nerastov
- NV SR č. 115/2006 Z. z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou hluku v znení neskorších predpisov
- NV SR č. 416/2005 Z. z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou vibráciám v znení neskorších predpisov

Tieto a ďalšie právne predpisy stanovujú základné požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, ktoré je možné rozdeliť a zovšeobecniť :

- Používanie pracovných a ochranných pomôcok
- Dodržiavanie pracovných a technologických postupov
- Bezpečnostné školenia a kontroly
- Odborná spôsobilosť zodpovedných osôb
- Znalosť pracovných postupov a manuálov
- Znalosť havarijných postupov pri neštandardných situáciách
- Zdravotná starostlivosť, preventívne prehliadky

Podrobnejšie riešenie otázok bezpečnosti a ochrany zdravia je predmetom POPD a ďalšej dokumentácie.

Vzhľadom na charakter zmeny navrhovanej činnosti a na požiadavku plnenia prísnych bezpečnostných predpisov sú riziká bežné, ako pri inej činnosti.

Prevádzkovateľ zmeny navrhovanej činnosti zrealizuje preventívne opatrenia s cieľom eliminácie a zníženia zdravotného rizika pre zamestnancov, vznikajúce v súvislosti

s ich pracovnou činnosťou. Pri zabezpečovaní a realizácii preventívnych opatrení na ochranu zdravia vychádza zo zákonných požiadaviek na ochranu zdravia, vyplývajúce najmä zo zákonov č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v platnom znení, zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení a č.124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení, ako aj z nariadení vlády SR č. 355/2006 Z .z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v platnom znení, č. 115/2006 Z. z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikám súvisiacimi s expozíciou hluku v platnom znení .

Popis zmeny:

Hodnotenie rizika je procesom zhodnocovania pravdepodobnosti a závažnosti škodlivých účinkov (situácií), ktoré môžu vzniknúť u ľudí alebo v životnom prostredí v dôsledku expozície zdrojov rizík za definovaných podmienok. Pre hodnotenie vplyvov na zdravie bola pri hodnotení pôvodného zámeru spracovaná hluková štúdia. Táto štúdia je platná aj pre navrhovanú zmenu, pretože aj po navrhovanej zmene žiadny z hodnotených parametrov neprekročí limity, s ktorými bolo uvažované pri hodnotení pôvodného zámeru. Rizika aj po navrhovanej zmene pretrvávajú v rovnakej miere, pretože nedochádza k zmene príčin, ktoré tieto rizika podmieňujú. Nemení sa celkový objem ťažby, spracovania, ani dopravy kameňa a hotových výrobkov, kameniva.

Údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na biodiverzitu a chránené územia

Vyhláška MŽP SR č. 29/2005 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o určovaní ochranných pásiem vodárenských zdrojov a o opatreniach na ochranu vôd a o technických úpravách v ochranných pásmach vodárenských zdrojov v prílohe č.3 stanovuje „Zásady spôsobu ochrany vôd vodárenských zdrojov a činnosti poškodzujúce alebo ohrozujúce ich množstvo a kvalitu alebo zdravotnú bezchybnosť“.

V zmysle Metodických pokynov pre určovanie ochranných pásiem vodárenských zdrojov podzemných vôd (MŽP SR) sú určené zákazy a obmedzenia činností v ochranných pásmach, ktoré vychádzajú z platnej legislatívy pre všetky činnosti na tomto území.

Zmena navrhovanej činnosti je situovaná v území, na ktoré sa v súčasnosti vzťahuje prvý - všeobecný stupeň ochrany. V bezprostrednej blízkosti lokality sa nenachádza územie Nátura 2000.

Vzhľadom na charakter navrhovanej činnosti a jej lokalizáciu nie je predpoklad negatívnych vplyvov na migrujúce vtáctvo.

Navrhovaná činnosť nebude negatívne ovplyvňovať chránené územia prírody a krajiny (zákon NR SR č.543/2002 Z.z.

Realizácia a prevádzka zmeny navrhovanej činnosti nespôsobí stratu existujúcich biotopov ani zníženie ekologickej stability okolitej krajiny. Vzhľadom na nízku rozmanitosť fauny a flóry priamo v územiach, kde sa navrhovaná zmena realizuje, sú vplyvy navrhovanej činnosti na biodiverzitu málo významné.

Komplexné posúdenie významnosti vplyvov na životné prostredie je spracované v nasledujúcej tabuľke:

Environmentálny vplyv	**Bez vplyvu**	**Veľkosť**	**Významnosť vplyvu**	**Pravdepodob-nosť vplyvu**	**Doba trvania vplyvu**	**Vrátnosť vplyvu**
Vplyv na obyvateľstvo		lokálny	málo významný	istý	dočasný	vratný
Vplyv na horninové prostredie		lokálny	stredne významný	istý	trvalý	nevratný
Vplyv na pôdu		lokálny	málo významný	istý	dočasný	vratný
Vplyv na klimatické pomery		lokálny	málo významný	málo pravdepodobný	dočasný	vratný
Vplyv činnosti na ovzdušie		lokálny	málo významný	istý	dočasný	vratný
Vplyv dopravy na ovzdušie		lokálny	málo významný	istý	dočasný	vratný
Vplyv na hydrologické Pomery		lokálny	málo významný	málo pravdepodobný	dočasný	vratný
Vplyv na faunu		lokálny	málo významný	istý	dočasný	vratný
Vplyv na flóru		lokálny	málo významný	istý	dočasný	vratný
Vplyv na chránené územia		lokálny	málo významný	málo pravdepodobný	dočasný	vratný
Vplyv na USES		lokálny	málo významný	málo pravdepodobný	dočasný	vratný
Vplyv na krajinu			málo významný	istý	trvalý	nevratný
Vplyv na urb. komplex a využívanie zeme			málo významný	istý	dočasný	vratný
Vplyv na paleontol. náleziská	bez vplyvu					
Vplyv na kultúrne hodnoty	bez vplyvu					

Nevratnými vplyvmi posudzovanej zmeny budú len vplyvy na horninové prostredie a krajinný ráz. Po ukončení ťažby je možné uviesť krajinu do pôvodného stavu, čo sa ale nemusí považovať jednoznačne za reálne a uskutočniteľné. Hodnota krajinného rázu bude závisieť i od spôsobu a formy následnej rekultivácie vyťaženého územia po ukončení činnosti – vydobytia ložiska vo vymedzenom území. Rovnako nevratným bude i vplyv na horninové prostredie, nakoľko vyťažené ložisko nie je v žiadnom prípade možné uviesť do pôvodného stavu.

Ťažba predstavuje významné terénne úpravy, ktorými sa zmenšuje objem horninových vrstiev. Pri dodržaní technologických predpisov ťažby sa nepredpokladá rozvoj svahových deformácií a závalov. Z hľadiska komplexného posúdenia očakávaných vplyvov, vo väčšine sledovaných ukazovateľov je činnosť hodnotená ako bez vplyvu, v prípade vplyvu na obyvateľstvo a jeho socioekonomické aktivity ako pozitívna.

Popis zmeny:

Vplyvy navrhovanej zmeny na jednotlivé zložky životného prostredia sú v podstate rovnaké pri nerealizovaní zmeny aj pri realizácii navrhovanej zmeny. Rozdiel je len v presune týchto vplyvov z bodu „A“ do bodu „B“, pričom vzdialenosť medzi bodmi je

zanedbateľná tak z hľadiska fyzikálnej veličiny, ako aj z hľadiska environmentálneho pôsobenia.

Predpokladané vplyvy presahujúce štátne hranice

Nedochádza k zmene.

Vyvolané súvislosti, ktoré môžu spôsobiť vplyvy s prihliadnutím na súčasný stav životného prostredia v dotknutom území

Zmenou navrhovanej činnosti dôjde ku kontinuálnemu pokračovaniu ťažby pre zabezpečenie zásobovania stavieb kamenivom v blízkom okolí.

Vyvolané súvislosti spojené s touto zmenou sú vo vzťahu k súčasnému stavu životného prostredia priaznivé.

Popis zmeny:

Realizácia zmeny navrhovanej činnosti je vo vzťahu k vyvolaným súvislostiam v dotknutom území pozitívna.

Ďalšie možné riziká spojené s realizáciou zmeny navrhovanej činnosti

Jedná sa o činnosť, ktorá je v území už dlhoročne realizovaná. Pre všetky práce vykonávané v prevádzke musia byť vypracované technologické postupy podľa požiadaviek príslušnej legislatívy. Spracovanie potrebných dokumentov sa preukazuje Obvodnému banskému úradu pri povoľovaní činnosti. Riziká na úrovni pracovnej disciplíny, dodržiavania bezpečnostných zásad a postupov spojené s prevádzkou navrhovanej činnosti môžu byť účinne znížené až eliminované prevenciou vo forme školení personálu a definovaním spôsobilosti pre vykonávanie činností a miery osobnej zodpovednosti. Súčasťou preventívnych opatrení k nepredvídaným situáciám a haváriám je vypracovanie havarijných plánov, manipulačných poriadkov a technologických postupov.

Popis zmeny:

Aj po zmene navrhovanej činnosti ostávajú rizika spojené s jej realizáciou identické ako v súčasnosti, teda nedochádza k zmene.

Opatrenia na zmiernenie nepriaznivých vplyvov jednotlivých variantov navrhovanej činnosti na životné prostredie

1. Územnoplánovacie opatrenia

Prípravné práce

- Pred povolením navrhovanej zmeny činnosti Obvodným banským úradom vypracovať PVL (plán využitia ložiska), súčasťou ktorého bude identifikácia rizík počas prevádzky.

- Pre všetky práce vykonávané v prevádzke vypracovať (aktualizovať) technologické postupy podľa požiadaviek príslušnej legislatívy. Spracovanie týchto dokumentov sa preukazuje Obvodnému banskému úradu pri povoľovaní činnosti.
- Pred realizovaním zmeny navrhovanej činnosti aktualizovať Prevádzkový poriadok.
- Akceptovať odporúčania, návrhy a záväzky vyplývajúce z priebehu procesu posudzovania vplyvov
- vypracovať a odsúhlasiť Plán BOZP, v zmysle NV SR č. 396/2006 Z.z..
- Dodržať ustanovenia § 18 a § 19 banského zákona tak, aby bola zabezpečená ochrana výhradného ložiska „Husiná – čadič (ID 201)“

Realizácia

- Všetky práce v lome budú vykonávané v zmysle vyhlášok Slovenského banského úradu Bratislava o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky na povrchu (č. 29/89 Zb.) a pri úprave a zušľachťovaní nerastov č.50/89 Zb.
- Trhacie práce budú vykonávané podľa Zák. SNR č. 51/88 v znení zák. Slovenskej národnej rady č. 499/91 Zb. a zák. NR SR č. 154/1995 Z.z. a zák. č. 58/98 Z.z., a ostatných platných zmien a zákona č. 58/2014.
- Dodržať opatrenia prijaté v Rozhodnutí č. 122-536/20210133.4/jm.
- Pre všetky práce vykonávané v lome musia byť vypracované technologické postupy, pracovné postupy, dopravno-prevádzkový poriadok alebo pokyny pre obsluhu a údržbu, v zmysle platnej legislatívy.
- Pre prípad prevádzkových nehôd musí byť vypracovaný havarijný plán.
- Súčasťou havarijného plánu je požiarny plán.
- Pracovníci, ktorí sú akoukoľvek činnosťou zúčastnení na prácach v lome musia byť preukázateľne oboznámení a poučení s príslušným postupom prác a bezpečnostnými predpismi.
- Všetky predpisy súvisiace s prevádzkou musia byť pracovníkom lomu kedykoľvek k dispozícii.
- Pracovníci lomu sú povinní pred začatím prác skontrolovať bezpečnosť pracoviska.
- Počas búrkovej činnosti sa musia pracovníci presunúť na miesta chránené pred bleskom.
- Pracovníci sú povinní používať osobné ochranné pomôcky v zložení a rozsahu, ktorý určuje pre jednotlivé činnosti príslušný predpis.
- Za dodržanie bezpečnostných predpisov a za bezpečnosť práce bude zodpovedať ťažobná organizácia a všetci pracovníci v rozsahu svojej právomoci a zodpovednosti určenej zodpovednostným poriadkom.
- Pri výkone činnosti vykonávanej banským spôsobom dodržiavať zásady ochrany lesných pozemkov nachádzajúcich sa v tesnej blízkosti lomu v zmysle zákona číslo 326/2005 o lesoch z 23.júna 2005 a to:

pre výkon činnosti vykonávanej banským spôsobom bude použitá iba plocha vedená ako ostatná plocha. Pri výkone činnosti vykonávanej banským spôsobom nebude obmedzovať využívanie okolitého lesa prevádzkovateľ ťažby zabezpečí haldovanie skrývkovej zeminy v tesnej blízkosti lomu pre jej použitie na rekultiváciu ťažbou dotknutých plôch, pre ochranu lesných pozemkov bude vytvorené ochranné pásmo v šírke 5 m.

Opatrenia počas prevádzky

- Akceptovať odporúčania, návrhy a záväzky vyplývajúce z priebehu procesu posudzovania vplyvov v rozsahu, v akom boli premietnuté do vyjadrení, stanovísk a rozhodnutí príslušných orgánov,
- Prevádzkovateľ je povinný dodržiavať technické požiadavky a podmienky prevádzkovania podľa vyhlášky MŽP SR č. 283/2023 Z.z.. ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší.
- Zabezpečiť dodržiavanie všeobecných zásad výkonu banskej činnosti podľa zákona č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a štátnej banskej správe a príslušnej legislatívy.
- Zabezpečiť dodržiavanie všeobecných zásad podľa zákona č. 214/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi a príslušnej legislatívy.
- Pri zaobchádzaní s nebezpečnými látkami dodržiavať opatrenia uvedené v zákone č. 364/2004 Z. z. o vodách, príslušnej legislatíve a podmienkach orgánov štátnej správy.
- Pri nakladaní s nebezpečnými odpadmi dodržiavať povinnosti uvedené v zákone č. 79/2015 Z. z. o odpadoch, príslušnej legislatíve a podmienkach orgánov štátnej správy.
- Pri prevádzke zdroja znečisťovania ovzdušia dodržiavať povinnosti uvedené v zákone č. 146/2023 Z. z. o ovzduší, príslušnej legislatíve a podmienkach orgánov štátnej správy.
- Zabezpečiť dodržiavanie všeobecných zásad dodržiavania bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ktoré sú dané v zákone č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v jeho vykonávacích nariadeniach.

2. Technické a technologické opatrenia

Dodržiavať technologické opatrenia, ktoré sú definované v návodoch na obsluhu.

- Pri výkone činnosti vykonávanej banským spôsobom postupovať v zmysle platnej legislatívy, PVL (plán využitia ložiska) a interných predpisov organizácie, resp. podľa jej prevádzkovej dokumentácie.
- Dodržať parametre lomu, ktoré sú v PVL (plán využitia ložiska) projektované.
- Vykonávať pravidelné kontroly stavu dobývacích rezov, rozvalov a výsypiek a sledovať príznaky možného vzniku zosuvu (napr. viditeľné poklesy, vznik nových zátrhov, uvoľnené kusy horniny, zmrznutá hmota v dobývacích rezoch a pod.).
- Odstraňovať previsy, zátrhy a iné skutočnosti ohrozujúce bezpečnosť práce.
- Nepodkopávať dobývacie rezy a nebezpečné svahy.

- Nezahlbovať sa do dobývacích rezov, svahov, rozvalov, skládok alebo výsypiek.
- Zabezpečiť odvodnenie päty dobývacích rezov, rozvalov, skládok a výsypiek.

3. Organizačné a prevádzkové opatrenia

- dodržiavať platné technické, organizačné, bezpečnostné a hygienické predpisy súvisiace s navrhovanými činnosťami,
- pri prevádzke dodržiavať vyhlášku MV SR 94/2004 **Z**.z. (v znení č. 307/2007 Z. z., 225/2012 Z. z.), ktorou sa ustanovujú technické požiadavky na protipožiarnu bezpečnosť pri výstavbe a užívaní stavieb,
- pred pokračovaním ťažby bude podľa zákona č. 128/2015 **Z**.z., aktualizovaný Havarijný plán,
- viesť evidenciu a poskytovať všetky údaje o prevádzke požadované legislatívou, príslušným orgánom štátnej správy,
- pri vŕtacích prácach obmedzovať úlet tuhých znečisťujúcich látok skrápaním resp. penením, resp. zachytávaním úletov
- pri preprave vydobytého nerastu do zariadenia spracovania, podľa potreby a v závislosti od klimatických podmienok skrápať komunikácie určené na prepravu,
- dopĺňanie pohonných hmôt, vykonávanie opráv a údržby strojov uskutočňovať za podmienok zabezpečujúcich ochranu pôdy, horninového prostredia, podzemných a povrchových vôd v súlade s požiadavkami príslušnej legislatívy,
- vykonávať pravidelnú kontrolu technického stavu strojov a automobilov prevádzkovateľa za účelom zabezpečenia ich dobrého technického stavu počas práce v prevádzke, vizuálne kontrolovať technický stav nákladných áut odberateľov prichádzajúcich do areálu prevádzky,
- zabezpečiť primeranú čistotu dopravných prostriedkov vychádzajúcich na verejné komunikácie,
- pri nakladaní nerastu na dopravné prostriedky dbať na predpísané zaťaženie,.

4. Iné opatrenia

Opatrenia vyplývajúce z referenčných dokumentov pre najlepšie dostupné techniky

S cieľom zabránenia uvoľňovania rozptýlených a sústredených prachových aj pachových emisií, budú uplatňované pri realizácii zmeny navrhovanej činnosti v súlade s referenčným dokumentom (BREF) najlepšie dostupné techniky (BAT):

- opatrenia pre prašné operácie,
- opatrenia pre priestory na voľné skladovanie,

Prijatím a dodržiavaním týchto opatrení sa zamedzí tvorbe TZL.

Poprojektová analýza

V platnosti ostáva aktuálne realizovaný monitoring a poprojektová analýza.

Kompenzačné opatrenia

V platnosti naďalej ostávajú aktuálne realizované kompenzačné opatrenia.

Popis zmeny:

Vzhľadom na to, že sa nemení činnosť, ani používané zariadenia v platnosti naďalej ostávajú aktuálne realizované kompenzačné opatrenia.

Posúdenie očakávaného vývoja územia, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala

V prípade, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala navrhovateľ by pravdepodobne určitý čas pokračoval v ťažbe menej kvalitného kameňa v lome Husina, aj v lome Husina – Hôrka. Ťažba by bola podstatne komplikovanejšia, čo znamená, že by nebolo možné za súčasných podmienok vydobyť dostatok nerastu pre pokrytie požiadaviek trhu a zmluvných odberateľov. Využitie existujúcej modernej linky na úpravu kameňa (umiestnenej v lome Husina) by nebolo dosahované ani na 50%. Navrhovateľ by musel prijať reštrukturalizačné opatrenia aj voči stálym zamestnancom. To by znamenalo znehodnotenie investícii, ktoré navrhovateľ vložil do vybavenia kameňolomu, cesty a ostatnej nevyhnutnej infraštruktúry. Zároveň by v danom území nedošlo k účelnému využitiu miestnych nerastných surovín, ktoré boli pre tento účel vyčlenené.

Nerealizovanie navrhovanej zmeny by malo vo všeobecnosti aj nepriaznivý environmentálny dopad. Dobudovanie cestnej siete a jej rekonštrukcie je pre Slovensko prioritnou úlohou. To znamená, že chýbajúce dodávky kameňa by sa zabezpečili z iných zdrojov, pravdepodobne z väčších vzdialenosti a možno za použitia technológie a procesov s horšími vplyvmi na životné prostredie, resp. by takýto stav vyvolal otvárky nových lomov v rozpore s prijatou stratégiou.

Posúdenie súladu navrhovanej činnosti s platnou územnoplánovacou dokumentáciou a ďalšími relevantnými strategickými dokumentmi

Realizácia navrhovanej činnosti je umiestnená v katastrálnom území obce Husina-Hôrka, ktorá je súčasťou okresu Rimavská Sobota.

Miestom realizácie navrhovanej činnosti je parcela CKN č. 687/13 vedená ako „Ostatná plocha“, so spôsobom využívania „Pozemok, ktorý slúži na ťažbu nerastov a surovín, ktorá sa nachádza v extraviláne na západnom okraji katastra obce Husina, ktorá je súčasťou okresu Rimavská Sobota.

Územný plán Veľkého územného celku Banskobystrického kraja bol schválený na zasadnutí ZBBSK uznesením č. 611/2004 zo dňa 16. a 17.12. 2004 a nadobudol účinnosť dňom vyhlásenia.

Záväzná časť ÚPN VÚC Banskobystrický kraj bola vyhlásená nariadením vlády Slovenskej republiky č. 263/1998 Z. z. v znení VZN BBSK č. 4/2004, č. 6/2007, č. 14/2010 a č. 27/2014.

V záväznej časti je uvedené :

- Bod 2.3.3. utvárať územnotechnické predpoklady na:
  a, rozvoj priemyselnej a stavebnej výroby a ťažby nerastov v okresoch Banská Štiavnica, Krupina, Revúca, Rimavská Sobota a podporovať diverzifikáciu priemyslu v okrese Detva tak, aby bola v súlade s existujúcimi podmienkami prírodného aj urbanizovaného prostredia a s demografickou situáciou v okresoch

- Bod 2.3.4. ťažbu nerastov realizovať pri zohľadnení zdôvodnených potrieb v takom rozsahu, takým spôsobom a na takých miestach, aby nedochádzalo k negatívnym vplyvom na životné prostredie, režim podzemných vôd a aby tým neboli ohrozené záujmy ochrany prírody (predmet ochrany v danom území),
- Bod 2.3.5. rešpektovať chránené ložiskové územia, ložiská nevyhradených nerastov a určené dobývacie priestory na území Banskobystrického samosprávneho kraja, s možnosťou ich revízie ak boli spresnené ich bilančné zásoby „Základným legislatívnym nástrojom pre zabezpečenie ochrany nerastného bohatstva je zákon SNR č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení neskorších predpisov.
- Bod 4.6. Rešpektovať pri umiestňovaní činností do územia, hodnotovo-významové vlastnosti krajiny integrujúce v sebe prírodné a kultúrne dedičstvo, nerastné bohatstvo, vrátane energetických surovín, zohľadňovať ich predpokladané vplyvy na životné prostredie, na charakteristický vzhľad krajiny a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie , obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov, ako aj elimináciu nežiaducich zmien v charakteristickom vzhľade krajiny.
- Bod 4.13. Zabezpečovať zvýšenie ekologickej stability a obnovu biologickej rozmanitosti
- Bod 4.16. Chrániť nerastné a prírodné bohatstvo a racionálne ho využívať pri organizácii priestorového usporiadania a funkčného využívania územia v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja a s požiadavkami na ochranu prírody a krajiny, zachovania terénneho reliéfu, kultúrneho dedičstva a súčasnej krajinnej štruktúry.
- Bod 4.17. V blízkosti chránených ložiskových území a dobývacích priestorov nerozširovať a nezakladať nové rekreačné alebo obytné územia.

Zmena navrhovanej činnosti je v súlade s uvedeným dokumentom.

Ďalší postup hodnotenia vplyvov s uvedením najzávažnejších okruhov problémov

O dotknutom území je v súčasnosti zhromaždené dostatočné množstvo informácií, na základe ktorých je možné konštatovať, že najdôležitejšie environmentálne problémy boli identifikované a riešené, či už existujúcou legislatívou, alebo navrhovanými zmierňovacími opatreniami. Boli posúdené najvýznamnejšie vplyvy zmeny navrhovanej činnosti na životné prostredie a obyvateľstvo. Na základe výsledkov posúdenia je možné konštatovať, že pre ďalšie posudzovanie vplyvu zmeny „Kontinuálne pokračovanie ťažby s cieľom zabezpečenia udržateľného rozvoja “ na životné prostredie a obyvateľstvo bude postačujúca komparácia identifikovaných vplyvov so skutočnými hodnotami zistenými počas prevádzky zmeny navrhovanej činnosti.

Zvolené územie je pre realizáciu zmeny navrhovanej činnosti Kontinuálne pokračovanie ťažby s cieľom zabezpečenia udržateľného rozvoja vybrané optimálne, pretože sa nachádza v tesnej blízkosti existujúcej prevádzky navrhovateľa, kde bude realizované spracovanie kameňa a navrhovateľovi bol dobývací priestor Husiná určený príslušným banským úradom

V. Všeobecne zrozumiteľné záverečné zhrnutie

Navrhovateľ: KSR - Kameňolomy SR, s.r.o.

Názov oznámenia o zmene: Kontinuálne pokračovanie ťažby s cieľom zabezpečenia udržateľného rozvoja

Účelom zmeny navrhovanej činnosti je kontinuálne pokračovanie ťažby stavebného kameňa olivinického čadiča v lome Husiná - Hôrka pre zabezpečenie udržateľného rozvoja. V súčasnosti je v okolí dotknutej lokality zvýšený dopyt na dodávky kameniva pre potreby budovania a rekonštrukcie cestnej a železničnej infraštruktúry, riešenia protipovodňových opatrení na vodných tokoch, riešenia stability identifikovaných zosuvných území a budovania Priemyselného parku Rimavská Sobota.

Zmena navrhovanej činnosti je situovaná v Banskobystrickom samosprávnom kraji, v okrese Rimavská Sobota, v katastrálnom území obce Husiná mimo obytnej zóny na parcele č. 687/13 ostatná plocha.

Ťažobný priestor Husiná - Hôrka sa nachádza na juhozápadnom až južnom okraji obce Husiná.

Súčasný stav

Pre povolenie dobývania ložiska nevyhradeného nerastu stavebného kameňa Husiná – Hôrka bolo vydané Rozhodnutie OBÚ Spišská Nová Ves č. 640-2054/2016 z 30.septembra 2016.

Za účelom navýšenia ťažby navrhovateľ predložil na posúdenie Zámer „Husiná - Hôrka dobývanie ložiska nevyhradeného nerastu stavebného kameňa“. Proces EIA bol ukončený vydaním rozhodnutia OÚ Rimavská Sobota č. OU-RS-OSZP-2020/000279-59.

Toto Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 23.03.2020.

Na základe uvedeného rozhodnutia, povolenia banského úradu a POPD spoločnosť KSR - Kameňolomy SR, s.r.o. v lome Husiná – Hôrka realizovala v predchádzajúcich rokoch ťažbu v objeme do 200 000 t ročne.

Ekonomicky dostupné a kvalitatívne vyhovujúce zásoby kameňa budú v povolenej lokalite podľa odborných odhadov doťažené najneskôr do konca roku 2024.

Navrhovateľ Spoločnosť KSR – Kameňolomy SR, s.r.o. je členom stavebného koncernu STRABAG SE a zároveň je jeho výhradným dodávateľom kameniva pre Slovenskú republiku. Na základe toho má navrhovateľ požiadavky na dodávky kameniva minimálne na súčasnej úrovni. V lome Husina má navrhovateľ vybudovanú technologickú linku na spracovanie kameniva, ktorá spĺňa podmienky pre BAT technológie a je pre životné prostredie šetrnejšia, aj hospodárnejšia.

V súčasnosti je v rámci dotknutého ťažobného priestoru Husiná - Hôrka realizovaná ťažba stavebného kameňa (čadič) na základe rozhodnutia Obvodného banského úradu v Košiciach (č. 122-536/2021, zo dňa 18.03.2021, právoplatnosť nastala dňa 30.04.2021) o povolení činnosti vykonávanej banským spôsobom. Vlastná ťažba sa v súčasnosti vykonáva len v hraniciach územia určeného na dobývanie nevyhradeného nerastu Husiná – Hôrka

(čadič) na parcelách č. 688/1, 688/2, 689/3, 689/4, 687/7 a 687/11.

V súčasnosti sa zásoby v uvedenom ťažobnom priestore doťažujú a podľa odborných odhadov sa predpokladá, že zásoby budú vyťažené najneskôr do konca roka 2024.

Navrhovaný stav

Navrhovateľ má vytvorené všetky podmienky, vrátane odbytu pre udržanie ťažby a spracovania kameňa v hodnotenej oblasti Husina – Hôrka minimálne na doterajšej úrovni. To je možné dosiahnuť presunom ťažby z doterajšej vyťaženej lokality na novú lokalitu.

Zmena navrhovanej činnosti predstavuje presun ťažby južným smerom na susednú parcelu CKN 687/13 (vyčlenenú z parcely 687/10) za účelom kontinuálneho pokračovania ťažby.

Z hľadiska zákona č. 24/2006 Z.z. sa teda nejedná o novú, ale o pokračujúcu činnosť, ktorá podľa Prílohy č.8 k zákonu č. 24/2006 Z.z. v znení Zákona č. 408/2011 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je navrhovaná činnosť zaradená nasledovne:

Kategória č. 1 – Ťažobný priemysel, položka č. 11. Lomy a povrchová ťažba a úprava kameňa, ťažba štrkopiesku a piesku, časť B (zisťovacie konanie) od 100 000 do 200 000 t/rok alebo od 5 do 10 ha záberu plochy

Navrhovaná zmena činnosti predstavuje zmenu k už posúdenej činnosti s názvom „Husiná – Hôrka dobývanie ložiska nevyhradeného nerastu stavebného kameňa, čadiča“ - ťažba do 200 000 t/rok – v znení podľa zámeru „Aktualizácia II.“, pre ktorú bolo vydané Rozhodnutie Okresného úradu Rimavská Sobota, č. OURS-OSZP-2020/000279-59 (2018/010616; 2019/001738), zo dňa 14.02.2020, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 23.3.2020.

Predstavuje teda zmenu, ktorá podľa § 18 ods. 2 písm. c) zákona o posudzovaní je zmenou navrhovanej činnosti uvedenej v prílohe č. 8 časti A, ktorá nie je zmenou podľa písmena d) a ide o zmenu, ktorá môže mať významný nepriaznivý vplyv na životné prostredie, ak ide o činnosť už posúdenú, povolenú, realizovanú alebo v štádiu realizácie.

Na dotknutom pozemku sa nenachádzajú žiadne budovy, ani stavby. Z plochy územia plánovaného dobývania ložiska je potrebné v predstihu odstrániť nálet drevín, ktorému bude predchádzať vyriešenie stretov záujmov (súhlas k výrubu drevín rastúcich mimo lesa).

Územie, v ktorom je situovaný lom v ťažobnom priestore Husina - Hôrka (dotknuté územie) je v súčasnosti veľmi dobre prístupné na seba nadväzujúcimi dopravnými cestami. Prístup k územiu plánovaných dobývacích prác je zabezpečený prostredníctvom obslužných dopravných ciest a prístupovej komunikácie.

Okraj najbližšej zástavby časti Husina sa nachádza vo vzdialenosti cca 1,2 km od dotknutého územia a okraj obce Veľké Dravce vo vzdialenosti tiež cca 1,2 km od dotknutého územia.

Vypočítané geologické zásoby na parcele č. 687/13 v lome Husina – Hôrka celkom, vyhodnotené podľa podmienok využiteľnosti zásob ložiska k 01.01.2024 sú v tomto rozsahu:

- Geologické zásoby celkom – 1 161 tis. m^3 z toho:

- I. Bilančné zásoby voľné k 01.01.2024
- 1 – Z2B 812 700 m^3 (2 275 560 t)
- 2 – Z2B 348 300 m^3 (975 240 t)
- Skrývka 344 000 m^3 (963 200 t)
- 1+2Z2B 1 161m^3

Plánovaný ročný objem ťažby stavebného kameňa na lokalite Husiná Hôrka je do 70 000 m^3 suroviny ročne. Predpokladá sa, že počas platnosti plánu využitia ložiska sa za obdobie 17 rokov vyťaží spolu približne do 1 190 000 m^3 stavebného kameňa. Predpokladá sa tiež, že počas tohto obdobia sa získajú detailné údaje o úložných pomeroch ložiska čadiča, vykonajú sa nové práce, ktoré vyhodnotia úložné pomery rovnakej suroviny aká je na ložisku i jeho bezprostrednom okolí a získajú sa tiež nové technologické údaje o surovine. Na takom základe sa predpokladá vypracovanie návrhu plánu na vyťaženie odhadovaných zásob a v prípade potreby aj na rozšírenie súčasných hraníc ťažobného priestoru počas platnosti predmetného plánu využitia ložiska, čo zabezpečí dobývanie rovnakej suroviny zo zásob za súčasne určenými hranicami ťažobného priestoru.

Pri zvolenej metóde dobývania v jednotlivých ťažobných rezoch sa predpokladá postupné vyťaženie zásob zhora smerom nadol a ponechanie malej časti zásob nerastnej suroviny dočasne viazaných ochrannými piliermi generálneho svahu lomu na okrajoch ťažobne.

Ťažobné práce v rokoch 2024 - 2041 sú plánované do 200 000 t ročne. Dobývaním výhradného ložiska andezitu v ťažobnom priestore Husina-Hôrka podľa PVL sa predpokladá zmena zásob len v dôsledku ich úbytku ťažbou.

Záujmové územie projektované pre činnosť vykonávanú banským spôsobom nie je ťažobnou činnosťou rozfárané. Zásoby na ložisku neboli doposiaľ využívané. Ložisko nie je otvorené a zásoby pre ťažobnú činnosť nie sú pripravené. V zmysle uvedeného je nutné na lokalite pred samotnou ťažbou vykonať prípravné a otvárkové práce.

V území plánovanej činnosti vykonávanej banským spôsobom v kameňolome Husiná Hôrka bude pri plošnom rozsahu do 5 ha a pri predpokladanej priemernej hrúbke humusového horizontu do hĺbky 0,30 m potrebné riešiť postupné umiestnenie etapovite odstraňovanej humusovej skrývky v predpokladanom množstve cca 12 900 m^3. Objem technologickej skrývky po prepočte predstavuje 344 000 m^3.

V prípade nahromadenia väčšieho množstva skrývkovej zeminy je táto zhŕňaná na miesto nakladania stavebnými mechanizmami spoločnosti. Miestom nakladania sú pracovné dvory jednotlivých pracovísk a pre nakladanie platia obdobne ustanovenia PVL. Skrývka bude uskladňovaná na odval skrývkovej zeminy a počíta sa s jej použitím na rekultiváciu vyťažených priestorov lomu.

Skrývkové práce sa vykonávajú pomocou vhodných stavebných mechanizmov dostupných spoločnosti t.j. pásový dozér vhodného typu, nakladací stroj a dopravný prostriedok.

Doprava rozpojenej horniny z jednotlivých pracovísk bude uskutočňovaná bez zmeny po vybudovaných prístupových cestách.

Dobývanie nerastu bude realizované klasickými doterajšími metódami. Dobývanie nerastu (primárne uvoľňovanie/odtrhnutie horniny od horninového masívu) z jednotlivých dobývacích rezov bude vykonávané pomocou trhacích prác malého i veľkého rozsahu

(clonové odstrely), za použitia bežných priemyselných trhavín, podľa schváleného technologického postupu trhacích prác malého rozsahu a technických projektov odstrelov, príp. ich generelu, po ich povolení OBÚ.

V prípade výskytu ucelených plôch málo súdržných hornín sa predpokladá podľa možností ich strojové dobývanie s použitím lopatového rýpadla, príp. kolesového nakladača, resp. dozéra.

Vŕtacie práce budú vykonávané mechanickým, pravdepodobne rotačno-príklepovým, spôsobom vŕtania, za použitia vhodného typu lomovej vrtnej súpravy, s rozmiestňovaním vývrtov pre možnosť výkonu trhacích prác malého i veľkého rozsahu.

Úprava a zušľachťovanie kameňa nie je predmetom navrhovanej zmeny. Tieto procesy sú v súčasnosti realizované na existujúcom zariadení navrhovateľa v doterajšom rozsahu v susednom priestore doterajším spôsobom. na modernej technologickej linke, situovanej v prevádzke v lome Husiná (DP Husiná). Technologická linka je umiestnená na parcelách č. 411/1 a 412/3,412/4,4125,412/6 v k.ú. Husiná.

Predmetom navrhovanej zmeny nie je ani doprava hotových výrobkov. Tá bude realizovaná po zušľachtení kameňa v existujúcom zariadení navrhovateľa doterajším spôsobom a v doterajšom rozsahu.

Zahladenie následkov po dobývaní ložísk stavebného kameňa bude spočívať v uvedení záverečných svahov rezov do bezpečnej podoby a v ozelenení k ním prislúchajúcich plošín drevinami, príp. v ďalších úpravách, vyplývajúcich z riešenia stretov záujmov a plánov rekultivácii.

V oznámení o zmene boli podrobne vyhodnotené vplyvy navrhovanej zmeny na životné prostredie a dotknuté obyvateľstvo vrátane potenciálnych stretov záujmov. Pri tomto hodnotení sa preukázalo, že jediným vplyvom, ktorý by mohol negatívne ovplyvniť existujúci stav predstavuje premiestnenie ťažby olivinického čadiča z lokality Husina – Hôrka ťažobný priestor na parcelách č. 688/1, 688/2, 689/3, 689/4, 687/7 a 687/11 do lokality Husina – Hôrka ťažobný priestor na parcele č. 687/13. Z hľadiska vzdialenosti je toto premiestnenie zanedbateľné a ani z environmentálneho hľadiska nepredstavuje významnú zmenu pre dotknuté prostredie a obyvateľstvo, pretože ťažba bude pokračovať v priestore, ktorý bol ako lom v minulosti využívaný a environmentálna hodnota dotknutého územia je nižšia ako susedného územia, kde navrhovateľ ťažbu realizuje.

Premiestnenie ťažby spočíva v kontinuálnom pokračovaní ťažby navrhovateľom v doterajšom rozsahu. Aj po zmene navrhovanej činnosti bude ťažba, spracovanie a doprava kameniva v dotknutom území na doterajšej úrovni, t.j. cca 200 000 t ročne. Negatívne vplyvy z tejto existujúcej činnosti budú na doterajšej úrovni.

Kontinuálnym pokračovaním činnosti ťažby nebudú ohrozené chránené územia, ani ochranné pásma, ani žiadny prvok kostry USES.

Navrhovanou zmenou sa posudzovaná činnosť od obytných území vzďaľuje južným smerom.

Každá ľudská činnosť okrem pozitívnych vplyvov obsahuje aj určité negatívne prvky. V rámci zmeny navrhovanej činnosti je to hlavne hluk a emisie znečisťujúcich látok z ťažby, spracovania a dopravy kameňa. Navrhovateľ prijal a realizoval celý rad opatrení, aby tieto vplyvy zmiernil (oprava a údržba účelovej komunikácie, modernizácia technologického zariadenia, protiprašné a protihlukové opatrenia, atď.). V hodnotenej lokalite sa však vyskytuje väčší počet otvorených lomov, ktorých zvetralé povrchy sú pri silnejšom vetre unášané do okolitého prostredia. Ani pri nerealizovaní zmeny navrhovanej činnosti by sa prašnosť v území ani po ukončení posudzovanej činnosti výrazne neznížila.

Z hľadiska všeobecného posúdenia týchto negatívnych vplyvov, ktoré sa však vplyvom navrhovanej zmeny nezhoršujú je hodnotená lokalita aj v porovnaní s celoslovenskými pomermi najvhodnejšia. Lokalita obsahuje dostatok zásob dobrej kvality, nie je potrebné otvárať nový lom, len pokračovať v ťažbe. Sú vybudované vyhovujúce prístupové komunikácie, iná infraštruktúra a moderná materiálno-technická základňa. Lom je situovaný veľmi výhodne v dostatočnej vzdialenosti od sídiel (viac ako 1 km) a dopravné komunikácie v okolí patria medzi menej zaťažené aj v rámci kraja.

Podľa zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov Okresný úrad Rimavská Sobota pripravil návrh plánu rozvoja a predložil ho po prerokovaní riadiacim výborom na schválenie Ministerstvu investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR

Plán rozvoja najmenej rozvinutého okresu Rimavská Sobota bol schválený Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR dňa 27. júla 2022. Ide o záväzný dokument zameraný na odstraňovanie zaostávania najmenej rozvinutého okresu a jeho podporu. Okres bude môcť v súlade s plánom rozvoja využívať čerpanie regionálneho príspevku, ktorý je naplánovaný na roky 2022 – 2026.

Vzhľadom k tomu je v súčasnosti v okolí dotknutej lokality zvýšený dopyt na dodávky kameniva pre potreby budovania a rekonštrukcie cestnej a železničnej infraštruktúry, riešenia protipovodňových opatrení na vodných tokoch, riešenia stability identifikovaných zosuvných území a budovania Priemyselného parku. Dokončenie cestnej siete (R2) je verejným záujmom a prioritou Slovenska. Pre výstavbu cestnej siete je veľmi dôležitý dostatok kvalitných surovín.

Na základe výsledkov posudzovania vplyvov zmeny navrhovanej činnosti na životné prostredie a skúsenosti z doterajšej niekoľkoročnej prevádzky DP Husina a lomu Husina – Hôrka je zrejmé, že „Kontinuálne pokračovanie ťažby ...“ nenaruší, ani nezhorší pohodu života a zdravia dotknutého obyvateľstva.

Z hľadiska vybudovanej infraštruktúry, materiálno-technickej základne, zamestnanosti v regióne, ako aj využitia surovinových zdrojov v regióne je realizácia zmeny navrhovanej činnosti optimálnym riešením.

Oznámenie o zmene navrhovanej činnosti bolo vypracované na základe dostupných relevantných podkladov a na základe toho je možné konštatovať, že zmena navrhovanej činnosti je environmentálne prijateľná a pre dotknuté obyvateľstvo akceptovateľná.

VI. Prílohy

1. Informácia, či navrhovaná činnosť bola posudzovaná podľa zákona

Pôvodná činnosť bola posudzovaná pod názvom „Husiná – Hôrka dobývanie ložiska nevyhradeného nerastu stavebného kameňa, čadiča“ - ťažba do 200 000 t/rok – v znení podľa zámeru „Aktualizácia II.“ , pre ktorú bolo vydané Rozhodnutie Okresného úradu Rimavská Sobota, č. OURS-OSZP-2020/000279-59 (2018/010616; 2019/001738), zo dňa 14.02.2020, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 23.3.2020). Kópia rozhodnutia je uvedená v prílohe č. 2.

2. Mapy širších vzťahov s označením umiestnenia zmeny navrhovanej činnosti v danej obci a vo vzťahu k okolitej zástavbe.

Mapa širších vzťahov s označením umiestnenia zmeny navrhovanej činnosti je pripojená v prílohe č.1.

3. Dokumentácia k zmene navrhovanej činnosti

Rozhodnutie OBÚ Spišská Nová Ves č. 640-2054/2016 zo dňa 30.09.2016 – Povolenie dobývania ložiska nevyhradeného nerastu stavebného kameňa Husina-Hôrka – Príloha č. 3.

VII. Dátum spracovania

Máj 2024

VIII. Meno, priezvisko, adresa a podpis spracovateľa oznámenia

Spracovateľ oznámenia : **ECOKAT s.r.o.**

Adresa: *Alžbetina 28, 040 01 Košice*

Telefón: *+421 905 271 226*

e-mail: *katkyselova@gmail.com*

Zodpovedný riešiteľ spracovateľa oznámenia *:*

doc. RNDr, Katarína Kyseľová, PhD.
odborne spôsobilá osoba na posudzovanie vplyvov na ŽP podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na ŽP v znení neskorších právnych predpisov zapísaná v zozname odborne spôsobilých osôb na posudzovanie vplyvov na ŽP pod číslom 536/2011/OEP

Oprávnený zástupca spracovateľa oznámenia: .....

IX. Podpis oprávneného zástupcu navrhovateľa

Oprávnený zástupca navrhovateľa: .....

Príloha č. 1

Mapa širších vzťahov

- *Oznámenie o zmene navrhovanej činnosti „Kontinuálne pokračovanie ťažby s cieľom zabezpečenia udržateľného rozvoja“*

OKRESNÝ
ÚRAD
RIMAVSKÁ SOBOTA

odbor starostlivosti o životné prostredie
Hostinského 4, 979 01 Rimavská Sobota

OU-RS-OSZP-2020/000279-59
(2018/010616; 2019/001738)

V Rimavskej Sobote 14.02.2020

Toto rozhodnutie nadobudlo
pre rozhodnutie o ... 12.3.2020
V Rimavskej Sobote dňa 27.3.2020

ROZHODNUTIE

Okresný úrad Rimavská Sobota, odbor starostlivosti o životné prostredie ako príslušný orgán štátnej správy podľa § 1 ods. 1 písm. c) a § 5 ods. 1 zákona č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a podľa § 3 ods. 1 písm. e) a § 4 ods. 1 zákona č. 180/2013 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a podľa § 53 ods. 1 písm. c) a § 56 písm. b) zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „príslušný orgán"), po ukončení zisťovacieho konania podľa § 29 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 24/2006 Z. z."), vo veci navrhovanej činnosti: **„Husiná - Hôrka dobývanie ložiska nevyhradeného nerastu stavebného kameňa, čadiča"** v znení podľa zámeru: **„Aktualizácia II."**, ktorej navrhovateľom je spoločnosť KSR – Kameňolomy SR, s r.o., so sídlom Neresnická cesta 3, 960 01 Zvolen, na základe vykonaného zisťovacieho konania, v správnom konaní podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov, takto

r o z h o d o l .

Navrhovaná činnosť, podľa predloženého zámeru: **„Husiná – Hôrka dobývanie ložiska nevyhradeného nerastu stavebného kameňa, čadiča"**, v znení podľa zámeru: **„Aktualizácia II."**

s a n e b u d e p o s u d z o v a ť

podľa zákona č. 24/2006 Z. z.. Pre uvedenú navrhovanú činnosť je preto možné podať návrh na začatie povoľovacieho konania podľa osobitných predpisov.

V súlade s ustanovením § 29 ods. 13 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, na eliminovanie alebo zmiernenie vplyvu navrhovanej činnosti na životné prostredie, príslušný orgán určuje nasledovné podmienky ktoré je potrebné zohľadniť a splniť v povoľovacích konaniach a v priebehu vykonávania navrhovanej činnosti:

- ***v prípade zmeny dopravnej trasy rozvozu kameniva (smer Husiná), bude potrebné zhodnotiť vplyv hluku na obytnú zástavbu rodinných domov v obci Husiná, vrátane príjazdu prázdnych vozidiel,***
- ***v roku 2020 počas prevádzky kameňolomu Husiná - Hôrka objektívnym meraním preukázať správnosť údajov za hluk z dopravy cez obec Veľké Dravce, uvedených v Akustickej projektovej štúdii, ktorá bola vypracovaná odborne spôsobilou osobou (podľa zákona č. 355/2007 Z. z.) pre ťažbu 500 000 t/rok. Výsledky merania sa doručia na RÚVZ so sídlom v Lučenci,***
- ***zosúladiť posudzovanú činnosť so Záväznou časťou Územného plánu veľkého územného celku Banskobystrický kraj vrátane jeho zmien a doplnkov, ide najmä o záväzné regulatívy týkajúce sa ťažby nerastov 2.3.3.f, 2.3.4., 2.3.5., 4.6, 4.13., 4.16. a 4.17.,***
- ***zaviazať navrhovateľa k postupnému otváraniu ložiska a priebežnému zabezpečeniu následnej rekultivácie,***
- ***v súvislosti s potrebou napojenia účelovej komunikácie z kameňolomu na cestu III/2741, s predĺžením jestvujúceho priepustu na ceste III/2741 a zvýšeným zaťažením cesty, v povoľovacích konaniach vyžiadať stanovisko z Oddelenia investičnej prípravy, výstavby a prevádzky Úradu BBSK za účelom určenia podmienok odstránenia prípadne vzniknutých porúch,***

Obvodný banský úrad v Spišskej Novej Vsi
Markušovská cesta 1, 052 01 Spišská Nová Ves

Toto rozhodnutie nadobudlo
právoplatnosť dňa 13. 10. 2016
podpis:

KSR – Kameňolomy SR, s.r.o.
Neresnícka cesta 3
960 01 Zvolen

Váš list číslo/zo dňa	Naše číslo	Spišská Nová Ves
001/05/2016-PV/30.05.2016	640-2054/2016	30. septembra 2016

ROZHODNUTIE

Povolenie dobývania ložiska nevyhradeného nerastu stavebného kameňa „Husiná – Hôrka“

Obvodný banský úrad v Spišskej Novej Vsi, ako vecne príslušný orgán štátnej správy na povolenie dobývania ložísk nevyhradených nerastov podľa § 41 ods. 2 písm. e) zákona SNR č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov a miestne príslušný podľa § 1 písm. e) vyhlášky MH SR č. 333/1996 Z.z., ktorou sa ustanovujú obvody pôsobnosti obvodných banských úradov, na základe žiadosti organizácie KSR – Kameňolomy SR, s.r.o. so sídlom Neresnícka cesta 3, 960 01 Zvolen, IČO: 31 559 123 o povolenie dobývania ložiska nevyhradeného nerastu stavebného kameňa „Husiná - Hôrka“ č. 001/05/2016-PV z 30.05.2016, na základe výsledkov ústneho pojednávania spojeného s miestnou obhliadkou uskutočneného dňa 05.08.2016 v Husinej a na základe doplnenia žiadosti, v predmetnej veci takto

r o z h o d o l :

podľa § 19 ods. 1 zákona SNR č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 51/1988 Zb.“)

p o v o ľ u j e

organizácii: **KSR – Kameňolomy SR, s.r.o.**

so sídlom: **Neresnícka cesta 3, 960 01 Zvolen**

IČO: **31 559 123**

dobývanie ložiska nevyhradeného nerastu stavebného kameňa „Husiná - Hôrka“ podľa predloženej dokumentácie „Plán využívania ložiska stavebného kameňa na lokalite Husiná – Hôrka povrchovým spôsobom“ na pozemkoch parcelné čísla KN-C 687/7, 688 a 689/3 nachádzajúcich sa v katastrálnom území Husiná (identifikačné

číslo 820491), v okrese Rimavská Sobota (kód okresu 609), v Banskobystrickom kraji (číselný kód 6)

Toto rozhodnutie je platné do 04.09.2026.

Na vykonávanie predmetnej činnosti a pre zaistenie podmienok zabezpečujúcich ochranu prírody a krajiny sa určujú tieto osobitné technické podmienky:

1. Organizácia KSR – Kameňolomy SR, s.r.o. so sídlom Neresnícka cesta 3, 960 01 Zvolen, IČO: 31 559 123 pri dobývaní ložiska nevyhradeného nerastu stavebného kameňa „Husiná - Hôrka" dodrží podmienky uvedené vo vyjadrení Okresného úradu Banská Bystrica, odboru starostlivosti o životné prostredie č. OU-BB-OSZP1-2016/023638-005-MP zo 04.08.2016 podľa § 9 ods. 1 písm. j) zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Toto rozhodnutie organizácia KSR – Kameňolomy SR, s.r.o. so sídlom Neresnícka cesta 3, 960 01 Zvolen, IČO: 31 559 123 zapíše podľa § 21 ods. 1 písm. b) vyhlášky SBÚ č. 29/1989 Zb. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky pri banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom na povrchu do banského denníka.

Týmto rozhodnutím nie sú dotknuté práva a povinnosti podľa osobitných predpisov a nie sú dotknuté ani rozhodnutia iných orgánov štátnej správy.

O d ô v o d n e n i e

Organizácia KSR – Kameňolomy SR, s.r.o. so sídlom Neresnícka cesta 3, 960 01 Zvolen, IČO: 31 559 123 (ďalej len „KSR – Kameňolomy SR, s.r.o.") podala podľa § 19 ods. 3 zákona č. 51/1988 Zb. na Obvodný banský úrad v Spišskej Novej Vsi (ďalej len „tunajší úrad") dňa 30.06.2016 žiadosť č. 001/05/2016-PV z 30.05.2016 o povolenie dobývania ložiska nevyhradeného nerastu stavebného kameňa „Husiná - Hôrka".

Organizácia KSR – Kameňolomy SR, s.r.o. v predmetnej veci predložila tieto písomné materiály, ktoré boli podkladom pri rozhodovaní:

- plnomocenstvo vydané organizáciou KSR – Kameňolomy SR, s.r.o. z 05.10.2015 pre organizáciu TRATEC s.r.o., Bratislavská 10, 080 01 Prešov, IČO: 49 953 760 na vykonávanie všetkých úkonov pred orgánmi štátnej správy,
- výpis z Obchodného registra Okresného súdu Banská Bystrica organizácie KSR – Kameňolomy SR, s.r.o. z 11.02.2016,
- „Plán využívania ložiska stavebného kameňa na lokalite Husiná - Hôrka povrchovým spôsobom" z mája 2016 v dvoch exemplároch,
- územné rozhodnutie Obce Husiná č. 115/2015/Sl.R. z 21.04.2016 o využití územia „Ložisko stavebného kameňa na lokalite Husiná – Hôrka",
- výpis z listu vlastníctva č. 352 z 13.05.2016,
- zmluva o nájme pozemku zo 17.12.2015, uzatvorená medzi prenajímateľom: Pozemkové spoločenstvo – Urbariát obce Husiná a nájomcom: KSR – Kameňolomy SR, s.r.o.,

- osvedčenie o odbornej spôsobilosti Ing. Petra Vargu na funkciu vedúci lomu a projektant vydané Obvodným banským úradom v Košiciach pod č. 485-2570/2007 zo 06.09.2007,
- osvedčenie Ing. Júliusa Seligu na funkciu hlavný banský merač vydané Slovenským banským úradom Bratislava pod č. 5037-I/1980 z 19.12.1980,
- správne poplatky vo výške 16,50 € a 33,00 €.

Na základe vykonaného posúdenia žiadosti a preskúmania predložených podkladov oznámil tunajší úrad osobitným listom č. 640-1598/2016 z 20.07.2016 podľa § 18 ods. 3 zákona č. 51/1988 Zb. účastníkom konania a dotknutým orgánom štátnej správy začatie konania vo veci povolenia dobývania ložiska nevyhradeného nerastu stavebného kameňa „Husiná - Hôrka" a nariadil ústne pojednávanie spojené s miestnou obhliadkou na 05.08.2016 v zasadačke Obecného úradu v Husinej.

Účastníci konania a dotknuté orgány štátnej správy boli v oznámení o začatí konania a taktiež na ústnom pojednávaní upozornení, že svoje stanoviská alebo námietky môžu uplatniť najneskôr pri ústnom pojednávaní, prípadne pri miestnej obhliadke, a že na neskôr podané stanoviská alebo námietky nemusí tunajší úrad prihliadnuť podľa § 18 ods. 3 zákona č. 51/1988 Zb. Prítomným účastníkom konania bolo na ústnom pojednávaní a miestnej obhliadke umožnené navrhovať dôkazy a ich doplnenie podľa § 33 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov, boli podrobne oboznámení s podkladmi rozhodnutia, mali možnosť pred jeho vydaním vyjadriť sa k týmto podkladom i k spôsobu ich zistenia a mali možnosť navrhovať ich doplnenie.

Na ústnom pojednávaní organizácia KSR – Kameňolomy SR, s.r.o. predložila nasledovné dokumenty:
- vyjadrenie Okresného úradu Banská Bystrica, odboru starostlivosti o životné prostredie č. OU-BB-OSZP1-2016/023638-005-MP zo 04.08.2016 s pripomienkami,
- rozhodnutie o zmene banského oprávnenia organizácie KSR – Kameňolomy SR, s.r.o. vydané Obvodným banským úradom v Banskej Bystrici pod č. 1191-2046/2016 z 27.06.2016.

Na ústnom pojednávaní sa zástupca Pozemkového spoločenstva – Urbariát obce Husiná vyjadril, že pozemkové spoločenstvo súhlasí s povolením dobývania ložiska nevyhradeného nerastu.

Na ústnom pojednávaní sa starosta Obce Husiná vyjadril, že Obec Husiná súhlasí s povolením dobývania ložiska nevyhradeného nerastu.

Zástupcovia Okresného úradu Rimavská Sobota, pozemkového a lesného odboru sa na ústnom pojednávaní vyjadrili, že vyzvali organizáciu KSR – Kameňolomy SR, s.r.o., aby doplnila niektoré podklady potrebné na vydanie rozhodnutí o vyňatí predmetných pozemkov parcelné čísla KN-C 687/7 z poľnohospodárskeho pôdneho fondu a KN-C 689/3 z lesného pôdneho fondu. Organizácia KSR – Kameňolomy SR, s.r.o. tieto potrebné podklady nedoplnila v určenej lehote, preto nevydali rozhodnutia o vyňatí predmetných pozemkov parcelné čísla KN-C 687/7 z poľnohospodárskeho pôdneho fondu a KN-C 689/3 z lesného pôdneho fondu.

Priebeh ústneho pojednávania je zaznamenaný v zápisnici z ústneho pojednávania spojeného s miestnou obhliadkou z 05.08.2016 (vedenej v protokole tunajšieho úradu pod č. 640-1819/2016).

Na základe vyššie uvedeného tunajší úrad listom č. 640-1819/2016 z 10.08.2016 vyzval organizáciu KSR – Kameňolomy SR, s.r.o. na doplnenie podania a zároveň podľa § 29 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok") prerušil správne konanie smerujúce k povoleniu dobývania ložiska nevyhradeného nerastu stavebného kameňa „Husiná - Hôrka" do doby odstránenia uvedených nedostatkov, najdlhšie však do uplynutia lehoty určenej v tejto výzve.

Dňa 23.09.2016 organizácia KSR – Kameňolomy SR, s.r.o. spolu s listom č. 001/05/2016-PV z 21.09.2016 na tunajší úrad doručila tieto dokumenty:

- vyjadrenie Okresného úradu Rimavská Sobota, odboru starostlivosti o životné prostredie č. OU-RS-OSZP-16/012475-2 z 09.08.2016 podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- rozhodnutie Okresného úradu Rimavská Sobota, pozemkového a lesného odboru č. OLÚ-RS-PLO-2016/009777 z 05.09.2016 o dočasnom vyňatí pozemku parcelné číslo KN-C 689/3 z plnenia funkcií lesov na dobu 20 rokov,
- rozhodnutie Okresného úradu Rimavská Sobota, pozemkového a lesného odboru č. OLÚ-RS-PLO-2016/009531-12 z 05.09.2016 o dočasnom odňatí poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely na pozemku parcelné číslo KN-C 687/7.

Dokumentácia, t.j. „Plán využívania ložiska stavebného kameňa na lokalite Husiná – Hôrka povrchovým spôsobom" z mája 2016, je vypracovaná v súlade s prílohou č. 1 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 520/1991 Zb. o podmienkach využívania ložísk nevyhradených nerastov a obsahuje tiež náležitosti požadované v § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (vyhodnotenie neodstrániteľných nebezpečenstiev a neodstrániteľných ohrození vyplývajúcich z navrhovaných riešení v určených prevádzkových a užívateľských podmienkach). Vypracoval ju Ing. Peter Varga, ktorý má platné osvedčenie o odbornej spôsobilosti na funkcie vedúci lomu a projektant vydané Obvodným banským úradom v Košiciach pod č. 485-2570/2007 zo 06.09.2007.

Územné rozhodnutie o využití územia vydala obec Husiná pod č. 115/2015/SI.R. z 21.04.2016.

Plánovaná činnosť, t.j. dobývanie ložiska nevyhradeného nerastu stavebného kameňa „Husiná - Hôrka", sa bude vykonávať na pozemkoch parcelné čísla KN-C 687/7, 688 a 689/3 v katastrálnom území Husiná. Organizácia KSR – Kameňolomy SR, s.r.o. predložila na ústnom pojednávaní kópiu vyjadrenia Okresného úradu Banská Bystrica, odboru starostlivosti o životné prostredie č. OU-BB-OSZP1-2016/023638-005-MP zo 04.08.2016 podľa § 9 ods. 1 písm. j) zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Pripomienky a návrhy Okresného úradu Banská Bystrica uvedené vo vyššie uvedenom stanovisku sú zahrnuté v bode 1 výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Tunajšiemu úradu je z jeho úradnej činnosti známe, že organizácia KSR – Kameňolomy SR, s.r.o. má banské oprávnenie na vykonávanie predmetnej činnosti, t.j. dobývanie ložísk nevyhradených nerastov vrátane úpravy a zušľachťovania nerastov vykonávaných v súvislosti s ich dobývaním, zabezpečovanie a likvidácia banských diel a lomov podľa § 3 písm. a) zákona č. 51/1988 Zb. Organizácia KSR – Kameňolomy SR, s.r.o. na ústnom pojednávaní predložila kópiu rozhodnutia Obvodného banského úradu v Banskej Bystrici č. 1191-2046/2016 z 27.06.2016 o zmene banského oprávnenia organizácie KSR – Kameňolomy SR, s.r.o.

Organizácia KSR – Kameňolomy SR, s.r.o. správny poplatok v hodnote 33,00 € za vydanie povolenia na dobývanie ložiska nevyhradeného nerastu povrchovým spôsobom alebo povolenia na zabezpečenie, prípadne likvidáciu banských diel a lomov na takomto ložisku podzemným alebo povrchovým spôsobom podľa položky 176 písm. a) a správny poplatok v hodnote 16,50 € za miestne zisťovanie podľa položky 9 sadzobníka v zákone NR SR č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov uhradila spolu so žiadosťou.

Na základe vyššie uvedených podkladov pre rozhodnutie, výsledkov ústneho pojednávania a miestnej obhliadky a s použitím príslušných právnych noriem rozhodol tunajší úrad tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia. V prílohe sa organizácii KSR – Kameňolomy SR, s.r.o. vracia jedno overené vyhotovenie dokumentácie „Plán využívania ložiska stavebného kameňa na lokalite Husiná - Hôrka povrchovým spôsobom".

P o u č e n i e

Proti tomuto rozhodnutiu má účastník konania právo podať odvolanie podľa § 53 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov. Odvolanie sa podáva na Obvodný banský úrad v Spišskej Novej Vsi. Odvolanie treba podať v lehote 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia účastníkovi konania.

OBVODNÝ BANSKÝ ÚRAD 2 Spišská Nová Ves

Ing. Antonín Baffi
predseda úradu

Príloha: plán dobývania ložiska nevyhradeného nerastu

Rozhodnutie s prílohou sa zasiela účastníkovi konania
KSR – Kameňolomy SR, s.r.o., Neresnícka cesta 3, 960 01 Zvolen

Rozhodnutie sa zasiela účastníkom konania

TRATEC s.r.o., Bratislavská 10, 080 01 Prešov
Obec Husiná, Obecný úrad Husiná č. 157, 985 42 Veľké Dravce
Pozemkové spoločenstvo – Urbariát obce Husiná, Hlavná 92, 985 42 Husiná

Rozhodnutie sa zasiela na vedomie

Okresný úrad Banská Bystrica, odbor starostlivosti o životné prostredie, Námestie Ľudovíta Štúra 1, 974 05 Banská Bystrica
Okresný úrad Rimavská Sobota, odbor starostlivosti o životné prostredie, Hostinského 4, 979 01 Rimavská Sobota
Okresný úrad Rimavská Sobota, pozemkový a lesný odbor, Hostinského 4, 979 01 Rimavská Sobota